สัญญาเลขที่ RDG52M0019

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ
"การอนุรักษ์ภาษามอญ ผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม"

โดย

นายเตรียมชัย อุทัยวัฒน์ และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป" กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ *"คน"* ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงานมีความเก่งขึ้นในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงอยู่ที่ *"กระบวนการ"* มากกว่า *"ผลลัพธ์"* เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย "เวที" (การประชุม เสวนา พูดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ "ปัญญา" ในกระบวนการวิจัย

"กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น" หมายถึง **การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน** เพื่อตอบ ***"คำถาม"*** หรือ ***"ความสงสัย"*** บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น **"คำถาม" ต้องคมชัด** โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา ***"ข้อมูล"*** ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ ***"วางแผน"*** การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ ***"บันทึก"*** มีการ ***"ทบทวน"*** ความก้าวหน้า ***"วิเคราะห์"*** ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ ***"ถอด"*** กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ ***"สรุปบทเรียน"*** ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย ***"ผู้ที่สงสัย"*** ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว. สำนักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกมาใน รูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของ

กระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

เรื่อง : โครงการวิจัย "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม"

ผู้วิจัย : นายเตรียมชัย อุทัยวัฒน์ และคณะ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม" มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1.) เพื่อศึกษาและค้นหาองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต 2.) เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม 3.) เพื่อค้นหาวิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม และ 4.) เพื่อจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชน

วิธีการดำเนินงานวิจัย เป็นไปตามลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กล่าวคือ มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้มีการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ประชุมชี้แจงโครงการ, การเตรียมความพร้อมทีมวิจัยในเรื่องการจัดการเรียนการสอน, การร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียน, ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้, ร่วมกันจัดทำสื่อการเรียนการสอน, ศึกษาเรียนรู้เทคนิคและวิธีสอน,จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน, จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษามอญและสร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์ และการประเมินหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนภาษามอญในอดีตเป็นการเรียนการสอนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น การเรียนการสอนในวัด ในชุมชน ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการ ทำให้การเรียนการสอนต้องหยุดไป แนวทางการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม ทำได้โดยการร่วมกันหาข้อมูลและให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมอญ การร่วมกันจัดทำหลักสูตรและแผนการสอน การผลิตสื่อรวมไปถึงการร่วมเรียนร่วมสอนในบางโอกาส รวมทั้งการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลแพร่ผลงานเพื่อเป็นการกระตุ้นชุมชนให้ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา แนวทางการสร้างความตระหนักในการอนรุกษ์ภาษามอญ ทำได้โดยจัดให้มีกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมอญให้บ่อย เช่น การประกวด การละเล่นและกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังต้องมีการสื่อสารภาษามอญกันในครอบครัว ส่วนการจัดการเรียนการสอนภาษามอญนั้น ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีหลักสูตรและแผนการสอนที่ชัดเจน มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทสรุปโครงการ

บทนำ

ภาษามอญอยู่ในภาวะวิกฤติ เยาวชนหรือเด็กรุ่นใหม่มองข้ามความสำคัญของภาษาชาติพันธุ์ซึ่งเป็นรากเหง้าของเผ่าพันธุ์ แม้ผู้ใหญ่ในครอบครัวจะสื่อสารด้วยภาษามอญ แต่เยาวชนมอญก็ไม่ใช้ภาษามอญ ทำให้ชาวมอญในเมืองไทยโดยเฉพาะชาวมอญลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความวิตกห่วงใยมากต่อการล่มสลายของภาษามอญ จึงรวมกลุ่มกันจัดทำโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ได้สร้างวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นสื่อ ในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน จำนวน 100 เรื่อง โดยเขียนเป็นภาษามอญ ที่ใช้ทั้งอักษรมอญและอักษรไทย

การอนุรักษ์ภาษามอญให้คงอยู่คู่ชุมชนต้องดำเนินการให้การศึกษาแก่เยาวชนในวัยเรียน โดยเฉพาะถ้ามีการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนจะมีกฎหมายระเบียบหลักสูตรรองรับ สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องโดยมีการควบคุม กำกับ ติดตาม พัฒนาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม ซึ่งมีปัจจัยที่เหมาะสมหลายประการ เช่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาจัดสาระเพิ่มเติมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้นไป โดยเปิดโอกาสให้ทางโรงเรียนจัดหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ซึ่งความต้องการของชุมชนมอญในเขตอำเภอบ้านโป่ง จากการตอบ แบบสำรวจของโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี คือ ต้องการอนุรักษ์ภาษามอญโดยให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน ประกอบกับโรงเรียนวัดม่วงเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนนักเรียนเชื้อสายมอญมากที่สุดในเขตอำเภอบ้านโป่ง ครู อาจารย์เป็นคนเชื้อสายมอญในชุมชน ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษามอญ ได้ในระดับเบื้องต้น จำนวน 4 คน ทำให้ทางโรงเรียนและชุมชนสามารถประสานงานได้อย่างแนบแน่น หากจัดการเรียนการสอนภาษามอญ ในโรงเรียนวัดม่วงได้ก็เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนชาย หญิง ได้มีโอกาสเรียนอย่างเสมอภาคอีกด้วย ซึ่งต่างกับการเรียนการสอนภาษามอญในวัดดังเช่นแต่ก่อน จะเรียนได้เฉพาะเยาวชนชาย ที่เป็นศิษย์วัดเท่านั้น ดังนั้น การร่วมกันจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนทำให้เกิดพลังการอนุรักษ์ภาษามอญได้เข้มแข็งยิ่งขึ้น จึงได้เกิดเป็นโครงการวิจัย "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม"

โจทย์วิจัย

การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและค้นหาองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต
2. เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม
3. เพื่อค้นหาวิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม
4. เพื่อจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชน

พื้นที่ดำเนินการวิจัย

โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพยอม และตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ 1 ปี

วิธีดำเนินงาน

ประชุมชี้แจงโครงการ โดยมีการนำเสนอผลการวิจัยในระยะที่ 1 และกล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์รวมทั้งแนวทางการวิจัยในโครงการระยะที่ 2 พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของชุมชนและผู้ปกครองของเด็กนักเรียน

เตรียมความพร้อมทีมวิจัยในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยการไปศึกษาดูงานการพัฒนาหลักศูตรและการจัดการเรียนรู้ภาษาเขมรถิ่นไทยที่โรงเรียนบ้านโพธิ์กอง จังหวัดสุรินทร์

ร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียน โดยให้อยู่ในหลักสูตรสาระเพิ่มเติม วิชาภาษามอญ กำหนดเนื้อหาตามความต้องการของชุมชน ทีมวิจัยร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตร สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ใช้เวลาเรียน 80 ชั่วโมง/ ปี 2 ชั่วโมง/ สัปดาห์ จัดทำคำอธิบายรายวิชาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ผลการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ในแต่ละชั้นจากสาระเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ 20 หน่วย ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีสิบสองเดือน

ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชามาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น 20 หน่วย นำแต่ละหน่วยมาจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยกำหนดผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ตามเนื้อหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็น

ขั้นตอน ใช้การสอนแบบ TPR 20 นาที หนังสือเล่มยักษ์ 20 นาที เรื่องเล่าหรือฉากภาพวัฒนธรรม 20 นาที เกมหรือเพลง 20 นาที

ร่วมกันจัดทำสื่อการเรียนการสอน แบบเรียนภาษามอญ หนังสือเล่มยักษ์ แผ่นภาพพยัญชนะภาษามอญ ฉากภาพวัฒนธรรม และเพลงภาษามอญ

ศึกษาเรียนรู้เทคนิคและวิธีสอนจากผู้รู้จากท้องถิ่นและอบรมเทคนิคและวิธีการสอน เพื่อให้สามารถใช้สื่อและกลวิธีการสอนแบบต่างๆได้อย่างถูกต้อง

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนภาษามอญในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สาเหตุที่จัดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะ ในชั้นนี้นักเรียนสามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดีสามารถแยกแยะได้ระหว่างการอ่านออกเสียงภาษาไทยตามหลักภาษาไทยและการอ่านออกเสียงภาษามอญอักษรไทยที่เป็นภาษาพูด การเรียนภาษามอญในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะเน้นการฟัง และพูดภาษามอญก่อนเพื่อปูพื้นฐานให้นักเรียนนำไปสื่อสารกับครอบครัวในชีวิตประจำวันกันมากขึ้น โดยสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้กลวิธีการสอนแบบTPR การเล่าเรื่องจากหนังสือเล่มยักษ์ ฉากวัฒนธรรม บัตรคำ เพลงและเกม ตามขั้นตอนที่ครูผู้สอนได้รับความรู้จากการฝึกอบรม ส่วนการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จะมีสื่อการสอนคือแบบเรียนของเด็กนักเรียนที่จัดทำโดยอาจารย์นคร ใช้วิธีการสอนที่อ่านแล้วให้เด็กอ่านตามเป็นส่วนใหญ่ จะมีการเล่านิทานสอดแทรกบ้างในบางบทเรียน สอนโดยใช้หนังสือเล่มยักษ์ และถ้านักเรียนเริ่มไม่สนุกกับการเรียนก็จะมีเพลงสอดแทรกในบางบทเรียนเมื่อนักเรียนเรียนแล้วจะนำไปใช้ได้บางส่วน เมื่อพูดภาษามอญแล้วนักเรียนสามารถบอกได้ว่าหมายถึงอะไร และพูดคำง่ายๆ เกี่ยวกับภาษามอญ

จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษามอญและสร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์ ได้แก่ การจัดให้มีภาษามอญวันละคำหน้าเสาธง เกมมอญสมองไว ปริศนาคำทาย การประกวดวาดภาพมีคำอธิบายภาษามอญ กิจกรรมการโต้วาที การพาออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น ประเพณีย้อนอดีตสงกรานต์ โครงการสืบสานภาษา ส่งเสริมพุทธศาสนาด้วยการสวดมนต์ภาษารามัญ โครงการเทศกาลอาหารมอญ เป็นต้น

ประเมินหลักสูตร หลังจากที่ได้ทำการทดลองสอน ทีมวิจัยซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ปราชญ์ชุมชนผู้รู้ภาษามอญ ได้ร่วมกันประเมินหลักสูตรโดยพิจารณาถึงหลักการจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร การมีส่วนร่วมของชุมชน ความสามารถของครูผู้สอนในการทดลองและปรับใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเด็กนักเรียน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบ

ผลการดำเนินงาน

การเรียนการสอนภาษามอญในอดีต

การสอนภาษามอญในวัดม่วง ได้มีมาตั้งแต่มีการก่อตั้งชุมชนมอญมาแล้ว โดยมีพระเป็นผู้สอนให้กับลูกศิษย์วัด ที่พ่อแม่มาฝากให้เรียนหนังสือ ซึ่งก็จะเป็นเยาวชนชายที่มีโอกาสได้เรียนภาษามอญ โดยมีวิธีการคือ

1. การสอนภาษามอญมีการสอนตัวอักษรหรือพยัญชนะ สระที่มีความหมายในตัวมันเองก่อน โดยให้อ่านออกเสียงตามครู ครูอ่านแล้วให้นักเรียนอ่านตาม หรือพูดออกเสียงตามจนคล่อง ต้องจำและท่องให้ได้
2. เมื่อท่องจำพยัญชนะและสระได้ดีแล้วจึงสอนการนำพยัญชนะ สระมาประสมกันโดยครูเขียนแล้วอ่านให้นักเรียนฟังแล้วนักเรียนอ่านตามให้ได้และชี้ตัวได้ถูกต้องหรือชี้ตัวไหนต้องอ่านได้
3. การสอนเขียน เมื่อเด็กท่องได้และชี้ตัวถูกต้องทุกตัวทั้งพยัญชนะ คำต่างๆ ที่สอนไว้ จึงจะเริ่มสอนเขียนตัวอักษรหรือพยัญชนะจนจบแล้วจึงให้อ่านคัมภีร์เป็นเรื่องได้ แต่ยังไม่ทราบความหมายของคัมภีร์ที่อ่าน

เด็กวัดที่มาเรียนบางคนก็จะบวชเป็นเณร เรียนภาษามอญและอ่านคัมภีร์ได้ และจะได้เรียนอีกครั้งเมื่อบวชเป็นพระ ซึ่งระยะต่อมาเมื่อมีโรงเรียน เด็กที่จะมาเรียนภาษามอญที่วัดก็จะลดลงไปเรื่อยๆ จนกระทั่ง เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2536 ไม่มีเด็กมาเรียนภาษามอญที่วัดเลย เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าไม่มีประโยชน์

การสอนภาษามอญในระยะเวลาต่อมา (พ.ศ. 2543 – 2545) เป็นการสอนให้กับเด็กเยาวชน โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ช่วงหลังเลิกเรียน เป็นการสอนอ่านและเขียนพยัญชนะ สระภาษามอญ การสอนช่วงนี้ประสบปัญหาพอสมควรเพราะผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรนักเรียนเรียนหลังจากเลิกจากการเรียนปกติ ทำให้กลับบ้านช้า ผู้ปกครองเสียเวลามารอและบางส่วนก็คิดว่าเรียนไปไม่มีประโยชน์ ประกอบกับงบประมาณสนับสนุนการสอนไม่ต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ในการเรียนการสอนโดยพระที่วัดนั้นไม่ได้มีการใช้แบบทดสอบ แต่วัดผลประเมินผลจากการที่ลูกศิษย์สามารถอ่านออกเขียนได้และเทศน์ให้บิดามารดาฟังได้ ถือว่าผ่าน ส่วนการสอนภาษามอญในเวลาต่อมาก็เช่นเดียวกัน แต่จะมีกิจกรรมทดสอบความรู้ความสามารถ เช่น การใช้เกมส์แข่งขัน การอ่านการเขียน การจับคู่แข่งขันบนกระดานดำ มีการใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนที่มาเรียนสนใจเรียนมากขึ้น แต่นักเรียนที่มาเรียนมีน้อย เพราะเป็นวันหยุด ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านบ้าง และบางคนผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้มาเรียน ทำให้การเรียนภาษามอญต้องหยุดไป

หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญ

สาระของหลักสูตรประกอบด้วยความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณภาพผู้เรียน การกำหนดชั้นเรียน เนื้อหาสาระที่จะสอนโดยกำหนดไว้ให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนและกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นตัวระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดผลและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โครงสร้างหลักสูตร จัดเป็นสาระเพิ่มเติมภาษามอญ เวลาเรียน 80 ชั่วโมง/ปี 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ,5 และจัดทำคำอธิบายรายวิชาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ผลการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด ในแต่ละชั้นจากสาระเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ในแต่ละชั้น จัดทำหน่วยการเรียนรู้ มี 20 หน่วยการเรียนรู้การจัดทำหน่วยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีสิบสองเดือนและวิถีชีวิตของชุมชน

แผนการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

แผนการสอนในแต่ละชั่วโมงจะใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ประกอบด้วยใช้การสอนแบบ TPR 20 นาที เล่มยักษ์ หรือเรื่องเล่าหรือฉากวัฒนธรรม 20 นาที เกมหรือเพลง 20 นาที

สื่อการเรียนการสอนภาษามอญ

ชาร์ตพยัญชนะภาษามอญ แบ่งเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ใช้เทียบเสียงพยัญชนะระหว่างอักษรไทยและอักษรมอญ และชุดที่เป็นภาษามอญที่ใช้พูดกันในชุมชน

หนังสือเล่มยักษ์ (Big book) เรื่องราวในหนังสือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมของชาวมอญ ในรอบ 12 เดือน จัดทำขึ้นทั้งหมด 21 เรื่อง แต่ละเรื่องแยกทำเป็น 2 เล่ม คือ เล่มที่เป็นภาษามอญตัวอักษรไทยและเล่มที่เป็นภาษามอญ รวมทั้งหมด 42 เล่ม และยังได้ปรับปรุงเนื้อหาจากวรรณเล่มเล็กมาเป็นหนังสือเล่มยักษ์ที่เขียนโดยใช้ภาษาพูดภาษามอญผ่านอักษรไทย จำนวน 10 เล่ม เพื่อนำเรื่องเล่าจากวรรณกรรมเล่มเล็กมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในหลักสูตรจะเรียนจากการฟัง และการพูดภาษามอญที่เป็นภาษาพูด

ฉากภาพวัฒนธรรม ที่นำเสนอภาพวัฒนธรรมประเพณี การละเล่น หรือสถานที่สำคัญของชุมชนที่แสดงวิถีชีวิตของมอญในชุมชนบ้านม่วงและชุมชนมอญใกล้เคียง จำนวน 9 ภาพ

เพลงมอญ ได้จากทีมวิจัยได้เชิญตัวแทนชุมชนร่วมกันแต่งเพลงภาษามอญผ่านอักษรไทยเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญ รวมเพลงที่แต่งได้จำนวน 22 เพลง

เกมมอญ ได้แก่ เกมหัวเราะ เกมทิศอะไร เกมเสือจับกวาง เกมกาฟักไข่ เกมลิงชิงหลัก เกมแข่งหุ่น เกมรีรีข้าวสาร เกมมอญสมองไว

แบบเรียนเชื่อมโยงภาษามอญ เนื่องด้วยภาษามอญนั้นมีทั้งภาษาพูดที่เป็นภาษาถิ่นและภาษาเขียนที่เป็นภาษาทางการภาษาเขียนที่เป็นทางการบางคำเป็นคำที่ไม่ได้ใช้ในปัจจุบัน การ

ทำแบบเรียนจึงต้องจัดให้มีการศึกษาและทบทวนระบบตัวเขียนภาษามอญที่เขียนด้วยอักษรไทย ทีมวิจัยโดยปราชญ์ชาวบ้านด้านภาษามอญมีความเข้าใจไม่ตรงกันนัก ทำให้การเขียนต้องมีการปรับปรุงหลายครั้ง เมื่อเปลี่ยนพยัญชนะตัวใหม่ ต้องเปลี่ยนคำใหม่ ซึ่งค่อนข้างยากมากที่จะได้คำที่ต้องการ เพราะมีข้อจำกัดหลายอย่างในการสร้างคำ ทีมวิจัยได้มีความพยายามทำและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ถูกหลักการเขียนแบบเรียนเชื่อมโยงภาษา แต่ก็เป็นเรื่องค่อนข้างยากสำหรับทีมวิจัยที่มีความรู้ภาษามอญยังไม่แข็งแรงทั้งคำและประโยค ทำให้ทีมวิจัยสามารถจัดทำได้เพียง 5 บท

การวัดผลและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

หลักสูตร มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะนักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีแล้วทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน เมื่อนักเรียนต้องเรียนภาษามอญเพิ่มเติมอีก 1 ภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ จะไม่เกิดความสับสนในเรื่องการนำไปใช้ ว่าควรจะใช้เวลาใดจึงจะเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ทำให้มีการสื่อสารด้วยภาษามอญมากขึ้นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันกับครอบครัวได้ดี และตรงกับความต้องการของชุมชน ที่ต้องการให้เยาวชน มีทักษะในการฟัง พูด สามารถจับใจความสำคัญ และตอบคำถามได้ ปฏิบัติตามคำสั่งได้ มีนิสัยและมารยาทในการฟังและพูด สามารถสนทนา เล่าเรื่อง พูดสื่อสาร ได้ชัดเจนถูกต้อง และการสื่อความได้ใช้ทักษะการฟัง การพูด ในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางภาษาได้

นอกจากนี้ หลักสูตรตอบสนองการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยร่วมกันกำหนดเนื้อหาเพื่อนำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่นำไปสอน แผนการสอนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การจัดทำสื่อเนื้อหาสาระในสื่อการเรียนการสอนได้สอดแทรกวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายมอญตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เนื้อเรื่องจัดทำขึ้นโดยชาวมอญในชุมชน ในแต่ละหน่วยนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาษามอญประเพณีมอญต่าง ๆ สามารถนำไปสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวและชุมชนได้

แผนการสอน ทีมวิจัยได้จัดทำแผนการสอนโดยใช้กระบวนการ TPR จำนวน 20 สัปดาห์ ครูผู้สอน ได้สอนตามขั้นตอนที่ได้รับการอบรม ทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียนและสนุกกับการเรียนภาษามอญ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายเนื่องจากมีสื่อ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน นิทานและเพลงประกอบในแต่ละหน่วยการเรียน ซึ่งคำศัพท์เป็นเรื่องราววิถีชีวิตใน ชุมชนที่มีในวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน มีการทบทวนย้ำคำศัพท์เก่าที่เรียนผ่านมาแล้วทำให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทนและจะยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นแผนการสอนภาษาที่ดี เมื่อได้ปฏิบัติเป็นขั้นตอน

เด็กนักเรียน จากการสังเกตการเรียนการสอนและจากคำบอกเล่าของคณะต่าง ๆ ที่มาเยี่ยมชมการเรียนการสอน ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน และสนใจการสอนของครูที่สอนโดยใช้แผนการสอนของกระบวนการ TPR และจากการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ทำให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้ด้านการใช้ภาษาพูดได้มากขึ้น สามารถพูดคุยโต้ตอบกับผู้ใหญ่ได้ และตอบคำถามได้

โดยเฉพาะนักเรียนที่ผู้ปกครองทางบ้านสามารถพูดมอญกับลูกหลานได้ จะทำให้เด็กมีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น

ชุมชน จากการสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองที่สามารถพูดภาษามอญได้ และยังส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานพูดภาษามอญในครอบครัว จะส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญเป็นเรื่องดี นอกจากนี้บุคคลในวัยประมาณ 40 ปีขึ้นไป ต่างก็เห็นด้วยที่โรงเรียนมีการสอนภาษามอญ แต่มีบางส่วนที่ยังติดใจสงสัยว่าเรียนไปเพื่ออะไร เรียนภาษาอังกฤษจะดีมากกว่า เพราะสามารถนำไปใช้ได้ในปัจจุบันนี้ เป็นความคิดของคนรุ่นต่ำกว่า 40 ปีลงมา เพราะคนเหล่านี้ไม่พูดภาษามอญแล้วหรือฟังรู้เรื่องแต่ไม่พูดและไม่ต้องการให้ลูกหลานพูด ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามต่อไปที่จะทำให้เขาเหล่านั้นรับรู้ถึงคุณค่าของภาษาที่ปู่ย่าตายาย และไม่ใช่เรื่องเสียหายถ้าจะพูดภาษาเพิ่มขึ้นอีก 1 ภาษาโดยไม่เสียการเรียนทางด้านอื่น ๆ

ความเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ หลังจากทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญทำให้กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ในชุมชนเริ่มตื่นตัวมีการนำภาษามอญมาเขียนและมาใช้ในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้นเช่น งานวันสงกรานต์ มีการเล่นผีกระดัง และร้องเป็นภาษามอญ ป้ายประกาศต่าง ๆ มีภาษามอญควบคู่กับภาษาไทย คำกล่าวต้อนรับของมัคคุเทศก์น้อยกล่าวเป็นภาษามอญ กล่าวทักทายเป็นภาษามอญ

สรุปผลการดำเนินงาน

องค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต

การเรียนการสอนภาษามอญในอดีตจะเป็นการเรียนการสอนในวัด โดยมีพระเป็นผู้สอน ผู้เรียนเป็นเยาวชนชายที่พ่อแม่มาฝากให้เรียนหนังสือ การเรียนการสอนจะเน้นการเรียนตัวอักษร พยัญชนะ สระ โดยการอ่านออกเสียงตามครูจนคล่องและท่องจำให้ได้ เมื่อท่องจำพยัญชนะและสระได้แล้ว จึงนำมาประสมกันโดยครูเขียนแล้วอ่านให้นักเรียนฟัง นักเรียนต้องอ่านตามให้ได้และชี้ให้ถูก เมื่อท่องได้และชี้ตัวถูกแล้ว จึงจะเริ่มเรียนการเขียนตัวอักษร ข้อดีของวิธีการเรียนแบบนี้คือ ผู้เรียนสามารถอ่านและเขียนภาษามอญอักษรมอญได้ แต่เป็นวิธีการที่เกิดมาจากการท่องจำ และมีข้อจำกัดคือสามารถเรียนได้เฉพาะผู้ชาย เด็กผู้หญิงไม่มีโอกาสได้เรียน

การเรียนการสอนในระยะต่อมาได้เปิดสอนให้กับเด็กเยาวชนที่สนใจ โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ช่วงหลังเลิกเรียน เป็นการสอนอ่านและเขียนพยัญชนะ สระภาษามอญ เนื่องจากไม่ได้เป็นการสอนในระบบโรงเรียน นักเรียนเรียนหลังจากเลิกจากการเรียนปกติ ทำให้กลับบ้านช้า ผู้ปกครองนักเรียนจึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และบางส่วนก็คิดว่าเรียนไปไม่มีประโยชน์ ประกอบกับขาดงบประมาณสนับสนุนการสอนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การเรียนการสอนต้องหยุดไป

แนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม จากการดำเนินงานวิจัย พบแนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เป็นผู้มีส่วนร่วมด้านการหาข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ในการทำงานวิจัย โดยการระดมความคิดเห็นทำให้ได้แนวร่วม ในการอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนในด้านการจัดทำหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย หนังสือเล่มยักษ์ นิทาน เพลง การละเล่น

2. โดยทีมวิจัยไปสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ของการสอนภาษามอญในอดีต เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี และพิธีกรรมตามความเชื่อในเรื่องการไหว้ผี เลี้ยงผี ประเพณีในสิบสองเดือน วิถีชีวิตในชุมชน อาชีพ สถานที่สำคัญ ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น ฉากวัฒนธรรม หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือนิทานคุณธรรม เป็นต้น

3. มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยการเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ในกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน เช่น การสอนภาษามอญ การสอนร้องเพลง การเรียนนอกห้องเรียนเช่นการนำชมสถานที่สำคัญ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง เจดีย์ ศาลใต้ต้นโพธิ์ การตัดกระดาษเป็นลวดลายเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ศึกษาเรื่องราววิถีชีวิตในชุมชน สังคมและโบราณสถาน โบราณวัตถุ การถักทางมะพร้าวเพื่อใช้ในพิธีทางศาสนาและงานมงคลต่างๆ

4. การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานในกิจกรรมของชุมชนบ้านม่วง และชุมชนใกล้เคียงเพื่อนำเสนอสื่อการเรียนการสอน ที่จัดทำขึ้นและนักเรียนที่มีส่วนร่วมและนำเสนองาน ทำให้ชาวบ้านสนใจในภาษาถิ่นของตนเองมากขึ้น การนำผลงานไปจัดนิทรรศการ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบความคิดเห็นว่า เป็นเรื่องที่ดีที่ทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนภาษามอญ หลายๆคนสนใจจะมาเรียนภาษามอญ มีคนสอบถามถึงการจัดการเรียนการสอนภาษามอญอยู่เสมอ ซึ่งเป็นข้อดีของการนำสื่อหนังสือเล่มยักษ์ไปนำเสนอในกิจกรรมของชุมชน ทำให้กระตุ้นผู้ปกครองที่พาลูกหลานมาเที่ยวในกิจกรรมและลูกหลานสนใจสื่อหนังสือเล่มยักษ์ ด้วยมีรูปภาพที่สวยงามและมีประโยคสั้นๆ คำซ้ำๆ เป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นภาษามอญผ่านอักษรไทยที่ผู้ปกครองสามารถอ่านได้และบางคนสามารถบอกความหมายให้ลูกหลานฟังได้ ซึ่งถ้าได้พบได้เห็นบ่อยๆ ซ้ำๆ ภาษามอญก็สามารถซึมซับเข้าไปในจิตใจเด็กและเยาวชนบ้างไม่มากก็น้อย ทำให้การพูดภาษามอญสื่อสารกันไม่ใช่เรื่องน่าอายหรือเรื่องแปลกสำหรับผู้ที่ได้ยินต่อไป

วิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม ทีมวิจัยพบว่ากิจกรรมที่ทำแล้วทำให้นักเรียนและบุคคลทั่วไปในชุมชนมอญได้แสดงออกถึงความรู้สึกว่านี่เป็นภาษาของเรา ที่พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย บรรพชนมอญสร้างไว้ให้ได้มีภาษาของตนเองไว้ใช้สื่อสารกันตั้งแต่อดีต รับรู้ถึงคุณค่าของภาษาที่นำมาใช้พูดคุยกันในครอบครัวว่าเป็นภาษาของเรา ทำให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปคิดได้และเห็นประโยชน์ของการร่วมกัน ในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยการหันมาพูดคุยกันด้วยภาษามอญ มีดังนี้

1. การนำเสนอภาษามอญวันละคำ จัดขึ้นที่หน้าแถวหลังเคารพธงชาติทุกเช้า

2. กิจกรรมเกมมอญสมองไว เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียนและจัดในวันสำคัญต่างๆ เช่นวันปีใหม่ วันเด็ก เป็นต้น

3. กิจกรรมปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมที่เป็นชื่นชอบของนักเรียน ใช้เสริมทักษะการฟังและพูดภาษามอญได้เป็นอย่างดี ใช้ได้ในห้องเรียน นอกห้องเรียนและในโอกาสจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ หรือนักเรียนอาจจับกลุ่มทายกันเองปริศนาคำทายต้องเหมาะกับวัยและกาลเวลา

4. การประกวดวาดภาพ เป็นการประกวดวาดภาพที่มีคำอธิบายด้วยภาษามอญ

5. ให้นักเรียนนำไปใช้สื่อสารในครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองเห็นว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายที่จะพูดภาษามอญได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งภาษา ทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือด้วยดีในโอกาสต่อไป

6. กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นกิจกรรมที่สร้างความตระหนักในการพูดภาษามอญได้ผลดีทั้งกับเด็กนักเรียนและบุคคลทั่วไปในชุมชน เนื่องจากทุกกิจกรรมที่โรงเรียนมีส่วนร่วมต้องพานักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรม สิ่งที่ต้องตระหนักในความเป็นคนไทยเชื้อสายมอญ เรื่องแรก การแต่งกายต้องแต่งกายแบบพื้นบ้านมอญ คือนุ่งผ้านุ่ง เสื้อแขนกระบอกสีใดก็ได้ ส่วนนักเรียนชาย ต้องนุ่งโสร่ง เรื่องที่สอง การใช้ภาษา นักเรียนต้องสื่อสารภาษามอญได้ไม่มากก็น้อย อย่างน้อยคำทักทายบุคคลทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชน การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ การพูดภาษามอญจะถูกสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน ผลการประเมิน นักเรียนส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษามอญได้ในระดับค่อนข้างดี ในภาคเรียนที่ 1 ส่วนในภาคเรียนที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่มีผลประเมินในระดับค่อนข้างดีมากที่สุดเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพผลงานในโครงการวิจัยเป็นอย่างดี นักเรียนเมื่อได้เรียนแล้วมีความรู้ที่ยั่งยืนเพราะมีการสอนที่ถูกต้องตามกระบวนการของโครงการวิจัย ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ตามขั้นตอนของงานวิจัยครั้งนี้ แล้วภาษามอญในชุมชนมอญย่อมจะมีการพูดสื่อสารกันตลอดไปอีกนานเท่านาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลวิถีชีวิตของชาวมอญในด้านต่างๆ เช่น ประวัติความเป็นมาของชาวมอญในเขตอำเภอบ้านโป่งและอำเภอโพธาราม ศาสนาและความเชื่อของชาวมอญ ประเพณีปฏิบัติในรอบปี อาหาร การแต่งกาย และภาษาของชาวมอญ

2. ได้หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมสิบสองเดือนและวิถีชีวิตชุมชนชาวมอญ และเป็นหลักสูตรที่มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันกำหนดเนื้อหา

3. ได้แผนการสอนภาษามอญอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีการสอนที่แปลกใหม่ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุก ไม่เบื่อหน่าย

4. ได้สื่อใหม่ๆที่ใช้ในการเรียนการสอนและการบันทึกวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และเรื่องเล่าของชาวมอญ ทำให้เด็กนักเรียนสนใจและสนุกกับการเรียนภาษามอญ

5. นักเรียนมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษามอญในเบื้องต้นได้

6. นักวิจัยได้เรียนรู้กระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

7. เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทยเชื้อสายมอญ

ปัญหาและอุปสรรค

งานทุกงานก่อนจะประสบผลสำเร็จย่อมต้องมีปัญหาและอุปสรรคไม่มากก็น้อย แต่ทุกฝ่ายก็ฝ่าฟันมาจนถึงจุดหมายปลายทางได้ซึ่งปัญหาอุปสรรคมีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับเวลา เป็นปัญหามากในงานวิจัยครั้งนี้ เพราะคณะทำงานที่เป็นหลักโดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือคณะครูโรงเรียนวัดม่วง ภาระงานด้านการเรียนการสอนมีมากอยู่แล้ว เนื่องจากต้องพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น ภาระงานครูก็มีมากตามไปด้วยไม่เฉพาะงานการสอนเท่านั้น มีกิจกรรมงานโครงการจากหน่วยงานต่างๆ มาเป็นระยะ ทำให้ทีมวิจัยไม่ค่อยมีเวลาให้กับงานวิจัยครั้งนี้ดีเท่าที่ควร ทำให้การทำงานวัจัยมีปัญหาติดขัด งานล่าช้าไปมาก

2. ความรู้ด้านภาษามอญของทีมวิจัยที่เป็นครูมีน้อย ทำให้การทำงานสะดุด เมื่อเวลาทำงานของครูกับของทีมวิจัยในชุมชนไม่ตรงกัน เมื่อทำงานแล้วมีปัญหาต้องหยุดกลางคัน

3. ครูภูมิปัญญาด้านภาษาที่จะให้คำแนะนำปรึกษามีน้อย เมื่อทำงานแล้วทำให้ไม่ทราบว่าถูกต้องหรือไม่ ทำไปมากแล้วเมื่อมาเสนอในที่ประชุม แล้วไม่ถูกต้อง เข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้ต้องแก้ไขมากกว่าปกติ เสียเวลาที่ทำงานไปมากในการทำงานแต่ละชิ้น แต่ละเรื่อง แต่ละเล่ม เกือบหมดกำลังใจทั้งผู้ตรวจและผู้ทำ งานจึงล่าช้า ทีมงานยิ่งอ่อนแรง ต้องต่อเวลาในการดำเนินการจนถึงปัจจุบันนี้

4. การผลิตสื่อเล่มยักษ์ เขียนภาษาพูดมอญเป็นภาษาเขียนผ่านอักษรไทยใช้เวลามากในการทำงานเนื่องจากผู้ตรวจและผู้เขียนมีน้อย ถ้าผิดต้องแก้ไข ต้องใช้เวลานาน

5. ทีมวิจัย ที่มีความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์ภาษามอญไม่มี และทีมวิจัยที่สามารถพิมพ์ได้มีท่านเดียว ทำให้การทำรายงานและมีภาษามอญที่มีภาษาเขียนเกี่ยวข้องไม่สมบูรณ์

6. ชาวบ้านบางส่วนยังไม่เห็นด้วยในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ ที่คิดว่าเรียนไปไม่เกิดประโยชน์ ทำให้ครูผู้สอนให้เวลาไม่เต็มที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

7. ผู้นำชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของภาษาถิ่น ทำให้สมาชิกในชุมชน เด็กและเยาวชนขาดผู้นำในการปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ทั้งภาษาและวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนมอญ

8. การทำงานขาดความต่อเนื่อง ขั้นตอนการทำค่อนข้างยุ่งยาก และทีมวิจัยขาดประสบการณ์ในการทำและไม่มีความชำนาญการด้านภาษา ทำให้การทำงานล่าช้า และมีข้อผิดพลาดมากต้องแก้ไขมาก เช่น แบบเรียนเชื่อมโยง

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการใช้ภาษามอญ เนื่องจากภาษามอญมีทั้งที่เป็นภาษามอญ และ ภาษาเขียน ซึ่งใช้ไม่เหมือน

2. ควรมีการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงระบบตัวเขียนจากระบบที่เป็นอักษรไทยไปสู่ระบบตัวอักษรดั้งเดิม

3. ควรทำการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญให้กับคนในชุมชน

4. ควรดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมมอญอย่างต่อเนื่องทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียน จัดกิจกรรมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมมอญเพื่อให้ภาษาและวัฒนธรรมมอญได้คงอยู่สืบต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน	ก
บทคัดย่อ	ค
บทสรุปโครงการ	ง
สารบัญ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 โจทย์วิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4 พื้นที่ดำเนินการวิจัย	3
1.5 แนวทางการดำเนินการวิจัย	3
1.6 ระยะเวลาการดำเนินการ	3
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.8 อธิบายคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 บริบททั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบ้าน	
2.1 ประวัติความเป็นมา	5
2.2 ประชากร	6
2.3 ศาสนาและความเชื่อ	7
2.4 เศรษฐกิจ	11
2.5 การคมนาคมและสาธารณูปโภค	11
2.6 อาหารมอญ	12
2.7 การแต่งกาย	12
2.8 ภาษา	13
2.9 โรงเรียนวัดม่วง	14
บทที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้	16
3.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	28
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานวิจัย	
4.1 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ	31
4.2 กระบวนการดำเนินงาน	33

บทที่ 5 ผลการดำเนินงาน

5.1 การเรียนการสอนภาษามอญในอดีต 56

5.2 หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญ 59

5.3 แผนการจัดการเรียนภาษามอญ 60

5.4 สื่อการเรียนการสอนภาษามอญ 60

5.5 แบบเรียนเชื่อมโยงภาษามอญ 69

5.6 การวัดผลการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ 72

5.7 ผลกระทบ/การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย 74

บทที่ 6 สรุปผลการดำเนินงาน

6.1 องค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต 79

6.2 แนวทางการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม 81

6.3 วิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม 82

6.4 การจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชน 83

6.5 ประโยชน์ที่ได้รับ 85

6.6 ปัญหาและอุปสรรค 85

6.7 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา 86

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญ

ภาคผนวก ข แผนการสอนภาษามอญ

ภาคผนวก ค เพลงมราใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ

ภาคผนวก ง เกมที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ

ภาคผนวก จ นิทานจากเรื่องเล่าของชาวบ้านในชุมชน 3 ตำบล

ภาคผนวก ฉ ทะเบียนภาษามอญวันละคำที่นักเรียนนำเสนอหน้าแถวในตอนเช้า

ภาคผนวก ช ทะเบียนภูมิปัญญาภาษามอญ

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมา

เนื่องจากภาษามอญอยู่ในภาวะวิกฤติ เยาวชนหรือเด็กรุ่นใหม่ได้รับผลกระทบจากความเจริญทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่เข้ามาในครอบครัวอย่างไร้พรมแดนโดยเฉพาะโทรทัศน์มีรายการที่จูงใจเยาวชนให้ได้รับชมแทบทั้งวัน เยาวชนซึมซับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาของชาติตลอดเวลา และให้ความสำคัญแต่เพียงภาษาเดียว มองข้ามความสำคัญของภาษาชาติพันธุ์ซึ่งเป็นรากเหง้าของเผ่าพันธุ์ แม้ผู้ใหญ่ในครอบครัวจะสื่อสารด้วยภาษามอญ แต่เยาวชนมอญก็ไม่ใช้ภาษามอญ ทำให้ชาวมอญในเมืองไทยโดยเฉพาะชาวมอญลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความวิตกห่วงใยมากต่อการล่มสลายของภาษามอญ จึงรวมกลุ่มกันจัดทำโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ได้รับการสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ดำเนินการวิจัยเป็นเวลา 14 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2549 ถึง 31 ตุลาคม 2550 ได้สร้างวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นสื่อ ในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน จำนวน 100 เรื่อง โดยเขียนเป็นภาษามอญ ที่ใช้ทั้งอักษรมอญและอักษรไทย เรื่องละ 2 ฉบับ รวมเป็น 200 เล่ม และได้ดำเนินการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว

การอนุรักษ์ภาษามอญให้คงอยู่คู่ชุมชนต้องดำเนินการให้การศึกษาแก่เยาวชนในวัยเรียน โดยเฉพาะถ้ามีการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนจะมีกฎหมายระเบียบหลักสูตรรองรับ สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องโดยมีการควบคุม กำกับ ติดตาม พัฒนาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม ทีมวิจัยจึงได้ร่วมกันจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน โดยต่อยอดจากโครงการที่ผ่านมา

สาเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ต้องร่วมกันจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนนั้น เนื่องจากเป็นวิธีดำเนินการที่เหมาะสมกับสังคมในยุคปัจจุบันมากที่สุด เพราะพื้นที่ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เป็นเขตอุตสาหกรรม คนวัยทำงานเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแทบทุกครัวเรือน บางวันต้องทำงานล่วงเวลา ลูกๆต้องอยู่ในความดูแลของครูในโรงเรียนและปู่ ย่า ตา ยาย นอกจากนี้พื้นที่ในเขตอำเภอบ้านโป่งยังเป็นเขตชลประทาน สามารถทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง หรือตลอดปี พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของเยาวชนมอญต้องใช้เวลาในการทำนาเป็นส่วนใหญ่ โอกาสที่จะได้อยู่กับลูกๆ ลดน้อยลง

อีกประการหนึ่งก็คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาจัดสาระเพิ่มเติมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้นไป โดยเปิดโอกาสให้ทางโรงเรียนจัดหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ซึ่งบัดนี้ ความต้องการของชุมชนมอญในเขตอำเภอบ้านโป่งต้องการอนุรักษ์ภาษามอญโดยให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนขึ้น ผลจากการตอบแบบสำรวจของโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้าง

วรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อภาษามอญ และความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญ ปรากฏดังนี้ ร้อยละ 97.40 มีความเห็นว่าควรอนุรักษ์ภาษามอญ ร้อยละ 92.30 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำภาษามอญมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จึงได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษามอญเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

ปัจจัยที่เหมาะสมอีกหลายประการ คือ โรงเรียนวัดม่วงเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจากชุมชนมอญ ทั้ง 3 ตำบล มาเข้าเรียน ได้แก่ ตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพยอม และตำบลนครชุมน์ มีจำนวนนักเรียนเชื้อสายมอญมากที่สุดในเขตอำเภอบ้านโป่ง ครู อาจารย์ เป็นคนเชื้อสายมอญในชุมชน ฟัง พูด ภาษามอญได้จำนวน 4 คน อ่าน เขียนได้ในระดับเบื้องต้น จำนวน 4 คน ทำให้ทางโรงเรียนและชุมชนสามารถประสานงานได้อย่างแนบแน่น หากจัดการเรียนการสอนภาษามอญ ในโรงเรียนวัดม่วงได้ก็เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนชาย หญิง ได้มีโอกาสเรียนอย่างเสมอภาคอีกด้วย ซึ่งต่างกับการเรียนการสอนภาษามอญในวัดดังเช่นแต่ก่อน จะเรียนได้เฉพาะเยาวชนชาย ที่เป็นศิษย์วัดเท่านั้น ดังนั้น การร่วมกันจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนทำให้เกิดพลัง การอนุรักษ์ภาษามอญได้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ทางวัดและชุมชนได้เคยจัดให้มีการเรียนการสอนภาษามอญในวัด เป็นแบบระยะสั้นในช่วงเข้าพรรษาหรือเท่าที่มีงบประมาณเท่านั้น โดยจ้างครูภายนอกมาสอน การเรียนการสอนเป็นไปแบบขาดความต่อเนื่องและคนที่สมัครเรียนเป็นผู้ที่มีวัยแตกต่างกัน ทำให้จัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการประเมินผลให้เหมาะสมกับวัยค่อนข้างยาก จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นต้องร่วมกันจัดการเรียนการสอนภาษามอญในระบบโรงเรียน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะเป็นแหล่งที่สำคัญ แต่มิได้หมายความว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะจำกัด อยู่แค่ในบริเวณโรงเรียนเท่านั้น ทุกที่ในชุมชนก็สามารถเป็นแหล่งสำหรับการเรียนการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่

จากปัจจัยที่สำคัญทั้งหลายต่างๆดังได้กล่าวมานี้ ทำให้ชุมชนมอญและองค์กรต่างๆ ในจังหวัดราชบุรีมองเห็นความเหมาะสมและความพร้อมอย่างยิ่งที่จะร่วมกันอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะโครงการนี้เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ซึ่งได้สร้างวรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนมาแล้วและได้รับทราบความต้องการของชุมชนรวมทั้งความร่วมมือด้านต่างๆ มาอย่างชัดเจน

1.2 โจทย์วิจัย

การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและค้นหาองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต
2. เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม

3. เพื่อค้นหาวิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม

4. เพื่อจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชน

1.4 พื้นที่ดำเนินการวิจัย

โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพยอม และตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

1.5 แนวทางการดำเนินงานวิจัย

1. ประชุมชี้แจงโครงการ
2. ทบทวนและถ่ายทอดระบบตัวเขียนภาษามอญด้วยตัวอักษรไทย
3. ร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
5. ร่วมกันจัดทำสื่อการเรียนการสอน
6. ศึกษาเรียนรู้เทคนิคและวิธีสอนจากผู้รู้จากท้องถิ่นและอบรมเทคนิคและวิธีการสอน
7. ไปศึกษาดูงาน
8. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน
9. ประเมินหลักสูตร
10. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษามอญและสร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์
    - ★ ภาษามอญวันละคำ
    - ★ เกมมอญสมองไว
    - ★ ปริศนาคำทาย
    - ★ ประกวดวาดภาพมีคำอธิบายด้วยภาษามอญ
    - ★ โต้วาที
11. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน
12. จัดการประชุมประจำเดือน
13. สรุปผลการดำเนินงานของทีมวิจัย
14. เขียนรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์

1.6 ระยะเวลาดำเนินการ

1 มิถุนายน 2552 – 31 พฤษภาคม 2553

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลวิถีชีวิตความเป็นมอญในด้านต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม
2. ได้หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษา

3. ได้แผนการจัดการเรียนรู้ภาษามอญอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี 12 เดือน

4. เกิดสื่อใหม่ ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนและการบันทึกวิถีชีวิต ภูมิปัญญา เรื่องเล่าของชาวมอญ

5. ชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

6. ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทยเชื้อสายมอญและใช้ภาษามอญสื่อสารในชีวิตประจำวัน

7. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษามอญขั้นพื้นฐาน

1.8 อธิบายคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 10 คน

การเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเน้นทักษะการฟังและการพูด

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

ชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดม่วง ครู พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำทางการศึกษา หน่วยงานราชการ ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านม่วงตำบลคุ้งพยอม และตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

หนังสือเล่มยักษ์ หมายถึง หนังสือประกอบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการฟัง พูด อ่านและเขียนของผู้เรียนในระยะแรกเริ่ม ซึ่งใช้สำหรับครูนำไปเล่านิทานและสอนอ่านร่วมกันในห้องเรียน เป็นหนังสือที่มีขนาดใหญ่ (ขนาด A3 ขึ้นไป) มีจำนวนภาพ 8-10 ภาพ ต่อ 1 เรื่อง เนื้อหาและภาพสอดคล้องกันและเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก เนื้อเรื่องเป็นเรื่องที่สนุกสนาน น่าสนใจต่อเนื่องกันหน้าต่อหน้า ลักษณะเนื้อเรื่องและภาษาใช้คำและรูปประโยคซ้ำ ๆ เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ไวยากรณ์ และคำศัพท์ผ่านรูปประโยคซ้ำ ๆ

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ เทคนิควิธีการที่เป็นช่องทางในการถ่ายทอดความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวบุคคล สถานที่ สิ่งของต่างไปสู่ผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

กิจกรรมส่งเสริมทักษะ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนของผู้เรียน ที่จัดให้ผู้เรียนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สนุกสนานมีความสุข

บทที่ 2
บริบททั่วไปเกี่ยวกับชุมชน

หลังจากชนชาติมอญได้เสียแผ่นดินให้แก่พม่าแล้วก็อพยพหนีภัยมาสู่ประเทศไทยหลายระลอกตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ชาวมอญได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น ได้รับพระราชทานที่ดินให้ตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง ส่วนใหญ่เป็นที่ริมน้ำ โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นที่อุดมสมบูรณ์ ในการอพยพของชนชาติมอญแต่ละครั้งได้นำเอาคัมภีร์พระไตรปิฎกมาด้วย เพื่อรักษามรดกอันล้ำค่าไว้ให้ลูกหลานที่อุปสมบทเป็นพระภิกษุได้ศึกษาและนำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป นอกจากนี้ยังมีศาสตร์ความรู้ด้านกฎหมายหรือธรรมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ตำรายา นิทาน นิยาย ประวัติบุคคล ชาดก คำสอน คำบรรยายต่าง ๆ อีกมากมาย

2.1 ประวัติความเป็นมา

จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุในหมู่บ้านซึ่งได้รับฟังต่อ ๆ กันมา ได้รับทราบว่า คนในหมู่บ้านมอญในเขตอำเภอบ้านโป่งและอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี อพยพมาทางด่านเจดีย์สามองค์ล่องมาตามลำน้ำแม่กลองและได้ตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มานานกว่า 300 ปี ชาวมอญส่วนหนึ่งในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญที่บรรพบุรุษเป็นแม่ทัพนายกองอพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ตั้งแต่ปลายแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อมาอยู่ในแผ่นดินไทย ชาวมอญบ้านโป่งได้ตั้งชื่อหมู่บ้านเหมือนกับชื่อในเมืองมอญเช่นกวานซั่ว(บ้านโพ) กวานเม่งโกล่น(บ้านมะขาม) และกวานเกริก(บ้านม่วง) เป็นต้น

บรรพชนมอญในเขตอำเภอบ้านโป่ง นับย้อนหลังถอยไปเมื่อประมาณ 60 กว่าปีก่อนโน้น ได้เดินทางไปเมืองมอญโดยทางเท้าเพราะคิดถึงแผ่นดินของปู่ ย่า ตา ยาย และไปกราบไหว้พระเกศาธาตุขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เจดีย์ชเวดากองด้วย แม้การเดินทางมีความยากลำบาก ฝ่าฟันอันตราย ชาวมอญก็ไปกันแทบทุกปี มอญยุคปัจจุบันก็ยังเดินทางไปเยี่ยมเยือนแผ่นดินของมอญ (ในอดีต) แต่เดินทางโดยเครื่องบินเพราะการคมนาคมสะดวกรวดเร็วแล้ว

'นิวัฒน์ ฉิมพาลี. (2536) "กรณีศึกษาชุมชนมอญบ้านม่วง" ลุ่มน้ำแม่กลอง : พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : พิฆเณศ พริ้นท์ติ้งเซ็นเตอร์. หน้า 206.

2.2 ประชากร

ในเขตอำเภอบ้านโป่ง มีชุมชนมอญอยู่ 3 ตำบล คือ ตำบลบ้านม่วง ตำบลนครชุมน์ และตำบลคุ้งพยอม มีประชากรมอญจำนวน 7,688 คน ตำบลนครชุมน์อยู่ฝั่งตะวันออก มีประชากรมอญ 8 หมู่ จำนวน 3,317 คน มีวัด 3 แห่ง คือ วัดตาผา วัดใหญ่นครชุมน์ และ วัดหัวหิน ตำบลบ้านม่วงและตำบลคุ้งพยอมอยู่ฝั่งตะวันตก ตำบลบ้านม่วงมีประชากรมอญ 5 หมู่ จำนวน 2,519 คน มีวัด 2 แห่ง คือ วัดม่วงและวัดบัวงาม ตำบลคุ้งพยอมมีประชากรมอญ 5 หมู่ จำนวน 1,852 คน มีวัด 3 แห่ง คือ วัดตาล ปากลัด วัดโพธิโสภาราม และวัดมะขาม

ภาพ : แผนที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

บริเวณที่ตั้งของชุมชนมอญแห่งนี้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ดอนจำนวนน้อย พอถึงหน้าน้ำ น้ำที่ล้นฝั่งแม่น้ำแม่กลองจะขึ้นมาท่วมพื้นที่ส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ทำนาและบริเวณพื้นที่ปลูกสร้างบ้านเรือน แต่หลังจากมีการสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ที่อำเภอทองผาภูมิ เขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์ และ เขื่อนแม่กลอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรีแล้วภาวะน้ำท่วมก็เหลืออยู่ในความทรงจำเท่านั้น

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบประชากรจากทะเบียนบ้าน ตรวจสอบแยกเป็นพื้นที่ในระดับตำบล อำเภอบ้านโป่ง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552

2.3 ศาสนาและความเชื่อ

ชาวมอญส่วนใหญ่มีความเลื่อมใสศรัทธา ในพระพุทธศาสนา ขณะเดียวกันก็มีความเชื่อในเรื่องวิญญาณหรือผีบรรพบุรุษ ความเชื่อเหล่านี้ทำให้เกิดเป็นระเบียบ ข้อห้าม ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ ในวิถีชีวิตของชาวมอญบ้านโป่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 การนับถือพระพุทธศาสนา

มอญลุ่มน้ำแม่กลองเป็นผู้เคร่งครัดในพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย มีความผูกพันกับศาสนา ตอนเช้าใส่บาตร วันพระไปทำบุญที่วัด นั่งพับเพียบ ในขณะที่พระสงฆ์สวดต้องฟัง ไม่พูดคุย ตอนใส่บาตรต้องถอดรองเท้าเป็นการแสดงคารวะ เมื่อทำบุญเสร็จแล้วจะนำน้ำที่กรวดอุทิศบุญกุศลไปรดต้นไม้บริเวณวัด ถ้าหากพบเห็นขยะหรือใบไม้หล่นอยู่บริเวณวัด ก็เก็บไปทิ้งหรือทำลาย สิ่งของจากวัดไม่นำกลับบ้านเป็นอันขาด ไปวัดต้องแต่งกายตามประเพณีให้เรียบร้อย ผู้หญิงต้องห่มผ้าสไบ ส่วนผู้ชายต้องห่มผ้าขาวม้า เยาวชนมอญได้รับการอบรมให้เป็นผู้มีกิริยามารยาทอ่อนโยน เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที การกระทำไม่ดีต้องละเว้น เพราะเป็นบาป คนมอญจึงมีความคุ้นเคยกับคำเตือนของผู้ใหญ่ที่ว่า "เลี่ยะปะ ปะ เดี่ยะ ชะราม ปาบ" แปลว่า อย่าทำ(สิ่งที่ไม่ดี) เป็นบาป (ต้องชดใช้หนี้กรรม)

ภาพ : การแต่งกายไปวัดของชาวมอญ

2.3.2 ความเชื่อถือวิญญาณ/ผี

นอกจากชาวมอญนับถือพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังนับถือวิญญาณหรือผีด้วย ผีที่ชาวมอญนับถือได้แก่ ผีเจ้าพ่อต่าง ๆ ที่คอยคุ้มครองในระดับหมู่บ้านและผีวิญญาณบรรพบุรุษต้นตระกูลให้ความคุ้มครองลูกหลาน เครือญาติในตระกูล ซึ่งเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ มีพลัง มีอำนาจสามารถดลบันดาลให้ลูกหลานมีความสุขหรือประสบภัยพิบัติได้ ลูกหลานชาวมอญต้องเคารพ เช่นไหว้เพื่อให้วิญญาณบรรพชนได้คุ้มครองให้รอดพ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ผีบรรพบุรุษหรือผีประจำตระกูลสิงสถิตอยู่ที่เสาเอกของเรือน โดยมีสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเสาผี เช่น หีบ หรือกระบุงใส่เครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ ได้แก่ สไบ ผ้าซิ่น ผ้าขาวม้า ผ้าโสร่ง แหวนหัวพลอยแดง แขวนไว้หรือตั้งไว้บนหิ้งที่เสาผี และยังมีตะกร้า บรรจุกระบอกไม้ไผ่ 9 กระบอก แต่ละกระบอกใส่น้ำและใบซะละซอดหรือใบไก่ดำ ซึ่งต้องเติมน้ำให้เต็มอยู่เสมอ ส่วนใบไก่ดำเปลี่ยนทุกปีในยามจัดพิธีเลี้ยงผีในเดือน 6

ส่วนการสืบทอดผีบรรพบุรุษ จะสืบทอดทางฝ่ายชาย ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว จะต้องถือผีทางฝ่ายสามีและตัดขาดจากผีเดิม โดยทำพิธีคืนผี ซึ่งภาษามอญเรียกว่า "ลุ่มดา" คือ การจัดของเครื่องเซ่นไปบอกกล่าวที่เสาผีว่าจะแยกเรือน ตามปรกติลูกชายคนโตของตระกูลนั้นจะเป็นผู้สืบทอดเสาผีไว้ที่บ้านและเรียกบุคคลผู้นั้นว่า "ต้นผี" ถ้าลูกคนโตเป็นผู้หญิงก็มอบให้แก่น้องชายรองลงมา ดังนั้น ในตระกูลหนึ่ง ๆ จะมีบ้านที่มีเสาผีเพียงบ้านเดียวเท่านั้น คือ บ้านต้นผี แต่เมื่อถึงเวลาทำพิธีการใดที่เกี่ยวข้อง เช่น เลี้ยงผี รำผี ทุกคนในตระกูลต้องมาร่วมกันที่บ้าน "ต้นผี" คนที่ถือว่าอยู่ในตระกูลเดียวกัน ก็คือคนที่นับถือผีบรรพบุรุษเดียวกัน

ภาพ : รำผีมอญ (เล่ฮกะนา)

2.3.3 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

ประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตคนมอญ ถือเป็นการรับรองสถานภาพของชาติพันธุ์ในสังคมไทยและปฏิบัติตัวต่อกันได้อย่างถูกต้องในระบบความเชื่อของสังคมมอญ อ้างอิงถึงพระพุทธศาสนาและผีบรรพบุรุษในรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของตน และมีส่วนแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี ประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต อาทิ ประเพณีโกนผมไฟ การบวช การแต่งงานและการตาย เป็นต้น

ภาพ : การแต่งกายของนาคมอญ

2.3.4 ประเพณีในรอบปี

สังคมของชาวมอญบ้านโป่งเป็นสังคมเกษตรกรรมสืบเนื่องมาแต่โบราณ การทำนาเป็นกิจกรรมหลักของวิถีชีวิตและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความอยู่รอดที่ผู้คนตระหนักถึงทั้งแก่ตนเอง ครอบครัวและชุมชน ประเพณีต่าง ๆ ในรอบปีจึงเกิดขึ้นตามวัฏจักรของการทำนา โดยอาศัยแรงศรัทธาในพระพุทธศาสนา และความเชื่อผีบรรพบุรุษเป็นเครื่องบำรุงกิจกรรมประเพณีในรอบปี มีดังนี้

เดือน 5 สงกรานต์ มีการจัดงานใหญ่ที่สุดในรอบปี เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ว่างจากการทำงาน คนมอญเชื่อว่า วันที่ 13 เมษายน เป็นวันสิ้นสุดปีเก่า เป็นวันที่เทวดารักษาโลกเสด็จกลับสู่สวรรค์ วันที่ 14 เมษายน เป็นวันเนาหรือวันว่าง ไม่มีเทวดารักษาโลก เป็นวันที่อยู่ระหว่างปีเก่ากับปีใหม่ วันที่ 15 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่หรือวันเถลิงศก เป็นวันที่เทวดาองค์ใหม่เสด็จลงมารักษาโลก ชาวมอญลุ่มน้ำแม่กลอง จึงจัดทำศาลพร้อมเครื่องบูชาและอาหารต้อนรับเทวดาองค์ใหม่ ที่บริเวณหน้าบ้านของตน วันที่ 13 - 15 เมษายน ในช่วงเช้า มีการส่งข้าวแช่พร้อมขนมกะละแมไปทำบุญที่วัด หลังจากนั้นก็ส่งให้ญาติผู้ใหญ่และผู้ที่เคารพนับถือในช่วงบ่ายมีการอาบน้ำให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ประพรมน้ำอบน้ำหอม มอบเสื้อผ้าใหม่ให้ วันที่ 16 เมษายน ในช่วงเช้า มีการทำบุญใส่บาตร ในช่วงบ่ายมีพิธีชักบังสุกุลที่วัด อุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพชนของตนแล้วสรงน้ำและประพรมน้ำอบน้ำหอมให้พระพุทธ จากนั้นแล้วก็ไปประพรมกระดูกปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งบรรจุไว้ในเจดีย์ของแต่ละตระกูล พร้อมทั้งบอกกล่าวให้ท่านเหล่านั้นรับทราบว่าลูกหลานได้มาคารวะและขอพรให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเสร็จพิธีนี้แล้วก็กลับมาสรงน้ำพระ หลังจากสรงน้ำพระเสร็จแล้ว หนุ่มสาวมักจะเล่นสาดน้ำกันเป็นที่สนุกสนาน ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ยังมีการปล่อยนกปล่อยปลา ค้ำโพ โรยทราย ซึ่งเชื่อว่าทำให้อายุยืนยาว การค้ำโพ โรยทราย ทำเฉพาะผู้ที่เกิดตรงกับวันเนาเท่านั้น ในช่วงเวลาเย็นมีการเล่นลูกช่วง เล่นสะบ้า หากมีการแพ้ จะถูกปรับโดยให้ทำตามคำสั่งของผู้ชนะ ได้หัวเราะครื้นเครง เป็นที่สนุกสนานยิ่งนัก ส่วนการเล่นผีกระด้ง ผีสุ่ม ผีกะลา ผีลิง เป็นมหัศจรรย์ทางจิต เมื่อผีเข้าแล้ว มีการหยอกล้อจากคนดูให้ทำอะไรต่าง ๆ นานา ได้หัวเราะกลิ้งเกลือกไปเลย

ภาพ : การละเล่นผีกระด้ง

เดือน 6 ย่างเข้าฤดูฝน เป็นเดือนที่เริ่มต้นแห่งการเพาะปลูก มีพิธีแรกนาขวัญ ไถ ปัก ดำนา ตามประเพณี โดยเลือกวันที่เป็นมงคลตามตำราโลกสิทธิ นอกจากนี้ ยังปลูกพืชอย่างอื่นด้วย เช่น ถั่วเขียว งา แตงไทย เป็นต้น

เดือน 7 ทำบุญถวายผ้าอาบน้ำฝนแด่พระสงฆ์ ทำบุญกลางหมู่บ้าน เพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล หากฝนตกช้าหรือตกในปริมาณน้อย ก็มีการขอฝนโดยแห่นางแมว

เดือน 8 ทำบุญวันอาสาฬหบูชา ทำการเวียนเทียนรอบอุโบสถ หล่อเทียนจำพรรษาและถวายเทียนพรรษา

เดือน 9 ขึ้น 15 ค่ำ กลางเดือนทำบุญให้วงศ์ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว จะได้พันทุกข์

เดือน 10 ทำบุญตักบาตรน้ำผึ้ง ดำข้าวเหนียวนึ่งกับงาคั่วหรือทำขนม "กวาญคะเปียง"

เดือน 11 ขึ้น ๑๕ ค่ำ ทำบุญออกพรรษา ช่วงก่อนหน้านี้ ชาวบ้านเตรียมทำขนมกระยาสาทรเพื่อนำไปทำบุญในวันนี้ และทุกวัดจัดเทศน์มหาชาติภายในเดือนนี้ โดยมิให้ตรงกัน เพื่อให้ชาวบ้านร่วมทำบุญ ฟังเทศน์ที่วัดเหล่านั้นได้

เดือน 12 ข้าวตั้งท้อง ชาวบ้านนิยมนำเครื่องเซ่นไหว้ไปสักการะพระแม่โพสพที่ทุ่งนาเพื่อความเป็นสิริมงคลและความอุดมสมบูรณ์ มีพิธีลอยกระทงบูชาพระมหาเถระอุปคุตและพระแม่คงคา และมีการทำน้ำนมข้าวหรือข้าวยาคูถวายพระสงฆ์ทุกวัดในชุมชน

เดือน 1 (เดือนอ้าย) เป็นเดือนก่อนเกี่ยวข้าว เดือนนี้ข้าวยังไม่แก่จัด เป็นประเพณีของทุกบ้านจะเกี่ยวข้าวมาดำเป็นข้าวเม่า นำไปเซ่นไหว้ผีเรือนและทำบุญถวายพระที่วัด ส่วนบ้านที่ไม่มีเสาผีบรรพบุรุษก็นำไปเซ่นไหว้ที่ศาลพระภูมิ

เดือน 2 (เดือนยี่) เกี่ยวข้าว นวดข้าว เอาข้าวขึ้นยุ้ง

เดือน 3 ขึ้น 15 ค่ำ วันมาฆบูชา อยู่ในช่วงฤดูหนาว ชาวมอญทำการถวายความอบอุ่นแด่พระสงฆ์ โดยการเผาฟืนทาน หรือ จอง โอะฮ ด่าน นำข้าวหลามและข้าวต้มเครื่องไปถวายพระสงฆ์ก่อนรุ่งสาง เรียกอาหารมื้อนี้ว่า "เปิง อะเยอ"

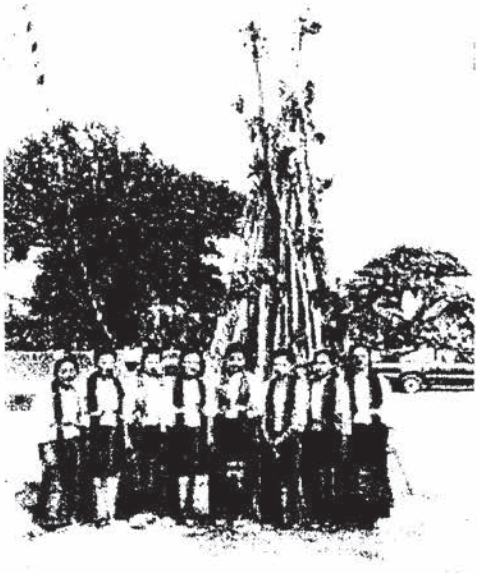

ภาพ : โอะฮ ด่าน

ชาวมอญทำฟืนทานล่วงหน้า 2–3 วันเพื่อให้ฟืนแห้ง ส่วนใหญ่ใช้ไม้กระถินปอกเปลือกออก ทาด้วยน้ำขมิ้น ผูกเป็นมัด ประดับส่วนยอดด้วยเครื่องบูชา ธูปเทียน ดอกไม้ นำไปส่งที่วัดในช่วงเย็นของวันโกนหรือวันขึ้น 14 ค่ำ ช่วงก่อนรุ่งสางของวันมาฆบูชา ชาวบ้านออกไปเผาฟืนทาน เมื่อไฟมอดลงแล้ว จึงนิมนต์พระลงมานั่งรอบกองไฟ ฉัน "เปิง อะเยอ" ขณะที่ไฟลุกโชติช่วงแล้วมอดลงนั้น ให้ทุกคนได้ปริศนาธรรม เทียบกับชีวิตคนเรา มีความรุ่งเรืองแล้วในที่สุดก็ดับลง

ช่วงตอนเย็น มีการเวียนเทียนรอบอุโบสถ เพื่อบูชาพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้ละเว้นความชั่ว ทำแต่ความดีและทำใจให้บริสุทธิ์

เดือน 4 สิ้นฤดูการทำนา ชายทำการจักสาน หญิงทำการทอผ้านุ่ง ผ้าห่มและย่ามไว้ใช้ในครัวเรือน ประเพณีการบวชนาคจะจัดในเดือนนี้เพราะฝนไม่ตก สะดวกแก่การจัดงาน

ประเพณีในรอบปีดังกล่าวนี้ บางประเพณีแทบจะเลือนหายไปจากชุมชนมอญบ้านโป่ง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้แก่ประเพณีหรือพิธีกรรมทางการทำนา ชาวนายุคปัจจุบันใช้เครื่องจักรครบวงจร ไม่มีการไถ ปักดำหรือหว่านข้าวด้วยมืออีกแล้ว น้ำทำนาก็ไม่ต้องรอน้ำฝน เพราะมีระบบการชลประทาน ทำนาได้ตลอดปี แต่ประเพณีทางศาสนายังดำรงอยู่อย่างเคร่งครัด

2.4 เศรษฐกิจ

ชาวมอญในยุคปัจจุบันมีความเป็นอยู่ค่อนข้างดี ประกอบอาชีพทำนา ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำนาเป็นของตนเอง ราคาข้าวอยู่ในเกณฑ์ที่พอใจ ได้รับการประกันราคาจากรัฐ ทำนาได้ปีละ 2 - 3 ครั้ง ผู้ที่มีพื้นที่ทำนาน้อยหรือไม่มี ก็จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เพราะอำเภอบ้านโป่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรม มีโรงงานจำนวนมาก เช่น โรงงานประกอบรถยนต์ โรงงานน้ำตาลทราย โรงงานกระดาษ โรงงานเส้นหมี่ โรงงานทอผ้า เป็นต้น ชาวมอญเป็นที่ผู้เคร่งครัดในพุทธศาสนาจึงไม่ตกเป็นทาสสิ่งเสพติดหรือการพนัน ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น มีที่อยู่อาศัยซึ่งปลูกสร้างในพื้นที่ของตนเอง แทบทุกครัวเรือนมีพาหนะที่เป็นรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ ทำให้การเดินทางไปประกอบอาชีพสะดวกสบาย สรุปแล้วชาวมอญไม่ยากจน มีบ้านอยู่ มีข้าวกิน มีเงินเก็บตามอัตภาพ

เป็นที่น่าสังเกต ในชุมชนมอญ ไม่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ เพราะความเชื่อทางพุทธศาสนาที่เคร่งครัดมาแต่บรรพชนในเรื่องกฎแห่งกรรม

2.5 การคมนาคมและสาธารณูปโภค

ชุมชนมอญในเขตอำเภอบ้านโป่ง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศใต้ 8 กิโลเมตร ได้รับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การสื่อสาร สาธารณูปโภคและด้านอื่น ๆ การคมนาคมสะดวกสบาย มีถนนผ่านหมู่บ้านทั้ง 3 ตำบล มีรถยนต์โดยสารประจำทางเป็นรถสองแถวผ่านทุกครึ่งชั่วโมง ส่วนตำบลนครชุมน์มีรถไฟผ่าน สถานีรถไฟอยู่ใกล้หมู่บ้าน ในแต่ละหมู่บ้านก็ยังมีถนนทุกซอย หน้าวัดม่วงมีสะพานข้ามแม่น้ำแม่กลอง เป็นการเชื่อมมอญสองฝั่งให้ไปมาหาสู่กันสะดวกและรวดเร็ว การบริการสาธารณูปโภคมีทุกอย่าง ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ รวมทั้งบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

2.6 อาหารมอญ

อาชีพหลักของชาวมอญ คือ การทำนา อาหารหลักคือข้าว อาหารโปรตีนได้มาจากแหล่งน้ำ ได้แก่ กุ้ง หอย ปู ปลา ส่วนพืชผักปลูกไว้ตามชายน้ำและหัวไร่ปลายนาตามฤดูกาลพืชผักที่ชาวมอญใช้ทำอาหารมีหลากหลาย หมุนเวียนกันไปตลอดทั้งปี ส่วนต่าง ๆ ของพืชที่ใช้รับประทาน ได้แก่ ดอก ยอด ผล ฝัก เมล็ด ต้น หน่อ หัว และราก

อาหารประจำครัวเรือนของชาวมอญส่วนใหญ่มีรสเปรี้ยว เพราะปรุงจากพืชผักที่มีรสเปรี้ยว ได้แก่ กระเจี๊ยบมอญ ใบมะขามอ่อน ใบส้มป่อย พุทรา มะตาด มะซ่าน กระท้อน กะลิงปิง เป็นต้น

ปัจจุบันอาหารโปรตีนที่ได้มาจากลำน้ำแม่กลองลดลงมากเนื่องจากน้ำถูกระบายไปตามคลองชลประทาน เพื่อทำการเกษตร ผู้คนต้องซื้อจากตลาดนัดในชุมชน

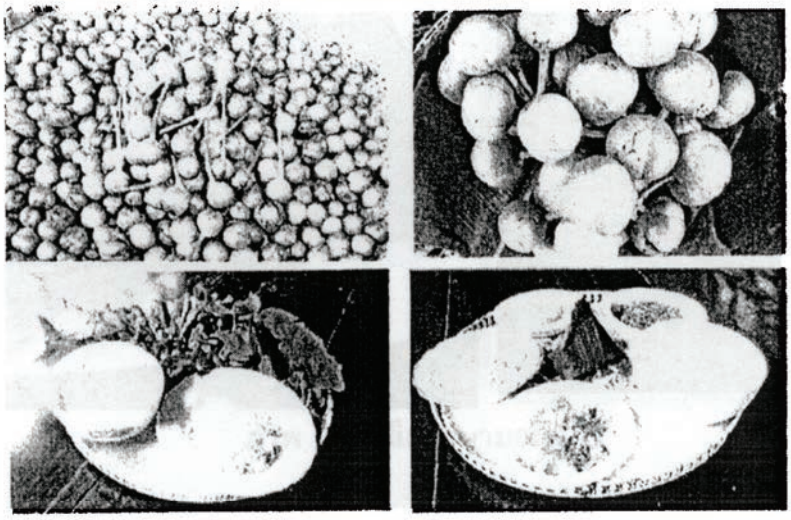

ภาพ : พืชผักมอญและอาหารมอญ

2.7 การแต่งกาย

นอกจากเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในด้านประเพณีและวัฒนธรรมแล้ว ชาวมอญยังมีการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง สวมเสื้อคอกลมแขนกระบอก คล้องผ้าสไบ เกล้าผมมวยไว้ด้านหลัง ประดับด้วยดอกไม้หรือปิ่นปักผม ส่วนผู้ชายนุ่งโสร่ง มักสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ยามไปวัดผู้หญิงห่มผ้าสไบ ส่วนผู้ชายห่มผ้าขาวม้าตาหมากรุก

ภาพ : การแต่งกายของชาวมอญบ้านโป่ง

ภาพ : ผมมวยของหญิงชาวมอญบ้านโป่ง

2.8 ภาษา

ภาษามอญจัดอยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติก หรือ มอญ-เขมร มีอายุยาวนานนับพันปี เป็นภาษาของชนชาติที่เคยเจริญรุ่งเรืองและเป็นแม่แบบให้แก่ภาษาต่าง ๆ มากมายในแถบตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย

ชาวมอญที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย ได้ใช้ภาษามอญในการสื่อสารมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 300 ปี มีการจัดการเรียนการสอนในวัดมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาษามอญดำรงอยู่ในชุมชนอย่างเข้มแข็ง เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมาโดยตลอด

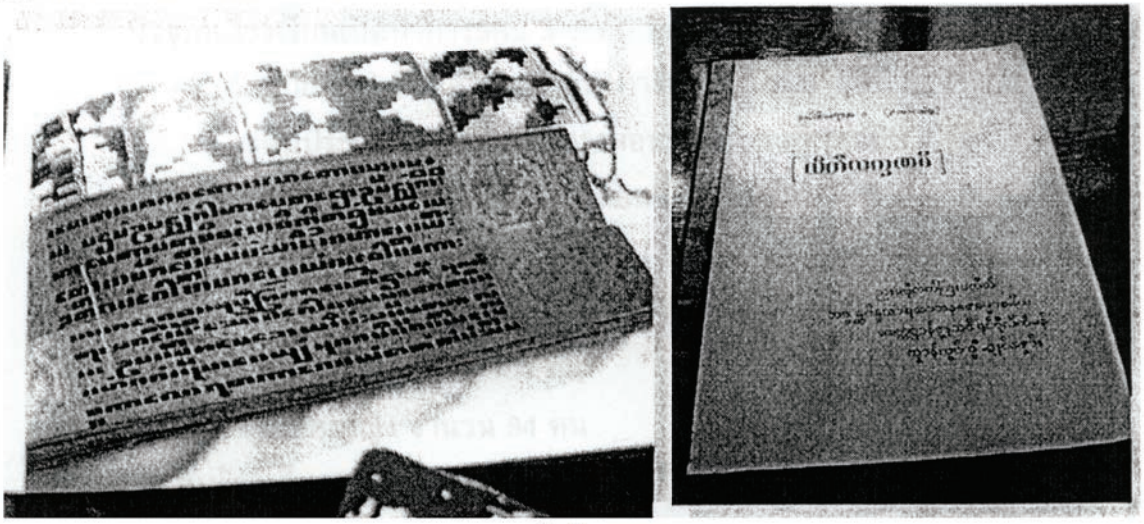

ภาพ : หนังสือภาษามอญ

เมื่อชุมชนได้รับการพัฒนา มีชีวิตที่สะดวกสบาย เทคโนโลยีและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในทุกครัวเรือน เด็ก เยาวชนอยู่หน้าจอโทรทัศน์ ดูรายการต่าง ๆวันละหลายชั่วโมง ผู้คนนิยมวิถีชีวิตแบบทุนนิยม ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม ประเพณี คุณธรรม จริยธรรมและความเชื่อ **สิ่งที่ชาวมอญได้รับผลกระทบมากที่สุดจนอยู่ในภาวะวิกฤต ก็คือ ภาษา** เด็กและเยาวชนมอญแทบทุกครัวเรือนไม่มีความสามารถในการสื่อสารกันด้วยภาษามอญ คนมอญรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญของอัตลักษณ์ตนเอง ในชุมชนก็สื่อสารกันด้วยภาษามอญน้อยลง ชาวมอญผู้มีความห่วงใยในปัญหาดังกล่าวจึงได้จัดประชุมกัน เพื่อร่วมปรึกษาหารือในปัญหาที่เกิดขึ้น ทุกคนเห็นว่าชุมชนต้องร่วมมือกันหาวิธีที่จะทำการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมมอญซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาวมอญให้ดำรงอยู่ต่อไป

2.9 โรงเรียนวัดม่วง

โรงเรียนวัดม่วง (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลสมทบสร้าง 367) ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของวัดม่วง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนวัดม่วงเปิดทำการสอนเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2465 โดยอาศัยศาลาการเปรียญของวัดม่วงเป็นที่เรียน

2.9.1 ระดับการสอน

ปัจจุบัน โรงเรียนเปิดทำการสอน 3 ระดับ คือ

ระดับก่อนประถมศึกษา เปิดทำการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2

ระดับประถมศึกษา เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

ระดับมัธยมศึกษา เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

2.9.2 จำนวนนักเรียน

ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดม่วงมีนักเรียนทั้งสิ้น 185 คน จำแนกเป็น

นักเรียนชายจำนวน 101 คน

นักเรียนหญิง จำนวน 84 คน

2.9.3 จำนวนห้องเรียน

จัดห้องเรียนเป็น 11 ห้องเรียน คือ

ก่อนประถมศึกษา 2 ห้องเรียน

ประถมศึกษา 6 ห้องเรียน

มัธยมศึกษา 3 ห้องเรียน

นักเรียนในทุกระดับการศึกษาดังกล่าว เป็นนักเรียนที่มาจากทั้ง 3 ตำบล คือ ตำบลบ้านม่วง ตำบลนครชุมน์ และ ตำบลคุ้งพยอม

2.9.4 บุคลากร

จำแนกเป็น

ผู้บริหาร 1 คน

ครูผู้สอน 12 คน

พนักงานราชการ 1 คน

ครูอัตราจ้าง 1 คน

นักการภารโรง 1 คน

2.9.5 วุฒิการศึกษาของครู

ปริญญาเอก 1 คน (ผู้บริหาร)

ปริญญาโท 2 คน

ปริญญาตรี 10 คน

2.9.6 เกณฑ์อายุเฉลี่ยของครู

อายุโดยเฉลี่ย ประมาณ 47 ปี

2.9.7 ประสบการณ์ทำงาน

เฉลี่ยเวลาการทำงานสูงกว่า 20 ปี

2.9.8ครูที่มีเชื้อสายมอญ

ครูที่มีเชื้อสายมอญ จำนวน 6 คน

พูดภาษามอญได้ 5 คน

2.9.9 นักเรียนที่มีเชื้อสายมอญ

นักเรียนที่มีเชื้อสายมอญ จำนวน 153 คน

นักเรียนชาย 83 คน

นักเรียนหญิง 70 คน

บทที่ 3
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียบเรียงและนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

งานอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งไว้นั้น ทีมวิจัยต้องประยุกต์ทฤษฎี แนวคิดและหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาผสมผสานกับหลักการเขียนหนังสือ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็กที่จะใช้สื่อ นั้นๆ จึงจะทำให้สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมาและนำมาใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียนนั้นมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นทีมวิจัยจึงควรมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี แนวคิด หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ความหมายและองค์ประกอบของการเรียนรู้

สมคิด สร้อยน้ำ (2542:25) กล่าวถึงการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ และการฝึกหัดหรือการอบรม ดังนั้น การเรียนรู้จึงต้องอาศัยเวลา การวัดการเรียนรู้ จึงต้องใช้เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันแต่ละเวลา พฤติกรรมดังกล่าวที่เปลี่ยนแปลงนี้ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็น เช่น การเขียน การเคลื่อนไหวต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้มองเห็นพฤติกรรมภายใน ไม่ว่าจะเป็น ความคิด ความจำ การสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาและอื่นๆ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวหมายรวมถึงทั้งพฤติกรรมในด้านดีและด้านที่ไม่ดี

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากสภาพการณ์ 4 ประการ คือ

1) สภาพการณ์ทางธรรมชาติ (natural setting) มนุษย์เราเรียนรู้จากสภาพของธรรมชาติ เช่น การอยู่ในร่มสบายกว่าการอยู่กลางแดดกลางฝน มนุษย์จึงคิดสร้างที่กำบังเพื่อหลบแดดหลบฝน อย่างนี้เรียกว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ทางธรรมชาติ

2) สภาพการณ์ทางสังคม (societal setting) หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากสภาพของสังคมประจำวัน เช่น คนที่อยู่ในสังคมที่มักง่ายในทางเวลา ทางกิริยาท่าทาง ได้ยินได้ฟังคำหยาบ คำด่าทุกวันทุกคืน เห็นคนทิ้งของสกปรกไม่เป็นที่เป็นทางเป็นประจำ จะเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมคล้ายกับคนในสังคมนั้นๆ ไปด้วย ส่วนคนที่อยู่ในสังคมที่มีระเบียบวินัย รู้จักรักษาความสะอาด คนที่อยู่ในสังคมนี้จะเกิดการเรียนรู้ และติดเป็นนิสัยตามสภาพสังคมที่อาศัยอยู่นั่นไปด้วย

3) สภาพการณ์ทางการเรียนการสอน (formal instructional setting) คือ การจัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

4) สภาพการณ์หยั่งเห็นทางจิต (insight or psychological setting) คือ การเรียนรู้โดยการทำวิจัยทางจิต (psychological research) อาศัยปัญญาและพื้นฐานทางประสบการณ์เดิมเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ปัจจัยความจริง (reality) อย่างมีระบบเกิดการหยั่งเห็นสัจจะ (truth)

Joseph Lee Cronback ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ คือ ผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากบทเรียนหรือการแสดงออกนั้นๆ

2. ความพร้อมในการเรียน (readiness) หมายถึง สภาพของผู้เรียนพร้อมที่จะแสดงออกได้ทั้งการใช้ภาษา การสังเกต ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา พื้นฐานประสบการณ์เดิมและอื่นๆ ความพร้อมย่อมขึ้นอยู่กับระดับของวุฒิภาวะทางกาย จิตใจและสติปัญญา และปัจจุบันมีความเชื่อว่าความพร้อมเป็นสิ่งที่จะเตรียมฝึกให้เกิดขึ้นได้ ไม่จำเป็นต้องรอให้เด็กพร้อมอยู่เสมอ การรอเวลาอาจมีอยู่เพียงส่วนน้อยเท่านั้น

3. สถานการณ์ (situation) หมายถึง สภาพแวดล้อมรวมทั้งตัวบุคคล วัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ในการที่จะส่งเสริมการเรียนนั้น ครูอาจพิจารณาเลือกและจัดสภาพแวดล้อมหรือสภาพการณ์ที่เหมาะสมที่จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้เรียนให้ได้ผลเต็มที่

4. การแปลความหมาย (interpretation) หมายถึง การที่ผู้เรียนแปลสภาพการณ์ที่จะลงมือปฏิบัติ โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจเปรียบดูว่าเหมือนหนึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกับที่ตนเคยปฏิบัติหรือไม่มีการคาดการณ์หรือการคาดคะเนที่จะเห็นผลที่จะเกิดจากการปฏิบัตินั้น ทำให้เกิดผลตามที่พึงประสงค์ อาจใช้วิธีเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมตามที่หมายไว้ การคาดผลหรือทำนายนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้มากเพราะเป็นเครื่องล่อใจให้เกิดการปฏิบัติ

5. การปฏิบัติ (acting) หมายถึง อาการที่แสดงออกหลังจากที่คาดผลที่จะได้และเลือกวิธีที่จะปฏิบัติแล้วเห็นผลลัพธ์ที่พอใจมากที่สุดจึงจะปฏิบัติลงไป วิธีการต่างๆ ในการปฏิบัติหรือกระทำนั้นมักจะดัดแปลงจากประสบการณ์เดิม ทั้งนี้เพราะมุ่งผลลัพธ์ให้ดีเด่นกว่าเดิม การเปลี่ยนสภาวะของการเรียนซึ่งแปลกแตกต่างไปกว่าเดิมมากๆ นั้น ในชั้นแรกๆ ผู้เรียนจะรู้สึกอึดอัดเพราะไม่คุ้นเคย ครูผู้สอนจำต้องให้เวลาได้คิดได้ทบทวนแนะนำสิ่งใหม่ให้กระจ่างและเข้าใจยิ่งขึ้น

6. ผลลัพธ์ที่จากการกระทำหรือตอบสนองได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ถ้าได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมาย ผู้เรียนหรือผู้สอนก็บังเกิดความพึงใจยอมรับว่าการตอบสนองต่อสถานการณ์นั้นได้ผลตรงกันข้ามอาจเกิดการผิดหวังจากที่คาดหวังก็มักเป็นบทเรียนที่จะต้องพิจารณาในขั้นต่อไป

7. การแสดงปฏิกิริยาต่อความผิดหวัง หมายถึง หากความผิดหวังเกิดขึ้น ผู้เรียนไม่อาจสนองความต้องการได้ การตอบสนองอาจไม่ประสบผลสำเร็จดังที่ตนมุ่งหมายไว้ ถ้ามีกำลังใจดีเห็นความผิดพลาดต่างๆ ก็พยายามที่จะปรับปรุงวิธีตอบสนองใหม่ มุ่งที่จะให้บรรลุผลสำเร็จ แต่ถ้าไม่มีกำลังใจหรือหมดกำลังใจก็อาจเลิกล้มความตั้งใจ

สำหรับองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้อื่นๆ มีดังนี้

1. ความต้องการ (needs) ความต้องการเกิดขึ้นจากการเสียความสมดุล คนจึงต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สนองความต้องการนั้น ฉะนั้น การเรียนรู้จึงเกิดขึ้น ถ้าคนเราไม่ต้องการเสียอย่างเดียว ย่อมจะไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น การที่คนเราต้องการนั้นเป็นเพราะสิ่งเร้า (stimulus) เป็นตัวกระตุ้น อาจจะเป็นสิ่งเร้าทั้งภายใน เช่น เราหิวข้าว สิ่งเร้าภายนอก เช่น เห็นกับข้าวอร่อย ๆ สิ่งเร้าทั้งสองประเภทนี้เป็นแรงจูงใจ (motive) ให้คนแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่สนองความต้องการได้ ฉะนั้น ความต้องการจึงสำคัญต่อการเรียนรู้มาก

2. เครื่องกระตุ้นใจ (incentive) เป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้ถูกทาง เช่น จัดให้มีการสอน การให้รางวัล การทำโทษ เป็นต้น แต่อาจจะใช้ไม่ได้ผลกับเด็กบางคน ครูต้องศึกษาอย่างละเอียด ต้องศึกษาถึงจุดประสงค์ของเด็ก อุดมคติ และงานอดิเรก เพื่อจะได้จัดเครื่องล่อใจได้ถูกต้องเหมาะสมกับความสามารถของเด็กได้ดี

3. อุปสรรค (barrier to goal) การเรียนจะได้ผลดีนั้นต้องมีการฝ่าอุปสรรคโดยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ถ้าเด็กต้องทำพฤติกรรมซ้ำๆ จะเบื่อหน่าย การเรียนจะได้ผลน้อย แทนที่เด็กจะดำเนินไปยังจุดมุ่งหมายปลายทาง เด็กอาจจะหลีกเลี่ยงเสีย เป็นต้น ดังนั้นการเรียนที่ดีต้องมีอุปสรรค

4. พฤติกรรมที่ผันแปรได้ (variable behavior) การเรียนนั้นต้องเกิดจากความคล่องแคล่วในการแปรเปลี่ยนพฤติกรรม ครูต้องช่วยส่งเสริมแนะนำให้นักเรียนรู้จักเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพที่นักเรียนเผชิญอยู่ คือสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติหลายๆ วิธี มิใช่วิธีเดียวพร้อมกับสร้างความมั่นใจ ให้กับเด็กด้วยว่าวิธีนั้นๆ ใช้ได้

5. การเลือกใช้หรือเลิกใช้พฤติกรรม (selectively and elimination of response) เด็กเรียนนานๆ จะพบว่าพฤติกรรมบางอย่างเลิกใช้เสียจะทำให้เรียนดี พฤติกรรมใดยังใช้ได้ผลดี เด็กก็ยังยึดเอาไว้ในโอกาสต่อไป การเลือกใช้และเลิกใช้พฤติกรรมทำให้ประสิทธิภาพการเรียนสูง เช่น แทนที่เด็กจะบวกเลขหันมาใช้สูตรคูณ เป็นต้น

จิราภา เต็งไตรรัตน์ (2543:33) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลเนื่องจากประสบการณ์และการฝึกหัด ส่วนพฤติกรรมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราว ไม่จัดว่าเกิดการเรียนรู้ เช่น ความเหน็ดเหนื่อย ผลจากการกินยา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เนื่องมาจากวุฒิภาวะ การบาดเจ็บ เป็นต้น

ธานี เกสทอง (2545:24) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงถาวรของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและเป็นผลของการฝึกฝน (Reinforced Practice) ขบวนการฝึกฝนนี้ เป็นต้นเหตุที่มาของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นระหว่างเหตุและผล โดยเหตุนั้นก็คือ กระบวนการฝึกฝน ส่วนผลก็คือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เป็นไปอย่างถาวร

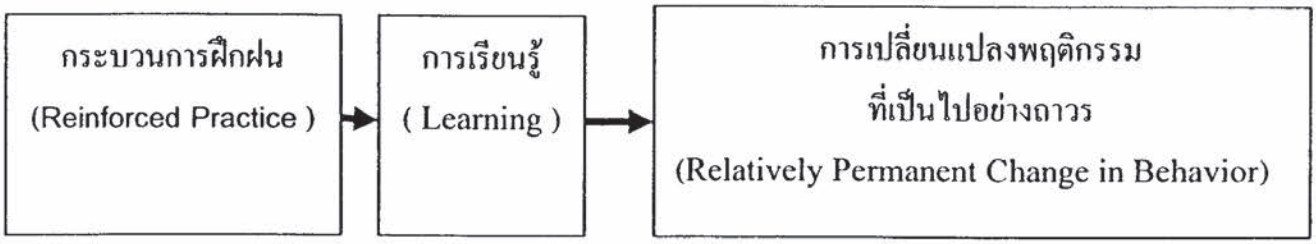

แผนผังแสดงการเรียนรู้

3.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory of Learning)

ความรู้ในเรื่องของจิตวิทยามีความจำเป็นที่จะทำให้งานด้านต่าง ๆ โครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่นำมาใช้ ที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

1. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิค (Chassical Conditioning)

ธานี เกสทอง (2545: 28) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิค ของไอวาน พี พาฟลอพ (Ivan P. Pavlov) พอสรุปได้ดังนี้

พาฟลอพ นักจิตวิทยาชาวรัสเซีย เป็นคนแรกที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ การทดลองของพาฟลอพ แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยที่เขาได้ทำการทดลองสุนัข และเรียกการทดลองนี้ว่าทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Classical Conditioning) พาฟลอพเชื่อว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการวางเงื่อนไข (Conditioning) กล่าวคือ การตอบสนองหรือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ต้องมีเงื่อนไข หรือการสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้น ซึ่งในธรรมชาติหรือในชีวิตประจำวันจะไม่ตอบสนองเช่นนั้นเลย เช่น สุนัขได้ยินเสียงกระดิ่งเป็นสิ่งเร้าที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขของ พาฟลอพ เรียกว่า สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข (Conditioned Stimulus หรือ CS) และปฏิกิริยาน้ำลายไหล เรียกว่า การตอบสนองที่ถูกวางเงื่อนไข (Conditioned Response) ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข

ดังนั้น ถ้าจะทำให้สิ่งมีชีวิตตอบสนองตามเงื่อนไขที่ต้องการ ต้องใช้สิ่งเร้าอีกชนิดหนึ่งซึ่งมีการตอบสนองตามธรรมชาติมาคู่กับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข เช่น จากการศึกษาพบว่า ผงเนื้อ ทำให้สุนัขน้ำลายไหล ดังนั้น ตามแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ของพาฟลอพหรือการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิค จำเป็นต้องใช้สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขตามด้วยสิ่งเร้าตามธรรมชาติและทำให้อินทรีย์เกิดการตอบสนองจากสิ่งเร้าทั้งสองในลักษณะเช่นเดียวกัน เช่น สุนัขได้ยินเสียงกระดิ่ง หรือได้กลิ่นผงเนื้อแสดงว่า สุนัขเกิดการเรียนรู้

ดังนั้น การเรียนรู้ = สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข + สิ่งเร้าธรรมชาติ

นอกจากพาฟลอพแล้วยังมี จอห์น บี วัตสัน (John B. Watson) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการเรียนรู้ชนิดการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิค ซึ่งเป็นผู้ตั้งศัพท์คำว่า พฤติกรรมนิคม (Behaviorism)

ในการทดลอง วัตสันได้ทำการทดลองกับคน ทั้งนี้เพื่อจะศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของคน โดยเขาได้ใช้เด็กชายอัลเบิร์ต อายุประมาณ 2 ขวบ เขาตั้งข้อสังเกตว่า โดยธรรมชาติแล้วเด็กๆ จะกลัวเสียงที่ดังขึ้นมาอย่างกะทันหันและก็โดยธรรมชาติอีกเช่นเดียวกันที่เด็กๆ มักจะไม่กลัวสัตว์ประเภท หนู กระต่าย ฯลฯ ในช่วงของการทดลองเขาปล่อยให้อัลเบิร์ตเล่นกับหนูขาวขณะที่อัลเบิร์ตเอื้อมมือจะจับหนู วัตสัน ใช้ค้อนตีแผ่นเหล็กเสียงดังสนั่น เด็กแสดงอาการตกใจกลัว หลังจากนั้นเด็กจะแสดงอาการกลัวหนูถึงแม้จะไม่มีเสียงค้อนตีดังๆ ก็ตาม

ในสถานการณ์เช่นนี้ เด็กเกิดการเรียนรู้ชนิดเชื่อมโยงระหว่างเสียงดังซึ่งทำให้เด็กเกิดความกลัวขึ้นตามธรรมชาติกับหนู ซึ่งครั้งแรกเด็กไม่กลัวเมื่อนำมาคู่กับเสียงดังและทำซ้ำหลายๆครั้ง เด็กเกิดการเชื่อมโยงระหว่างเสียงดังกับหนู ในที่สุดหนูก็ทำให้เด็กกลัวได้

เพชรสุดา เพชรใส (2542:34) กล่าวถึงการนำทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอพและวัดสันมาใช้ในการเรียนการสอนไว้ว่า

1. ครูสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนอันเป็นการวางเงื่อนไขที่ดี
2. ครูวางตัวให้เด็กศรัทธาและรัก เพื่อเด็กจะได้รักวิชาที่ครูสอนด้วย
3. จัดบทเรียนให้น่าสนใจ ให้ได้ทั้งความรู้และเกิดความสนุกสนาน
4. สร้างความเป็นกันเองและให้ความอบอุ่นกับเด็ก
5. จัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนเพื่อให้เด็กรักโรงเรียน
6. จัดหาและใช้สื่อการสอนที่ดีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
7. ผู้สอนควรหาทางคอยเสริมคอยย้ำพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเพื่อให้ผู้เรียนยังคงแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ต่อไป ไม่เลือนหาย
8. พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของผู้เรียนครูควรหาทางลบล้างพฤติกรรมนั้นเสีย
9. การให้รางวัล การทำโทษ การแข่งขันเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่เป้าประสงค์ของการเรียนรู้

2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory)

ธานี เกสทอง (2545 : 30) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของเบอร์ฮัส เอฟ.สกินเนอร์ (Berrhus F. Skinner) พอสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือแบบปฏิบัติมีชื่อเรียกต่างๆ เช่น Operant Conditioning Theory หรือ Intrumental Conditioning หรือ Type – R Conditioning

สกินเนอร์ เป็นนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ได้ศึกษาค้นคว้าทดลองทฤษฎีนี้จนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ในปี คศ.1950 สกินเนอร์ ได้สร้างเครื่องมือช่วยสอนที่

เรียกว่าบทเรียนสำเร็จรูปหรือโปรแกรมการเรียนขึ้น เพื่อช่วยปรับปรุงแบบการเรียนการสอนในสหรัฐอเมริกา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทั้งด้านตัวครูผู้สอนและระบบการเรียนการสอนได้เป็นผลสำเร็จดียิ่ง

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เน้นการกระทำของผู้รับการทดลอง หรือผู้ที่เรียนรู้ มากว่าสิ่งเร้าที่ผู้ทดลองหรือผู้สอนกำหนด กล่าวคือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง ก็จะให้ผู้เรียนรู้เลือกแสดงพฤติกรรมเองโดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนรู้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วจึง "เสริมแรง" พฤติกรรมนั้นๆ ทันที เพื่อให้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองจะเกิดขึ้นอยู่กับการเสริมแรง (Reinforcement) นั่นเอง

ตัวเสริมแรง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1) ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล เป็นต้น

2) ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึงสิ่งเร้าใด ซึ่งเมื่อนำออกไปแล้วทำให้การตอบสนองเพิ่มขึ้น เช่น เสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน กลิ่นเหม็น เป็นตัวเสริมแรงทางลบ

จิราภา เต็งไตรรัตน์ (2543:45) กล่าวว่า สกินเนอร์ ให้ความสำคัญกับการเสริมแรงมากและได้แบ่งการเสริมแรงเป็น 2 ชนิด คือ

1) การเสริมแรงทุกครั้งที่อินทรีย์มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง (Continuous Reinforcement) ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้งแต่ถ้าหยุดให้การเสริมแรงชนิดนี้ ก็จะทำให้พฤติกรรมนั้นลดลงเร็วเช่นกัน

2) การเสริมแรงเป็นครั้งคราว (Partial Reinforcement หรือ IntermittentReinforcement) คือ การให้เสริมแรงเพียงบางครั้ง หรือบางส่วนที่อินทรีย์มีพฤติกรรมที่ถูกต้องแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1) การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่แน่นอน (Fixed Ration Scheduie) คือการให้การเสริมแรงตามจำนวนครั้งของพฤติกรรม

2.2) การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอน (Variable Ratio Scheduie) คือการให้การเสริมแรงตามจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่ไม่คงที่ อินทรีย์ไม่สามารถคาดคะเนได้ว่าเมื่อใดจะได้รับการเสริมแรงอีกพฤติกรรมยังคงเกิดขึ้นต่อไปอีกนานหลังจากไม่ได้รับการเสริมแรง

2.3) การเสริมแรงตามเวลาที่แน่นอน (Fixed Interval Schedule) เป็นแบบที่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอนเป็นมาตรฐานว่าจะให้ตัวเสริมแรงเมื่อไร เช่น ทุก 5 นาที

2.4) การเสริมแรงตามเวลาที่ไม่แน่นอน (Variable Interval Schedule) เป็นแบบที่ไม่กำหนดเวลาให้แน่นอนลงไปว่าจะให้ตัวเสริมแรงเมื่อใด

ธานี เกสทอง (2545:32) กล่าวว่า จากทฤษฎีของสกินเนอร์ จะได้หลักการที่นำมาใช้ในการศึกษาชุดการศึกษาด้วยตนเองดังนี้

1) เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning) พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วยการตอบสนองที่แสดงออกมา การตอบสนองเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่แสดงออกมาเรื่อยๆ ในเมื่อมนุษย์ยังมีชีวิตอยู่และพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นกี่ครั้งหรือบ่อยครั้งแค่ไหนก็ด้วยความถี่อันหนึ่งซึ่งเรียกว่า อัตราการตอบสนองหรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรมการเรียนรู้จำเป็นต่อการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราการตอบสนองนั้นและการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นเพราะการเสริมแรง

2) การเสริมแรง เมื่อสิ่งมีชีวิตมีการตอบสนอง ผู้ฝึกสามารถจะให้สิ่งเร้าใหม่ซึ่งจะทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงแต่ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงเรียกสิ่งเร้านั้นใหม่ว่า ตัวเสริมแรง ถ้าสิ่งเร้านั้นไม่มีผลต่อการทำให้อัตราการตอบสนองเกิดการเปลี่ยนแปลง เราเรียกว่า ไม่เป็นตัวเสริมแรง

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Connectionism)

เพชรสุดา เพชรใส (2542:38) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบต่อเนื่องพอสรุปได้ดังนี้

เอ็ดเวิร์ด แอล ธอร์นไดค์ (Edward L.Thorndike) นักทฤษฎีการเรียนรู้คนแรกของอเมริกาบิดาแห่งจิตวิทยาการศึกษา เป็นผู้ตั้งทฤษฎี โดยมีหลักการว่า การเรียนรู้เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยสิ่งเร้าสิ่งหนึ่ง อาจจะทำให้เกิดการตอบสนองได้หลายทางแต่อินทรีย์จะเลือกตอบสนองที่พอใจที่สุดไว้เพียงอย่างเดียว เพื่อใช้ตอบสนองครั้งต่อๆไปหรืออาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้เกิดจากการลองผิดลองถูก (Trial and Error)

ธอร์นไดค์ ได้ตั้งกฎแห่งการเรียนรู้ (Law of Learning) ที่สำคัญ 3 กฎ คือ

1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) มีหลักการว่าเมื่อมีความพร้อมที่จะกระทำถ้ามีโอกาสได้กระทำย่อมเป็นที่พอใจ แต่ถ้าไม่มีโอกาสได้กระทำ ย่อมเกิดความรำคาญใจหรือไม่มีความพร้อมที่จะกระทำแต่ถูกบังคับให้กระทำย่อมเกิดความรำคาญใจ

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) มีหลักการว่า การได้กระทำหรือฝึกฝนและทบทวนบ่อย ๆ จะกระทำได้ดีและมีความชำนาญแต่ถ้าไม่ได้ฝึกกระทำอยู่เสมอก็จะกระทำได้ไม่ดีและไม่เกิดความชำนาญ

3) กฎแห่งผล (Law of Effect) มีหลักการว่า ถ้าบุคคลได้กระทำไปแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจจะอยากกระทำสิ่งนั้นอีกแต่ถ้าได้รับผลตอบสนองเป็นที่ไม่พอใจก็ไม่อยากกระทำสิ่งนั้นอีก

การนำความรู้จากทฤษฎีการเรียนรู้แบบต่อเนื่องไปใช้

1) ก่อนจะเริ่มสอน ครูต้องเตรียมตัวให้พร้อมและกระตุ้นให้เด็กพร้อมที่จะเรียนและควรชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนก่อน

2) มอบหมายงาน กิจกรรม แบบฝึกหัด และการบ้านให้เด็กได้ฝึกหัดกระทำและควรให้ทราบผลการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมการทำงานด้วย

3) ใช้หลักการให้รางวัลและการลงโทษเพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"

4) ในบางสถานการณ์ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ทฤษฎีกลุ่มเกสตอลต์ (Gestalt Theory) หรือกลุ่มจิตวิทยาเกสตอลต์ (Gestalt Psychology)

สมคิด สร้อยน้ำ (2542:27) กล่าวถึง ทฤษฎีนี้ว่า เป็นกลุ่มหนึ่งของทฤษฎีสนาม(Field Theory) เป็นทฤษฎีที่เพ่งเล็งเรื่องการจัดประสบการณ์ (Configuration) โครงสร้างและกระสวนของประสบการณ์ โดยกล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการรวมการตอบสนองทั้งหลายที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ ประสบการณ์ทั้งหลายต่างก็เป็นโครงสร้าง คนเราไม่ได้ตอบสนองต่อสิ่งย่อยๆ ของสิ่งเร้าแต่ตอบสนองต่อกระสวนของสิ่งเร้าและรับรู้สิ่งเร้าในลักษณะที่เป็นส่วนรวมไม่ใช่ส่วนย่อยๆที่แยกกัน นักจิตวิทยา เกสตอลต์ไม่ได้สนใจศึกษาเรื่องการเรียนรู้โดยตรงแต่ศึกษาถึงสิ่งต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และมีความคิดเห็นว่า ทฤษฎีของคนสามารถนำมาใช้อธิบายการเรียนรู้ได้เช่นกันและเน้นว่าการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นเมื่อมีการคิดแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ให้ตกไปโดยอาศัยความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งหรือการหยั่งเห็น ไม่ใช่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

อิทธิพลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ตามทฤษฎีกลุ่มเกสตอลต์หรือทฤษฎีสนาม แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. เกี่ยวกับผู้เรียน

1.1) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ วุฒิภาวะ การจูงใจ ความพร้อม สมรรถวิสัยและความสามารถในด้านต่างๆ ของผู้เรียน มีความเกี่ยวพันกับระดับความรู้อยู่มาก วุฒิภาวะเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดระดับการเรียนรู้และความรวดเร็วในการเรียนรู้ โดยทั่วไปแล้วผู้มีวุฒิภาวะสูงย่อมเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีวุฒิภาวะต่ำ

1.2) วุฒิภาวการณ์เรียนรู้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะของผู้เรียน คำว่า วุฒิภาวะ หมายถึงกระบวนการเจริญเติบโตตามลำดับขั้น วุฒิภาวะของคนเรานั้นมีหลายอย่าง เช่น วุฒิภาวะทางอารมณ์ วุฒิภาวะทางสังคม วุฒิภาวะทางเพศและวุฒิภาวะทางร่างกาย

1.3) อายุ นักจิตวิทยาพบว่า เมื่ออายุมากขึ้น ความสามารถในการเรียนรู้ก็ลดลงไปบ้าง แต่ก็มีกิจกรรมหลายอย่างที่ผู้มีอายุมากสามารถเรียนรู้ได้ เด็กวัยรุ่นและเด็กที่มีอายุมากกว่าจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าและเร็วกว่าเด็กที่มีอายุน้อย โดยทั่วไปแล้วความสามารถในการเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นเรื่อยไปตามวัยจนถึงอายุประมาณ 20 – 25 ปี ก็จะถึงขีดสูงสุด ต่อจากนั้นก็คงตัวหรือลดลงบ้างเล็กน้อย หลังจากอายุ 35 ปีไปแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้ก็จะลดลงไปเรื่อยๆ

1.4) เพศ จากการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ทัดเทียมกันแต่การที่ชายและหญิงมีเจตคติหรือความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆไม่เหมือนกันนั้นเป็นเพราะวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมนั่นเอง

1.5) การจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดกิจกรรม ช่วยให้การแสดงพฤติกรรมมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน การจูงใจเกิดขึ้นโดยการใช้เครื่องมือล่อใจต่างๆ การใฝ่เรียนเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเราเรียนได้ดีขึ้น

1.6) ความบกพร่องทางร่างกาย ความบกพร่องทางร่างกายมีผลต่อการเรียนรู้เป็นอันมาก ความบกพร่องทางร่างกายที่สำคัญ คือ สายตายาว สายตาสั้น สายตาเอียง กล้ามเนื้อควบคุมนัยน์ตาผิดปกติ ประสาทหูพิการ เป็นต้น

1.7) สมรรถวิสัย หมายถึง ขีดความจำกัดของความสามารถซึ่งอาจวัดได้จากแบบทดสอบเชาว์และความถนัดตามธรรมชาติ

1.8) ประสบการณ์เดิม สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในการค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของประสบการณ์เดิมนี้ นักจิตวิทยาได้ใช้วิธีการ 2 อย่าง คือ วิธีแรกศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรมที่มีต่อระดับเชาว์ปัญญาของคนเรา วิธีที่สองศึกษาถึงการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) อันเป็นกระบวนการที่ผลการเรียนรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้บทเรียนใหม่ อย่างไรก็ดีสำหรับการถ่ายโยงการเรียนรู้นั้น มีทั้งการถ่ายโยงที่ทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่ดีขึ้นเร็วขึ้นหรือที่เรียกว่า "การถ่ายโยงทางบวก" (Positive Tranfer) และการถ่ายโยงการเรียนรู้ สิ่งใหม่ช้าลง ที่เรียกว่า "การถ่ายโยงทางลบ" (Negative Tranfer)

2. เกี่ยวกับบทเรียน

2.1) ความยาวของบทเรียน มีผลต่อเวลาที่ใช้เรียนไม่เหมือนกัน จากการทดลอง พบว่านักเรียนจะจำบทเรียนยาวๆได้ดีกว่าบทเรียนที่สั้นกว่า แต่การทดลองนี้นักจิตวิทยาหลายคนให้ความเห็นว่ายังไม่อาจสรุปได้โดยเด็ดขาด เนื่องจากคำที่ใช้ในบทเรียนแล้วความยากง่ายของบทเรียนและการมีความหมายของบทเรียนก็มีผลต่อการเรียนรู้ เช่น บทเรียนที่มีความหมายต่อผู้เรียนจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและบทเรียนที่ง่ายย่อมเรียนรู้ได้เร็วกว่าบทเรียนที่ยาก

2.2) การรบกวน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การรบกวนที่เกิดขึ้นหลังการเรียนรู้ (Retroactive Inhibition) ทำให้ความจำที่เกิดจากการเรียนรู้มาก่อนเสียไปและการรบกวนที่เกิดก่อนการเรียนรู้ (Proactive Inhibition) หมายถึง การรบกวนที่เข้ามาขัดขวางการเรียนรู้ในบทเรียนใหม่ทำให้จำสับสนกับบทเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว ทั้งจะจำบทเรียนใหม่ก็จำได้ยาก

การรบกวนทั้งสองลักษณะนี้ จะมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่เข้ามารบกวน หากบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้และบทเรียนที่เข้ามาแทรกมีความแตกต่างกันมาก ปริมาณการรบกวนก็มีน้อย เมื่อบทเรียนทั้งสองคล้ายคลึงกันมาก ปริมาณการรบกวนก็จะเพิ่มมากขึ้นจนถึงขีดจำกัดอันหนึ่ง

3. เกี่ยวกับวิธีการเรียน

3.1) การแนะแนวในการเรียน ครูต้องคอยแนะนำแก่ผู้เรียน พอเหมาะตามความต้องการของเขาและคอยให้เหมาะสมกับเวลาด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนมากเกินไปจะทำให้เด็กไม่ได้ใช้ความคิด ไม่ใช้ความสามารถของตนเอง

3.2) การรู้ผลงาน การรู้ผลงานทำให้การเรียนรู้ดีขึ้นเพราะช่วยให้ทราบว่าข้อบกพร่องคืออะไร ควรแก้ตรงไหนและแก้ไขอย่างไร นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้นอีกด้วย

3.3) การแบ่งบทเรียนเป็นตอนสั้นๆ นักจิตวิทยาได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ความเห็นว่า การแบ่งบทเรียนออกเป็นตอนๆ จะช่วยให้เข้าใจตอนที่ยากได้เร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่ต้องไปเสียเวลากับตอนที่ง่ายซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่สำหรับนักเรียนที่เรียนเก่งนั้น การเรียนรวดเดียวจะได้ผลดีกว่าเพราะไม่ต้องเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

3.4) เครื่องกระตุ้นหรือเครื่องล่อใจ (Incentive) หมายถึงสถานการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจให้ทำกิจกรรมต่างๆ เครื่องล่อใจหรือการเสริมกำลังใจจะช่วยทำให้นักเรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น เช่น การชมเชย การให้รางวัล เป็นต้น

3.5) การใช้ประสาทรับรู้ช่วยในการเรียน วิธีเรียนรู้ของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันวิธีเรียนรู้ให้ได้ผลดีที่สุดของนักเรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน บางคนเรียนได้ดีด้วยการฟังให้เข้าใจ บางคนโดยการอ่านอย่างพินิจพิจารณาและบางคนต้องใช้ทั้งสองอย่างประกอบกัน จึงไม่อาจสรุปว่าวิธีใดดีที่สุด อย่างไรก็ตามวิธีที่แต่ละคนใช้เรียนแตกต่างกันไป ตามลักษณะบทเรียนแต่ละบทเรียนเมื่อเรียนอย่างหนึ่งก็ใช้วิธีการอย่างหนึ่ง เมื่อเรียนบทเรียนอีกชนิดหนึ่งก็เปลี่ยนวิธีเรียนเป็นอย่างอื่น

3.1.3 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 19) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

สุวัฒน์ เงินฉ่ำ (www.onec.go.th/cms/new_highlightview.php?ID=30) ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ ความสำคัญซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นคำที่กระตุ้นเตือนให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ หันกลับมาทบทวน ตรวจสอบความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติของตนพร้อมทั้งตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และพันธกิจใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุน สร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหวังของสังคม"

จากหลักการและแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่กล่าวมายังมีแนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรืองและคณะ (2545 : 10 -11) ได้สังเคราะห์ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ทำกิจกรรมและปฏิบัติจริงจนค้นพบข้อความรู้และวิธีการปฏิบัติด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ต้องเลือกใช้รูปแบบการสอนวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมหลากหลายประกอบกันไม่สามารถยึดถือเฉพาะรูปแบบวิธีการหรือเทคนิคการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

ไพรัช สู่แสนสุข และ บรรเจอดพร สู่แสนสุข (http://www.pantown.com/board.php?id=11864&area=&name =board1&topic=3&action=view) การจัดการศึกษาที่ "ผู้เรียนสำคัญที่สุด" ก็คือ การกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพและสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้ภารกิจของสถานศึกษาดังกล่าวบรรลุเป้าหมายสามารถจัดการศึกษาที่ยึดหลักการสำคัญ 3 ประการคือหลักการผู้เรียนที่มีความสำคัญสูงสุดที่เน้นการจัดระบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาพลังความคิดสร้างสรรค์ อย่างเต็มศักยภาพในฐานะเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนหลักการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งสร้างแหล่งความรู้เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึงตลอดจนรองรับระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เนื่องจากตระหนักดีว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ คือ หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ทุ่มเทเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องจริงจังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการทำงานสามารถเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมได้อย่างเป็นระบบดังนั้นเพื่อตอบสนองหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ

จรูญ ชูลาภ (http://gotoknow.org/blog/rutchanee/203571) แนวคิดเกี่ยวกับ Child Centered คือ การจัดประสบการณ์โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดค้นสร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ บุคคลที่ใกล้ชิดและมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ก็คือครู โดยต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของการเป็นผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นจุดประกายและบอกแหล่งเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้อย่างหลากหลายเกิดการเรียนรู้มากที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ครูต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้เด็กมีส่วนร่วมเปลี่ยนวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นแสดงออกตามความสามารถและวัยที่เหมาะสมเป็นการให้อิสระทางความคิดไม่ใช่สอนให้จำอย่างเดียวเพราะการจำจะไม่สามารถนำมาประยุกต์ ให้เกิดประโยชน์ได้ ถ้าเด็กได้พัฒนากระบวนการคิดความรู้ก็จะติดอยู่กับเด็กตลอดไป

ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียน มีบทบาทมากกว่าผู้สอน นั่นคือ ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติ จากการปฏิบัติผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้คอยจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการกำหนดจุดหมายสาระกิจกรรรม แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคน และชีวิต ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลอง ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนค้นพบ

สาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้ชัดเจน มีเหตุผล เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียน โดยที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน การจัดกิจกรรมดังกล่าวมานี้จึงถือว่าเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. สมองของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด

สมองของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์ เป็นโครงสร้างที่มหัศจรรย์ โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด มีความต้องการที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติและทุกอย่างรอบตัว

มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัสซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ ซึ่งรับความรู้สึกจากอวัยวะรับความรู้สึก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand) และสุขภาพ (Health)

2. ความหลากหลายของสติปัญญา

คนแต่ละคนมีความสามารถ หรือความเก่งแตกต่างกันและมีรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถให้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง/ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้รวบรวมแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้และเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

3.2 ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรมและประเมินผล

3.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมิน ร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบความหมายของการมีส่วนร่วม เป็นการกระทำร่วมกันของบุคคลในกระบวนการพัฒนามี 2 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมเป็นวิธีการ (Participation as a mean) เป็นการนำเอาทรัพยากรทาง เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนไปสู่เป้าหมาย ของการพัฒนาที่วางไว้ก่อนแล้ว และการมีส่วน ร่วมเป็นเป้าหมาย (Participation as a end) คือการมุ่งให้ประชาชนได้มีกิจกรรมร่วมกัน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสามัคคี จนทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในที่สุด ชุมชนต้องร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มทุนทางสังคม สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำให้พื้นที่โดยร่วมพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นทุนทางมนุษย์ ส่วนบทบาทของโรงเรียนก็ต้องเป็นแหล่งความรู้ สร้างองค์ความรู้สู่ชุมชน ร่วมวิจัยกับชุมชน เป็นที่ปรึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ทั้งนี้ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพราะกลุ่มคนในชุมชน มีความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพของการมีส่วนร่วมของชุมชน หากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทมากขึ้นจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประเทศชาติก็มีการพัฒนาและเป็นอีกแนวทางหนึ่งใน การพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นเรื่องที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่ง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 178) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารไว้ว่าการมีส่วนร่วมของบุคคลจะก่อให้เกิดการมีส่วนเกี่ยวข้องและการมีส่วนเกี่ยวข้องจะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อหน่วยงานและภารกิจที่ตนเองมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาชนบทหลักการสำคัญหรือหัวใจของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือจะต้องให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติร่วมรับผิดชอบในผลการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นกล่าวคือการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาปัจจุบันวิถีชีวิตของประชาชนถูกกระทบจากสิ่งต่าง ๆเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงทาให้เกิดสภาพการต่างคนต่างอยู่มุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาของตนให้อยู่รอดไปในแต่ละวันไม่มีความสนในต่อสังคมรอบข้างทาให้มีปัญหาตามมาหลายด้านที่นับว่าจะเพิ่มมากยิ่งขึ้นจึงจาเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันเพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆที่เกิดขึ้นอย่างตรงกับความต้องการของคนส่วนใหญ่เพื่อที่จะได้ให้แนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ทาการศึกษาจึงขอนาเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลส่งเสริมการชักนาและการสร้างโอกาสให้กับประชาชนในชุมชนทั้งส่วนบุคคลกลุ่มชุมชนสมาคมมูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดาเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงกระบวนการที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเองโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตนเองและมีการดาเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ปรารถนาทั้งนี้ต้องมิใช่เป็นการกาหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

อคิน รพีพัฒน์ (2527: 107-111) ได้กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

1. การค้นปัญหาสาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลกิจกรรมพัฒนา

สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนโดยสมัครใจเข้าร่วมทั้งแรงกายเวลาความคิดทุนทรัพย์ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผลกระทบผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและความต้องการของชุมชนโดยไม่มีใครมากาหนดกรอบที่มาจากบุคคลภายนอก

ปาริชาต วลัยเสถียร (2543) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะกล่าวคือการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการเช่นการร่วมกันค้นหาปัญหาการวางแผนการตัดสินใจการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่นการบริหารจัดการการติดตามประเมินผลรวมถึงการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการโดยที่โครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

สรุปการมีส่วนร่วม (Participation) จึงเป็นกระบวนการที่คนครอบครัวหรือองค์กรในชุมชนเข้ามามีส่วนในการคิดการตัดสินใจการวางแผนดาเนินการพัฒนาครอบครัวและชุมชนของตนเองโดยหลักการที่แท้จริงของการมีส่วนร่วมคือการมีส่วนร่วมในลักษณะของความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมประเมินตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบถึงผลประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นลักษณะของการมีส่วนร่วมมี 4 ด้านคือ

1.ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจหมายถึงการร่วมคิดค้นหาและตัดสินใจหรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดาเนินการ

2.ด้านการร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการหมายถึงการที่มีส่วนเข้ามาร่วมดำเนินโครงการร่วมแรงร่วมสมทบค่าใช้จ่ายการให้ข้อมูลที่จำเป็นตลอดจนการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดาเนินโครงการร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงาน

3.ด้านการรับผลประโยชน์หมายถึงการได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเช่นมีรายได้เพิ่มขึ้นมีการกระจายโอกาสทางการพัฒนาการรับความรู้แนวความคิดและการช่วยเหลือด้านต่างๆมากขึ้นเป็นต้น

4.ด้านการตรวจสอบและประเมินผลหมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมเพื่อการประเมินผลการดำเนินโครงการโดยอาจดาเนินการผ่านกระบวนการทางการเมืองหรือสื่อสารมวลชนต่างๆ

ประโยชน์และคุณค่าของการมีส่วนร่วม

การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการศึกษา เป็นผลดีทั้งสถานศึกษาและชุมชนต่างฝ่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมรับผิดชอบ ก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เป็นต้นว่า

1) เกิดกระบวนการกลุ่มและทำงานร่วมกัน การปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชน ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ถ้าเกิดจากความคิดเห็นของสถานศึกษาแห่งเดียวย่อมไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และไม่เกิดการพัฒนาร่วมกัน

2) เป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาได้ทราบปัญหาที่แท้จริง และยังเป็นการลดภาระการทำงานจากส่วนกลาง

3) ทำให้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่า การที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทุกคนจะร่วมกันดูแลการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม

4) ช่วยในเรื่องระบบติดตามผล สถานศึกษาและชุมชนจะควบคุมดูแลตรวจสอบการทำงานให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

5) สร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานเพื่อเด็ก เพื่อสังคมและส่วนรวมมากกว่าการทำงานเพื่อตนเอง

การมีส่วนร่วมถือเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆเป็นอย่างมาก ทีมวิจัยได้นำแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมมาเป็นแนวทางในการวางแผนการทำกิจกรรมต่างๆ ในโครงการวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อเด็กนักเรียนและต่อการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ

บทที่ 4
วิธีดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงานของทีมวิจัยในครั้งนี้ชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษามอญ ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมมือกันในการออกแบบการเรียนการสอนโดยการรวบรวมข้อมูล วิถีการดำเนินชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญในชุมชน ให้ทีมวิจัยได้ปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

โครงการวิจัย "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม" มีแผนการดำเนินงานตลอดโครงการดังนี้

1. จัดเวทีชี้แจงโครงการและสร้างความตระหนักให้ชุมชน
2. เตรียมความพร้อมทีมวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอน
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
   - พัฒนาระบบตัวเขียนภาษามอญ
   - จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
   - จัดทำแผนการเรียนการสอนภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
   - จัดทำแบบเรียนภาษามอญ
   - จัดทำสื่อการเรียนการสอน (ฉากภาพ แต่งเพลง เล่มเล็ก เล่มยักษ์)
   - อบรมเทคนิคและกลวิธีการสอนภาษาท้องถิ่น
4. ทดลองจัดการเรียนการสอนภาษามอญ
   - จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
   - กิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษามอญและสร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์
   - กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน
5. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
6. กิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

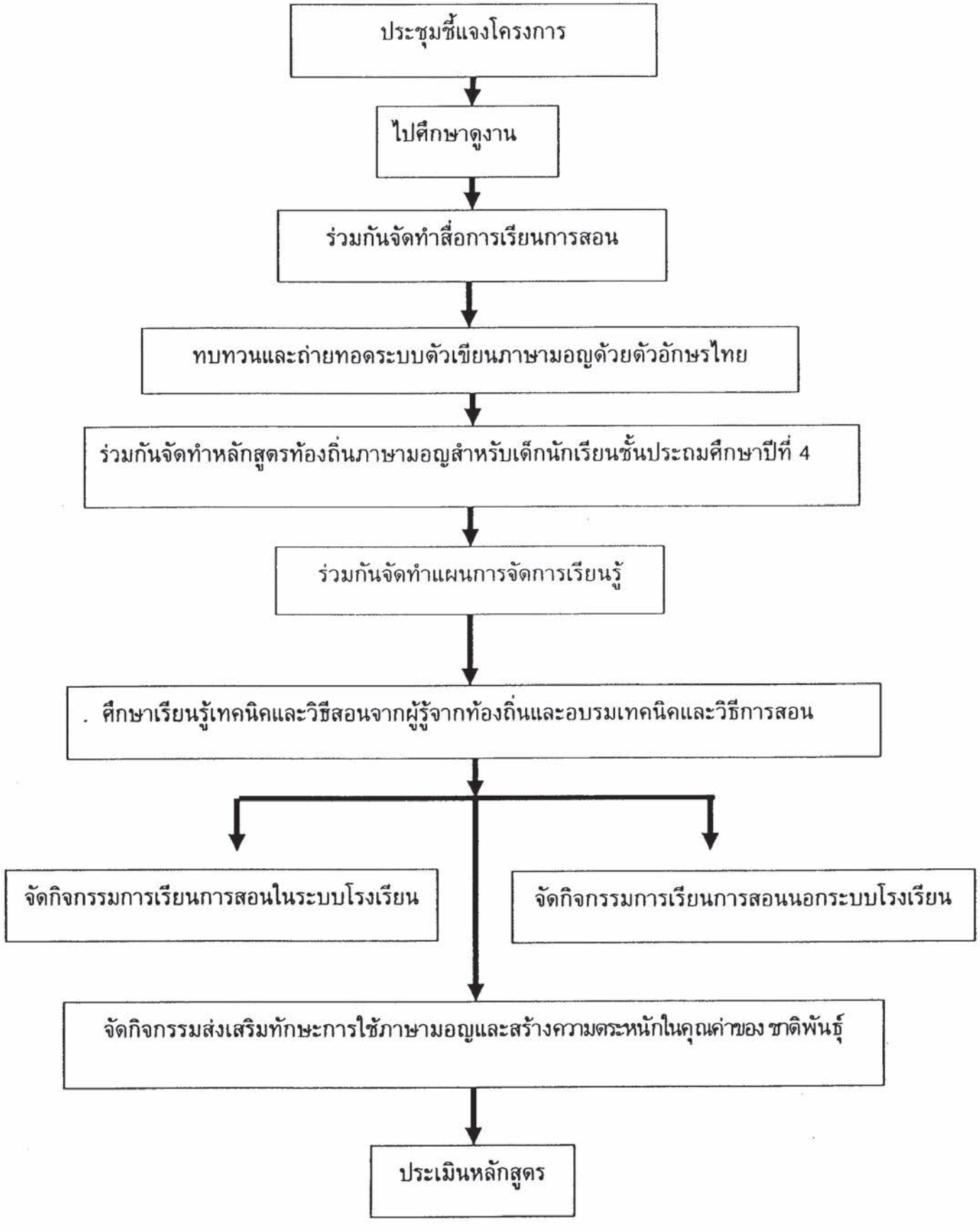

แผนภาพแสดงขั้นตอนวิธีการดำเนินงานวิจัย

4.2 กระบวนการดำเนินงาน

4.2.1 จัดเวทีชี้แจงโครงการและสร้างความตระหนักให้ชุมชน

วันที่ 9 กรกฎาคม 2552 ประชุมทีมวิจัย ปรึกษาเรื่องการเปิดโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้เข้าใจบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม

วันที่ 13 กรกฎาคม 2552 เปิดตัวโครงการ มีผู้เข้าร่วมเปิดงานประมาณ 160 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย ทีมพี่เลี้ยงจากมหาวิทยาลัยมหิดล หน่วยงานทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนวัดม่วง องค์กรท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้านและ อบต.

กระบวนการที่ใช้ในการจัดเวที

กิจกรรมในช่วงเริ่มต้นมีลักษณะเป็นทางการมีการกล่าวรายงานการจัดเวทีโดย อ.เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ มีการกล่าวเปิดงานโดย ดร.ชาญ ชุ่มบุญชู จากนั้นหัวหน้าโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี โดย อ.อำไพ มั่งมาน นำเสนอผลการวิจัยของโครงการในระยะที่ 1 ตามด้วย อ.เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ หัวหน้า โครงการ อนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม" ซึ่งเป็นโครงการระยะที่ 2 กล่าวชี้แจงโครงการ

กิจกรรมในช่วงที่ 2 มีการเล่นเกมรับของรางวัลโดยให้ตัวแทนของผู้เข้าร่วมเวทีออกมาตอบคำถาม คือ "อะไรเป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของชาวมอญ" จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมเวทีออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง . กลุ่มองค์กรท้องถิ่น(กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, อบต.) และกลุ่มการศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็นและนำเสนอในหัวข้อ

1. หลังจากที่ได้ฟังการนำเสนอโครงการวิจัยแล้ว ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง
2. ท่านคิดว่า ท่านจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือให้ความร่วมมือกับโครงการนี้ได้อย่างไรบ้าง

โดยแต่ละกลุ่มย่อยจะมีพี่เลี้ยงอยู่ประจำกลุ่มดังนี้

(1) กลุ่มผู้ปกครอง คือ สิริรัตน์ สีสมบัติ และอัจฉราภรณ์ ถาวรพัฒน์

(2) กลุ่มองค์กรท้องถิ่น คือ นารา บุตรพลอย

(3) กลุ่มการศึกษา คือ ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

ทั้ง 3 กลุ่มร่วมกันคิดและแสดงความเห็น ตลอดจนยินดีให้ความร่วมมือช่วยเผยแพร่ภาษามอญ การประชุมโดยผู้เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมอย่างนี้ ทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัว

กิจกรรมช่วงที่ 3 เป็นการสรุปงานการจัดเวทีเปิดโครงการ เมื่อแขกร่วมงานกลับไปแล้ว พี่เลี้ยงทีมวิจัยประสานงานให้ทีมวิจัยไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านโพธิ์กอง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาเรื่องการทำหลักสูตร แผนการสอน สื่อ หนังสือเล่มยักษ์ ระหว่างวันที่

6 – 8 สิงหาคม 2552 ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากเดิม คือ ในตอนแรกจะไปดูที่กลุ่มซอง จ.จันทบุรี แต่ในวันที่ 6-7 สิงหาคม นี้ ทางกลุ่มเขมรจะจัดเวทีวิพากษ์หลักสูตร ซึ่งมีทั้งคณะครูจากกลุ่มซอง จากกลุ่มญัฮกุร มาร่วมงาน จึงเป็นการดีที่ทีมวิจัยกลุ่มมอญจะไปร่วมงานในครั้งนี้

4.2.2 เตรียมความพร้อมทีมวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอน

วันที่ 30 กรกฎาคม 2552 ประชุมแบ่งงานและมอบหมายภารกิจการไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านโพธิ์กอง จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ ศึกษาเรื่องแผนการเรียนการสอน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ และอาจารย์อำไพ มัฆมาน ศึกษาเรื่องหลักสูตร อาจารย์รักพรมาลี อีกจอม ศึกษาเรื่องกิจกรรม อาจารย์จิตรา ระวังงาน และ ผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ ศึกษาเรื่องครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ผอ. เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ และ นายประภาท พลศักดิ์ ประธานสภา อบต.บ้านม่วง ศึกษาเรื่องทั่วไป

วันที่ 6 – 8 สิงหาคม 2552 ทีมวิจัยได้ไปศึกษาดูงานการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ภาษาเขมรถิ่นไทย เพื่อการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น และการเสริมสร้างการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านโพธิ์กอง ได้รับการต้อนรับจากคณะครูและชุมชนเป็นอย่างดี ทีมวิจัยได้ความรู้เรื่องหลักสูตร วิธีการเขียนหลักสูตร การเขียนแผนการเรียนรู้ หนังสือเล่มเล็ก หนังสือเล่มยักษ์ มีรายละเอียดชัดเจนน่าสนใจ แผนการสอนภาษาซอง แบบเรียนเบื้องต้นเขมรถิ่นไทย ทีมวิจัยได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการทำโครงการฟื้นฟูภาษามอญต่อไป

4.2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาระบบตัวเขียนภาษามอญ

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2553 ตัวแทนทีมวิจัยได้มาพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามอญอักษรไทยกันอีกครั้งที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีพยัญชนะต้นที่เพิ่มขึ้นมา คือ ฌ, ฮน, ฮม และ ฮล

พร้อมกันนี้จึงได้วางแผนลำดับขั้นการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ ดังนี้

อ่าน – เขียน ภาษามอญมาตรฐานอักษรมอญ : แบบเรียนภาษามอญตัวมอญ
อ่าน – เขียน ภาษามอญมาตรฐานอักษรไทย : แบบเรียนเชื่อมโยง
อ่าน – เขียน ภาษาถิ่นมอญอักษรไทย : แบบเรียนเชื่อมโยง
ฟัง – พูด ภาษาถิ่นมอญ : TPR, เรื่องเล่า, นิทานภาพ, ฉากภาพ, หนังสือเล่มเล็ก, หนังสือเล่มยักษ์, เกม ฯลฯ

จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญซึ่งในที่ประชุมได้มอบหมาย ผู้รับผิดชอบ คือ อาจารย์อำไพ มัฆมาน และอาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ เมื่อทีมพี่เลี้ยงพาไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านโพธิ์กอง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เห็นเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร หลังจากการศึกษาดูงานได้ร่วมประชุมการจัดทำหลักสูตรโดยทีมวิจัยได้แก่ ดร.เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดม่วง อาจารย์อำไพ มัฆมาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์นคร มัฆมาน อาจารย์อัมพร ไตรชมพูนรินท์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ อาจารย์รักพรมาลี อีกจอม อาจารย์จิตรา ระวังงาน และ ผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ นายประภาท พลศักดิ์ ประธานสภา อบต. บ้านม่วง ซึ่งได้เลือกให้เป็นหลักสูตรสาระเพิ่มเติม วิชาภาษาไทย กำหนดเนื้อหาตามความต้องการของชุมชน และสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดย ผอ. เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ ฝ่ายวิชาการโรงเรียน อาจารย์อัมพร ไตรชมพูนรินท์ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ ร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตร จัดเป็นสาระเพิ่มเติม ภาษามอญ เวลาเรียน 80 ชั่วโมง/ปี 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ,5และ 6 อาจารย์จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ จัดทำคำอธิบายรายวิชาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด ในแต่ละชั้นจากสาระเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ในแต่ละชั้น จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์จิตรา ระวังงาน อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ อาจารย์เบญจวรรณ จัดละ อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์อำไพ มัฆมาน อาจารย์นคร มัฆมาน มี 20 หน่วยการเรียนรู้การจัดทำหน่วยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีสิบสองเดือน ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำ จัดทำแล้วไม่มีผู้ตรวจให้คำแนะนำในการจัดทำ ว่าถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

จัดทำแผนการเรียนการสอนภาษามอญสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากทีมวิจัยในการไปศึกษาดูงานคือ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ ซึ่งได้นำความรู้ที่ได้จากการไปศึกษาดูงานมาเป็นแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทีมวิจัยที่ร่วมกันจัดทำแผนการเรียนรู้คือ อาจารย์จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์รำเพย โกพัดตา อาจารย์ทิพย์วรรณ อี่ยมเดชา โดยนำเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชามาจัดทำหน่วยการเรียน แบ่งเป็น 20 หน่วย นำแต่ละหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยกำหนดผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ตามเนื้อหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ใช้การสอนแบบ TPR 20 นาที เล่มยักษ์ หรือเรื่องเล่าหรือฉากวัฒนธรรม 20 นาที เกมหรือเพลง 20 นาที

9 กรกฎาคม 2553 ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์พบปะทีมวิจัย แนะนำการจัดทำแผนการสอน TPR และการสอนโดยใช้หนังสือเล่มยักษ์

วันที่ 14 กรกฎาคม 2553 ทีมวิจัยประกอบด้วย ผอ.เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ อาจารย์รำเพย โกพัดตา อาจารย์ จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา ร่วมกันเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ภาษามอญแบบ TPR ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกำหนดคำศัพท์ที่อยู่ใกล้ตัวและที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามขั้นตอนการสอนแบบ TPR ในแต่ละชั่วโมง ปัญหาที่เกิดขึ้น ภาษาเขียนเป็นคำอ่าน กับภาษาพูดในชุมชนไม่เหมือนกัน ทำให้ความหมายไม่ตรงกัน ต้องตรวจสอบโดยอาจารย์นคร มัฆมาน ซึ่งจะยึดหลักภาษาเขียน ซึ่งต้องเดินสายกลาง

17 กรกฎาคม 2553 ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ มาดูการสอน ของอาจารย์ทิพวรรณ และอาจารย์นคร มัฆมานพร้อมให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนแบบ TPR อาจารย์ทิพวรรณทดลองสอนแบบ TPR โดยมีทีมวิจัยเป็นนักเรียน

จัดทำแบบเรียนภาษามอญ

วันที่ 23 มกราคม 2553 ทำแบบเรียนเชื่อมโยง โดยมีวิทยากรจากมหาวิทยาลัยมหิดล คือ ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ Primer ดังนี้

Primer คือ แบบเรียนอ่านเขียนซึ่งใช้สอนเสียงที่มีในภาษาหนึ่งๆ ช่วยให้ผู้อ่านคุ้นเคยกับตัวอักษรและเรียนรู้ความหมายของข้อความจากตัวอักษรเหล่านั้น ผู้เรียนจะเรียนรู้ตัวอักษรจากข้อความซึ่งสัมพันธ์กับเสียงเพราะตัวอักษรรวมกันเป็นคำและแต่ละคำมีความหมาย

Primer มีจุดประสงค์เพื่อ ให้ผู้อ่านคุ้นเคยกับตัวอักษรในระบบตัวเขียนของเขาและช่วยให้เขาใช้หาความหมายจากข้อความ

สิ่งที่จำเป็นต้องเตรียมในการทำ Primer มีดังนี้

1. ระบบตัวเขียน
2. ต้องทราบจำนวนเสียงในภาษานั้นๆ (เสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ลักษณะน้ำเสียง เป็นต้น)
3. จำนวนความถี่ที่พบบ่อยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ซึ่งความถี่จะได้มาจาก
   - 3.1 จำนวนคำศัพท์พื้นฐาน 200 – 300 คำ
   - 3.2 เขียนเรื่องสั้น 2 – 3 เรื่อง (เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว/คุ้นเคยในชุมชน)
   - 3.3 บทสนทนาในชีวิตประจำวัน

นำเนื้อหาที่เตรียมจากข้อ 3.1 – 3.3 มานับความถี่ของการเกิดตัวอักษรตามตำแหน่งต่างๆ เช่น พยัญชนะต้น กลาง ท้าย สระเดี่ยว สระประสม เป็นต้น แล้วนำมาจัดอันดับที่พบความถี่จากมากไปหาน้อย เช่น

ตัวอักษร	ความถี่
ก	150
ง	140
ม	126
อ	110
-า	106

4. ออกแบบการสอนตัวอักษรก่อน - หลัง (เลือกตัวอักษรลงในแต่ละบท) โดยมีหลักการ คือ 1 ตัวอักษร ต่อ 1 บท ยกเว้นบทแรก ซึ่งเป็นบทเริ่มต้นให้ใช้ได้มากกว่า 1 ตัวอักษร

5. คำหลัก (key word) ในแต่ละบท ควรเป็นคำที่วาดรูปได้

6. การสร้างคำอื่นๆในบท มีเทคนิค คือ ใช้กระดาษตัดเป็นตัวอักษร แล้วนำมาประกอบกันเป็นคำที่มีความหมาย จะง่ายต่อการหาคำ

สิ่งจำเป็นต้องรู้ก่อนการลงมือทำ

1. ใช้อักษรเดียวกันและออกเสียงเหมือนกันทั้งสองภาษา มีกี่ตัว ตัวใดบ้าง
2. ตัวอักษรใหม่และเสียงใหม่ในภาษาที่จะทำแบบเรียน มีกี่ตัว ตัวใดบ้าง
3. ตัวอักษรที่ใช้ต่างกัน แต่ออกเสียงเหมือนกับภาษาที่เคยเรียนมาแล้ว (ปัญหาในการอ่าน)
4. ตัวอักษรเดียวกัน แต่ออกเสียงต่างไปจากภาษาที่เคยเรียนมาแล้ว (ปัญหาในการออกเสียง)
5. ตัวอักษรที่มีการประสมใหม่ ที่ไม่เคยใช้ในภาษาที่เรียนมาแล้ว และเสียงใหม่ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน (อาจเป็นเสียงประสมที่มีอักษรหลายตัว)

จากนั้นทีมวิจัยนับความถี่ของตัวอักษรในภาษามอญและจัดลำดับจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย ซึ่งได้ผลดังนี้

พยัญชนะจำนวน 22 ตัว

ลำดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
พยัญชนะต้น	ก	ด	ม	ป	ร	น	ซ	จ	อ	ล
ความถี่	99	65	60	49	46	44	33	33	29	25

ลำดับที่	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
พยัญชนะต้น	ง	ค	ฮ	บ	ย	ด	ญ	ว	ท	ช
ความถี่	14	13	13	11	11	11	10	9	8	7

ลำดับที่	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
พยัญชนะต้น	พ	ฟ								
ความถี่	5	2								

พยัญชนะท้ายจำนวน 12 ตัว

ลำดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
พยัญชนะท้าย	-น	-ง	-ม	-ฮ	-ด	-ย	-บ	-ก	-จ	-ว
ความถี่	48	42	39	31	30	26	22	19	16	14

ลำดับที่	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
พยัญชนะท้าย	-ญ	-อ								
ความถี่	10	0								

สระจำนวน 27 รูป

ลำดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
สระ	–ะ	–า	เ–ียะ	โ–	–ุ	–ัว	เ–ีย	–ุ	–ิ	–อ
ความถี่	122	96	59	53	46	45	34	32	22	22

ลำดับที่	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
สระ	เ–อ	เ–	–า	เ–อะ	เ–าะ	เ–็	โ–ะ	–ั	แ–	–ู
ความถี่	21	20	15	11	10	9	8	7	5	4

ลำดับที่	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
สระ	–็อ	–ี	เ–็า	เ–า	เ–ะ	แ–ะ	–าว			
ความถี่	4	3	2	2	2	0	0			

พยัญชนะควบกล้ำ จำนวน 15 ตัว

ลำดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
พ ยั ญ ช น ะ	กร	กล	ปร	กย	กว	ปล	ฮล	ฮญ	ฮร	ฮม

ควบกล้ำ										
ความถี่	10	10	10	6	3	2	1	0	0	0

ลำดับที่	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
พ ยั ญ ช น ะ ควบกล้ำ	ฮน	คว	คร	ปย	พย					
ความถี่	0	0	0	0	0					

หลังจากที่นับจำนวนความถี่ของตัวอักษรแล้วจึงได้ทดลองสร้างแบบเรียนเชื่อมโยงภาษามอญ โดยท่านวิทยากรได้ให้แนวทาง ดังนี้

1. ดูจำนวนความถี่ของตัวอักษรที่ได้จากการนับ
2. เลือกตัวอักษรที่จะนำมาสอนในแต่ละบท (เลือกจากความถี่มากไปหาน้อย)
   - ตัวอักษรเหมือน เสียงเหมือน (ใช้อักษรได้มากกว่า 1 ตัว ในแต่ละบท)
   - ตัวอักษรต่าง เสียงต่าง (ใช้อักษรเพียง 1 ตัวในแต่ละบท)
   - ตัวอักษรต่าง เสียงคล้าย (ใช้อักษรเพียง 1 ตัว ในแต่ละบท)
   - ตัวอักษรเหมือน เสียงต่าง (ใช้อักษรเพียง 1 ตัว ในแต่ละบท)
   - ตัวอักษรประสมหลายตัว เสียงต่าง (ใช้อักษรเพียง 1 ตัว ในแต่ละบท)

ทั้งนี้ต้องเฉลี่ยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ที่ใช้ในแต่ละบทเพื่อความเหมาะสมในการประสมคำ

สิ่งที่พึงระวัง คือ

- ตัวอักษรที่คล้ายกัน ควรสอนแยกบทกัน
- ตัวอักษรต่าง เสียงคล้าย ควรสอนแยกบทกัน
- สระเสียงสั้นกับเสียงยาวคล้าย ควรสอนแยกบทกัน

3. การเลือกคำหลักที่ใช้สอนแต่ละบท
   - คำหลักต้องมีตัวอักษรใหม่ที่จะสอนในบทนั้นๆเป็นส่วนประกอบด้วย
   - คำหลักต้องเป็นสิ่งที่มีความคุ้นเคยกับผู้เรียน (สิ่งที่เป็นท้องถิ่น, ผู้เรียนรู้จักคุ้นเคย)
   - คำหลักต้องแสดงด้วยภาพง่ายๆที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน
   - คำอื่นๆ สามารถนำตัวอักษรที่เคยเรียนมาแล้วมาใช้ได้
4. การสร้างประโยคและเรื่อง
   - แต่งประโยคสั้นๆที่มีความหมาย โดยใช้ตัวอักษรใหม่ในบทนั้นๆ บวกกับอักษรที่เรียนมาแล้วในบทก่อนๆ

- เมื่อเรียนหลายบทจนมีคำศัพท์มากพอที่จะเขียนเรื่องได้แล้ว ให้แต่งเรื่องสั้นๆใน แต่ละบท เพื่อการอ่านทบทวน

- แต่งหนังสือเล่มเล็ก เพื่อใช้อ่านประกอบในแต่ละบท โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาแต่ละบท เริ่มจากเรื่องสั้นๆ ง่ายๆ แล้วยาวขึ้นยากขึ้นทีละขั้น

จากนั้นจึงได้เริ่มทำแบบเรียน Primer ภาษามอญ ในวันนี้ทีมวิจัยสามารถทำแบบเรียน ได้ถึง 4 บท ซึ่งเกินจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการทำแบบเรียนครั้งนี้ ทำให้พบว่าภาษามอญนั้น มีทั้งภาษาพูดที่เป็นภาษาถิ่นและภาษาเขียนที่เป็นภาษาทางการ เรื่องเล่าและนิทานที่นำมานับ ความถี่นั้นเป็นการเขียนภาษามอญโดยใช้ภาษาเขียนที่เป็นทางการซึ่งบางคำเป็นคำที่ไม่ได้ใช้ ในปัจจุบัน คนรุ่นหลังไม่รู้จัก การทำแบบเรียนจึงต้องชะลอไว้ก่อนและสิ่งที่ต้องเร่งทำก่อนก็คือ การศึกษาและทบทวนระบบตัวเขียนภาษามอญที่เขียนด้วยอักษรไทย ว่ามีอักษรหรือเสียงไหน ที่ไม่ใช้แล้วจึงทำให้ต้องพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามอญด้วยอักษรไทยกันอีกครั้ง

จัดทำสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนที่ทีมวิจัยจัดทำ ได้แก่ หนังสือเล่มยักษ์ ทำชาร์ดพยัญชนะ และ เรื่องเล่าจากวรรณกรรมเล่มเล็ก ฉากภาพวัฒนธรรม หนังสือเล่มยักษ์ที่เป็นภาษามอญผ่าน อักษรไทย เป็นภาษามอญและภาษาพูดและทำเหนังสือเล่มยักษ์ให้เป็นภาษาพูดได้ 20 เล่ม ทำ หนังสือจากวรรณกรรมเล่มเล็กเป็นหนังสือเล่มยักษ์ จำนวน 10 เล่ม ซึ่งมีกระบวนการทำ ดังนี้

หนังสือเล่มยักษ์

การผลิตหนังสือเล่มยักษ์ฉบับภาษามอญด้วยตัวอักษรไทย และฉบับอักษรมอญ เป็นสื่อ ที่เน้นความเข้าใจของเด็กหรือผู้เรียนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ฟัง พูดและอ่าน ภาษามอญในระดับเบื้องต้นได้ ทีมวิจัยและคณะครูโรงเรียนวัดม่วง เห็นว่าควรเริ่มจัดการเรียน การสอนภาษามอญด้วยตัวอักษรไทย ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากนักเรียน ผ่าน การเรียนภาษาไทยได้ดีแล้ว สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบและแยกแยะ สิ่งต่างๆได้มากขึ้น ทีม วิจัย ที่ปรึกษา และปราชญ์ชุมชน จึงได้ร่วมกันในการผลิตสื่อหนังสือเล่มยักษ์ โดยมีอาจารย์และ ทีมพี่เลี้ยงจากมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นวิทยากรในการอบรมการทำหนังสือเล่มยักษ์ ในช่วงวันที่ 19 – 21 สิงหาคม 2552

วันที่ 19 สิงหาคม 2552 อบรมการทำหนังสือเล่มยักษ์ ที่ห้องประชุมโรงเรียนวัดม่วง เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมาย 1 ภาคเรียน ต้องใช้หนังสือเล่มยักษ์ จำนวน 20 เล่ม และได้ทำตารางปฏิทินการผลิตสื่อเดือน พฤศจิกายน ถึง เดือน มีนาคม 2553 จะได้ครบ 20 เล่ม นอกจากนี้ยังได้แต่งตั้งกรรมการตรวจภาษา คนที่ 1 อาจารย์สุมน เตี้ยเย คน ที่ 2 อาจารย์นคร มัฆมาน คนที่ 3 อาจารย์อำไพ มัฆมาน และกรรมการตรวจคัดกรองเรื่อง มี 3 ท่าน คือ ผอ.เดรียมชัย อุทัยวัฒน์ อาจารย์อำไพ มัฆมาน และ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์

วันนี้เนื้อเรื่องที่ผ่านการคัดกรอง จำนวน 6 เรื่อง คือ เรื่อง ลิงเล่นน้ำ ข้าวแซ่ ตาสอนหลานพายเรือ แข่งเรือยาว หงส์ และนายชานม่วน อาจารย์อำไพ มัฆมาน กล่าวว่าการทำหนังสือเล่มยักษ์วันนี้ทุกคนมีความพร้อม จึงทำให้งานสำเร็จราบรื่นดีมาก

วันที่ 20 สิงหาคม 2552 ทีมวิจัยฝึกการเขียนเนื้อเรื่อง ตัวภาษามอญด้วยอักษรไทย เขียนเค้าโครงเรื่องสมบูรณ์ ได้จำนวน 16 เรื่อง และทีมวิจัยยังได้ฝึกให้นักเรียนระดับมัธยมตอนต้น จำนวน 5 คน มาร่วมกิจกรรมในการทำหนังสือเล่มยักษ์ เช่น การวาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบ

วันที่ 21 สิงหาคม 2552 ทีมวิจัยอบรมการทำหนังสือเล่มยักษ์ขั้นตอนต่อไป โดยทีมงานของ ดร. มยุรี ถาวรพัฒน์ ได้สาธิตขั้นตอนการเข้าเล่มหนังสือเล่มยักษ์ ให้ทีมวิจัยได้ฝึกปฏิบัติ ทำให้ได้หนังสือเล่มยักษ์ จำนวน 3 เล่ม คือ เรื่องข้าวแซ่ ลิงเล่นน้ำ หงส์ เป็นตัวอย่างการทำหนังสือเล่มอื่นต่อไป นางสาวนารา บุตรพลอย พี่เลี้ยงทีมวิจัย ช่วยสรุปขั้นตอนการทำหนังสือเล่มยักษ์เป็นการทบทวนให้ทีมวิจัยอีกครั้ง ต่อจากนั้นทีมวิจัยได้แบ่งงานบางส่วนไปทำต่อที่บ้านเพื่อให้งานสมบูรณ์เร็วขึ้น

วันที่ 14 กันยายน 2552 ทีมวิจัยรวบรวมผลงานหนังสือเล่มยักษ์ เนื้อเรื่องผ่านการตรวจแล้วจำนวน 20 เรื่อง แต่ละเรื่องอยู่ในสถานะที่ต่างกัน ทีมวิจัยได้มีการจดบันทึกและจะดำเนินการให้แล้วเสร็จต่อไป

วันที่ 10 ตุลาคม 2552 ทีมวิจัยบางท่านนำเอกสารการทำหนังสือเล่มยักษ์ไปตรวจสอบความถูกต้อง วันนี้เข้าเล่มฉบับภาษามอญ เรื่อง ขอบฟ้ากับเล่นสะบ้า ส่วนที่เหลือยังต้องระบายสีเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์แต่ละเรื่อง

วันที่ 11 – 27 ตุลาคม 2552 เป็นช่วงปิดภาคเรียน ทีมวิจัยร่วมกับนักเรียนบางคนที่มีเวลาว่างจากการช่วยงานบ้าน และนายประเสริฐ เขาอุ่น ผู้ชำนาญการวาดภาพ ได้มาช่วยการทำหนังสือเล่มยักษ์ ทำให้การผลิตหนังสือเล่มยักษ์ สำเร็จตามเป้าหมาย คือ ได้หนังสือเล่มยักษ์ 50 เล่ม

นับว่าเป็นโอกาสดีที่ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน ซึ่งเป็นขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีในชุมชนเพื่อผลิตสื่อการสอน คนในชุมชนมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพ จึงได้รับความร่วมมือจากปราชญ์ชุมชนเป็นอย่างดี การทำงานสะดวกขึ้น

วันที่ 25 -27 ธันวาคม 2552 ทีมวิจัยร่วมกันคัดเลือก วรรณกรรมเล่มเล็กที่เป็นภาษาเขียนภาษามอญผ่านอักษรไทยเป็นหนังสือเล่มใหญ่แปลเป็นภาษาพูดภาษามอญผ่านอักษรไทย จำนวน 10 เล่มเพื่อนำเรื่องเล่าวรรณกรรมเล่มเล็กมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ในหลักสูตรจะเรียนจากการฟัง และการพูดภาษามอญที่เป็นภาษาพูดก่อน ทีมวิจัยที่ร่วมกิจกรรมได้แก่ อาจารย์จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ และอาจารย์เบญจวรรณ จัดละ โดยมีอาจารย์นคร มัฆมานเป็นปราชญ์

ด้านภาษามอญให้คำแนะนำในการเขียนเป็นภาษาพูด และมีนักเรียนร่วมกันระบายสี ได้แก่ เด็กหญิงเกศินี แก้วจุนันท์ เด็กกุสุมา แก้วจุนันท์ เด็กหญิงมานิตา ถิรนนท์ เด็กชายวรรณชัย เขียวพฤกษ์ ส่วนหนังสือที่ทำ 10 เล่ม คือ

1. เรื่องแป๊ะโก
2. เรื่องคะลำ (ข้าวหลาม)
3. เรื่องเจียะโน่กปอนยา ฮะโดนโกน(ตาปัญญาสอนลูก
4. เรื่องกะเกล็า(ปลาซะโด)
5. เรื่องโดงปะกาวดาด(ดงดอกไม้หวาน)
6. เรื่องปะลอฺญเซิ่ง(ข้าวเหนียวนึ่ง)
7. เรื่องซุ่มจ่าดกอฺ เจียะเนี่ยฮจ่าด(งูเห่ากับพังพอน)
8. เรื่องโร่ก กุ่น มิ่ เมี่ยะ (รู้คุณพ่อแม่)
9. เรื่องปร่าดซ็อก ดุย ระฮา (ปอกกล้วยแล้วหรือยัง)
10. เรื่องเกลาะ มิ่ เจียะโน่ก ทองดี (สวนของยายทองดี)

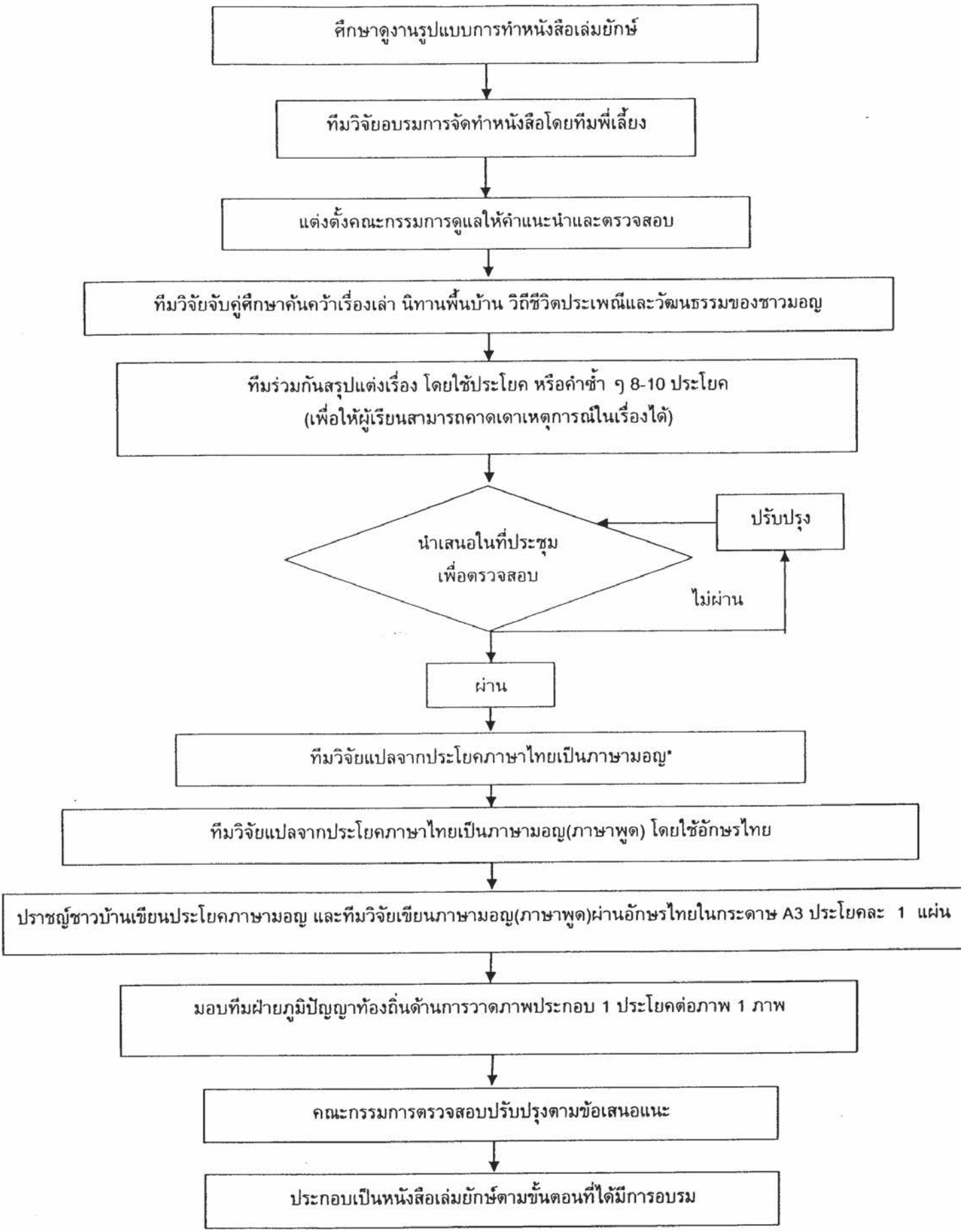

แผนภาพแสดงขั้นตอนการทำหนังสือเล่มยักษ์

* เนื่องจากทีมวิจัยยังเขียนภาษามอญอักษรไทยไม่คล่อง จึงคิดและเขียนผ่านภาษาไทยก่อน

ทำชาร์ทพยัญชนะ

วันที่ 26 กันยายน 2552 นางสาวนารา บุตรพลอย มาเยี่ยมทีมวิจัย ร่วมสัมมนาการทำชาร์ตพยัญชนะภาษามอญอักษรไทย ปัญหาที่พบในการเขียนพยัญชนะควบของอักษรมอญเมื่อเขียนเป็นอักษรไทยจะอ่านออกเสียงต่างกับภาษาไทย เช่น ฮม ฮน ฮง ระบบเสียงภาษามอญจะถือว่าเป็นหนึ่งหน่วยเสียง มีลักษณะเป็นเสียงนาสิก ไม่ก้อง แต่ในระบบตัวเขียนมอญจะถือว่าเป็นตัวควบ ทีมที่ปรึกษาจึงนัดหมายให้ทีมวิจัยไปร่วมสัมมนา ในวันที่ 28 กันยายน 2552 ที่มหาวิทยาลัยมหิดล ต.ศาลายา จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาเรื่องระบบตัวเขียนภาษามอญ ด้วยตัวอักษรไทย ให้ได้ข้อสรุปที่ตรงกัน

วันที่ 28 กันยายน 2552 ทีมวิจัยและที่ปรึกษาร่วมสัมมนาที่มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ อาจารย์อำไพ มัฆมาน นายนคร มัฆมาน นายคมสรร จับจุ นางชอบ กลิ่นเกลา และนางจิตละมุน สันทอง วันนี้ได้ข้อสรุปว่าการเขียนพยัญชนะมอญเป็นเอกลักษณ์ของภาษามอญ ไม่ต้องเปลี่ยนเช่นเดียวกับอักษรควบภาษาไทย และข้อมูลการทำชาร์ตพยัญชนะภาษามอญ 35 ตัว สระ 12 เสียง 11 รูป ตัวสะกด 10 ตัว การทำพยัญชนะภาษา 35 ตัว อาจารย์นคร มัฆมาน ได้นำผลงานไปเสนอ ให้ผู้ร่วมสัมมนา แต่พี่เลี้ยงเสนอแนะให้ภาพประกอบ ควรเป็นคำนามทั้งหมด เพื่อให้เกิด ความชัดเจนในการสื่อความหมาย นอกจากนี้ยังได้แนะนำให้ทำชาร์ตตัวควบ 11 รูป ได้แก่

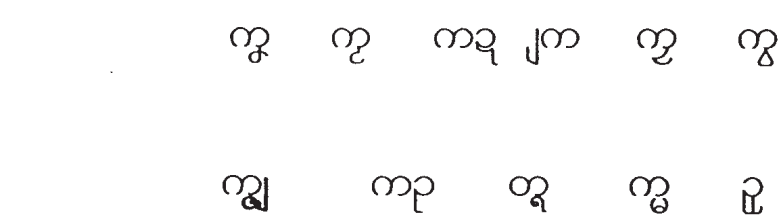

เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้แบบตัวควบเพราะเปลี่ยนรูปไปจากเดิม เช่น ๓ - ธ เป็น ๗

จัดทำแผ่นภาพพยัญชนะมอญผ่านอักษรไทย พยัญชนะ และสระ

อาจารย์นคร มัฆมาน อาจารย์อำไพ มัฆมาน และทีมวิจัย ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดทำพยัญชนะอักษรมอญ โดยใช้ภาพสื่อถึงตัวพยัญชนะต้น 25 ตัว พยัญชนะท้าย12 ตัว และสระ 23 ตัว เช่น ก สื่อด้วยภาพ คือภาพปลา พร้อมกับมีตัวเขียนภาษามอญอักษรไทยกำกับใต้ภาพ เพื่อให้อ่านได้ง่ายและเข้าใจความหมายของคำในภาษามอญได้ดียิ่งขึ้น โดยคัดเลือกรูปที่จะนำมาใช้สื่อให้ตรงกับตัวอักษร แล้วให้นายประเสริฐเขาอุ่นวาดภาพประกอบและเยาวชนมอญในชุมชนร่วมกันระบายสี จนได้ครบทุกตัวนำมาจัดทำเป็นชาร์ต

การจัดทำฉากภาพวัฒนธรรม

ทีมวิจัยและที่ปรึกษาร่วมปรึกษาหารือ ถึงเนื้อหาที่จะจัดทำฉากวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ภาษามอญสำหรับนักเรียน โดยใช้จุดเน้นของชุมชนมอญ เช่น วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ การละเล่น หรือสถานที่สำคัญของชุมชน ที่แสดงวิถีชีวิตของมอญในชุมชนบ้านม่วงและชุมชนมอญใกล้เคียง อาจารย์รักพรมาลี อีกจอม และ นายประเสริฐ เขาอุ่น รับผิดชอบการวาดภาพฉากวัฒนธรรม จำนวน 4 ภาพ และเพื่อให้ครอบคลุมถึงวิถีชีวิตของมอญตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันนี้และมีสื่อในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งเร้าความสนใจให้กับนักเรียน ได้มีการจัดทำฉากภาพวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 6 ภาพ โดยนายประเสริฐ เขาอุ่น เป็นผู้วาดและเยาวชนมอญในชุมชนร่วมกันระบายสี ได้แก่ ฉากภาพแสดงพืชผักของชาวมอญที่ใช้ในการประกอบอาหาร และ ฉากภาพแสดงอาชีพในท้องถิ่น ฉากภาพแสดงวัฒนธรรมประเพณีในรอบปี ฉากภาพแสดงสถานที่สำคัญในชุมชน และฉากภาพแสดงการละเล่นพื้นบ้านของชุมชนมอญในอดีตจนถึงปัจจุบันนี้

แต่งเพลงภาษามอญ

21 กรกฎาคม 2553 ทีมวิจัยและเชิญตัวแทนชุมชนร่วมกันแต่งเพลงภาษามอญอักษรไทยเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญ ผู้ร่วมกิจกรรมมีดังนี้ นายชัย นิสสาวรรณ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน นายสว่าง แย้มเกตุ นักแต่งเพลง นายประพฤติ ยินดี ผู้นำการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นายเสงี่ยม กมศิลป์ ปราชญ์ชาวบ้าน อาจารย์นคร มัฆมาน นางเลย กมศิลป์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและมีความสามารถด้านการร้องเพลง นางจิตลมุล สันทอง มีความสามารถด้านการแต่งเพลงและร้องเพลงมอญ พร้อมทีมวิจัย อาจารย์บุญเรือน พิณเนียน แต่งเพลงลามะลิลาโรงเรียนวัดม่วง มอบให้อาจารย์นครแปลเป็นภาษามอญอักษรไทย อาจารย์นคร มัฆมาน แต่งเพลงช้าง นางจิตลมุล สันทอง แต่งเพลงช้างเป็นภาษามอญแต่เนื้อเพลงต่างกัน นายสว่าง แย้มเกตุ นักจัดรายการวิทยุและนักแต่งเพลง เห็นว่าเพลงภาษามอญจะให้เร้าใจผู้เรียนควรเสริมหรือแทรกภาษาไทยด้วย ผู้เรียนจะได้ไม่เครียดและผู้เรียนจะได้รู้ความหมายด้วย

วันที่ 25 สิงหาคม 2553 ทีมวิจัยพร้อมคณะได้มาแต่งเพลงเพิ่มเติม โดยอาจารย์นคร มัฆมาน แต่งและพิมพ์ได้ 5 เพลง และนางจิตลมุน สันทองแต่งและส่งต้นฉบับ จำนวน 6 เพลง เพลงที่กำลังดำเนินการเพิ่มเติม จำนวน 8 เพลง รวม 22 เพลง และได้ร่วมกันคิดเกมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ เกมหัวเราะ เกมทิศอะไร เกมเสือจับกวาง เกมกาฟักไข่ เกมลิงชิงหลัก เกมแข่งหุ่น เกมรีรีข้าวสาร เกมมอญสมองไว

อบรมเทคนิคและกลวิธีการสอนภาษาท้องถิ่น

วันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2552 อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ นางสาวเบญจวรรณ จัดละ เข้ารับการอบรมการสอนแบบ TPR ที่โรงแรมเฟิสท์ จากการอบรมในครั้งนี้ ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ เสนอให้นางสาวเบญจวรรณ จัดละ ฝึกสอนทักษะการฟัง พูด เมื่อนักเรียนเรียนถึงระดับการเขียน การอ่านค่อยปรับเปลี่ยนบุคลากรภายหลังตามความเหมาะสมต่อไป

อบรมหลักการอ่านภาษามอญให้กับอาจารย์อำไพ มัฆมาน อาจารย์จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์เบญจวรรณ จัดละ โดยอาจารย์นคร มัฆมาน

วันที่ 13 – 15 พฤษภาคม 2553 ฝึกกลวิธีการสอนภาษาท้องถิ่น ณ โรงแรมบางกอกพาเลซ

วันที่ 18 กรกฎาคม 2553 เตรียมความพร้อมและเสริมความมั่นใจให้กับครูผู้สอนภาษามอญในการสอนโดยใช้เทคนิคTPR และ หนังสือเล่มยักษ์ โดยครูผู้สอนและทีมวิจัย

4.2.4 ทดลองจัดการเรียนการสอน

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน ทางโรงเรียนวัดม่วงได้จัดให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สาเหตุที่จัดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะ ในชั้นนี้นักเรียนสามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี สามารถแยกแยะได้ระหว่างการอ่านออกเสียงภาษาไทยตามหลักภาษาไทยและการอ่านออกเสียงภาษามอญอักษรไทยที่เป็นภาษาพูด

ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรจัดให้เรียนการฟัง และพูดภาษามอญก่อนเพื่อปูพื้นฐานให้นักเรียนนำไปสื่อสารกับครอบครัวในชีวิตประจำวันกันมากขึ้นสอนโดยอาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา สอนวันศุกร์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ครูผู้สอนได้รับความรู้จากการฝึกอบรมตามโครงการอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี สอนการฟังและพูดภาษาถิ่นโดยใช้วิธีสอนแบบ TPR การเล่าเรื่องจากหนังสือเล่มยักษ์ ฉากวัฒนธรรม บัตรคำ เพลงและเกมตามแผนการสอนที่ร่วมกันจัดทำ (รายละเอียดขั้นตอนการสอนในภาคผนวก ข) ปัญหาที่เกิดกับตัวนักเรียนยังไม่สามารถออกเสียงคำที่ออกเสียงไม่ตรงกับภาษาไทย คือออกเสียงยังไม่ได้สำเนียงของมอญนั่นเอง ส่วนครูผู้สอน อ่านออกเสียงบางคำไม่ถูกต้อง เนื่องจากภาษาพูดต่างจากภาษาเขียนและนักเรียนไม่เคยพูดมอญ สำเนียงยังไม่ชัดครูผู้สอนแก้ไขโดยให้ผู้เรียนพูดบ่อยๆ

การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สอนโดยอาจารย์นคร มัฆมาน จะมีสื่อการสอนคือแบบเรียนของเด็กนักเรียนที่จัดทำโดยอาจารย์นคร ใช้วิธีการสอนที่อ่านแล้วให้เด็กอ่านตามเป็นส่วนใหญ่ จะมีการเล่านิทานสอดแทรกบ้างในบางบทเรียน สอนโดยใช้

หนังสือเล่มยักษ์ และถ้านักเรียนเริ่มไม่สนุกกับการเรียนก็จะมีเพลงสอดแทรกในบางบทเรียน เมื่อนักเรียนเรียนแล้วจะนำไปใช้ได้บางส่วน เมื่อพูดภาษามอญแล้วนักเรียนสามารถบอกได้ว่าหมายถึงอะไร และพูดคำง่ายๆ เกี่ยวกับภาษามอญ ประเมินได้จากนักเรียนที่เรียนมาแล้วนำไปแข่งขันเกมมอญสมองไวในโครงการ "สืบสานภาษา ส่งเสริมพุทธศาสนาด้วยการสวดมนต์ภาษารามัญ" ในวันที่ 28 สิงหาคม 2554 ณ วัดใหญ่นครชุมน์ เมื่อถามจะตอบได้ทั้งคำถามภาษาไทยและตอบเป็นภาษามอญและคำถามภาษามอญและตอบเป็นภาษาไทย ทำให้นักเรียนได้รับชัยชนะได้รางวัลมากกว่าทุกโรงเรียนที่เข้าแข่งขัน แต่นักเรียนจะเขียนและอ่านคำที่เป็นภาษาเขียนภาษามอญอักษรไทยยังไม่ค่อยได้และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษามอญโดยตรงที่เป็นคำและประโยคยังอ่านไม่ได้

วันที่ 27 ตุลาคม 2552 ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ ได้มาเยี่ยมทีมวิจัย กล่าวว่า กิจกรรมต่อจากการทำหนังสือเล่มยักษ์เมื่อครบ 40 เล่ม แล้ว ควรทดลองใช้สอนในภาคเรียนที่ 2 (พฤศจิกายน 2552 – มีนาคม 2553) ให้วางแผนการจัดการเรียนรู้แม้ว่าหลักสูตรฉบับร่างยังปรับปรุงอยู่ ให้ทำควบคู่กัน

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2552 เวลา 10.30 น. ศึกษานิเทศก์จาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ได้มาตรวจเยี่ยมโครงการการสอนภาษามอญในโรงเรียนวัดม่วง ศน. วันทนี รอดอิ้ว ศน. หัสนัย ยามช่วง และ ศน.เกลือ เพชรสน ได้ให้ข้อคิดในการทำงานดังนี้

1. การสอนภาษามอญควรทำควบคู่กับการสอนภาษาไทย
2. ทางโรงเรียนควรทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นเพิ่มเติมและมีขอบข่ายการสอนให้ชัดเจน
3. เรื่องเงินงบประมาณ การเบิกเงินแยกเป็นรายเดือนหรือเบิกเป็นก้อนเดียวเพื่อจ่ายเป็นค่าวิทยากรภายนอก ให้กำหนดให้ชัดเจนว่าสอนกี่ชั่วโมง กี่วันในแต่ละสัปดาห์
4. การวัดผลประเมินผลกรณีมีแผนการสอน มีจุดประสงค์การเรียนรู้จะลึกซึ้งระดับใด หากไม่สันทัดควรติดต่อ ศน. เชาวนีย์ สายสุดใจ กับ ศน. ธีรพงษ์ ธีรวรรณ ผู้สันทัดด้านหลักสูตรท้องถิ่นให้คำปรึกษา ก่อนกลับได้ฝากให้อาจารย์จิตรา ระวังงาน รวบรวมข้อมูลรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณส่งเขตภายในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552

กิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษามอญและสร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์

ทางโรงเรียนวัดม่วงได้จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษามอญและการสร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์ เพื่อให้การเรียนรู้ภาษามอญมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ก้าวไปสู่

วัตถุประสงค์ได้ตามกำหนดเวลา ให้ภาษามอญมีบทบาทมีชีวิตอยู่ในชุมชนแห่งนี้ต่อไป กิจกรรมที่จัดขึ้นมีดังนี้

ภาษามอญวันละคำ

จัดขึ้นที่หน้าแถวหลังเคารพธงชาติทุกเช้า โดยเขียนเป็นภาษาพูดที่เป็นภาษามอญผ่านอักษรไทยลงบนแผ่นป้ายกระดานไวท์บอร์ด ขนาด 1 × 1.5 ฟุต ด้วยตัวอักษรตัวโตสีเด่นชัดมีรูปภาพประกอบ เพื่อให้นักเรียนที่เข้าแถวทุกคนมองเห็น ผู้นำเสนอเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยืนหน้าแถว มีเพื่อนเป็นคนถือและชูแผ่นป้ายขึ้นเหนือศีรษะ นักเรียนที่นำเสนออ่านคำภาษามอญ พร้อมบอกความหมาย

คำที่นำเสนอ เป็นคำที่ใกล้ตัว หรือใช้ในชีวิตประจำวัน เช่นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ของใช้ในครัวเรือน บทสนทนา อาหารการกิน ชื่อวัน ชื่อเดือน จำนวนนับ เป็นต้น

คำที่นำเสนอหน้าแถว ผู้จัดกิจกรรมจะนำเสนอไว้ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และจะเก็บรวบรวมไว้ในทะเบียนภาษามอญวันละคำ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลต่อไป

เกมมอญสมองไว

กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อเสริมทักษะการเรียนภาษามอญอาจจัดในเวลาเรียน หรือในวันที่มีกิจกรรมพิเศษ เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก เป็นต้น

ผู้จัดกิจกรรมให้นักเรียนแข่งขันกัน โดยแข่งเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคลก็ได้ มีกระดานไวท์บอร์ด หรือกระดานดำ สำหรับเขียนคะแนน ผู้จัดกิจกรรมใช้สื่อต่าง ๆ ให้นักเรียนพูด อ่านหรือเขียน เช่นของจริง ของจำลอง บัตรรูปภาพ บัตรคำ(ภาษาพูดอักษรไทย) และการเล่าเรื่องให้ฟังแล้วนำคำในเรื่องมาเป็นคำถาม เป็นต้น

ผู้จัดกิจกรรมอาจถามเป็นภาษาไทย ให้ผู้แข่งขันตอบเป็นภาษามอญหรือถามเป็นภาษามอญแล้วให้ตอบเป็นภาษาไทยซึ่งใช้แข่งขันได้ทั้งเป็นทีมและรายบุคคล การถามผู้จัดกิจกรรมอาจยกของจริงขึ้นมาแล้วผู้แข่งขันใครยกมือก่อนมีสิทธิ์ได้ตอบก่อน ถ้าตอบถูกจะมีการบันทึกเป็นคะแนนไว้หรือบางครั้งมีการมอบรางวัลให้เลยเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากจะตอบและอยากเรียนรู้ภาษาให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป

จัดกิจกรรมแข่งขันโดยผู้จัดกิจกรรมชูบัตรรูปภาพ ให้นักเรียนพูดเป็นภาษามอญว่าเป็นภาพอะไร ผู้ที่ยกมือก่อนได้พูดก่อน หากพูดถูกต้องก็ใส่คะแนนลงในช่องของผู้นั้น หากพูดไม่ถูกต้องให้ผู้ที่ยกมือคนต่อไปตอบ เมื่อแข่งครบจำนวนรูปภาพตามที่กำหนดหรือตามที่ได้ตกลงกันแล้วก็รวมคะแนน โดยให้นักเรียนนับพร้อมกันเป็นภาษามอญ ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดก็ได้

เป็นมอญสมองไว ให้เพื่อน ๆ ร่วมกันแสดงความยินดี การใช้สื่ออื่น ๆ นำมาแข่งขันก็จัดในทำนองเดียวกัน

กิจกรรมมอญสมองไว อาจให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ผู้จัดต้องเตรียมแบบฝึกหัดที่สนุกๆ มาให้นักเรียนทำ ใครทำเสร็จก่อนและได้คะแนนสูงสุดก็จะได้เป็นมอญสมองไว แบบฝึกหัดที่ใช้ต้องสนุกและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น แบบฝึก"ช่วยยายหน่อยหลานเอ๊ย !"ภาคผนวก)

ปริศนาคำทาย

กิจกรรมนี้เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียน ใช้เสริมทักษะการฟังและพูดภาษามอญได้เป็นอย่างดี ใช้ได้ในห้องเรียน ในโอกาสจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ หรือนักเรียนอาจจับกลุ่มทายกันเอง ปริศนาคำทายต้องเหมาะกับวัยและกาลเวลา คำตอบจะต้องเป็นสิ่งที่นักเรียนเคยพบเห็น มีประสบการณ์ จึงคิดหาคำตอบได้ ทำให้สนุกครื้นเครง เป็นการเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษามอญได้ดีกิจกรรมหนึ่ง เช่น

มุราว (อะไรเอ่ย)

เจียะกลาง กวางเจ่อมุ่ฮ (กินมาก เมื่อยจมูก)

<u>เฉลย</u> เจิญ (ช้าง)

ประกวดวาดภาพมีคำอธิบายด้วยภาษามอญ

การวาดภาพเป็นกิจกรรม ที่นักเรียนชื่นชอบ ผู้สอนอาจจะใช้กิจกรรมนี้ประเมินผลการเรียนการสอนภาษามอญ หลังจากนักเรียนได้เรียนคำศัพท์ภาษามอญแล้ว เช่น คำว่ากะ ผู้สอนให้นักเรียนวาดภาพภาพแสดงความหมายของคำนั้น แล้ววาดภาพประกอบให้สวยงามให้ปลาอยู่ในตู้เลี้ยงปลา หรือวาดปลาหลาย ๆ ตัวว่ายอยู่ในน้ำเป็นการสื่อให้นักเรียนทราบว่า กะ หมายถึง ปลา หรือแต่งเติมให้มีชีวิตชีวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5,6 เมื่อเรียนพยัญชนะภาษามอญแล้ว ผู้สอนให้นักเรียนวาดภาพพยัญชนะหนึ่งตัวที่ใช้เขียนชื่อของตน หรืออักษรที่ตนเองชื่นชอบ ประดิษฐ์อักษรตัวนั้นให้สวยงามให้อักษรตัวนั้นอยู่ในดงดอกไม้ หรือแต่งลวดลายให้ตัวอักษรนั้นงดงาม หรือแต่งเติมให้มีชีวิตชีวา โดยการเสริมแต่งอวัยวะเข้าไป แต่จุดเด่นคือตัวอักษร ให้อ่านง่าย ไม่ทำให้เสียรูปลักษณ์ กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และสนุกกับการเรียน เมื่อจัดทำภาพของตนเสร็จตามเวลาที่กำหนดแล้วก็นำภาพไปติดไว้ที่แผ่นป้ายในห้องเรียน แล้วร่วมกันอ่านตัวอักษรภาษามอญที่ประดิษฐ์ขึ้นนั้นให้ถูกต้อง จากนั้นก็ร่วมกันตัดสินภาพงดงามที่สุด

ซึ่งหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้พยัญชนะแล้ว ผู้สอนอาจจะให้นักเรียนวาดภาพสัตว์ที่ตนชอบ ให้สัตว์ตัวนั้นแสดงอาการต่าง ๆ ตามปรารถนา ตกแต่งบรรยากาศให้สมกับภาพ แล้ว

เขียนคำอธิบายชื่อสัตว์นั้นเป็นภาษามอญ นำแสดงไว้ที่แผ่นป้าย แล้วร่วมกันตัดสิน ภาพของใครงดงามที่สุด

การประกวดวาดภาพมีคำอธิบายด้วยภาษามอญ เป็นกิจกรรมนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียน จะให้มีการเขียนคำอธิบายด้วยภาษามอญง่าย ๆ จากคำที่เคยเรียนมาแล้ว นักเรียนจะทำได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้เรียนและเนื้อหาสาระ

ผู้สอนควรเก็บภาพของนักเรียนไว้ในแฟ้ม เพื่อนำไปใช้เป็นสื่อให้นักเรียนได้อ่านเสริมทักษะต่อไป

กิจกรรมโต้วาที

กิจกรรมโต้วาที ไม่สามารถโต้ด้วยภาษามอญเพราะนักเรียนมีทักษะการพูดภาษามอญยังไม่เพียงพอ ทางโรงเรียนจัดให้โต้วาทีด้วยภาษาไทยโดยร่วมกันคิดหัวเรื่องที่สร้างความตระหนักในคุณค่าของชาติพันธุ์ได้แก่เรื่อง "พูดมอญเป็น เป็นคนเด่น เป็นคนเท่ห์"

จากหัวเรื่องดังกล่าว ทำให้เยาวชนมอญ หรือเยาวชนไทยเชื้อสายมอญมีความตระหนักในหน้าที่ของตนที่มีต่อชาติพันธุ์ ทำหน้าที่สืบสานภาษามอญให้ดำรงอยู่ในชุมชนต่อไปให้ภาษามอญมีบทบาทมีชีวิตอยู่ในชุมชนของตนด้วยความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์

กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน

ทางโรงเรียนได้พานักเรียนไปร่วมกิจกรรมเรียนรู้ภาษามอญ วัฒนธรรมประเพณีตลอดจนวิถีชีวิตด้านต่าง ๆ ของชาติพันธุ์มอญ ซึ่งทางวัดและชุมชนมอญจัดขึ้น ได้แก่

ประเพณีสงกรานต์

กลุ่มมอญสยามลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ตำบลคุ้งพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้จัดกิจกรรมประเพณีสงกรานต์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2553 และ 2554 มีกิจกรรมการละเล่นผีกระด้ง ผีกะลา สะบ้า คะดาจก่างชัว การแสดงทะแยมอญ อาหารในเทศกาล คือ ข้าวแช่ ประเพณีโรยทราย ค้ำโพ การตั้งศาลรับนางสงกรานต์ ขบวนแห่ข้าวสงกรานต์ รำมอญ ดนตรีมอญ

ในงานนี้ได้มีป้ายบอกสถานที่ทั้งภาษาไทยและภาษามอญ เช่น ห้องสุขา

โครงการ "สืบสานภาษา ส่งเสริมพุทธศาสนาด้วยการสวดมนต์ภาษารามัญ"

โครงการ "สืบสานภาษา ส่งเสริมพุทธศาสนาด้วยการสวดมนต์ภาษารามัญ" ริเริ่มโครงการโดยกลุ่มสืบสานวัฒนธรรม – ธรรมชาติ ณ วัดใหญ่นครชุมน์ ตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีคุณประไพ บุญนพ ประธานกลุ่ม ได้จัดกิจกรรมขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมการสวดมนต์สำเนียงมอญ ตรงอักขระภาษาบาลี กลุ่มเป้าหมายคือ เยาวชน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลนครชุมน์ ตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพยอม แบ่งเป็น 2 ประเภทบุคคลทั่วไป และกลุ่มเยาวชน ไม่จำกัดอายุ ผู้ฝึกซ้อมเป็นปราชญ์ชุมชนของแต่ละตำบล ส่วนใหญ่จะฝึกซ้อมช่วงเวลาตอนเย็น และตอนค่ำๆ ประมาณวันละ 2-3 ชั่วโมง การฝึกซ้อมคล้ายคลึงกันโดยเริ่มจากให้ผู้รับการฝึกจำเนื้อของบทสวดมนต์มอญซึ่งเขียนเป็นภาษามอญผ่านอักษรไทยให้ได้ก่อน แล้วปราชญ์ชุมชนจะสวดให้ฟัง แล้วฝึกให้สวดตามทีละท่อน ฝึกสวดพร้อมกัน จะมีการฝึกซ้อมทุกวัน เพราะจะทำให้สวดได้เร็วขึ้น ไม่ลืมบทสวด สถานที่ฝึกซ้อมจะมีทั้งที่วัดและที่บ้านของปราชญ์ชุมชนผู้ฝึกซ้อม ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี

งบประมาณได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุมน์ซึ่งมีการจัดตั้งงบประมาณให้ทุกปีและผู้มีจิตศรัทธา และในปี พ.ศ. 2554 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม ในการจัดงานได้จัดขึ้น เมื่อวันอาทิตย์ที่ 28 สิงหาคม 2554 คณะกรรมการตัดสินมาจากผู้ทรงคุณวุฒิปราชญ์ชุมชน 3 ตำบล พระครูปทุมธรรมกิจ เจ้าอาวาสวัดบัวงาม ตำบลบ้านม่วง อาจารย์สุมน เตี้ยเย ตำบลคุ้งพยอม และ นายมอง เกตุเจริญ ตำบลนครชุมน์ เกณฑ์การตัดสิน จะเน้นการออกเสียงอักขระภาษาบาลีชัดเจน ส่วนสำเนียงแล้วแต่สำเนียงของแต่ละชุมชน

ในโครงการนี้ ทางโรงเรียนได้พานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสวดมนต์มอญ แข่งขันตอบปัญหาด้วยภาษามอญ และทางโรงเรียนได้เข้าร่วมจัดนิทรรศการ การเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนด้วย

โครงการ "ประเพณีย้อนอดีตสงกรานต์"

วัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ได้จัดงาน ย้อนอดีตวันสงกรานต์ มีการจัดกิจกรรมย้อนอดีตประเพณีที่สำคัญ ๆ เช่น ประเพณีบวชนาค ประเพณีจองโอะฮด่าน ประเพณีแห่ตุง ประเพณีตำข้าวเม่า ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ และประเพณีสรงน้ำพระ ทุกกิจกรรมนำมาจัดในวันที่ 16 เมษายน 2553 ทุกกิจกรรมจะแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านและสื่อสารกันด้วยภาษามอญเป็นส่วนใหญ่

ทางโรงเรียนวัดม่วงได้นำนักเรียนมาเข้าร่วมกิจกรรมย้อนอดีตประเพณีจองโอะฮด่านซึ่งเป็นประเพณีของมอญที่จัดในเดือน 3 เป็นประจำทุกปี และได้จัดนิทรรศการ การเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนโดยนำสื่อหนังสือเล่มยักษ์ วรรณกรรมเล่มเล็ก ฉากวัฒนธรรม บัตรคำ

บัตรรูปภาพ ซึ่งมีผู้สนใจมาชมและดีใจที่มีการจัดการเรียนภาษามอญในโรงเรียน โดยมีนักเรียนและครูคอยอธิบายการจัดทำและการนำมาใช้ประโยชน์ เป็นการช่วยกระตุ้นให้ชุมชนลุกขึ้นมาสื่อสารกันด้วยภาษามอญกันมากขึ้นทั้งที่บ้านและการสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน

โครงการเทศกาลอาหารมอญ

จัดโดยคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ถนนหน้าพระลาน เขตพระนคร กรุงเทพฯ ผู้รับผิดชอบโครงการ รศ.สุภาภรณ์ จินดามณีโรจน์ กิจกรรมโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของ "โครงการประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการฟื้นฟูพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง"

ในโครงการนี้ ทางโรงเรียนได้นำมัคคุเทศก์น้อยนำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ซึ่งทุกคนจะกล่าวคำทักทายเป็นภาษามอญ จนติดปากคนที่มาท่องเที่ยวในวันนั้น และทำให้คำทักทายนี้เริ่มนำกลับมาใช้ในชุมชนมากขึ้น คำทักทายนั้นก็คือ เม่ะเง่อระอาว สวัสดีค่ะ/ครับ นั่นเองและมีคำอื่น ๆ ตามมาอีกมากมายโดยเฉพาะอาหารทุกจานที่นำมาจัดจะมีชื่อเป็นภาษาไทยและภาษามอญ(ภาษาพูดมอญผ่านอักษรไทย)ควบคู่กันทุกจาน นับเป็นนิมิตหมายอันดีของภาษามอญ ที่จะมีชีวิตขึ้นมาใหม่ นอกจากนั้นทางโรงเรียนได้จัดนิทรรศการการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนซึ่งได้รับความสนใจจากผู้มาท่องเที่ยวไม่แพ้อาหารมอญนำความภาคภูมิใจให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก

โครงการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน

ผู้รับผิดชอบนำนักเรียนไปศึกษาพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง มีนายสวัสดิ์ เจิมเครือ เป็นผู้ให้คำแนะนำ โดยเฉพาะภาษามอญที่นักเรียนสนใจอยากทราบสิ่งที่ตนเองสนใจเรียกภาษามอญว่าอย่างไร หรือสอดแทรกสิ่งใกล้ตัวนักเรียนด้วยภาษามอญ มีกิจกรรมให้นักเรียนวาดภาพแล้วเขียนชื่อรูปที่อยู่ในภาพเป็นภามอญ (ภาษาพูด) ถ้านักเรียนไม่สามารถเขียนได้ให้ไปถามคนดูแลพิพิธภัณฑ์ หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นซึ่งเป็นปู่ ย่า ตา ยาย หรือ ภูมิปัญญาด้านภาษามอญ นอกจากนี้ ยังได้นำนักเรียนไปศึกษาการตัดกระดาษสำหรับตกแต่งในงานประเพณีต่าง ๆ ของมอญ สอนโดย ลุงปืด เขาอุ่น นักเรียนได้เรียนการตัดกระดาษจากง่ายไปหายาก พร้อม ๆ ไปกับการเรียนรู้ภาษามอญที่เป็นภาษาพูด เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆแล้วนำผลงานกลับไปบ้านด้วยความภูมิใจในผลงาน

4.2.5 ประเมินหลักสูตร

โรงเรียนได้มีการดำเนินการและปฏิบัติในเรื่อง ศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง จากหลักสูตรแกนกลางวิชาภาษาไทย เพื่อกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ ได้วางแผนการใช้หลักสูตรโดยบุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักถึงคุณภาพของนักเรียน ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ตรงตามรายวิชาที่สอนอยู่ในระดับปานกลาง นำแผนการเรียนรู้ที่ร่วมกันสร้างขึ้นไปทดลองใช้และปรับใช้ตามสถานการณ์จริง รวมถึงการจัดให้มีเอกสารเพื่อการติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานด้านการใช้หลักสูตร

ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โรงเรียนมีการดำเนินการและปฏิบัติในเรื่องการจัดครูผู้สอน ได้ร่วมกับชุมชนคัดเลือกผู้สอน ได้ตรงกับความรู้ ความถนัดและประสบการณ์มากที่สุดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตรอย่างหลากหลายในรูปแบบกิจกรรม จากชุมชน จากเรื่องเล่า เกมส์ เพลง รวมถึงจัดให้มีการอบรมเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาในหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ ส่วนเรื่องการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อดำเนินการใช้หลักสูตรและครูผู้สอนใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสอน เช่น เอกสาร ฝึกหัด แบบเรียน แบบฝึก ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทุนงานวิจัยมาใช้ในการผลิต

ด้านกระบวนการ โรงเรียนมีการดำเนินการและปฏิบัติในเรื่อง การติดตามให้ครูผู้สอนสอนตามแผนการเรียนรู้ที่เตรียมไว้อย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในด้านการใช้ภาษาถิ่นและภาษาประจำชาติ ซึ่งมีแผนงาน โครงการที่มีการกำหนดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตรได้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนนอกห้องเรียน และนักเรียนได้มีโอกาสซักถามปัญหาต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนครูภูมิปัญญานอกห้องเรียนตอบปัญหาได้ตรงประเด็นได้เป็นอย่างดี ส่วนเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับเทคนิค วิธีการสอนที่ทันสมัย และนักเรียนได้ไปแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ได้อย่างหลากหลาย

สภาพปัญหาที่พบ คือโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในสถานศึกษา ที่ทุกคนในหน่วยงานควรมีส่วนร่วม เป็นบทบาทของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่น ครูมีภาระการสอนมาก ขาดความมั่นใจในการสอน และไม่มีประสบการณ์ ขาดแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนไม่มีหนังสือประกอบการเรียน และโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญของหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ผลทำให้การปฏิบัติงานของครูและโรงเรียนขาดการติดตาม การประสานงานมีปัญหาบางครั้งบางคราว

4.2.6 กิจกรรมอื่น ๆที่เกี่ยวข้อง

วันที่ 21 - 22 พฤศจิกายน 2552 ตัวแทนทีมวิจัยและตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 คน ร่วมกันนำเสนอและจัดนิทรรศการนวัตกรรมภาษาและวัฒนธรรมมอญในงานศิลปหัตถกรรม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จัดขึ้นที่โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี

วันที่ 28 - 29 ตุลาคม 2552 เข้าร่วมประชุมและเผยแพร่ผลงานโดยการจัดนิทรรศการในงานประชุม "The 4th International Conference on Austroasiatic Lisquistics (ICAAL 4) ที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ด.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

วันที่ 31 ตุลาคม 2552 ทีมวิจัยได้ให้การต้อนรับอาจารย์และนักศึกษาที่สนใจเรื่องภาษาถิ่น ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติที่มาจากประเทศอินเดีย เวียดนาม นิวซีแลนด์ เนปาล ประมาณ 20 คน ทีมวิจัยได้สาธิตการใช้หนังสือเล่มยักษ์ เช่น อ่านหนังสือเล่มยักษ์ เรื่องแม่วัวกับลูกวัว ให้นักศึกษาฟัง พร้อมทั้งได้ข้อเสนอแนะและกำลังใจให้ทีมวิจัยไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

วันที่ 6 พฤศจิกายน 2552 รายการทีวีไทยได้ขอความร่วมมือจากทีมวิจัย มาขอถ่ายทำวิธีการสาธิตการสอนภาษามอญในโรงเรียนวัดม่วง เพื่อถ่ายทอดออกอากาศในวันอาทิตย์ที่ 8 พฤศจิกายน 2552 ช่วงระหว่างเวลา 08.00 – 09.00 น. ผู้บันทึกรายการยังให้ข้อคิดแก่นักเรียนในหลายเรื่องด้วยกัน เช่น การใช้วัฒนธรรมทางด้านภาษาประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนการละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น นักเรียนควรช่วยกันสืบสานสิ่งเหล่านี้ให้อยู่กับความเป็นมอญตลอดไป

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2552 ศึกษานิเทศก์ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ได้มาตรวจเยี่ยมโครงการภาษามอญ ให้ความเห็นว่ามีโรงเรียนที่เข้าโครงการสอนภาษามอญมี 2 โรงเรียนเรียน คือ โรงเรียนวัดม่วง กับโรงเรียนวัดคงคา ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการสอนควรควบคู่กับภาษาไทย ควรทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นเพิ่มเติมและมีขอบข่ายการสอนให้ชัดเจน การวัดผล ประเมินผล ต้องมีแผนการสอน มีจุดประสงค์การเรียนรู้

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2552 กลุ่มไทดำและกลุ่มลาวเวียงมาศึกษาดูงานของทีมวิจัย ให้ความสนใจการจัดพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ได้ให้คำชมว่าจัดได้เป็นระบบสากลดี สิ่งของที่นำมาจัดแสดงชี้ให้เห็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้ดี ในเรื่องเอกสารจัดเป็นหมวดหมู่บอกรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ด้านประเพณี วัฒนธรรม ได้เด่นชัดดีมาก กลุ่มไทดำเห็นว่าเป็นแบบอย่างที่ดีและจะนำข้อดีเหล่านี้ไปปรับใช้ ในการทำงานของตนบ้าง ตอนท้ายรายการ นางสาวอัจฉราภรณ์ ถาวรพัฒน์ กล่าวว่า การทำงานของทีมวิจัยควรทำอย่างสม่ำเสมอให้ต่อเนื่อง ส่วนนางสาวนารา บุตรพลอย ได้แนะนำว่า ทุกอย่างที่คิดทำนั้น ต้องดูบริบทของแต่ละท้องถิ่น ปรับใช้ตามความเหมาะสม การดำเนินงานในวันนี้ ทีมวิจัยประสานงานได้ดีทำให้งานสำเร็จลุล่วงดีมาก

จากกิจกรรมดังกล่าวมานี้ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยในโครงการนี้เป็นอย่างยิ่ง ทีมวิจัยจะพยายามมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

วันที่ 21 กันยายน 2553 นักศึกษาสาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มาเยี่ยมชมการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ และสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอนโดยอาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา ซึ่งสอนตามขั้นตอนการทดลองของงานวิจัย และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สอนโดยอาจารย์นคร มัฆมาน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษามอญ ซึ่งสอนภาษามอญ ที่เป็นภาษาทางการตามหลักการอ่านและการเขียนภาษามอญและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5
ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินโครงการ "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี" เพื่อดำรงไว้ซึ่งภาษาของชาติพันธุ์ให้คงอยู่คู่กับลูกหลานของชาวมอญสืบไป ผลปรากฏว่า โรงเรียนวัดม่วงเป็นที่ยอมรับของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในเรื่องเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาถิ่น(มอญ)ในโรงเรียน ทำให้มีผู้มาเยี่ยมชมเพื่อศึกษาดูงานจากคณะครูในโรงเรียนละแวกใกล้เคียง นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ รายการโทรทัศน์ขอถ่ายทำสารคดี ชุมชนใกล้เคียงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ตลอดจนนักการศึกษานานาชาติมาเยี่ยมชมอีกด้วย จึงนับได้ว่าการดำเนินงานตามโครงการ "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี" ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในอดีต
2. หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญ
3. แผนการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ
4. สื่อการเรียนการสอนภาษามอญ ได้แก่ ชาร์ตพยัญชนะภาษามอญ หนังสือเล่มยักษ์ เพลงภาษามอญ
5. แบบเรียนเชื่อมโยงภาษามอญ
6. การวัดผลและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ
7. ผลกระทบและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

5.1 การเรียนการสอนภาษามอญในอดีต

ในอดีต เยาวชนชายชาวมอญเมื่ออายุ 8 ขวบ เป็นวัยที่ต้องเรียนหนังสือ พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะพาลูกหลานไปมอบให้เจ้าอาวาสวัดในชุมชนของตน ในพิธีมอบได้นำดอกไม้ธูปเทียนใส่พานถวายเจ้าอาวาสเป็นการคารวะ แสดงความเคารพและมอบตัวเป็นศิษย์ ให้เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในวัดเมตตาอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานเป็นคนดีตามหลักธรรมพระพุทธศาสนาและให้เรียนภาษามอญที่วัด หากลูกหลานดื้อดึงเกียจคร้าน เกเร ให้พระสงฆ์ลงโทษได้ตามความเหมาะสม

การเรียนการสอนภาษามอญในวัด ไม่มีการจัดชั้นเรียน ศิษย์วัดเรียนกันตามอัชฌาสัย ผู้ที่มีความตั้งใจเรียน มีสติปัญญาดี ก็เรียนรู้ได้รวดเร็ว ก่อนทำการเรียนภาษามอญ ศิษย์วัดทุกคนจะต้องไหว้ครูและสวดมนต์เป็นภาษามอญ เนื้อหาสาระทางวัดได้จัดไว้ซึ่งมีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัด

ทีมวิจัยได้สัมภาษณ์พระครูภัททสิริธรรม (พระปลัดอุ่น สิริภทฺโท) เจ้าอาวาสวัดม่วง เกี่ยวกับการสอนภาษามอญเฉพาะที่วัดม่วง ทำให้ทราบว่า การสอนภาษามอญในวัดม่วง ได้มีมาตั้งแต่มีการก่อตั้งชุมชนมอญมาแล้ว มีพระเป็นผู้สอน สอนลูกศิษย์วัด ที่บิดามารดามาฝากให้เรียนหนังสือ วันที่มาฝากต้องเป็นวันพฤหัสบดี ซึ่งถือว่าเป็นวันดี วันครู โดยพาลูกชายพร้อมนำพานดอกไม้ธูปเทียนมาฝากเป็น

ลูกศิษย์วัด ให้พระอบรมสั่งสอน สอนทั้งหนังสือและระเบียบวินัยในการปฏิบัติต่าง ๆ ส่วนเด็กผู้หญิงมีการเรียนอยู่ที่บ้านมี ปู่ย่า ตายาย บิดามารดา เป็นผู้สอน

ลักษณะการสอน

1. การสอนภาษามอญมีการสอนตัวอักษรหรือพยัญชนะ สระที่มีความหมายในตัวมันเองก่อน โดยให้อ่านออกเสียงตามครู ครูอ่านแล้วให้นักเรียนอ่านตาม หรือพูดออกเสียงตามจนคล่อง ต้องจำและท่องให้ได้
2. เมื่อท่องจำพยัญชนะและสระได้ดีแล้วจึงสอนการนำพยัญชนะ สระมาประสมกันโดยครูเขียนแล้วอ่านให้นักเรียนฟังแล้วนักเรียนอ่านตามให้ได้และชี้ตัวได้ถูกต้องหรือชี้ตัวไหนต้องอ่านได้
3. การสอนเขียน เมื่อเด็กท่องได้และชี้ตัวถูกต้องทุกตัวทั้งพยัญชนะ คำต่างๆ ที่สอนไว้ จึงจะเริ่มสอนเขียนตัวอักษรหรือพยัญชนะจนจบแล้วจึงให้อ่านคัมภีร์เป็นเรื่องได้ แต่ยังไม่ทราบความหมายของคัมภีร์ที่อ่าน

เด็กวัดที่มาเรียนบางคนก็จะบวชเป็นเณร เรียนภาษามอญและอ่านคัมภีร์ได้ ในวันออกพรรษาก็จะเทศน์แสดงธรรมให้กับบิดามารดาฟัง เรื่องที่เทศน์ คือ พระธรรมเจ็ดคัมภีร์เป็นเรื่องการตอบแทนบุญคุณบิดามารดา และจะได้เรียนอีกครั้งเมื่อบวชเป็นพระ ซึ่งระยะต่อมาเมื่อมีโรงเรียน เด็กที่จะมาเรียนภาษามอญที่วัดก็จะลดลงไปเรื่อยๆ จนกระทั่ง เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2536 ไม่มีเด็กมาเรียนภาษามอญที่วัดเลย เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าไม่มีประโยชน์

ในปีพ.ศ. 2543 ภาษามอญเริ่มได้รับการฟื้นฟู โดยอาจารย์อำไพ มัฆมาน ได้ริเริ่มที่จะสอนภาษามอญให้กับนักเรียน โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนประมาณ 1 ชั่วโมง โดยมีอาจารย์อำไพ มัฆมาน และคุณไพบูลย์ เยี่ยงสว่าง ซึ่งอยู่ตำบลดอนกระเบื้อง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มาช่วยสอน มีนักเรียนมาเรียนประมาณ 20 คน โดยมีคุณครูที่สนใจมาร่วมเรียนด้วย และมีชาวบ้านที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่มาเรียนร่วมส่วนหนึ่ง

ในปีพ.ศ. 2544 มีการเรียนต่อเนื่องกับการเรียนที่อาจารย์อำไพ มัฆมาน ได้ดำเนินการไว้ แต่ขาดงบประมาณสนับสนุน โดยการติดต่อประสานงานของผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ ได้รับงบประมาณมาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบ้านโป่ง จึงริเริ่มมีการเรียนการสอนภาษามอญอีกครั้ง ในโครงการหลักสูตรวิชามัคคุเทศก์น้อยนำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง ผู้เรียนจะเป็นนักเรียน ครูและชาวบ้านที่สนใจเรียนในวันเสาร์และวันอาทิตย์

ในปี พ.ศ. 2545 ผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ ได้งบประมาณมาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบ้านโป่ง สืบทอดต่อโครงการที่แล้ว โดยทำการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนวัดม่วงในชั่วโมงหลังเลิกเรียน 1 ชั่วโมง ที่ศูนย์มอญศึกษา โดยมีครู นักเรียนและชาวบ้านที่สนใจทั้งในชุมชนบ้านม่วงและชุมชนใกล้เคียงที่สนใจมาเรียน ครูผู้สอนคือครูสุมน เตี้ยเย และครูนคร มัฆมาน ทำการสอน เนื้อหาที่สอน สอนอ่านและเขียนพยัญชนะ สระภาษามอญ การสอนครั้งนี้ประสบปัญหาพอสมควรเพราะผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรนักเรียนเรียนหลังจากเลิกจากการเรียนปกติ ทำให้กลับ

บ้านช้า ผู้ปกครองเสียเวลามารอและบางส่วนก็คิดว่าเรียนไปไม่มีประโยชน์ เมื่อเรียนได้ 1 ภาคเรียนก็ต้องเลิกสอน ประกอบกับไม่มีงบประมาณมาสนับสนุนเพิ่มเติม

การเรียนการสอนภาษามอญที่วัดม่วงในปี พ.ศ. 2545

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ในการเรียนการสอนโดยพระที่วัดนั้นไม่ได้มีการใช้แบบทดสอบ แต่วัดผลประเมินผลจากการที่ลูกศิษย์สามารถอ่านออกเขียนได้และเทศน์ให้บิดามารดาฟังได้ ถือว่าผ่าน ส่วนการสอนภาษามอญในเวลาต่อมาก็เช่นเดียวกัน แต่จะมีกิจกรรมทดสอบความรู้ความสามารถ เช่น การใช้เกมส์แข่งขัน การอ่านการเขียน การจับคู่แข่งขันบนกระดานดำ มีการใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนที่มาเรียนสนใจเรียนมากขึ้น แต่นักเรียนที่มาเรียนมีน้อย เพราะเป็นวันหยุด ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านบ้าง และบางคนผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้มาเรียน ทำให้การเรียนภาษามอญต้องหยุดไป แต่ทางโรงเรียนก็ยังพยายามให้นักเรียนช่วยกันรักษาภาษาท้องถิ่นไว้ด้วยการให้นักเรียนนำเสนอภาษามอญวันละคำ โดยเริ่มจากพยัญชนะวันละตัว จนครบแล้วจึงนำเสนอเป็นคำ ได้แก่ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวันใกล้ตัวนักเรียน จนกระทั่งชุมชนและนักเรียนเห็นว่าภาษามอญในเยาวชนอยู่ในขั้นวิกฤต เห็นสมควรที่จะทำการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้คงอยู่คู่กับชุมชนมอญอย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2549-2550 กลุ่มชาวมอญลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี รวมกลุ่มกันจัดทำโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ได้รับการสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในการนี้ได้สร้างวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นสื่อ ในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน จำนวน 100 เรื่อง โดยเขียนเป็นภาษามอญ ที่ใช้ทั้งอักษรมอญและอักษรไทย เรื่องละ 2 ฉบับ รวมเป็น 200 เล่ม และได้เป็นส่วนหนึ่งของสื่อการเรียนการสอนในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2552 – 2553 โครงการ "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี" เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ที่ทางชุมชนต้องการให้มีการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนเกิดขึ้น จากผลของแบบสำรวจของโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อภาษามอญและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญ ร้อยละ 92.30 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำภาษามอญมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จึงได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษามอญเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน และเป็นความหวังของชุมชน ว่าจะยั่งยืนไปนานเท่านาน เนื่องจากทีมวิจัย ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ร่วมกับชุมชน สร้างหลักสูตร แผนการเรียนรู้และสื่อต่างๆ เพื่อสนับสนุนการสอนอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน มากพอสมควร ตลอดจนครูผู้สอนเป็นครูในท้องถิ่น ประกอบกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาได้ให้ความร่วมมือช่วยสอนในชั้นที่สูงขึ้น ภาษามอญได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดโดยชุมชนและเพื่อชุมชนมอญตลอดไป

5.2 หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญ

สาระของหลักสูตรประกอบด้วยความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณภาพผู้เรียน การกำหนดชั้นเรียน เนื้อหาสาระที่จะสอนโดยกำหนดไว้ให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนและกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นตัวระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดผลและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

โครงสร้างหลักสูตร จัดเป็นสาระเพิ่มเติมภาษามอญ เวลาเรียน 80 ชั่วโมง/ปี 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ,5 และจัดทำคำอธิบายรายวิชาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ผลการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ในแต่ละชั้นจากสาระเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ในแต่ละชั้น จัดทำหน่วยการเรียนรู้ มี 20 หน่วยการเรียนรู้การจัดทำหน่วยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีสิบสองเดือนและวิถีชีวิตของชุมชน ดังรายละเอียดในภาคผนวก

5.3 แผนการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

โดยนำเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชามาจัดทำหน่วยการเรียน แบ่งเป็น 20 หน่วย นำแต่ละหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยกำหนดผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ตามเนื้อหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ใช้การสอนแบบ TPR 20 นาที เล่มยักษ์ หรือเรื่องเล่าหรือฉากวัฒนธรรม 20 นาที เกมหรือเพลง 20 นาทีดร.มยุรี ถาวรพัฒน์พ แนะนำการจัดทำแผนการสอน TPR และการสอนโดยใช้หนังสือเล่มยักษ์ ทีมวิจัยประกอบด้วย ผอ. เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ อาจารย์รำเพย โกพัตตา อาจารย์ จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเดื่อ อาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา ร่วมกันเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ภาษามอญแบบ TPR ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกำหนดคำศัพท์ที่อยู่ใกล้ตัวและที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามขั้นตอนการสอนแบบ TPR ทบทวนคำศัพท์ คำศัพท์ใหม่ ขยายบทเรียน หนังสือเล่มยักษ์ สรุปบทเรียนโดยใช้เกมหรือเพลง ในแต่ละชั่วโมง จำนวน 20 แผน(ดังภาคผนวก) ปัญหาที่เกิดขึ้น ภาษาเขียนเป็นคำอ่านกับภาษาพูดในชุมชนไม่เหมือนกัน ทำให้ความหมายไม่ตรงกัน ต้องตรวจสอบโดยอาจารย์นคร มัมมาน ซึ่งจะยึดหลักภาษาเขียน ซึ่งต้องเดินสายกลาง

5.4 สื่อการเรียนการสอนภาษามอญ

5.4.1 ชาร์ตพยัญชนะภาษามอญ

ชาร์ตพยัญชนะเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ทีมวิจัยได้ร่วมกันจัดทำขึ้นมา ชาร์ตพยัญชนะภาษามอญจะแบ่งเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ใช้เทียบเสียงพยัญชนะระหว่างอักษรไทยและอักษรมอญ และชุดที่เป็นภาษามอญที่ใช้พูดกันในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- **ชุดที่ใช้เทียบเสียงพยัญชนะระหว่างอักษรไทยและอักษรมอญ**

แผ่นชาร์ตพยัญชนะต้น มีทั้งหมด 22 ตัวประกอบด้วยพยัญชนะ ก ค ง จ ช ซ ญ ด ต ท น บ ป พ ม ย ร ล ว อ ฮ และ ฟ

แผ่นชาร์ตสระ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษามอญร่วมกับทีมวิจัยได้กำหนดเสียงสระไทยสำเนียงมอญบ้านโป่งไว้ 23 รูป คือ -ะ -ั -า -ิ -ี -ุ -ู เ-ะ เ- โ-ะ โ- เ-าะ -อ เ-ียะ เ-ีย เ-อะ เ-อ เ-็า -าว เ-ิ -า -อุ -ัว

แผ่นชาร์ตพยัญชนะท้าย(ตัวสะกด) พยัญชนะท้ายที่ออกเสียงโดยใช้อักษรไทยมีทั้งหมด 12 ตัว คือ -ก -จ -ง -ญ -ด -น -บ -ม -ย -ว -ฮ -อ

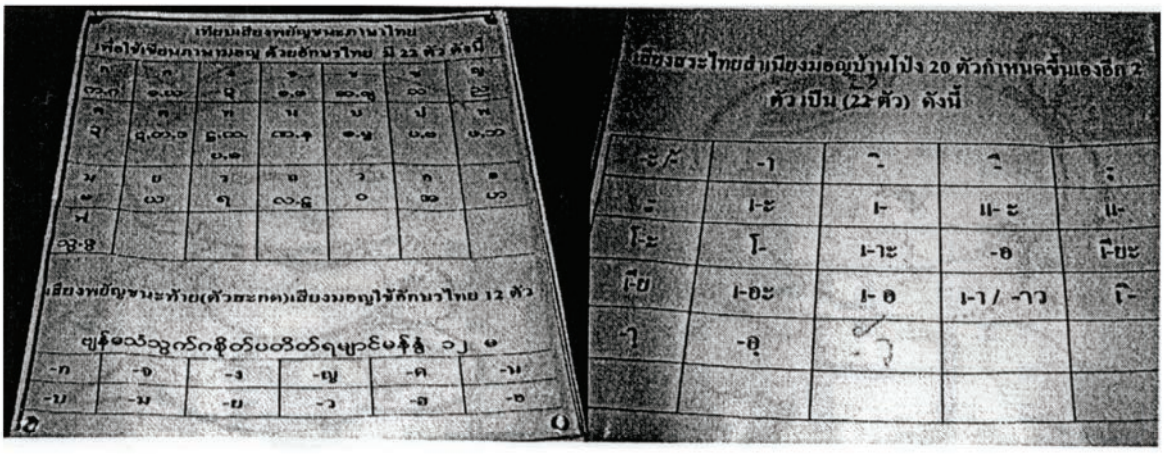

- **ชุดที่เป็นภาษามอญที่ใช้พูดกันในชุมชน**

ชาร์ตพยัญชนะต้นภาษามอญ ซึ่งประกอบด้วยชาร์ตพยัญชนะต้นภาษามอญอักษรไทย 25 ตัว ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น ในการวาดภาพและคิดคำอ่านให้สัมพันธ์กับภาพเพื่อให้ง่ายต่อการจำตัวอักษร โดยการทำงานในครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากทีมพี่เลี้ยงจาก มหาวิทยาลัยมหิดล ช่วยในเรื่องการจัดภาพและตกแต่งภาพโดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop ทำให้ภาพที่ออกมามีสีสันสวยสะดุดตา ภาพมีความคมชัดขึ้น เป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและผู้ที่สนใจให้มาศึกษาหาความรู้ ลักษณะของแผ่นชาร์ทพยัญชนะต้นตัวอักษรภาษามอญกำหนดให้อักษรไทยอยู่ด้านบน ภาพอยู่ตรงกลาง ภาษามอญตัวอักษรไทยอยู่ด้านล่าง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตัวอักษรผ่านทางภาพเป็นหลัก ปรากฏดังภาพด้านล่างนี้

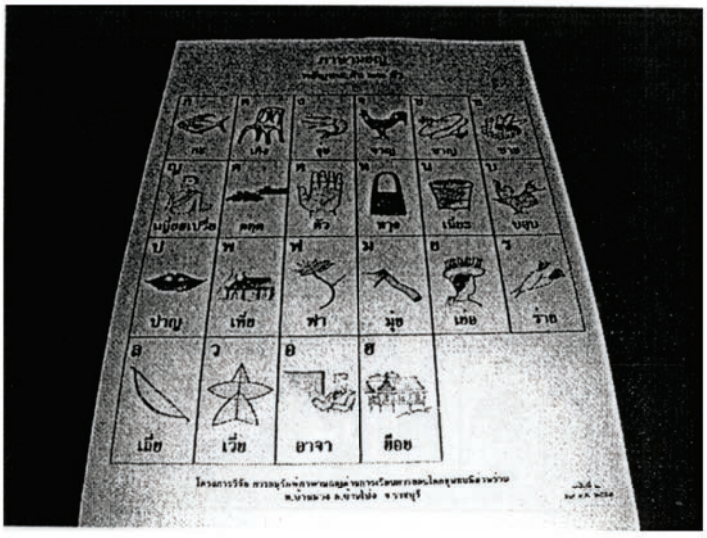

ชาร์ตพยัญชนะท้ายภาษามอญ ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย 12 ตัว ต่อมาปรับปรุงแก้ไขเหลือ 11 ตัว โดยเปลี่ยนพยัญชนะท้าย _อ เช่นคำว่า ซออ นำมาใช้เป็นสระ แทน คือ สระ เ_าะ ในคำว่า เซาะ ดังภาพ

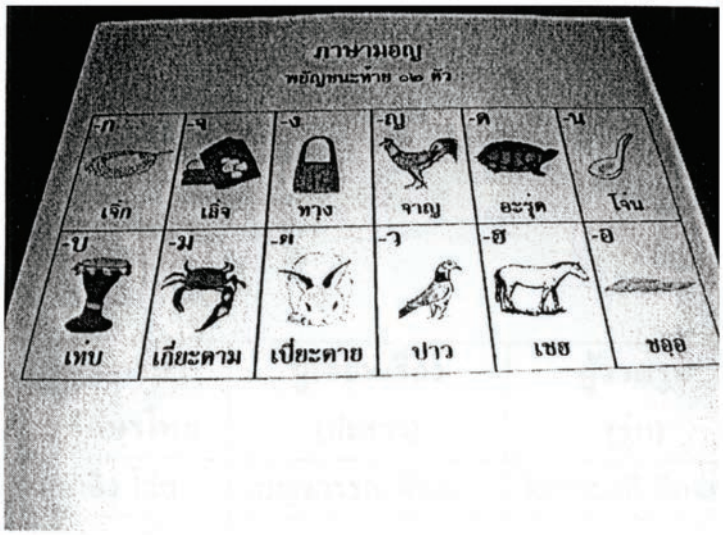

ชาร์ตสระภาษามอญ 23 ตัว เพิ่ม สระ เ_าะ เป็น 24 ตัว ในสระ 23 ตัว เช่นเดียวกับแผ่นชาร์ดพยัญชนะต้น ก สื่อด้วยภาพ คือภาพปลา พร้อมกับมีตัวเขียนภาษามอญผ่านอักษรไทยกำกับใต้ภาพ เพื่อให้อ่านได้ง่ายและเข้าใจความหมายของคำในภาษามอญได้ดียิ่งขึ้น โดยคัดเลือกรูปที่จะนำมาใช้สื่อให้ตรงกับตัวสระ แล้วให้นายประเสริฐ เขาอุ่นวาดภาพประกอบและเยาวชนมอญในชุมชนร่วมกันระบายสี จนได้ครบทุกตัวนำมาจัดทำเป็นชาร์ดสระดังภาพ

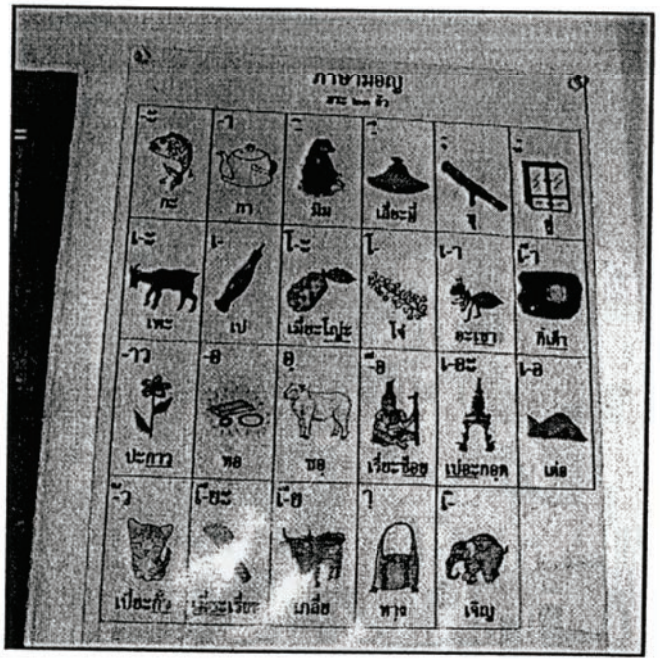

5.4.2 หนังสือเล่มยักษ์ (Big book)

ทีมวิจัย นักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่น และชุมชน ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือเล่มยักษ์ขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนสำหรับการอ่านหนังสือร่วมกันทั้งชั้นเรียน ขนาดของหนังสือเล่มยักษ์เท่ากับกระดาษ A 3 ความกว้างประมาณ 29.5 เซนติเมตรความยาวประมาณ 42 เซนติเมตร เนื้อหาภายในเล่มประมาณ 8-10 ตอน ภาพ 8-10 ภาพ 1 ตอนต่อ 1 ภาพ ส่วนที่เป็นภาพจะอยู่ทางซ้ายมือและ

ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องจะอยู่ทางขวามือ ตัวอักษรจะมีขนาดใหญ่ เรื่องราวในหนังสือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชาวมอญ ในรอบ 12 เดือน จัดทำขึ้นทั้งหมด 21 เรื่อง แต่ละเรื่องแยกทำเป็น 2 เล่ม คือ เล่มที่เป็นภาษามอญตัวอักษรไทยและเล่มที่เป็นภาษามอญ รวมทั้งหมด 42 เล่ม ดังนี้

รายชื่อหนังสือเล่มยักษ์

ที่	ชื่อเรื่อง ภาษาไทย	ชื่อเรื่องภาษา มอญอักษรไทย	ผู้เขียนเรื่อง (ปะราว)	ผู้วาดรูป (รู่บ)	ผู้เขียนภาษา มอญ
1	แข่งเรือยาว	ปรฺาง เกลิ่ง โว่ฮ	เบญจวรรณ จัดละ	รักพรมาลี อึกจอม	นคร มัฆมาน
2	มิแปรบเล่น สะบ้า	มิ่แปบ ว่อญเมี่ย ฮ่ะเน่ะ	คมสรร จับจุ	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
3	สุดขอบฟ้า	จ่าง อะกะฮ	สุมน เดี้ยเย	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
4	แม่กลองที่รัก	แม่กลองเซี่ยะฮ่าน	นริสรา สุธาพจน์	คมสรร เดือนฉาย	นคร มัฆมาน
5	ข้าวแช่	เปิงดาจ	บุญเรือน พิณเนียม	รักพรมาลี อึกจอม	นคร มัฆมาน
6	ลิงเล่นน้ำ	กะนุย ว่อฺญดาจ	นริสรา สุธาพจน์	ศุภชัย ว่อง ประเสริฐ	นคร มัฆมาน
7	ทุคตทาน	ทุกกะตะด่าน	บุญเรือน พิณเนียม	รักพรมาลี อึกจอม	นคร มัฆมาน
8	บวชพระกลางน้ำ	ปะคะมอยโต่บี	รวง สืบวงษ์ จิตอารีย์ กระเครือ	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
9	หงสาวดี	คะนอมเดิงฮองซา เวี่ยะตอย	เตรียมชัย อุทัยวัฒน์ วรัญญา เล่อยิ้ม	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
10	กระทงสาย	กระทงเจิ่ก	สอางค์ พรหมอินทร์	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
11	แม่วัวกับลูกวัว	เบ่อะเกลี่ย กอฺโกนเกลี่ย	สุมน เดี้ยเย	ผกาแก้ว วุ่นบำรุง	นคร มัฆมาน
12	น้ำท่วม	ดาจตะแนม	สุมน เดี้ยเย ชอบ กลิ่นเกลา	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
13	หนุ่มลูกชาวนา	ปล่ายโกน เกี่ยะเมิ่จเงี่ย	ชอบ กลิ่นเกลา	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
14	ลูกกวางช่างสงสัย	โกนกร่าย โท่ซอง ซะยะ	สุมน เดี้ยเย	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
15	โอฮด่าน	โอฮ ด่าน	อำไพ มัฆมาน	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
16	ตาสุมนสอนหลาน	เลี่ยะจุ่เซาโม่น เปี่ยะโดนจะว	สุมน เดี้ยเย	รักพรมาลี อึกจอม	นคร มัฆมาน

ที่	ชื่อเรื่อง ภาษาไทย	ชื่อเรื่องภาษา มอญอักษรไทย	ผู้เขียนเรื่อง (ปะราว)	ผู้วาดรูป (รู่บ)	ผู้เขียนภาษา มอญ
17	ข้าวเหนียว แดกงา	กวาญฮะเปียง	คมสรร จับจุ	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
18	ตานครสอนดู นก	เปี่ยะโตนเป่อเกี่ยะ เจม	นคร มัฆมาน	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
19	รำผีมอญ	เล่ฮ กะนา	บุญเรือน พิณเนียม	รักพรมาลี อีก จอม	นคร มัฆมาน
20	แปดทิศ	เดี่ยะจามเด่อฮ	เดรียมชัย อุทัยวัฒน์	รักพรมาลี อีก จอม	นคร มัฆมาน
21	ช้างอ้วนกับลิง ผอม	เจิญโกระกอฺกะนุย ซ่าย	เดรียมชัย อุทัยวัฒน์	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน
22	ทอผ้า	ดุดย่าด	จิตอารีย์ กระเครือ	ประเสริฐ เขาอุ่น	นคร มัฆมาน

นักเรียนที่มีส่วนร่วมในการระบายสีภาพในหนังสือเล่มยักษ์ (Big Book) ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	ชั้น	โรงเรียน	ระบายสีเรื่อง	หมาย เหตุ
1	ด.ญ. มานิตา ถิรนนท์	ประถมศึกษาปีที่ 5	วัดม่วง	หงสาวดี, น้ำท่วม, ลิงเล่นน้ำ	
2	ด.ญ. เกศินี แก้วจุนันท์	ประถมศึกษาปีที่ 5	วัดม่วง	แม่วัวกับลูกวัว, โอฮด่าน	
3	ด.ญ. กุสุมา แก้วจุนันท์	ประถมศึกษาปีที่ 5	วัดม่วง	แม่วัวกับลูกวัว, น้ำท่วม	
4	ด.ญ. รัตนา ตุ่มท่าไม้	ประถมศึกษาปีที่ 5	วัดม่วง	ตานครสอนดู นก,ข้าวเหนียว แดกงา	
5	ด.ญ. ดวงหทัย แสนประเสริฐ	ประถมศึกษาปีที่ 5	วัดม่วง	ข้าวเหนียว แดกงา	
6	ด.ญ. ศิรินันท์ ธำรงโชติ	ประถมศึกษาปีที่ 5	วัดม่วง	สุดขอบฟ้า	
7	ด.ช. วรรณชัย เขียวพฤกษ์	ประถมศึกษาปีที่ 6	วัดม่วง	น้ำท่วม, หนุ่มลูกซาวนา, ลูกกวางช่างสงสัย	

ที่	ชื่อ-สกุล	ชั้น	โรงเรียน	ระบายสีเรื่อง	หมายเหตุ
8	ด.ญ. กนกพรรณ อรรถเดชา	มัธยมศึกษาปีที่ 2	วัดม่วง	เปิงดาจ, มิแปรบเล่นสะบ้า	
9	ด.ญ. ฉัตรจงกล แสงสูนย์	มัธยมศึกษาปีที่ 1	รัตนราษฎร์บำรุง	เปิงดาจ, มิแปรบเล่นสะบ้า	ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดม่วง
10	น.ส. จุฑามาศ อ่อนสนิท	มัธยมศึกษาปีที่ 5	โพธาวัฒนาเสนี	เปิงดาจ, มิแปรบเล่นสะบ้า	ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดม่วง
11	นายคมสัน เดือนฉาย	มัธยมศึกษาปีที่ 5	โพธาวัฒนาเสนี	เปิงดาจ, มิแปรบเล่นสะบ้า	ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดม่วง
12	น.ส.หรรษา ม่วงสวย	ปวช. ปี 1	เทคนิคราชบุรี	แม่กลองที่รัก, กระทงสาย	ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดม่วง
13	น.ส. วลัญรัตน์ เขาอุ่น	ปริญญาตรี		บวชพระกลางน้ำ ตานครสอนหลาน	ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดม่วง

5.4.3 หนังสือเล่มใหญ่แก้ไขและปรับปรุงจากวรรณกรรมเล่มเล็ก

ทีมวิจัยร่วมกันคัดเลือก วรรณกรรมเล่มเล็กที่เป็นภาษาเขียนภาษามอญอักษรไทยเป็นหนังสือเล่มใหญ่ใช้ภาษาพูดภาษามอญผ่านอักษรไทย จำนวน 10 เล่ม เพื่อนำเรื่องเล่าจากวรรณกรรมเล่มเล็กมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในหลักสูตรจะเรียนจากการฟัง และการพูดภาษามอญที่เป็นภาษาพูด ทีมวิจัยที่ร่วมกิจกรรมได้แก่ อาจารย์จิตรา ระวังงาน อาจารย์จิตอารีย์ กระเครือ อาจารย์นริสรา สุธาพจน์ และอาจารย์เบญจวรรณ จัดละ โดยมีอาจารย์นคร มัฆมาน เป็นปราชญ์ด้านภาษามอญให้คำแนะนำในการเขียน และมีนักเรียนร่วมกันระบายสี ได้แก่ เด็กหญิงเกศินี แก้วจุนันท์ เด็กหญิงกุสุมา แก้วจุนันท์ เด็กหญิงมานิดา ถิรนนท์ เด็กชายวรรณชัย เขียวพฤกษ์ ส่วนหนังสือที่ทำ 10 เล่ม คือ

1. เรื่องแป๊ะโก
2. เรื่องคะลำ (ข้าวหลาม)
3. เรื่องเจียะโน่กปอนยา ฮะโดนโกน(ตาปัญญาสอนลูก
4. เรื่องกะเกล๊า(ปลาซะโด)

5. เรื่องโดงปะกาวดาด(ดงดอกไม้หวาน)

6. เรื่องปะลอฺญเซิ่ง(ข้าวเหนียวนึ่ง)

7. เรื่องชุ่มจ่าดกอฺ เจียะเนี่ยฮจ่าด(งูเห่ากับพังพอน)

8. เรื่องโร่ก กุ่น มิ่ เมี่ยะ (รู้คุณพ่อแม่)

9. เรื่องปร่าดซ็อก ดุย ระฮา (ปอกกล้วยแล้วหรือยัง)

10. เรื่องเกลาะ มิ่ เจียะโน่ก ทองดี (สวนของยายทองดี)

5.4.4 ฉากภาพวัฒนธรรม

ทีมวิจัยและที่ปรึกษาร่วมปรึกษาหารือ ถึงเนื้อหาที่จะจัดทำฉากวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ภาษามอญสำหรับนักเรียน โดยมีอาจารย์ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ ให้คำแนะนำถึงจุดเน้นของชุมชนมอญ ที่ควรนำเสนอ เช่นวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ การละเล่น หรือสถานที่สำคัญของชุมชน ที่แสดงวิถีชีวิตของมอญในชุมชนบ้านม่วงและชุมชนมอญใกล้เคียง ซึ่งได้มอบหมายให้อาจารย์รักพรมาลี อีกจอม และนายประเสริฐทองอุ่นวาดภาพฉากวัฒนธรรม จำนวน 9 ภาพ ได้แก่

ฉากภาพวัฒนธรรมการละเล่นของชาวมอญ เช่นการเล่นผีกระด้ง การเล่นสะบ้า การเล่นลูกช่วง เป็นต้น

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงวัฒนธรรมประเพณีของชาวมอญ เช่น ประเพณีสงกรานต์ มีการส่งข้าวแช่ รดน้ำดำหัว การบวชนาค เป็นต้น

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงวิถีชีวิตของชาวมอญ การซื้อขายในตลาดนัดวัดม่วง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลผลิตภายในชุมชนมอญบ้านม่วงและชุมชนมอญใกล้เคียง

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวมอญ เช่นชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน แสดงให้เห็นเกี่ยวกับการแต่งกาย สภาพแวดล้อมของชุมชน

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงอาชีพของชาวมอญในชุมชน เช่นการทอผ้า การทำนา การทำเห็ด ซึ่งทำในครัวเรือน

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงวัฒนธรรมประเพณีในรอบปี ซึ่งชุมชนมอญยังปฏิบัติสืบต่อกันจนถึงปัจจุบัน

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงสถานที่สำคัญของชุมชน ซึ่งจะเป็นสื่อที่ช่วยฝึกทักษะการพูดการเรียกชื่อสถานที่สำคัญได้ถูกต้อง และนักเรียนได้เรียนรู้ถึงสถานที่สำคัญเหล่านั้น ในอดีตและปัจจุบันมีกิจกรรมที่สำคัญอะไรบ้าง ทำให้นักเรียนมีเรื่องที่จะไปพูดคุยกับปู่ย่าตายายเมื่อกลับจากโรงเรียน และมีเรื่องราวมาเล่าให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่โรงเรียน

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงพืชผักพื้นบ้านในชุมชนที่นำมาประกอบอาหาร ซึ่งล้วนแต่มีคุณค่าทางอาหารและเป็นสมุนไพรรักษาสุขภาพของผู้ที่ได้รับประทาน

ฉากภาพวัฒนธรรมแสดงการละเล่นพื้นบ้านของชุมชนมอญ ซึ่งการละเล่นแต่ละชนิดเป็นการออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายแข็งแรง ฝึกสมาธิทำให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน

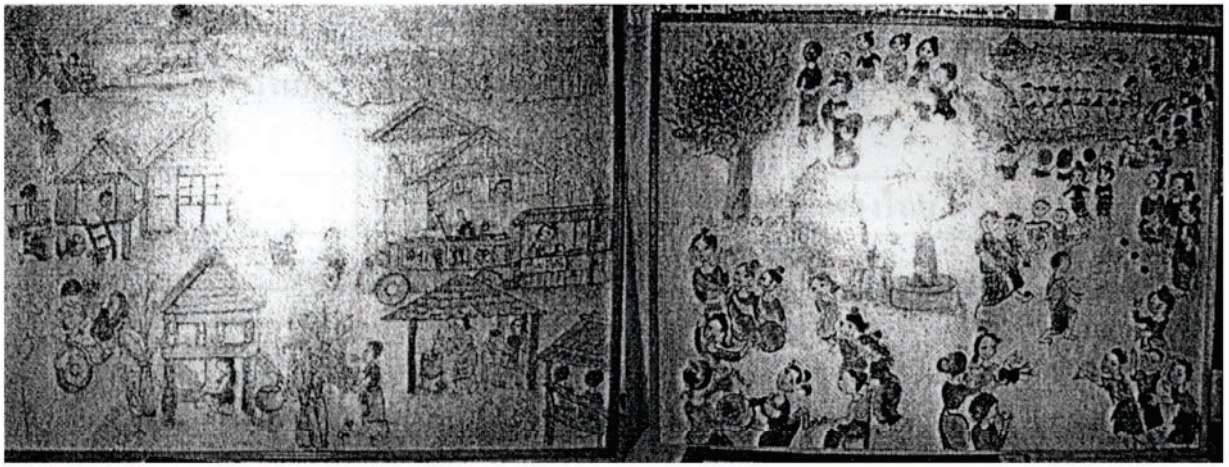

5.4.5 เพลงมอญ

เพลงมอญ ได้จากทีมวิจัยได้เชิญตัวแทนชุมชนร่วมกันแต่งเพลงภาษามอญผ่านอักษรไทยเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญ ผู้ร่วมกิจกรรมมีดังนี้ นายชัยนิส สาวรรณ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน นายสว่าง แย้มเกตุ นักแต่งเพลง นายประพฤติ ยินดี ผู้นำการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นายเสงี่ยม กมศิลป์ ปราชญ์ชาวบ้าน อาจารย์นคร มัฆมาน นางเลย กมศิลป์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและมีความสามารถด้านการร้องเพลงนางจิตลมุล สันทอง มีความสามารถด้านการแต่งเพลงและร้องเพลงมอญ พร้อมทีมวิจัย อาจารย์บุญเรือน พิณเนียน แต่งเพลงลามะลิลาโรงเรียนวัดม่วง มอบให้อาจารย์นครเปลี่ยนเป็นภาษามอญผ่านอักษรไทย อาจารย์นคร มัฆมาน แต่งเพลงช้าง นางจิตลมุล สันทอง แต่งเพลงช้างเป็นภาษามอญแต่เนื้อหาคนละเนื้อหากับของอาจารย์นคร นายสว่าง แย้มเกตุ นักจัดรายการวิทยุและนักแต่งเพลง เห็นว่าเพลงภาษามอญจะให้เร้าใจผู้เรียนควรเสริมหรือแทรกภาษาไทยด้วย ผู้เรียนจะได้ไม่เครียดและผู้เรียนจะได้รู้ความหมายด้วย อาจารย์นคร มัฆมาน แต่งและพิมพ์ได้ 5 เพลง และนางจิตลมุน สันทองแต่ง จำนวน 6 เพลง รวมเพลงที่แต่งได้จำนวน 22 เพลง (ภาคผนวก)

เพลงมอญ

ที่	ชื่อเพลง (ภาษาไทย) / ทำนองเพลง	ชื่อเพลง (ภาษามอญ)	ผู้แต่ง	ผู้แปลเป็นภาษามอญ
1	ช้าง	เจิญ	แปลงจากเพลงไทย	อ.นคร มัฆมาน
2	ค้างคาว	กะวะ	อ.นคร มัฆมาน	อ.นคร มัฆมาน
3	มะลิลา(ทำความสะอาดโรงเรียน)	ลาเมี่ยะเล่อลา (ซะอะฮ เจี่ยะเงี่ยฮ เพี่ย)	อ.บุญเรือน พิณเนียม	อ.นคร มัฆมาน
4	เธออยู่ไหน	อะลอฺเป่ฮนุ่ม อะลอฺ	อ.บุญเรือน พิณเนียม	อ.นคร มัฆมาน
5	ยิ้มกันนะ	อิมเญี่ยฮ เกาะญี่	อ.บุญเรือน พิณเนียม	อ.นคร มัฆมาน
6	ไก่โต้ง	จาญมัก	จิตลมุน สันทอง	
7	ดาอินกะดานา	มอญ อะโน่ก อินกอฺ อะโน่กดะ	อ.นคร มัฆมาน	อ.นคร มัฆมาน
8	เราสู้	โปยดอจะเนฮ	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
9	นั่นแน่ะฟ้าลั่น	เกี่ยะเก่อ เกี่ยะเริ่ญ	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
10	สามัคคีกันเถอะ (สามัคคีชุมนุม)	โป่นเกาะ ตองดอย กอเปิ่นโย่น	อ.นคร มัฆมาน	อ.นคร มัฆมาน
11	ชมสาวมอญ (ฟ้อนเงี้ยว)(แซะมง)	เกลิงนู่ฟอ	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
12	ไก่(ช้าง)	จาญ	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
13	ช้าง	เจิญ	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
14	จำปีจำปา (พญาน้อยชมดลาด)	กาวจำปี กาวจำปา	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
15	นักเรียนอย่านักเรียนภาษามอญ (พญาน้อยชมดลาด)	ซะมด โม่น เดิงเซม จอฺด จรอฺด งัวเลม กอเลี่จโม่น	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
16	(กุหลาบเวียงพิง)		จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
17	รักษ์ชนชาติมอญ	เลี่ยะ วี่ เกี่ยะ กาว โม่น	จิตลมุน สันทอง	อ.นคร มัฆมาน
18	ลอยกระทง	จองสะดาว	อ.บุญเรือน พิณเนียม	อ.นคร มัฆมาน
19	กอไผ่	ดะนอมดุ่น	อ.บุญเรือน พิณเนียม	อ.นคร มัฆมาน
20	พายเรือ	ดุ่นเกลิ่ง	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.นคร มัฆมาน

เพลงที่ทีมวิจัยและภูมิปัญญาแต่งขึ้นครูผู้สอนไม่สามารถร้องได้ จึงมีการเชิญครูภูมิปัญญาด้านการร้องเพลงมาเป็นวิทยากรพิเศษ ได้แก่ คุณจิตลมุน สันทอง และอาจารย์นคร มัฆมาน มาช่วยสอน ทำให้การเรียนการสอนภาษามอญในชั้นเรียนน่าสนใจมากขึ้น และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษามอญ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในครอบครัวได้

5.4.6 เกมมอญ

ทีมวิจัยได้ร่วมกันคิดเกมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ในการสรุปบทเรียนเมื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษามอญที่เป็นภาษาพูดจากการเล่นเกมนอกห้องเรียนซึ่งสื่อสารด้วยภาษามอญที่เป็นภาษาพูดระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนได้แก่ เกมหัวเราะ เกมทิศอะไร เกมเสือจับกวาง เกมกาฟักไข่ เกมลิงชิงหลัก เกมแข่งหุ่น เกมรีรีข้าวสาร เกมมอญสมองไว

ที่	ชื่อเกม/(ภาษาไทย)	ชื่อเกม/(ภาษามอญ)	ผู้แต่ง	ผู้แปลเป็นภาษามอญ
1	กาฟักไข่	คะดาจ กาง ซัว	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
2	หัวเราะ	กร่าง	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
3	ทิศอะไร	มุ่ เต่อะ ราว	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
4	เสือจับกวาง	กละ โร่บ กร่าย	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
5	มอญสมองไว	โม่น จญ่าน เกียก	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
6	แข่งหุ่น	ปราง ฮะเก๊า	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
7	รีรีข้าวสาร	ปัม นิ่ฮ ดุจ	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
8	ลิงชิงหลัก	กะนุย ปราง เกาะ	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
9	ทายปัญหา	มุ่ราว	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน
10	โพงพาง	โพงพาง	อ.อำไพ มัฆมาน	อ.อำไพ มัฆมาน

5.5 แบบเรียนเชื่อมโยงภาษามอญ

ภาษามอญนั้นมีทั้งภาษาพูดที่เป็นภาษาถิ่นและภาษาเขียนที่เป็นภาษาทางการภาษาเขียนที่เป็นทางการบางคำเป็นคำที่ไม่ได้ใช้ในปัจจุบัน คนรุ่นหลังไม่รู้จัก การทำแบบเรียนจึงต้องจัดให้มีการศึกษาและทบทวนระบบตัวเขียนภาษามอญที่เขียนด้วยอักษรไทย ว่ามีอักษรหรือเสียงไหนที่ไม่ใช้แล้ว ทำแบบเรียนเชื่อมโยง โดยมีวิทยากรจากมหาวิทยาลัยมหิดล คือ ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ Primer และแนวทางการทำแบบเรียน และทีมวิจัยได้ยึดเป็นหลักในการทำ มีการปรับปรุงแก้ไข ตามกำลังความสามารถของทีมวิจัยจนได้แบบเรียนเชื่อมโยงตามหลักเกณฑ์และข้อเสนอแนะของทีมวิทยากรทีมพี่เลี้ยงจำนวน 1 เล่ม จำนวน 10 บท เพื่อให้การจัดทำหนังสือแบบเรียนเชื่อมโยงภาษามอญมีหลักการเขียนที่เป็นระบบ จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขใหม่หลายครั้ง ด้วยทีมพี่เลี้ยงมีความประสงค์ให้ทำตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแบบเรียน

เชื่อมโยงด้านภาษาซึ่งมีขั้นตอนรายละเอียดที่ต้องพิจารณามาก และทีมวิจัยโดยปราชญ์ชาวบ้านด้านภาษามอญมีความเข้าใจไม่ตรงกันนัก ทำให้การเขียนต้องมีการปรับปรุงหลายครั้ง เพราะการปรับเปลี่ยนแต่ละครั้ง เมื่อเปลี่ยนพยัญชนะตัวใหม่ ต้องเปลี่ยนคำใหม่ ซึ่งค่อนข้างยากมากที่จะได้คำที่ต้องการเพราะมีข้อจำกัดหลายอย่างในการสร้างคำ ทำให้งานล่าช้าแต่ทุกฝ่ายก็พยายามทำให้ดีที่สุดจนทำให้แบบเรียนเชื่อมโยงเล่ม 1 ดังนี้

แบบเรียนเชื่อมโยง

ที่	บทที่		พยัญชนะที่ใช้		สระที่ใช้	ประโยคหลักที่ใช้
	ภาษาไทย	ภาษามอญ	ต้น	ท้าย		
1	บทที่ 1	คอนฮะโดน 1	ก,จ,ม,อ		-ะ เอียะ	กะ เจียะ อะมะ
2	บทที่ 2	คอนฮะโดน 2	อ,ด,ป	น	-อ	อะปา ดอน กะ
3	บทที่ 3	คอนฮะโดน 3	ด,ร	ก, ง	โ-ั	โกน ปอก อะรัง
4	บทที่ 4	คอนฮะโดน 4	น, บ	ย,ว	ุ -า	กะนุย เจียะ บาว
5	บทที่ 5	คอนฮะโดน 5	ซ, ล	ม,ญ	เ- , เอิ	เซม เลิ่ญเจียะ เลี่ยะวี่เจิญ
6	บทที่ 6	คอนฮะโดน 6	ค,ง,จ,ป ต,ฮ	ก,ง,จ, ด,ย	็อ, -า_ อา จุด	ฮ็อย นุ่ม จ่าง บี
7	บทที่ 7	คอนฮะโดน 7	บ,ร,ญ,ป, จ	ญ,จ,บ	-า , อุ	ปาญ กะญาญ โกก
8	บทที่ 8	คอนฮะโดน 8	พ,ท	ม,อ,ฮ	-อ , โ-	พอม นุ่ม จออฮ เมี่ยะ
9	บทที่ 9	คอนฮะโดน 9	ย,ร	ย,ญ,ด	เอิ	ย่าย เปี่ยะ รั่วดาจ ซะเน
10	บทที่ 10	คอนฮะโดน 10	ฟ,ว	ย,ฮ	เอียะ,เอีย	เฟี่ย อัว ว่อุญ เวี่ย
11	บทที่ 11	คอนฮะโดน 11	ช,ว	-ว	ัว ี	ชัว อะนะ เกลี่ย

ตามตาราง แบบเรียนเชื่อมโยงเล่ม 1 ซึ่งมี 11 บทนี้ เมื่อทีมวิจัยร่วมกันจัดทำ แล้วให้นายประเสริฐ เขาอุ่น ภูมิปัญญาด้านการวาดรูป วาดรูปประกอบ นำเสนอทีมพี่เลี้ยง ปรากฏว่าต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ถูกหลักการเขียนแบบเรียนเชื่อมโยงภาษา มีบททบทวน ย้ำคำซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนจำได้ และได้แบบเรียนเชื่อมโยงที่สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายและทำให้ความรู้คงทน การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และสระ ในแต่ละบทเป็นเรื่องค่อนข้างยากสำหรับทีมวิจัยที่มีความรู้ภาษามอญยังไม่แข็งแรงทั้งคำและประโยค แต่ก็พยายามทำกันอย่างเต็มที่จนกระทั่งได้แบบเรียนเชื่อมโยง ดังนี้

แบบเรียนเชื่อมโยงที่ปรับปรุงแล้ว

ที่	บทที่		พยัญชนะที่ใช้		สระที่ใช้	ประโยคหลักที่ใช้
	ภาษาไทย	ภาษามอญ	ต้น	ท้าย		
1	บทที่ 1	คอนฮะโดน 1	ก,จ,ม,อ		-ะ , เอียะ	กะ เจียะ อะมะ
2	บทที่ 2	คอนฮะโดน 2	ด,ป	อ,น	-า	อะปา ดอน กะ
3	บทที่ 3	คอนฮะโดน 3	ร	ก ง	โ-	โกน ปอก อะรัง
4	บทที่ 4	คอนฮะโดน 4	ช,น	ม	อุ ,เอา	เกา อะโนน ชุน อา นอมชุ
5	บทที่ 5	คอนฮะโดน 5	ช,บ	ว		อะปา ชอก บาว
6	บทที่ 6 ทบทวน บทที่ 1-5	คอนฮะโดน 6	ก,จ,ม,อ ด,ป,ร,ช น,ช,บ	อ น ก ง ม ว	-ะ, เอียะ, -า , โ-, อุ , เอา	ปาว ปอน ดุน นอมชุ
7	บทที่ 7	คอนฮะโดน 7		ฮ	อู	อาจา ชู อะมะ เจียะ อะนะฮ ชุ
8	บทที่ 8	คอนฮะโดน 8		บ	บ่ , มิ่	มิ่ ชู รู่บ อุบ
9	บทที่ 9	คอนฮะโดน 9	ด, ฮ		เอ, เอีย	อะเดี่ย เจียะ ฮะเน อะดาว เนี่ยะ
10	บทที่ 10	คอนฮะโดน 10	ล,ง,ก,ร	ย	อัว	เลี่ยะจุ เจียะงุ่ย กรอบ ฮะน่าย ชัว
11	บทที่ 11	คอนฮะโดน 11	ค,ก,ล	ด,จ	อุ	กละ ฮะเดียง คะดาจ เจียะชอุ ชอุด
12	บทที่ 12 ทบทวน บทที่ 7-11	คอนฮะโดน 12	ด , ฮ ,ล,ก,ร,ค ก,ล	ฮ,บ,ย, ด, จ	อู,บ่,มิ่,เอ, เอีย,อัว,อุ	เลี่ยะจุ ชู บุน กอุ อะปา ป่าจ โอฮ
13	บทที่ 13	คอนฮะโดน 13	ย, ญ	ญ		

จากตามรางแบบเรียนเชื่อมโยง ฉบับปรับปรุงนี้ ได้จัดทำตามหลักเกณฑ์ และคำแนะนำของทีมพี่เลี้ยงและอาจารย์ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร และมีการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกมาช่วยตกแต่งโยนำภาพที่วาดโดยนายประเสริฐ เขาอุ่น ไปแสกนแล้วนำไปตกแต่งโดยใช้คอมพิวเตอร์ทำให้ภาพสวยงามน่าสนใจเหมาะที่จะเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากขึ้น จัดทำได้เพียง 5 บท ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ทีมวิจัยจะได้ดำเนินการต่อไป

5.6 การวัดผลและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

หลักสูตร สำหรับหลักสูตรสาระเพิ่มเติม วิชาภาษาไทย กำหนดเนื้อหาตามความต้องการของชุมชน โครงสร้างหลักสูตร จัดเป็นสาระ เพิ่มเติมภาษามอญ เวลาเรียน 80 ชั่วโมง/ปี 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ มี 20 หน่วยการเรียนรู้การจัดทำหน่วยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีสิบสองเดือน และวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะนักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีแล้วทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน เมื่อนักเรียนต้องเรียนภาษามอญเพิ่มเติมอีก ๑ ภาษานอกเหนือจากภาษาอังกฤษ จะไม่เกิดความสับสนในเรื่องการนำไปใช้ ว่าควรจะใช้เวลาใดจึงจะเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ทำให้มีการสื่อสารด้วยภาษามอญมากขึ้นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันกับครอบครัวได้ดี และตรงกับความต้องการของชุมชน ที่ต้องการให้เยาวชน มีทักษะในการฟัง พูด สามารถจับใจความสำคัญ และตอบคำถามได้ ปฏิบัติตามคำสั่งได้ มีนิสัยและมารยาทในการฟังและพูด สามารถสนทนา เล่าเรื่อง พูดสื่อสาร ได้ชัดเจนถูกต้อง และการสื่อความได้ใช้ทักษะการฟัง การพูด ในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางภาษาได้

นอกจากนี้ หลักสูตรตอบสนองการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยร่วมกันกำหนดเนื้อหาเพื่อนำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่นำไปสอน แผนการสอนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การจัดทำสื่อ เนื้อหาสาระในสื่อการเรียนการสอนได้สอดแทรกวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายมอญตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ มีการส่งข้าวแช่ (เปิงดาจ) ซึ่งในเนื้อเรื่องในหนังสือเล่มยักษ์เป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการสื่อให้เยาวชนได้ร่วมกันสืบทอด ทั้งวัฒนธรรมและประเพณี มีทั้งวัฒนธรรมด้านอาหารที่ทำส่ง และประเพณีที่มีการส่งข้าวแช่ไปตามวัดต่าง ๆ ในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ตลอดจนมีการส่งไปตามบ้านของญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ซึ่งสื่อนอกจากมีหนังสือเล่มยักษ์แล้วยังมีฉากวัฒนธรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีสงกรานต์และประเพณีอื่น ๆ ตามเทศกาลในรอบปีที่ถ่ายทอดมาเป็นเนื้อเรื่องโดยชาวมอญในชุมชน ในแต่ละหน่วยนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาษามอญ ประเพณีมอญต่าง ๆ สามารถนำไปสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวและชุมชนได้

จากกิจกรรมภาษามอญวันละคำ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการนำเสนอจากคำที่อยู่ใกล้ตัวได้แก่ หมวดร่างกาย ที่มองเห็นด้วยตา ไปหาคำศัพท์ที่เป็นบุคคลใกล้ตัว สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว มีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการสื่อสารกันด้วยภาษามอญระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างครูกับครู(ครูท้องถิ่น) ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปในชุมชน และระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง มีการทักทายเป็นภาษามอญ มีการสื่อสารกันมากขึ้น ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

จากกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน พบว่าสามารถนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ตามวัตถุประสงค์ มีการสื่อสารด้วยภาษามอญโดยการถามตอบแนะนำและได้ปฏิบัติจริง ในสถานการณ์จริง

คุณภาพของผู้เรียน ตามหลักสูตรได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วผู้เรียนสามารถ ฟัง พูด อ่านและเขียนได้

จากการที่โรงเรียนวัดม่วงได้มีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนการสอน และเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของทีมงานวิจัย ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนภาษามอญดังนี้

จำนวนนักเรียน	สรุปผลการเรียนภาคเรียนที่ 1									หมายเหตุ
	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน								จำนวนนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขผลการเรียน	
	4	3.5	3	2.5	2	1.5	1	0		
รวม17 คน	-	-	1	11	3	2	-	-	-	
คิดเป็นร้อยละ			5.88	64.71	17.65	11.76				

จากตารางสรุปผลการเรียน ผลการประเมินในภาคเรียนที่ 1จะเห็นได้ว่ามีนักเรียนที่ได้ผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ที่มากที่สุด คือระดับ 2.5 มีจำนวนมากที่สุด 11 คน อยู่ ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ 64 – 69 คิดเป็นร้อยละ 64.71 และมีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนในระดับ 3 มีจำนวน 1 คน อยู่ในระดับ ดี ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ 70 – 74 คิดเป็นร้อยละ 5.88 ซึ่งผลการเรียนของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจ เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ไม่มีการสื่อสารกันด้วยภาษามอญแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ภาษามอญได้ในระดับปานกลาง

จำนวนนักเรียน	สรุปผลการเรียนภาคเรียนที่ 2									หมายเหตุ
	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน								จำนวนนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขผลการเรียน	
	4	3.5	3	2.5	2	1.5	1	0		
รวม19 คน	-	-	5	10	3	1	-	-	-	
คิดเป็นร้อยละ	-	-	26.32	52.63	15.79	5.26	-	-	-	

จากตารางสรุปผลการเรียน ผลการประเมินในภาคเรียนที่ 2 จะเห็นได้ว่ามีนักเรียนที่ได้ผลการเรียนอยู่ในระดับ ที่มากที่สุด คือระดับ 2.5 มีจำนวนมากที่สุด 10 คน อยู่ในระดับค่อนข้างดี ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ 64 – 69 คิดเป็นร้อยละ52.63 และมีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนในระดับ 3 มีจำนวน 5 คน อยู่ในระดับ ดี ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ 70 – 74 คิดเป็นร้อยละ26.32 ซึ่งผลการเรียนของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจ เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเรียนที่ 1มีนักเรียนมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ21.05 แสดงให้เห็นว่านักเรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น การใช้สื่อที่เหมาะสมช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้น เพราะในภาคเรียนที่ 2 สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนมีมากขึ้น ครูผู้สอนมีความชำนาญมากขึ้นทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

แผนการสอน ทีมวิจัยได้จัดทำแผนการสอนโดยใช้กระบวนการ TPR จำนวน 20 สัปดาห์ ครูผู้สอน ได้สอนตามขั้นตอนที่ได้รับการอบรม ทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียนและสนุกกับการเรียนภาษามอญ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายเนื่องจากมีสื่อ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน นิทานและเพลงประกอบในแต่ละหน่วยการเรียน ซึ่งคำศัพท์เป็นเรื่องราววิถีชีวิตใน ชุมชนที่มีในวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน มีการทบทวนย้ำคำศัพท์เก่าที่เรียนผ่านมาแล้วทำให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทนและจะยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นแผนการสอนภาษาที่ดี เมื่อได้ปฏิบัติเป็นขั้นตอน

เด็กนักเรียน จากการสังเกตการเรียนการสอนและจากคำบอกเล่าของคณะต่าง ๆ ที่มาเยี่ยมชมการเรียนการสอน ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน และสนใจการสอนของครูที่สอนโดยใช้แผนการสอนของกระบวนการ TPR และจาการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ทำให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้ด้านการใช้ภาษาพูดได้มากขึ้น สามารถพูดคุยโต้ตอบกับผู้ใหญ่ได้ และตอบคำถามได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่ผู้ปกครองทางบ้านสามารถพูดมอญกับลูกหลานได้ จะทำให้เด็กมีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น

ชุมชน จากการสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองที่สามารถพูดภาษามอญได้ และยังส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานพูดภาษามอญในครอบครัว จะส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญเป็นเรื่องดี นอกจากนี้บุคคลในวัยประมาณ 40 ปีขึ้นไป ต่างก็เห็นด้วยที่โรงเรียนมีการสอนภาษามอญ แต่มีบางส่วนที่ยังติดใจสงสัยว่าเรียนไปเพื่ออะไร เรียนภาษาอังกฤษจะดีมากกว่า เพราะสามารถนำไปใช้ได้ในปัจจุบันนี้ เป็นความคิดของคนรุ่นต่ำกว่า 40 ปีลงมา เพราะคนเหล่านี้ไม่พูดภาษามอญแล้วหรือฟังรู้เรื่องแต่ไม่พูดและไม่ต้องการให้ลูกหลานพูด ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามต่อไปที่จะทำให้เขาเหล่านั้นรับรู้ถึงคุณค่าของภาษาที่ปู่ย่าตายาย และไม่ใช่เรื่องเสียหายถ้าจะพูดภาษาเพิ่มขึ้นอีก 1 ภาษาโดยไม่เสียการเรียนทางด้านอื่น ๆ

ความเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ หลังจากทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญทำให้กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ในชุมชนเริ่มดื่นตัวมีการนำภาษามอญมาเขียนและมาใช้ในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้นเช่น งานวันสงกรานต์ มีการเล่นผีกระด้ง และร้องเป็นภาษามอญ ป้ายประกาศต่าง ๆ มีภาษามอญควบคู่กับภาษาไทย คำกล่าวต้อนรับของมัคคุเทศก์น้อยกล่าวเป็นภาษามอญ กล่าวทักทายเป็นภาษามอญ

5.7 ผลกระทบ/ การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

- **การเป็นแหล่งเรียนรู้**

โครงการวิจัย การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี เป็นโครงการวิจัยที่มาจากความต้องการของชุมชนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนภาษามอญในระบบโรงเรียนซึ่งทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน โดยมีข้อสรุปให้ทางโรงเรียนวัดม่วงได้จัดให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สาเหตุที่จัดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรจัดให้เรียนการฟัง

และพูดภาษาพูดผ่านอักษรไทยก่อนเพื่อปูพื้นฐานให้นักเรียนนำไปสื่อสารกับครอบครัวในชีวิตประจำวันกันมากขึ้นสอนโดยอาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา สอนวันศุกร์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ครูผู้สอนได้รับความรู้จากการฝึกอบรมตามโครงการอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี สอนการฟังและพูดภาษาถิ่นโดยใช้วิธีสอนแบบ TPR การเล่าเรื่องจากหนังสือเล่มยักษ์ ฉากวัฒนธรรม บัตรคำ เพลงและเกมปัญหาที่เกิดกับตัวนักเรียนยังไม่สามารถออกเสียงคำที่ออกเสียงไม่ตรงกับภาษาไทย คือออกเสียงยังไม่ได้สำเนียงของมอญนั่นเอง ส่วนครูผู้สอน อ่านออกเสียงบางคำไม่ถูกต้อง จากคำที่เป็นภาษามอญผ่านอักษรไทย เนื่องจากนักเรียนไม่เคยพูดมอญ สำเนียงยังไม่ชัดครูผู้สอนแก้ไขโดยให้ผู้เรียนพูดบ่อยๆ

การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5และ 6 สอนโดยอาจารย์นคร มัฆมานจะมีสื่อการสอนคือแบบเรียนของเด็กนักเรียนที่จัดทำโดยอาจารย์นคร ใช้วิธีการสอนที่อ่านแล้วให้เด็กอ่านตามเป็นส่วนใหญ่ จะมีการเล่านิทานสอดแทรกบ้างในบางบทเรียน สอนโดยใช้หนังสือเล่มยักษ์ และถ้านักเรียนเริ่มไม่สนุกกับการเรียนก็จะมีเพลงสอดแทรกในบางบทเรียนปัญหาเมื่อนักเรียนเรียนแล้วจะนำไปใช้ได้บางส่วนเช่นคำแปลของภาษามอญ เมื่อพูดภาษามอญแล้วนักเรียนสามารถบอกได้ว่าหมายถึงอะไร และพูดคำง่ายๆ เกี่ยวกับภาษามอญ

จากการที่ทางโรงเรียนดำเนินการวิจัยและมีการเรียนการสอนภาษามอญโดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)และการสนับสนุนทางด้านวิชาการจาก สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผลทำให้โรงเรียนวัดม่วงได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ มาศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ ทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนที่ต้องการฟื้นฟูภาษาทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้และไกลดังนี้

<u>วันที่ 31 ตุลาคม 2552</u> ทีมวิจัยได้ให้การต้อนรับอาจารย์และนักศึกษาที่สนใจเรื่องภาษาถิ่น ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติที่มาจากประเทศอินเดีย เวียดนาม นิวซีแลนด์ เนปาล ประมาณ 20 คน ทีมวิจัยได้สาธิตการใช้หนังสือเล่มยักษ์ เช่น อ่านหนังสือเล่มยักษ์ เรื่องแม่วัวกับลูกวัว ให้นักศึกษาฟัง พร้อมทั้งได้ข้อเสนอแนะและกำลังใจให้ทีมวิจัยไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

กลุ่มของนักศึกษานานาชาติ จำนวน 20 คน ได้มาศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้รับคำชื่นชมในความตั้งใจของชุมชนที่เห็นความสำคัญของภาษาแม่

<u>วันที่ 28 พฤศจิกายน 2552</u> กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น "ไทดำ" จากจังหวัดเลย จำนวน 11 คน และกลุ่มลาวเวียงจากตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 คน ได้มาเยี่ยมชมการทำหนังสือเล่มยักษ์ (Big Book) เรียนรู้ภาษามอญจากคำง่ายๆ ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมมอญ ไทยดำ และลาวเวียง โดยเฉพาะกลุ่มลาวเวียงมีความสนใจและตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าพวกเขาจะนำรูปแบบกิจกรรมไปดัดแปลง ปรับปรุง เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมฟื้นฟูภาษาของชุมชน ผู้เยี่ยมชมประทับใจในอัธยาศัย ไมตรีจิตของพี่น้องชาวมอญบ้านม่วงมาก ที่ให้การต้อนรับด้วยการรำทะแยมอญและจัดเตรียมอาหารพื้นบ้านไว้รับประทานร่วมกัน

จากกิจกรรมดังกล่าวมานี้ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยในโครงการนี้เป็นอย่างยิ่ง

วันที่ 21 กันยายน 2553 นักศึกษาสาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มาเยี่ยมชมการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ และสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอนโดยอาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา ซึ่งสอนตามขั้นตอนการทดลองของงานวิจัย และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สอนโดยอาจารย์นคร มัฆมาน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษามอญ ซึ่งสอนภาษามอญ ที่เป็นภาษาทางการตามหลักการอ่านและการเขียนภาษามอญและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

- **การเผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์**

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ทีวีไทย ได้ติดต่อมายังโรงเรียนเพื่อขออนุญาตถ่ายทำรายการโทรทัศน์ "ทีวีไทย สุดสัปดาห์" เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และออกอากาศในวันอาทิตย์ที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 เวลา 09.00 – 09.30 น. ทำให้ชุมชนอื่นๆ ที่ได้รับฟังรับชมรายการนี้รู้จักโรงเรียนวัดม่วงและชุมชนบ้านม่วงในวงกว้างมากขึ้น เป็นการจุดประกายให้ชุมชนอื่นๆ ที่สนใจจะทำกิจกรรม เกี่ยวกับการดำรงรักษาไว้ซึ่งภาษาของตนเองบ้าง

ผู้บันทึกรายการยังให้ข้อคิดแก่นักเรียนในหลายเรื่องด้วยกัน เช่น การใช้วัฒนธรรมทางด้านภาษาประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนการละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น นักเรียนควรช่วยกันสืบสานสิ่งเหล่านี้ให้อยู่กับความเป็นมอญตลอดไป

วันที่ 14 มกราคม 2554 รายการสามแซะ ขออนุญาตถ่ายทำการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน

- **การเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ**

วันที่ 21 – 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 คณะทีมวิจัย คณะครู พร้อมด้วยปราชญ์ท้องถิ่น นำหนังสือเล่มยักษ์ แผ่นพับ และผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของชาวมอญ อาทิเช่น ผ้าถุงทอมือ ผ้าขาวม้าทอมือ สไบ ผ้าทอมือ ย่าม ไปร่วมจัดนิทรรศการในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ณ โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นเวลา 2 วัน ได้รับความสนใจจากผู้เข้าเยี่ยมชมทั้งผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียนจากโรงเรียนอื่นๆ เป็นอย่างมาก

คณะทีมวิจัยพร้อมด้วยปราชญ์ท้องถิ่นได้นำผลงานไปจัดแสดงในงานเปิดเวทีสัมมนา Fourth International Conference on Austroasiatic Linguistics Bangkok, October 29-30, 2009 จัดโดยมหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลงานที่นำไปได้แก่ หนังสือเล่มยักษ์แผ่นพับ วารสารเสียงรามัญ ไปจัดมุมเผยแพร่การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ภาษามอญร่วมกับ

กลุ่มภาษาเขมรถิ่นไทย จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มชอง จังหวัดจันทบุรี กลุ่มมอญโบราณ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นอย่างดี

วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2553 และ 2554 มีกิจกรรมการละเล่นผีกระด้ง ผีกะลา สะบ้า คะดาจก่างชัว การแสดงทะแยมอญ อาหารในเทศกาล คือ ข้าวแช่ประเพณีโรยทราย ค้ำโพ การตั้งศาลรับนางสงกรานต์ ขบวนแห่ข้าวสงกรานต์ รำมอญ ดนตรีมอญ ในงานนี้ได้มีป้ายบอกสถานที่ทั้งภาษาไทยและภาษามอญ เช่น ห้องสุขา – ฮ็อยดาจ

ในวันที่ 16 เมษายน 2553 ทุกกิจกรรมจะแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านและสื่อสารกันด้วยภาษามอญเป็นส่วนใหญ่ ทางโรงเรียนวัดม่วงได้นำนักเรียนมาเข้าร่วมกิจกรรมย้อนอดีตประเพณีจองโอะฮต่านซึ่งเป็นประเพณีของมอญที่จัดในเดือน 3 เป็นประจำทุกปี และได้จัดนิทรรศการ การเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนโดยนำสื่อหนังสือเล่มยักษ์ วรรณกรรมเล่มเล็ก ฉากวัฒนธรรม บัตรคำ บัตรรูปภาพ ซึ่งมีผู้สนใจมาชมและดีใจที่มีการจัดการเรียนภาษามอญในโรงเรียน โดยมีนักเรียนและครูคอยอธิบายการจัดทำและการนำมาใช้ประโยชน์ เป็นการช่วยกระตุ้นให้ชุมชนลุกขึ้นมาสื่อสารกันด้วยภาษามอญกันมากขึ้นทั้งที่บ้านและการสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน

วันที่ 11 พฤศจิกายน 2553 โครงการแข่งขันทักษะวิชาการนักเรียน ณ โรงยิมเนเซียม อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เข้าร่วมจัดนิทรรศการ การเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนได้รับความสนใจจากคุณครู ผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ เข้าชมสื่อหนังสือเล่มยักษ์ว่าเป็นผลงานที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก

วันที่ 14 มิถุนายน 2554 กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ Symposium การเรียนร่วม ณ ห้องประชุมวัดพระศรีอารย์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

วันที่ 28 สิงหาคม 2554 โครงการ "สืบสานภาษา ส่งเสริมพุทธศาสนาด้วยการสวดมนต์ภาษารามัญ" กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม – ธรรมชาติ ณ วัดใหญ่นครชุมน์ ตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้จัดขึ้น ในโครงการนี้ ทางโรงเรียนได้พานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสวดมนต์มอญ แข่งขันตอบปัญหาด้วยภาษามอญ และทางโรงเรียนได้เข้าร่วมจัดนิทรรศการ การเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนด้วย

โครงการ "ประเพณีย้อนอดีตสงกรานต์" วัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ได้จัดงาน ย้อนอดีตวันสงกรานต์ มีการจัดกิจกรรมย้อนอดีตประเพณีที่สำคัญ ๆ เช่น ประเพณีบวชนาค ประเพณีจองโอะฮต่าน ประเพณีแห่ตุง ประเพณีตำข้าวเม่า ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ และประเพณีสรงน้ำพระ ทุกกิจกรรมนำมาจัด

- **การได้รับงบประมาณสนับสนุน**

กระทรวงศึกษาธิการ โดยโครงการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (SP2) ได้จัดสรรงบประมาณจ้างครูภูมิปัญญาท้องถิ่น สอนภาษามอญในโรงเรียนวัดม่วง เดือนละไม่เกิน 8,700.- บาท เป็นเวลา 10 เดือน โดยใช้หนังสือแบบเรียนและสื่อการสอนตามโครงการมอญ 1 และ 2 ทดลองใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดำเนินมาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2552 เป็นต้นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญ ที่โรงเรียนวัดม่วงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน จึงจัดสรรงบประมาณสนับสนุนจ้างครูสอนและจัดทำสื่อ จำนวนเงิน 30,000.-บาท

คณะครูทีมวิจัยโรงเรียนวัดม่วง สนับสนุนงบประมาณค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าใช้สอยและค่าตอบแทนแก่นักเรียนและผู้ปกครองที่เข้าร่วมในการผลิตหนังสือเล่มยักษ์ (เพิ่มเติม) เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม นิทานคุณธรรม เป็นต้น จำนวนเงิน 30,000.-บาท

บทที่ 6
สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานตลอดทั้งโครงการ ทีมวิจัยมีผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ได้แก่ 1.) เพื่อศึกษาและค้นหาองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต 2.) เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม 3.) เพื่อค้นหาวิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม และ 4.) เพื่อจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชนซึ่งรายงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยได้ดังนี้

6.1 องค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษามอญอดีต

ผลการศึกษาค้นคว้าโดยได้รับการบอกเล่าจากท่านพระครูภัททสิริธรรม เจ้าอาวาสวัดม่วงองค์ปัจจุบันนี้พบว่า การสอนภาษามอญในวัดม่วง ได้มีมาตั้งแต่มีการก่อตั้งชุมชนมอญมาแล้ว มีพระเป็นผู้สอน สอนลูกศิษย์วัด ที่บิดามารดามาฝากให้เรียนหนังสือ วันที่มาฝากต้องเป็นวันพฤหัสบดี ซึ่งถือว่าเป็นวันดี วันครู โดยพาลูกชายพร้อมนำพานดอกไม้ธูปเทียนมาฝากเป็นลูกศิษย์วัด ให้พระอบรมสั่งสอนสอนทั้งหนังสือและระเบียบวินัยในการปฏิบัติต่าง ๆ ส่วนเด็กผู้หญิงมีการเรียนอยู่ที่บ้านมี ปู่ย่า ตายาย บิดามารดา เป็นผู้สอน การสอนภาษามอญมีการสอนตัวอักษรหรือพยัญชนะ สระที่มีความหมายในตัวมันเองก่อน โดยให้อ่านออกเสียงตามครู ครูอ่านแล้วให้นักเรียนอ่านตาม หรือพูดออกเสียงตามจนคล่องต้องจำและท่องให้ได้เมื่อท่องจำพยัญชนะและสระได้ดีแล้วจึงสอนการนำพยัญชนะ สระมาประสมกันโดยครูเขียนแล้วอ่านให้นักเรียนฟังแล้วนักเรียนอ่านตามให้ได้ และชี้ตัวได้ถูกต้อง หรือชี้ตัวไหนต้องอ่านได้

ส่วนการสอนเขียนนั้น เมื่อเด็กท่องได้และชี้ตัวถูกต้องทุกตัวทั้งพยัญชนะคำต่าง ๆที่สอนไว้จึงจะเริ่มสอนเขียนตัวอักษรหรือพยัญชนะจนจบแล้วจึงให้อ่านคัมภีร์เป็นเรื่องได้ แต่ยังไม่ทราบความหมายของคัมภีร์ที่อ่านเด็กวัดที่มาเรียนบางคนก็จะบวชเป็นเณร เรียนภาษามอญและอ่านคัมภีร์ได้ในวันออกพรรษาก็จะเทศน์แสดงธรรมให้กับบิดามารดาฟัง เรื่องที่เทศน์ คือ พระธรรมเจ็ดคัมภีร์เป็นเรื่องการตอบแทนบุญคุณบิดามารดา และจะได้เรียนอีกครั้งเมื่อบวชเป็นพระ ซึ่งระยะต่อมาเมื่อมีโรงเรียน เด็กที่จะมาเรียนภาษามอญที่วัดก็จะลดลงไปเรื่อย ๆ จนกระทั่ง เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2536 ไม่มีเด็กมาเรียนภาษามอญที่วัดเลยเนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าไม่มีประโยชน์

ในปีพ.ศ. 2543 ภาษามอญเริ่มได้รับการฟื้นฟู โดยอาจารย์อำไพ มัฆมาน ได้ริเริ่มที่จะสอนภาษามอญให้กับนักเรียน โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนประมาณ 1 ชั่วโมง โดยมีอาจารย์อำไพ มัฆมาน และคุณไพบูลย์ เยี่ยงสว่าง ซึ่งอยู่ตำบลดอนกระเบื้อง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มาช่วยสอน มีนักเรียนมาเรียนประมาณ 20 คน โดยมีคุณครูที่สนใจมาร่วมเรียนด้วยและมีชาวบ้านที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่มาเรียนร่วมส่วนหนึ่ง

ในปีพ.ศ. 2544 มีการเรียนต่อเนื่องกับการเรียนที่อาจารย์อำไพ มัฆมาน ได้ดำเนินการไว้ แต่ขาดงบประมาณสนับสนุน โดยการติดต่อประสานงานของผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ ได้รับงบประมาณ

มาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบ้านโป่ง จึงริเริ่มมีการเรียนการสอนภาษามอญอีกครั้ง ในโครงการหลักสูตรวิชามัคคุเทศก์น้อยนำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วงผู้เรียนจะเป็นนักเรียน ครูและชาวบ้านที่สนใจเรียนในวันเสาร์และวันอาทิตย์

ในปี พ.ศ. 2545 ผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ได้งบประมาณมาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบ้านโป่ง สืบทอดต่อโครงการที่แล้ว โดยทำการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนวัดม่วงในชั่วโมงหลังเลิกเรียน 1 ชั่วโมง ที่ศูนย์มอญศึกษา โดยมีครู นักเรียนและชาวบ้านที่สนใจทั้งในชุมชนบ้านม่วงและชุมชนใกล้เคียงที่สนใจมาเรียน ครูผู้สอนคือครูสุมน เดี้ยเย และครูนคร มัฆมาน ทำการสอน เนื้อหาที่สอน สอนอ่านและเขียนพยัญชนะ สระภาษามอญ การสอนครั้งนี้ประสบปัญหาพอสมควรเพราะผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรนักเรียนเรียนหลังจากเลิกจากการเรียนปกติ ทำให้กลับบ้านช้า ผู้ปกครองเสียเวลามารอและบางส่วนก็คิดว่าเรียนไปไม่มีประโยชน์ เมื่อเรียนได้ 1 ภาคเรียนก็ต้องเลิกสอน ประกอบกับไม่มีงบประมาณมาสนับสนุนเพิ่มเติม

ในปีพ.ศ. 2549-2550 กลุ่มชาวมอญลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี รวมกลุ่มกันจัดทำโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ได้รับการสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)จัดทำโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ได้สร้างวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นสื่อ ในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน จำนวน 100 เรื่อง โดยเขียนเป็นภาษามอญที่ใช้ทั้งอักษรมอญและอักษรไทย เรื่องละ 2 ฉบับ รวมเป็น 200 เล่ม และได้เป็นส่วนหนึ่งของสื่อการเรียนการสอนในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2552 – 2553 โครงการ "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมจังหวัดราชบุรี"เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการ"อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี"การสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)ทำให้ความต้องการของชุมชนที่ต้องการให้มีการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนเกิดขึ้น จากผลของแบบสำรวจของโครงการ "อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อภาษามอญและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญ ร้อยละ 92.30 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำภาษามอญมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จึงได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษามอญเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนและเป็นความหวังของชุมชน ว่าจะยั่งยืนไปนานเท่านาน เนื่องจากทีมวิจัย ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ร่วมกับชุมชน สร้างหลักสูตร แผนการเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการสอน อำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน มากพอสมควร ตลอดจนครูผู้สอน

เป็นครูในท้องถิ่น ประกอบกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาได้ให้ความร่วมมือช่วยสอนในชั้นที่สูงขึ้น ภาษามอญได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดโดยชุมชนและเพื่อชุมชนมอญตลอดไป

6.2 แนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม

จากการดำเนินงานวิจัย พบแนวทางในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เป็นผู้มีส่วนร่วมด้านการหาข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ในการทำงานวิจัย โดยการระดมความคิดเห็นทำให้ได้แนวร่วม ในการอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนในด้านการจัดทำหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย หนังสือเล่มยักษ์ นิทาน เพลง การละเล่น

2. โดยทีมวิจัยไปสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ของการสอนภาษามอญในอดีต เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี และพิธีกรรมตามความเชื่อในเรื่องการไหว้ผี เลี้ยงผี ประเพณีในสิบสองเดือน วิถีชีวิตในชุมชน อาชีพ สถานที่สำคัญ ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น ฉากวัฒนธรรม หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือนิทานคุณธรรม เป็นต้น

3. มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยการเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ในกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน เช่น การสอนภาษามอญ การสอนร้องเพลง การเรียนนอกห้องเรียนเช่นการนำชมสถานที่สำคัญ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง เจดีย์ ศาลใต้ต้นโพธิ์ การดัดกระดาษเป็นลวดลายเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ศึกษาเรื่องราววิถีชีวิตในชุมชน สังคมและโบราณสถาน โบราณวัตถุ การถักทางมะพร้าวเพื่อใช้ในพิธีทางศาสนาและงานมงคลต่างๆ

4. การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานในกิจกรรมของชุมชนบ้านม่วง และชุมชนใกล้เคียง เพื่อนำเสนอสื่อการเรียนการสอน ที่จัดทำขึ้นมาโดยความร่วมมือของชุมชนมอญทั้งสามตำบล คือตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพะยอมและตำบลนครชุมน์ และนักเรียนที่มีส่วนร่วมและนำเสนองาน ทำให้ชาวบ้านสนใจในภาษาถิ่นของตนเองมากขึ้น หลายคนพูดมอญได้แต่ไม่เคยเห็นลักษณะการเขียนภาษามอญแม้แต่คำง่าย ๆ เช่น กะ ซึ่งมีความหมายในตนเอง มีคนจำนวนไม่น้อยที่อาจไม่ทราบว่ามอญมีภาษาเป็นของตนเองเพราะครอบครัวไม่มีใครพูดให้ฟังและไม่มีการพูดคุยด้วยภาษามอญ การนำผลงานไปจัดนิทรรศการ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบความคิดเห็นว่า เป็นเรื่องที่ดีที่ทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนภาษามอญ หลายๆคนสนใจจะมาเรียนภาษามอญ โดยการบอกเล่าของผู้ใหญ่สอางค์ พรหมอินทร์ มีคนสอบถามถึงการจัดการเรียนการสอนภาษามอญอยู่เสมอ ซึ่งเป็นข้อดีของการนำสื่อหนังสือเล่มยักษ์ไปนำเสนอในกิจกรรมของชุมชน ทำให้กระตุ้นผู้ปกครองที่พาลูกหลานมาเที่ยวในกิจกรรมและลูกหลานสนใจสื่อหนังสือเล่มยักษ์ ด้วยมีรูปภาพที่สวยงามและมีประโยคสั้นๆ คำซ้ำๆ เป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นภาษามอญผ่านอักษรไทยที่ผู้ปกครองสามารถอ่านได้และบางคนสามารถบอกความหมายให้ลูกหลานฟังได้ ซึ่งถ้าได้พบได้เห็นบ่อยๆ ซ้ำๆ ภาษามอญก็สามารถซึมซับเข้าไปในจิตใจเด็กและเยาวชนบ้างไม่มากก็น้อย ทำให้การพูดภาษามอญสื่อสารกันไม่ใช่เรื่องน่าอายหรือเรื่องแปลกสำหรับผู้ที่ได้ยินต่อไป
ผู้ที่ได้ยินต่อไป

6.3 วิธีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ทีมวิจัยพบว่ากิจกรรมที่ทำแล้วทำให้นักเรียนและบุคคลทั่วไปในชุมชนมอญได้แสดงออกถึงความรู้สึกว่านี่เป็นภาษาของเรา ที่พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย บรรพชนมอญสร้างไว้ให้ได้มีภาษาของตนเองไว้ใช้สื่อสารกันตั้งแต่อดีต รับรู้ถึงคุณค่าของภาษาที่นำมาใช้พูดคุยกันในครอบครัวว่าเป็นภาษาของเรา ทำให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปคิดได้และเห็นประโยชน์ของการร่วมกัน ในการอนุรักษ์ภาษามอญโดยการหันมาพูดคุยกันด้วยภาษามอญ มีดังนี้

1. การนำเสนอภาษามอญวันละคำ จัดขึ้นที่หน้าแถวหลังเคารพธงชาติทุกเช้า โดยเขียนเป็นภาษาพูดที่เป็นภาษามอญผ่านอักษรไทยลงบนแผ่นป้ายกระดานไวท์บอร์ด ขนาด 1 × 1.5 ฟุต ด้วยตัวอักษรตัวโตสีเด่นชัดมีรูปภาพประกอบ คำที่นำเสนอเป็นคำที่ใกล้ตัวหรือใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วนำไปนำเสนอไว้ในชั้นเรียนของนักเรียน เพื่อฝึกพูดซ้ำๆ และรวบรวมไว้ใช้ในการประเมินนักเรียน พบว่า ภาษามอญที่มีการนำเสนอหน้าเสาธง จำนวน 270 คำ ประกอบด้วยคำที่เป็นส่วนต่างๆ ของร่างกาย 40 คำ วัน เวลา 15 คำ วันทั้งเจ็ด 7 คำ บุคคลในครอบครัว 20 คำ เครื่องใช้ในครัวเรือน 45 คำ สัตว์เลี้ยง 30 คำ หนังสืออุปกรณ์การเขียน 5 คำ พืช ผัก ผลไม้ 35 คำ พาหนะ 7 คำ สถานที่ต่างๆ 5 คำ รสชาด 6 อย่าง 6 คำ คำศัพท์ต่างๆ 19 คำ ขนมต่างๆ 3 คำ คำทักทาย 5 คำ อิริยาบทต่างๆ 28 คำ

2. กิจกรรมเกมมอญสมองไว เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียนและจัดในวันสำคัญต่างๆ เช่นวันปีใหม่ วันเด็ก เป็นต้น เกมมอญสมองไวเป็นการแข่งขันเป็นทีมหรือรายบุคคล ในการแข่งขันอาจมีรางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนสนใจตอบคำถามและอยากเรียนรู้ภาษามอญอีกทางหนึ่ง กิจกรรมนี้สื่อที่ใช้นอกจากของจริง ของจำลอง รูปภาพแล้วอาจใช้เอกสารฝึกหัดก็สามารถใช้ในการแข่งขันได้ดีสำหรับนักเรียนที่เรียนรู้ภาษามอญเช่นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนวัดม่วง เมื่อไปแข่งขันสามารถคว้ารางวัลมาได้อย่างมากมายเป็นที่อิจฉาของเยาวชนของโรงเรียนที่ยังไม่มีการเรียนการสอนและยังเป็นที่ชื่นชอบของผู้เฒ่าผู้แก่ที่ได้ยินเด็กเล็กๆ พูดภาษามอญ

3. กิจกรรมปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมที่เป็นชื่นชอบของนักเรียน ใช้เสริมทักษะการฟังและพูดภาษามอญได้เป็นอย่างดี ใช้ได้ในห้องเรียน นอกห้องเรียนและในโอกาสจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ หรือนักเรียนอาจจับกลุ่มทายกันเองปริศนาคำทายต้องเหมาะกับวัยและกาลเวลา คำตอบจะต้องเป็นสิ่งที่นักเรียนเคยพบเห็น มีประสบการณ์ จึงคิดหาคำตอบได้ ทำให้สนุกครื้นเครง เป็นการเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษามอญได้เป็นอย่างดี

4. การประกวดวาดภาพ เป็นการประกวดวาดภาพที่มีคำอธิบายด้วยภาษามอญ เป็นกิจกรรมนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนโดยให้มีการเขียนคำอธิบายด้วยภาษามอญง่ายๆ จากคำที่เคยเรียนมาแล้ว นักเรียนจะทำได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้เรียนและเนื้อหาสาระผู้สอนควรเก็บภาพของนักเรียนไว้ในแฟ้ม

5. ให้นักเรียนนำไปใช้สื่อสารในครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองเห็นว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายที่จะพูดภาษามอญได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งภาษา ทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือด้วยดีในโอกาสต่อไป

6. กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นกิจกรรมที่สร้างความตระหนักในการพูดภาษามอญได้ผลดีทั้งกับเด็กนักเรียนและบุคคลทั่วไปในชุมชน เนื่องจากทุกกิจกรรมที่โรงเรียนมีส่วนร่วมต้องพา

นักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรม สิ่งที่ต้องตระหนักในความเป็นคนไทยเชื้อสายมอญ เรื่องแรก การแต่งกาย ต้องแต่งกายแบบพื้นบ้านมอญ คือนุ่งผ้านุ่ง เสื้อแขนกระบอกสีใดก็ได้ ส่วนนักเรียนชาย ต้องนุ่งโสร่ง เรื่องที่สอง การใช้ภาษา นักเรียนต้องสื่อสารภาษามอญได้ไม่มากก็น้อย อย่างน้อยคำทักทายบุคคลทั่วไป ได้แก่คำว่า เมี่ยะ เง่อ ระ อาว สวัสดีครับ/ สวัสดีค่ะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโครงการมัคคุเทศก์น้อยนำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของโรงเรียนวัดม่วง ซึ่งเด็กนักเรียนที่อยู่ในโครงการเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ที่ผ่านการอบรม นักเรียนกลุ่มนี้พูดภาษามอญได้ทุกคน จะมากน้อยแตกต่างกันไป เพราะทุกคนต้องกล่าวคำทักทายนักท่องเที่ยวด้วยภาษามอญและแปลเป็นภาษาไทย ทุกครั้งที่มีการนำชมและขณะทำหน้าที่ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นนายสวัสดิ์ เจิมเครือ ผู้นำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและเป็นครูผู้ฝึกสอนการนำชมอีกท่านหนึ่งและครูผู้ควบคุมดูแลจะสอนสอดแทรกภาษามอญเสมอ ปัจจุบันทางโรงเรียนวัดม่วง ได้เชิญนายสวัสดิ์ เจิมเครือ มาเป็นทีมครูผู้สอนภาษามอญอีกท่านหนึ่งของโรงเรียน

6.4 การจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดม่วงและความต้องการของชุมชน

การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ การพูดภาษามอญจะถูกสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน ทั้งที่เกิดจากการเรียนการสอนในห้องเรียนของวิชาต่าง ๆ ที่มีครูผู้สอนสามารถสื่อสารภาษามอญได้ เช่นคุณครูอนุบาล อาจารย์รำเพย โกพัดตา มีการสอนพูดภาษามอญง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยการพูดคุยกับนักเรียนอย่างใกล้ชิด อาจารย์เบญจวรรณ จัดละ สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการสอนภาษามอญคำง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สอนโดยอาจารย์ทิพวรรณ เอี่ยมเดชา เป็นนักเรียนในโครงการ เป็นการเรียนในหลักสูตรสาระเพิ่มเติม ผลการประเมิน นักเรียนส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษามอญได้ในระดับค่อนข้างดี คะแนนอยู่ระหว่าง 64 – 69 คะแนน จำนวน 11คน จากทั้งหมด 17 คน คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ คะแนนอยู่ระหว่าง 50 – 54 คะแนน มีจำนวน 2 คน จาก 17 คน ในภาคเรียนที่ 1 ส่วนในภาคเรียนที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่มีผลประเมินในระดับค่อนข้างดีมากที่สุดเช่นเดียวกัน คือ 10 คน จาก 19 คน แต่มีนักเรียนที่ได้ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ถึง 5 คน ซึ่งมากกว่าในภาคเรียนที่ 1 ซึ่งมีนักเรียนที่มีผลการประเมินในระดับดี เพียง 1 คน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพผลงานในโครงการวิจัยเป็นอย่างดี นักเรียนเมื่อได้เรียนแล้วมีความรู้ที่ยั่งยืนเพราะมีการสอนที่ถูกต้องตามกระบวนการของโครงการวิจัย ถ้าโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ตามขั้นตอนของงานวิจัยครั้งนี้ แล้วภาษามอญในชุมชนมอญย่อมจะมีการพูดสื่อสารกันตลอดไปอีกนานเท่านาน ตามเจตนารมณ์ของกลุ่มมอญลุ่มแม่น้ำแม่กลองอำเภอบ้านโป่ง และผู้สนับสนุนงานวิจัยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

จากผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์สามารถตอบโจทย์วิจัย **"การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วมควรเป็นอย่างไรนั้น" ในด้านต่าง ๆพบว่า** การจัดทำหลักสูตร โรงเรียนจัดหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนมอญในเขตอำเภอบ้านโป่งต้องการอนุรักษ์ภาษามอญโดยให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียน โดยชุมชนร่วมกันกำหนดเนื้อหาโดยร่วมกันให้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตและพิธีกรรม ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษายินดีให้ความร่วมมือช่วยเผยแพร่ภาษามอญ จากการประชุมจัดเวทีชี้แจงโครงการโดยผู้เข้าร่วมประชุมชุมชนมีการตื่นตัว ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูภาษามอญ โดยส่วนหนึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล ในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น ลุงเสงี่ยม กมศิลป์ ภูมิปัญญาด้านภาษา ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาพูด สำหรับคำต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการออกเสียง และให้ข้อมูลในรูปนิทานที่ให้คติธรรม ซึ่งลุงบอกว่าอาจจะเขียนไม่ถูกต้องนักสำหรับภาษาไทย ถ้าภาษามอญลุงเขียนได้คล่อง เป็นเรื่องที่น่าชื่นชมยินดีสำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านม่วง ทุกท่านให้ความร่วมมือดีมาก เพียงแต่ทีมวิจัยต้องไปหาท่านเองที่บ้าน เพราะแต่ละท่านเดินทางมาไม่สะดวก ซึ่งก็ทำให้ทีมวิจัยมีกำลังใจเมื่อไปขอความร่วมมือทุกท่านไม่เคยปฏิเสธ เมื่อได้ข้อมูลต่าง ๆ มาแล้ว ทีมวิจัยนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะทำ เช่นนำเนื้อหาต่าง ๆที่ได้มาปรับจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อจะได้เหมาะสมกับผู้เรียน และนำไปปรับจัดทำสื่อหนังสือเล่มยักษ์ ฉากวัฒนธรรม เพลง เกม ทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของชุมชน และสื่อการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาที่เรียนจากง่ายไปหายาก เพราะเรียนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว

ความร่วมมือของชุมชนนอกจากบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ แล้วแม้แต่เด็ก ๆ เยาวชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการร่วมกันวาดรูป ระบายสี ในการทำสื่อหนังสือเล่มยักษ์มีทั้งเด็กที่อยู่ในสถานศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่าและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ได้ภาพที่มีสีสรรค์น่าสนใจเหมาะกับวัยของผู้เรียน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียนก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลความรู้ด้านภาษาและวิชาการ วิชาชีพ ด้วยความเต็มใจโดยเฉพาะเมื่อครูผู้สอนแจ้งล่วงหน้าให้ช่วยพูดเป็นภาษามอญกับเด็ก ๆ และยินดีตอบคำถามเมื่อเด็ก ๆ ถามด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส

จากงานวิจัยการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่มีหลักสูตรของภาษามอญ ที่ผ่านกระบวนการจัดทำตามขั้นตอนและเป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง มีแผนจัดการเรียนรู้และเทคนิควิธีสอนที่ครูผู้สอนได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี มีสื่อการเรียนการสอนที่ผ่านการจัดทำตามหลักวิชาการ และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีสื่อที่หลากหลายพร้อมสำหรับครูผู้สอน ที่ทีมวิจัยร่วมกับชุมชนจัดทำไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน และนักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษามอญในโรงเรียนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และจะยั่งยืนตลอดไป และโรงเรียนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ภาษามอญสำหรับผู้ที่สนใจและชุมชนใกล้เคียง ชุมชนที่มีความประสงค์จะฟื้นฟูและอนุรักษ์ภาษาถิ่นของตนเองบ้าง จะมาศึกษากระบวนการจัดทำหลักสูตร และสื่อต่าง ๆ ของภาษามอญเป็นที่ชื่นชมว่าสามารถจัดทำได้ดี น่าสนใจและนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนและโรงเรียน

6.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินงานโครงการวิจัยเรื่อง "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม" นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนชาวมอญ ต่อโรงเรียนวัดม่วง และต่อทีมวิจัยเอง ซึ่งประโยชน์ที่ได้ในครั้งนี้ ได้แก่

1. ได้ข้อมูลวิถีชีวิตของชาวมอญในด้านต่างๆ เช่น ประวัติความเป็นมาของชาวมอญในเขตอำเภอบ้านโป่งและอำเภอโพธาราม ศาสนาและความเชื่อของชาวมอญ ประเพณีปฏิบัติในรอบปี อาหาร การแต่งกาย และภาษาของชาวมอญ

2. ได้หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมสิบสองเดือนและวิถีชีวิตชุมชนชาวมอญ และเป็นหลักสูตรที่มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันกำหนดเนื้อหา

3. ได้แผนการสอนภาษามอญอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีการสอนที่แปลกใหม่ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุก ไม่เบื่อหน่าย

4. ได้สื่อใหม่ๆที่ใช้ในการเรียนการสอนและการบันทึกวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และเรื่องเล่าของชาวมอญ ทำให้เด็กนักเรียนสนใจและสนุกกับการเรียนภาษามอญ

5. นักเรียนมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษามอญในเบื้องต้นได้

6. นักวิจัยได้เรียนรู้กระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ

7. เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทยเชื้อสายมอญ

6.6 ปัญหาและอุปสรรค

งานทุกงานก่อนจะประสบผลสำเร็จย่อมต้องมีปัญหาและอุปสรรคไม่มากก็น้อย แต่ทุกฝ่ายก็ฝ่าฟันมาจนถึงจุดหมายปลายทางได้ซึ่งปัญหาอุปสรรคมีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับเวลา เป็นปัญหามากในงานวิจัยครั้งนี้ เพราะคณะทำงานที่เป็นหลักโดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือคณะครูโรงเรียนวัดม่วง ภาระงานด้านการเรียนการสอนมีมากอยู่แล้ว เนื่องจากต้องพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น ภาระงานครูก็มีมากตามไปด้วยไม่เฉพาะงานการสอนเท่านั้น มีกิจกรรมงานโครงการจากหน่วยงานต่างๆ มาเป็นระยะ ทำให้ทีมวิจัยไม่ค่อยมีเวลาให้กับงานวิจัยครั้งนี้ดีเท่าที่ควร ทำให้การทำงานวัจัยมีปัญหาติดขัด งานล่าช้าไปมาก

2. ความรู้ด้านภาษามอญของทีมวิจัยที่เป็นครูมีน้อย ทำให้การทำงานสะดุด เมื่อเวลาทำงานของครูกับของทีมวิจัยในชุมชนไม่ตรงกัน เมื่อทำงานแล้วมีปัญหาต้องหยุดกลางคัน

3. ครูภูมิปัญญาด้านภาษาที่จะให้คำแนะนำปรึกษามีน้อย เมื่อทำงานแล้วทำให้ไม่ทราบว่าถูกต้องหรือไม่ ทำไปมากแล้วเมื่อมาเสนอในที่ประชุม แล้วไม่ถูกต้อง เข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้ต้องแก้ไขมากกว่าปกติ เสียเวลาที่ทำงานไปมากในการทำงานแต่ละชิ้น แต่ละเรื่อง แต่ละเล่ม เกือบหมดกำลังใจทั้งผู้ตรวจและผู้ทำ งานจึงล่าช้า ทีมงานยิ่งอ่อนแรง ต้องต่อเวลาในการดำเนินการจนถึงปัจจุบันนี้

4. การผลิตสื่อเล่มยักษ์ เขียนภาษาพูดมอญเป็นภาษาเขียนผ่านอักษรไทยใช้เวลามากในการทำงานเนื่องจากผู้ตรวจและผู้เขียนมีน้อย ถ้าผิดต้องแก้ไข ต้องใช้เวลานาน

5. ทีมวิจัย ที่มีความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์ภาษามอญไม่มี และทีมวิจัยที่สามารถพิมพ์ได้มีท่านเดียว ทำให้การทำรายงานและมีภาษามอญที่มีภาษาเขียนเกี่ยวข้องไม่สมบูรณ์

6. ชาวบ้านบางส่วนยังไม่เห็นด้วยในการจัดการเรียนการสอนภาษามอญ ที่คิดว่าเรียนไปไม่เกิดประโยชน์ ทำให้ครูผู้สอนให้เวลาไม่เต็มที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

7. ผู้นำชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของภาษาถิ่น ทำให้สมาชิกในชุมชน เด็กและเยาวชนขาดผู้นำในการปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ทั้งภาษาและวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนมอญ

8. การทำงานขาดความต่อเนื่อง ขั้นตอนการทำค่อนข้างยุ่งยาก และทีมวิจัยขาดประสบการณ์ในการทำและไม่มีความชำนาญการด้านภาษา ทำให้การทำงานล่าช้า และมีข้อผิดพลาดมากต้องแก้ไขมาก เช่น แบบเรียนเชื่อมโยง

6.7 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการใช้ภาษามอญ เนื่องจากภาษามอญมีทั้งที่เป็นภาษามอญ และภาษาเขียน ซึ่งใช้ไม่เหมือน
2. ควรมีการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงระบบตัวเขียนจากระบบที่เป็นอักษรไทยไปสู่ระบบตัวอักษรดั้งเดิม
3. ควรทำการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญให้กับคนในชุมชน
4. ควรดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมมอญอย่างต่อเนื่องทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียน จัดกิจกรรมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมมอญเพื่อให้ภาษาและวัฒนธรรมมอญได้คงอยู่สืบต่อไป

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จิราภา เต็งไตรรัตน์. (2543). **จิตวิทยาทั่วไป**. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จรูญ ชูลาภ. **ผู้บริหารกับกลยุทธ์ Child Centered**. (ออนไลน์) แหล่งที่มา: http://gotoknow.org/blog/rutchanee/203571

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). **ผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาภรบุ๊คส์.

ธานี เกสทอง. (2545). **ผลการใช้บทเรียนโปรแกรมแบบเส้นตรงและทบเรียนโปรแกรมแบบผสมเรื่องการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.

ปาริชาติวลัยเสถียร. (2543). **กระบวนการและเทคนิคการทางานของนักพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.

เพชรสุดา เพชรใส. (2542). **จิตวิทยาทั่วไป**. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

ไพรัช สู่แสนสุข และ บรรเจอดพร สู่แสนสุข. **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. (ออนไลน์)แหล่งที่มา: http://www.pantown.com/board.php?id=11864&area=&name=boardl&topic=3&action=view

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). **นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุวัฒน์ เงินฉ่ำ.**การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด**.(ออนไลน์)แหล่งที่มา: www.onec.go.th/cms/new_highlightview.php?ID=30

สมคิด สร้อยน้ำ. (2542). **หลักการสอน**. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมชนการเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). **หลักสูตร : แนวคิดทฤษฎีและการวิจัย**.กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หลุย จำปาเทศ. (2533). **จิตวิทยาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :สามัคคีสาส์น.

อคินร พีพัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย**.กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

อารี พันธ์มณี. (2542). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.

ภาคผนวก ก

หลักสูตรท้องถิ่นภาษามอญ

หลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ

โรงเรียนวัดม่วง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โครงการ "การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม"

หลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ

ความนำ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน การวัดผลประเมินผล ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ทางโรงเรียนจัดหลักสูตรท้องถิ่นได้ตามความพร้อมและความต้องการของชุมชน

โรงเรียนวัดม่วงเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนจากชุมชนมอญทั้ง 3 ตำบลมาเข้าเรียน ทำให้เป็นปัจจัยสำคัญที่ชุมชนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งมีกฎหมายและระเบียบรองรับ ทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุม กำกับติดตาม และพัฒนาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม โรงเรียนวัดม่วงจึงได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยเฉพาะโครงการนี้ต่อยอดมาจากโครงการ"อนุรักษ์ฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรม สำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวได้สร้างวรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนมาแล้ว และได้รับทราบความต้องการของชุมชน รวมทั้งความร่วมมือต่าง ๆ อย่างชัดเจน ภาษามอญอยู่ในภาวะวิกฤติ สาเหตุจากผลกระทบในด้านความเจริญทางเทคโนโลยี การสื่อสารที่เข้ามามีอิทธิพลในครอบครัว แม้ผู้ใหญ่ยังมีการสื่อสารด้วยภาษามอญ แต่เยาวชนมองไม่เห็นความสำคัญของภาษาชาติพันธ์ ซึ่งเป็นรากเหง้าของเผ่าพันธุ์ ขาดการนำมาใช้สื่อสารกันในครอบครัวและชีวิตประจำวัน เยาวชนยังอายที่จะพูด จึงสมควรที่จะเริ่มตั้งแต่ในวัยเรียน โดยครูภูมิปัญญาท้องถิ่น และความร่วมมือของชุมชน จึงได้กำหนดเป็นหลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น วิสัยทัศน์ของโรงเรียน จุดมุ่งหมาย สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน สร้างสื่อนวัตกรรม แบบเรียน การวัดผลประเมินผล มาตรฐานการ

เรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ระดับช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพตามเกณฑ์ ฝึกปฏิบัติได้จริง มีการสื่อสารกันในชีวิตประจำวันมากขึ้น เยาวชนไม่อายที่จะพูด ภูมิใจที่มีภาษาของตนเอง พร้อมที่จะอนุรักษ์ภาษามอญให้คงอยู่คู่ชุมชนตลอดไป

วิสัยทัศน์

โรงเรียนวัดม่วง เป็นแหล่งเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวไทยรามัญ นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา บุคลากรได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หลักการ

หลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่ออนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นควบคู่กับภาษาไทยในชุมชน
2. เป็นหลักสูตรการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งแก้ปัญหาผู้เรียน ให้อ่านออก เขียน ฟัง และพูด/ได้
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดมุ่งหมาย

เป็นหลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. สามารถ ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษามอญ
2. อนุรักษ์ภาษามอญให้คงอยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน
3. สำนึกรัก ภาคภูมิใจในชาติพันธ์ทางภาษามอญของตนเอง

สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

1. มีความสามารถในการสื่อสาร
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
3. มีความสามารถในการแก้ปัญหา

4. มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษา สาระเพิ่มเติมภาษามอญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. รักถิ่นเกิด
3. รักภาษาถิ่น
4. อยู่อย่างพอเพียง

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในภาษามอญและตระหนัก รักภาคภูมิใจ ในชาติพันธุ์ทางภาษาท้องถิ่น

1. อ่านออกเสียง ร้อยแก้ว รู้ความหมายของคำ ประโยค ข้อความ สำนวน จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน
2. มีทักษะในการคัดลายมือ เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความเพื่อใช้ในการสื่อสารได้ถูกต้อง
3. มีมารยาทในการฟัง และพูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น เล่าเรื่อง สรุป การตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู อย่างมีเหตุผล
4. เข้าใจความหมายของคำในประโยค การแต่งประโยคเป็นนิทาน และวรรณกรรม อย่างเหมาะสม
5. เข้าใจ เห็นคุณค่าของ นิทาน วรรณกรรม นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา ภาษามอญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รหัสวิชา ม 21201 จำนวนเวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาประวัติการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ ภาษามอญ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนพิธี พิธีกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การอ่าน เขียน พูด ฟัง พยัญชนะ เรียนรู้คำ กลุ่มคำ ประโยค และความหมายของภาษามอญ การตั้งคำถาม การตอบคำถาม อธิบายและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เช่น วรรณกรรม หนังสือเล่มยักษ์ นิทาน แผ่นภาพ บัตรคำ แบบเรียน เพลง เกมส์ การละเล่น สุภาษิต เพื่อให้มีทักษะการอ่าน เขียน พูด ฟัง ตั้งคำถาม การตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ และสามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด

สาระที่ 1 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ม 1.1 สามารถเลือกฟัง และดู อย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดอย่างมีเหตุผล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
ป.4	1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตาม 2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดู 3. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ 4. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด	1. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ ประกอบด้วย 2. การจับใจความและพูดจากเรื่องที่ฟังและดู 3. พูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น - การแนะนำตนเอง - การทักทาย - การกล่าวขอบคุณ - การกล่าวคำขอโทษ 4. มารยาทในการฟัง - ตั้งใจฟัง – ไม่รบกวนผู้อื่นขณะฟัง - ไม่นำอาหารมารับประทานขณะฟัง - ไม่พูดสอดแทรกขณะฟัง มารยาทในการดู - ตั้งใจดู – ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น มารยาทในการพูด - ใช้ถ้อยคำและกริยาที่สุภาพเหมาะสม - ใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวล - ไม่พูดสอดแทรกขณะผู้อื่นพูด
ป.5	1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งที่ซับซ้อนและปฏิบัติตาม 2. เล่าเรื่องที่ฟัง และดูทั้งที่เป็นความรู้และ	1. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งที่ซับซ้อน 2. การจับใจความ และพูดแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
	ความบันเทิงที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม 3. ตั้งคำถาม และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู 4. พูดแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู 5. พูดสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	- เรื่องเล่าจากนิทานพื้นบ้าน - เรื่องขบขันของพื้นบ้าน 5. การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน - การแนะนำตนเอง - เหตุการณ์ประจำวัน - เพลง 6. มารยาทในการฟัง - ตั้งใจฟัง - ตามองผู้พูด - ไม่พูดสอดแทรกขณะฟัง มารยาทในการดู - ตั้งใจดู – ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น มารยาทในการพูด - ใช้ถ้อยคำ กริยาที่สุภาพ— ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล - ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด
ป.6	1.พูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู 2. ตั้งคำถามและตอบจากเรื่องที่ฟังและดู 3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูอย่างมีเหตุผล 4. พูดรายงานเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา 5. มีมารยามในการฟัง และการสนทนา	- การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจในจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือเล่มใหญ่ สิ่งของต่าง ๆ - การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อ และการตั้งคำถาม ตอบคำถาม - การรายงาน เช่น การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน – การพูดลำดับเหตุการณ์ - มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 2 การอ่าน

มาตรฐาน ม 2.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ ความคิด เพื่อฟื้นฟูอนุรักษ์ภาษามอญไว้ในท้องถิ่น และมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
ป.4	1. อ่านออกเสียง คำ และข้อความสั้น ๆ 2.บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน 3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4. มีมารยาทในการอ่าน	- การอ่านออกเสียง และบอกความหมายของคำและข้อความ - การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่นหนังสือเล่มยักษ์ - มารยาทในการอ่าน ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่เล่นกันในขณะที่อ่าน ไม่ทำลายหนังสือ
ป.5	1.อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค จากเรื่องที่อ่าน 3. อ่านเรื่องสั้น ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามเรื่องที่อ่าน 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 5. มีมารยาทในการอ่าน	-การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว - ความหมายของคำ และประโยคในหนึงสือเล่มยักษ์ - การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่นหนังสือเล่มยักษ์ นิทานพื้นบ้าน ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - มารยาทในการอ่าน ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่เล่นกันในขณะที่อ่าน ไม่ทำลายหนังสือ
ป.6	1. อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วได้ถูกต้อง 2.อธิบายความหมายของคำ ข้อความ และประโยค 3. อ่านเรื่องสั้น ภาษาไทยและภาษามอญ โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่อง	- การอ่านออกเสียง และบอกความหมายของบทร้อยแก้ว -คำเสียงหนัก - คำเสียงเบา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - การอ่านตัวเลข - การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น

	ที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต 5. อ่านคำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม 6. มีมารยาทในการอ่าน	บทความ ป้ายประชาสัมพันธ์ง่าย ๆ การอ่านคำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม - การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน - การใช้สถานที่สาธารณในชุมชนและท้องถิ่น - การใช้วัสดุอุปกรณ์ มารยาทในการอ่าน

สาระที่ 3 การเขียน

มาตรฐาน ม.3.1 ใช้กระบวนการเขียน คัดลายมือ เขียนเรื่องราวเป็นภาษามอญผ่านอักษรไทย และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างได้ใจความ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้เพิ่ม
ป.4	1. คัดลายมือ คำ กลุ่มคำ และข้อความ 2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำ กลุ่มคำ และประโยคได้ถูกต้องชัดเจน 3. มารยาทในการเขียน	- การคัดลายมือ ตัวบรรจงเต็มบรรทัด ภาษามอญผ่านอักษรไทย - การเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยภาษามอญผ่านอักษรไทย - การเขียนข้อความและประโยคง่าย ๆ ด้วยภาษามอญผ่านอักษรไทย มารยาทในการเขียน - เขียนให้อ่านง่ายไม่ขีดฆ่า - ไม่เขียนที่สาธารณะ - สะอาด สวยงาม
ป.5	1. คัดลายมือ คำ กลุ่มคำ และประโยค 2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำ กลุ่มคำได้ถูกต้อง 3. เขียนแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา 4. มีมารยาทในการเขียน	-การคัดลายมือ ตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด ภาษามอญผ่นอักษรไทย - การเขียนคำ กลุ่มคำ และประโยค การเขียนสื่อสาร เช่น - คำอวยพร - คำแนะนำ - คำอธิบาย การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
ป.6	1. คัดลายมือ คำ กลุ่มคำ และข้อความ 2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำ กลุ่มคำ และประโยคได้เหมาะสม 3. เขียนย่อความจากเรื่องที่ อ่าน	- การคัดลายมือ ตัวบรรจงเต็มบรรทัด ภาษามอญผ่านอักษรไทย - -เขียนสื่อสารด้วยภาษามอญ เช่น - คำอวยพร - ป้ายประกาศ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้เพิ่ม
	4. เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ด้วยคำและประโยคง่าย ๆ 5. มีมารยาทในการเขียน	- คำสั่ง - สะอาด สวยงาม การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือเล่มเล็ก - เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ด้วยภาษามอญ มารยาทในการเขียน

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษามอญ

มาตรฐาน ม 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษามอญ ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาทางภาษามอญ อนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของท้องถิ่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนเพิ่มเติม
ป.4	1.บอกและเขียนพยัญชนะ และตัวเลขมอญ 2. เขียนคำ กลุ่มคำและบอกความหมาย 3. แต่งประโยคง่าย ๆ 4. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมาย	- พยัญชนะ มอญ เทียบอักษรไทย - ตัวเลขมอญ - การอ่านเป็นคำ กลุ่มคำ - การบอกความหมายของคำ การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสารด้วยภาษามอญผ่านอักษรไทย - ประโยคบอกเล่า - ประโยคปฏิเสธ - ประโยคขอร้อง - ประโยคคำสั่ง การใช้พจนานุกรม
ป.5	1. บอกและเขียนพยัญชนะและสระมอญ 2. สะกดคำ และบอกความหมายของคำ 3. แต่งประโยคได้ถูกต้อง 4. เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษามอญ	- พยัญชนะเสียงหนัก - พยัญชนะเสียงเบา - สระมอญ - คำเสียงหนัก - คำเสียงเบา - การแต่งประโยคง่าย ๆ ด้วยภาษามอญ - ภาษาไทยมาตรฐาน
ป.6	1. ระบุชนิดของคำในประโยค 2. ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล 3. เปรียบเทียบ คำ และประโยคภาษาไทยมาตรฐาน กับภาษามอญ	- คำที่มีเสียงหนัก - คำที่มีเสียงเบา - คำที่มีพยัญชนะท้าย - คำทักทายสำหรับบุคคลต่าง ๆ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนเพิ่มเติม
	4. แต่งประโยคง่าย ๆ ได้	- คำกล่าวขอบคุณ - คำเชิญชวน - คำและประโยคในภาษาไทยมาตรฐาน - คำและประโยคในภาษามอญ - การแต่งประโยคง่าย ๆ จากภาษามอญผ่านอักษรไทยทเป็นภาษามอญ

สาระที่ 5 วรรณกรรม

มาตรฐาน ม 5.1 เข้าใจ ชื่นชม เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
ป.4	1.บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือฟังวรรณกรรมร้อยแก้ว 2. ชื่นชม ภาษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	วรรณกรรม - หนังสือเล่มยักษ์ - หนังสือเล่มเล็ก - นิทานพื้นบ้าน - แบบเรียน
ป.5	1.สรุปเรื่องจากวรรณกรรมที่อ่านหรือฟัง 2.ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่านหรือฟังที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจริง	วรรณกรรม - นิทานพื้นบ้าน - หนังสือเล่มยักษ์ - หนังสือเล่มเล็ก - เพลงพื้นบ้าน
ป.6	1. แสดงความคิดเห็นจากวรรณกรรมที่อ่านหรือฟัง 2. เล่านิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น	วรรณกรรม - นิทานพื้นบ้าน - หนังสือเล่มยักษ์ - นิทานคติธรรม - เพลงพื้นบ้าน

ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ

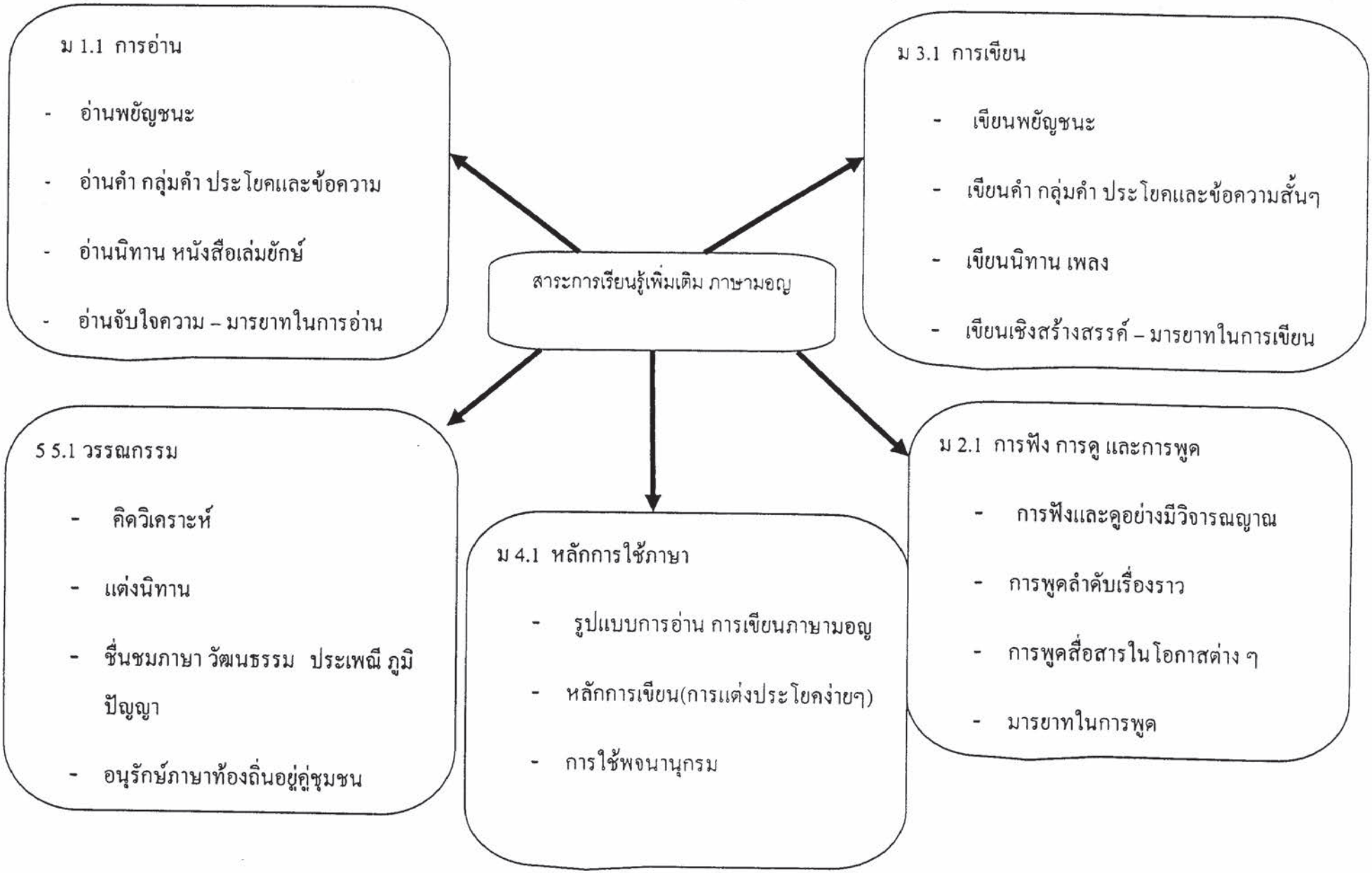

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ

รหัสวิชา ม 14201 **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4** **ปีการศึกษา 2552**

จำนวนน้ำหนัก 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ **เวลาเรียน 80 ชั่วโมง**

ชั้น	ผลการเรียนรู้	รหัสมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการประเมิน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน
ป.4	**สาระที่ 1 การอ่าน**			
	1.อ่านออกเสียง พยัญชนะ คำ กลุ่มคำ ข้อความสั้น ๆได้	ท 1.1.1		
	2. บอกความหมายของคำ กลุ่มคำ และข้อความที่อ่านได้	ท 1.1.2		
	3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้	ท 1.1.3		
	4. มีมารยาทในการอ่าน	ท 1.1.4		
	สาระที่ 2 การฟัง การดู และการพูด			
	1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตามได้	ม3.1.1		
	2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูได้	ม 3.1.2		
	3. พูดสื่อสารได้	ม 3.1.3		
	4. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	ม 3.1.4		
	สาระที่ 3 การเขียน			
	1. คัดลายมือ พยัญชนะ คำ กลุ่มคำ และข้อความได้	ท 3.1.1		
	2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคอย่างง่าย ๆ ได้ถูกต้อง	ท 3.1.2		
	3. มารยาทในการเขียน	ท 3.1.3		

	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา			
	1. บอกและเขียนพยัญชนะ และตัวเลขมอญได้	ท 4.1.1		
	2. เขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความและบอกความหมายได้	ท 4.1.2		
	3. แต่งประโยคง่าย ๆ ได้	ท 4.1.3		
	4. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายได้	ท 4.1.4		
	สาระที่ 5 วรรณกรรม			
	1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือฟังวรรณกรรมร้อยแก้ว ได้	ท 5.1.1		
	2. ชื่นชม ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	ท 5.1.2		

ลงชื่อ .....กรูผู้สอน ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

(นายนคร มัฆมาน) (.....)

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นายบุญธรรม ครือเครือ)

ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดม่วง

ลงชื่อ.....

(นายเตรียมชัย อุทัยวัฒน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดม่วง

สรุปผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ลำดับที่	รหัสวิชา	กลุ่มสาระการเรียนรู้	น้ำหนัก/หน่วยกิต	ผลการเรียน
1	ท 24101	ภาษาไทย	4	
2	ค 24101	คณิตศาสตร์	4	
3	ว 24101	วิทยาศาสตร์	3	
4	ส 24101	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3	
5	พ 24101	สุขศึกษาและพลศึกษา	3	
6	ศ 24101	ศิลปะ	2	
7	ง 24101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2	
8	ต 24101	ภาษาต่างประเทศ	3	
รวม			26	

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

ลำดับที่	รหัสวิชา	กลุ่มสาระการเรียนรู้	น้ำหนัก/หน่วยกิต	ผลการเรียน
1	ท 24201	ภาษาไทย	2	
รวม			2	

จำนวนหน่วยกิต / น้ำหนัก ที่ต้องเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

จำนวนหน่วยกิต / น้ำหนัก ที่ เรียน 28

จำนวนหน่วยกิต / น้ำหนัก ที่ได้

ผลการเรียนเฉลี่ย .....

โครงสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับเวลาเรียน

โรงเรียนกำหนดเวลาเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) มีเวลาเรียนประมาณ วันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -3) มีเวลาเรียนประมาณไม่เกินวันอันละ 6 ชั่วมง

หลักสูตรภาษามอญ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ จำนวน 5 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อฟื้นฟู อนุรักษ์ภาษามอญ ไว้ในท้องถิ่น และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน คัดลายมือ เขียนสื่อสาร เขียนเรื่องราวเป็นภาษามอญ ผ่านอักษรไทย และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างได้ใจความ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานที่ 3 ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดู อย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด อย่างมีเหตุผล

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐานที่ 4 ท 4.1 สามารถเลือกฟัง และดู อย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด อย่างมีเหตุผล

สาระที่ 5 วรรณกรรม

มาตรฐานที่ 5 ท 5.1 เข้าใจ ชื่นชม เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษามอญ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 80 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
1 คะนอง เดิง ฮองซา เว่ียะตอย	คะนองเดิง ฮองซาเว่ียะตอย (หงสาวดี)	<u>คำศัพท์</u> บอบ (หงส์) เบอะ (ตัวเมีย) กะมัก (ตัวผู้) บี (แม่น้ำ) บา (สอง) ปอ (บิน) ดุน (เกาะ)	2 ชั่วโมง
2 เล่ฮ กะนา	เล่ฮ กะนา (รำผี)	เล่ฮ (รำ) กวาญ (ขนม) กวาญจัก (ขนมวง) กวาญกอกจาง (ขนมกำไลเท้า) กวาญกอกตอย (ขนมกำไลมือ) ป่านกวาญ (ปั้นขนม) ปาดโม่น (ระนาดมอญ)	2 ชั่วโมง
3 มิ่ ปยุ เว่ิด วุ่ย	มิ่ ปยุ เว่ิด วุ่ย (ขายหลงลืม)	มิ่ (แม่) กวาจ (ดิน กวะฮเพี่ย (ลูกศิษย์วัด) เพี่ย (วัด) เลี่ยะกยาจ (พระ) เกลี่ย (วัว) เจิญ (ช้าง) กละ (เสือ) ฮ็อย (บ้าน)	2 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
4 เกลิง เลี่ยะ โง่ด ตุดญ่าด เกาะญี่	เกลิง เลี่ยะ โง่ด ตุดญ่าด เกาะญี่ (ทอผ้า)	ย่าด (ผ้า) อิน่าย (ป้า) กวาน (หมู่บ้าน) เพี่ยเกริก (โรงเรียนวัดม่วง) กอนอ (กรอด้าย) โต (ด้าย) ยะเลิงโต (เดินด้าย) เงี่ยก (ฟืม)	2 ชั่วโมง
5 เต่อย จาม เต่อย	เต่อย จาม เต่อย (แปดทิศ)	เตอย (ทิศ) เปียะม่อก (ทิศตะวันออก) อะเกี่ยะนัว (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) ชะเลิงกยา (ทิศใต้) เน่เรียะต็อย (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) ปะลอด (ทิศตะวันตก) เปียะ โยม (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) ชะมอกยา (ทิศใต้) เตอยเอชาน (อีสาน) (ตะวันออกเฉียงเหนือ	2 ชั่วโมง
6 เลี่ยะจุ่ เซ้าโม่น เนี่ยะโตน จาว	เลี่ยะจุ่ เซ้าโม่น เนี่ยะโตน จาว (ตาสุมนสอนหลานพายเรือ)	ตุ่นเกลิง (พายเรือ) เลียะจุ (ตา) ปาจปาย (ทางซ้าย) ปาจเปิง (ทางขวา) แก่ม (ก้าว) จาง (เท้า) ดาจ (น้ำ) โกนง่าด (เด็ก) เบิญดาจ (ว่ายน้ำ	2 ชั่วโมง
7 กาวญ ยะเปียง	กาวญ ยะเปียง (ขนมแดกงา)	เพี่ย (เพื่อน) ปะลอน (ข้าวเหนียว) เจี่ยะ (กิน)	2 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
		ทะเมิก (ตำ) ปรุ (พูด) ปิง (ยก) คะอี (ครก) ปะงาน (จาน) เกี่ยะโจ่ะ (นั่งป	
8 เกลาะ มิ่โน่ก ทองดี	เกลาะ มิ่โน่ก ทองดี (สวนของยายทองดี)	ปาว (นกเขา ปาวเบ่อะ (นกเขาตัวเมีย) ปาวมัก (นกเขาตัวผู้) อะตาว (ข้างบน) ตะตอมซุ (ต้นไม้) ฮะปัว (รัง) โกน (ลูก) กวีจัก (รถไถ) ป่าจ (ตัด)	2 ชั่วโมง
9 ปะคะมอย โต่ บี	ปะคะมอย โต่ บี (บวชพระกลางน้ำ)	มิ่ (แม่) เมียะ (พ่อ) บาโจย (ขี่สิบ) ปะมอย (บวชนาค) ปะยัง (นาค) บั่ว (พี่สาว) เต่ะ (น้อง) ย่าด (ผ้า) โล่ด (ล้ม) กะ (ปลา) พอง (แพ) กราง (หัวเราะ) กยาจ (พระ) ว่อญ (เล่น)	2 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
10 กะนุย ว่อญ ดาจ	กะนุย ว่อญ ดาจ (ลิงเล่นน้ำ)	กะนุย ผลิง) เบ่อะกะนุย (แม่ลิง) โกนกะนุย (ลูกลิง) อา (ไป) โดง (เหนื่อย)ตอน (ขึ้น) ซะเลิญ (หลับ)	2 ชั่วโมง
11 ตุก กะ ตะ ต่าน	ตุก กะ ตะ ต่าน ทุคตะทาน	อะปา (พ่อ) กยาจ (พระ) เกลิง (มา) อา (ไป) โกลก (ล้วง) มิ่บจอด (ดีใจ) กาวปล่าย (พี่ชาย) ฮ็อย(บ้าน) ปรัว (เพื่อน) อัว (ฉัน)	2 ชั่วโมง
12 ปล่ายโกนเกี่ยะเมิ่จเงี่ยะ	ปล่ายโกน เกี่ยะเมิ่จเงี่ยะ หนุ่มลูกชาวนา	ซออ (ข้าว) โร่ด (เกี่ยว เวี่ย (ทุ่งนา) ย่าย (แม่) ต็อย (ดิน) ป่าน (ปั้น) กลอฺ (หมา) เปรียง (ควาย) ขะมายเปิง (หม้อข้าว) ขะมายฟะ (หม้อแกง)	2 ชั่วโมง
13 เปี่ยะ โตน เป่อเกี่ยะเจม	เปี่ยะ โตน เป่อ เกี่ยะเจม ตานครสอนคูนก	เลียะจุ (ลุง) ตะนอมชัว (ต้นโพธิ์) ปี (บิน)	2 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
		ปาว (นกเขา) เกียะเจม (นก) ตะเงียก (นกแก้ว) กะเลิญ (นกขุนทอง) ตะคาจ (นกกา)	
14 จาง อากะฮ	จาง อากะฮ (สุดของฟ้า)	อากะฮ (ท้องฟ้า) จาง อากะฮ (ขอบฟ้า) ซะมาน (ถาม) ฮั่ว (ไกล) เกลี่ย (วัว) เปรียง (ควาย) แซฮ (ม้า) เลี่ยะเร่อะ (ร้องไห้) เจิญ (ช้าง)	2 ชั่วโมง
15 เบ่อะ เกลี่ย กอุ โกน เกลี่ย	เบ่อะ เกลี่ย กอุ โกน เกลี่ย (แม่วัวกับลูกวัว)	เบ่อะเกลี่ย (แม่วัว) โกนเกลี่ย (ลูกวัว) ชัว (หญ้า) กวาจ เดิน เจียะ (กิน) คะราง (คอก) ลุ่บ (เข้า) ตะงัวเปียะ โยม (เวลาค่ำ) ร่อง (ดู) กะเลียง (กลับ) กี่เตา (พระจันทร์)	2 ชั่วโมง
16 คาจ ตะ แนม	คาจ ตะ แนม (น้ำท่วม)	คาจตะแนม (น้ำท่วม) เบิญคาจ (ว่ายน้ำ) กลอุ (หมา) จาญ (ไก่)	2 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
		เปียะกั๋ว (แมว) ฮี (ลอย) กะมอยฮ็อย (หลังคาบ้าน) เลี่ยะคาว (ข้างบน) ดุน (เกาะ)	
17 แม่ กลอง เซี่ยะ ฮ่าน	แม่กลองเซี่ยะฮ่าน (แม่กลองที่รัก)	เซียงฮาน (ที่รัก) จางบี (ริมแม่น้ำ) อา (ไป) เบิญ (ว่าย) คาจ (น้ำ) ว่อญ (เล่น) เปียะคอย (ทราย) ปราง (หาดทราย) เมียะบัว (ถั่ว) เกลิ่ง (เรือ) เกริก(จีน) กริ่บ (วิ่ง) เจียะกวาญ (กินขนม) ชะเลิญ (หลับ) กรอบ (ใกล้)	2 ชั่วโมง
18 ปราง เกลิง โว่ฮ	ปราง เกลิง โว่ฮ (แข่งเรือยาว)	กิ่เตา (เดือน) เกลิ่งโว่ฮ (เรือยาว) ปราง (แข่ง) ตุ่นเกลิง (พายเรือ) เพี่ย (วัด) อาเติ่ง (ไปรับ)	2 ชั่วโมง
19 โกน กร่าย โท่ซอง ชะ ยะ	โกนกร่ายโท่ซองชะยะ (ลูกกวางช่างสงสัย)	โกนกราย (ลูกกวาง) เบ่อะกราย (แม่กวาง) เวี่ย (ทุ่งนา)	2 ชั่วโมง

บทที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
		กะมาคาจ (หนองน้ำ) เต่อ (ภูเขา) โม่คปรั่ว (เมฆ) กราง (หัวเราะ) บา (สอง)	
20	(ทบทวน)	ทบทวนคำศัพท์	2 ชั่วโมง

ภาคผนวก ข

แผนการสอนภาษามอญ

สัปดาห์ที่ 1 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR			ปฐมนิเทศ 1.ครูกล่าวคำทักทายเป็นภาษามอญและภาษาไทย 2.ชี้แจงวิธีการเรียนให้นักเรียนทราบขั้นตอนการเรียน	
	คำศัพท์ใหม่	1.ยะตาว (ยืน) ยะโจ่ะ(นั่ง) ยะลาจ(กระโดด) 2. เลี่ยะ โยะตอย(สะบัดมือ) เกมตอยกำมือ(เกมตอย)ปละตอย(แบมือ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ยะตาวเลี่ยะโยะตอย(ยืนสะบัดมือ) ยะโจ่ะเกมตอย ปละตอย(นั่งกำมือ แบมือ) ยะลาจเกมตอย(กระโดดกำมือ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	หงสาวดี (คะนอมเดิงฮองซาเวี่ยะตอย)		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 1 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ฮะตาว (ยืน) ฮะโจ่ะ(นั่ง) ฮะลาจ(กระโดด) เลี่ยะ โยะตอย(สะบัดมือ) เกมตอย(กำมือ) ปละตอย(แบมือ) ฮะตาวเลี่ยะ โยะตอย(ยืนสะบัดมือ	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ตักตอย(ตบมือ) ตักตี่(ตบตัก) โปะตอย(ดีดนิ้ว) 2.กวาจทะเมิ่ก(เดินหน้า) ชุดตะราว(ถอยหลัง) ฮะเกี่ยจฮะเก๊า(หมุนตัว)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กวาจตะเมิ่ก ตักตอย(เดินหน้า ตบมือ) กวาจชุดตะราว ตักตี่ (เดินถอยหลัง ตบตัก) ฮะเกี่ยจฮะเก๊า โปะตอย(หมุนตัว ดีดนิ้ว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	หงสาวดี (คะนอมเดิงฮองซาเวี่ยะตอย)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 1 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ฮะตาว (ยืน) ฮะโจ่ะ(นั่ง) ฮะลาจ(กระโดด) เลี่ยะโยะตอย(สะบัดมือ) เกมตอย(กำมือ) ปละตอย(แบมือ) ฮะตาวเลี่ยะโยะตอย(ยืนสะบัดมือ	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ตักตอย(ตบมือ) ตักตี่(ตบตัก) โปะตอย(ดีดนิ้ว) 2.กวาจทะเมิ่ก(เดินหน้า) ชุดตะราว(ถอยหลัง) ฮะเกี่ยจฮะเก๊า(หมุนตัว)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กวาจตะเมิ่ก ตักตอย(เดินหน้า ตบมือ) กวาจชุดตะราว ตักตี่ (เดินถอยหลัง ตบตัก) ฮะเกี่ยจฮะเก๊า โปะตอย(หมุนตัว ดีดนิ้ว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	หงสาวดี (กะนอมเดิงฮองซาเวี่ยะตอย)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 2 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ตักตอย(ตบมือ) ตักตี่(ตบตัก) โปะตอย(ดีดนิ้ว) กวาจทะเมิ่ก(เดินหน้า) ชุดตะราว(ถอยหลัง) ยะเกี่ยจยะเก๊า(หมุนตัว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. กวาจอา (เดินไป)กวาจเกลิง(เดินมา) เต่อะ (หยุด) 2. คะจังเมิ่ก (ก้มหน้า) เลี่ยะง่าดเมิ่ก(เงยหน้า) ยะร่ากเมิ่ก (ส่ายหน้า)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กวาจอา คะจังเมิ่ก (เดินไป ก้มหน้า) กวาจเกลิง เลี่ยะง่าดเมิ่ก(เดินมา เงยหน้า) กวาจอา เต่อะ ยะร่ากเมิ่ก	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	รำผีมอญ (เล่ยกะนา)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 2 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	กวาจอา (เดินไป)กวาจเกลิง(เดินมา) เต่อะ (หยุด) คะจังเมิ่ก (ก้มหน้า) เลี่ยะง่าคเมิ่ก(เงยหน้า) ยะร่ากเมิ่ก (ส่ายหน้า)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. กริ่บโม่งยะน่าย (วิ่งอยู่กับที่) กริ่บอา (วิ่งไป) กริ่บเกลิง(วิ่งมา) 2. อิม (ขี้ม) กร่าง (หัวเราะ) อะเร่อะ (ร้องไห้)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กริ่บโม่งยะน่าย อิม(วิ่งอยู่กับที่ ขี้ม) กริ่บอา กร่าง (วิ่งไป หัวเราะ) กริ่บเกลิง อะเร่อะ	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	รำผีมอญ (เล่ยกะนา)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 3 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	กริ่บโม่งฮะน่าย (วิ่งอยู่กับที่) กริ่บอา (วิ่งไป) กริ่บเกลิง(วิ่งมา) อิม (ยิ้ม) กร่าง (หัวเราะ) อะเร่อะ (ร้องไห้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. บอุจเลิ่จ (หยิบหนังสือ) ป๊อกเลิ่จ(เปิดหนังสือ) เลี่ยะเต่อเลิ่จ(ปิดหนังสือ) 2. โจ่ะเคิง (นั่งเก้าอี้) เขี่ยเคิง (ยกเก้าอี้) โจ๊ดเคิง (เลื่อนเก้าอี้)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ฮะตาว บอุจเลิ่จ (ยืนหยิบหนังสือ) โจ่ะ ป๊อกเลิ่จ(นั่งเปิดหนังสือ) กวาจอาป๊อกเลิ่จ (เดินไปเปิดหนังสือ) โจ่ะเคิงกร่าง (นั่งเก้าอี้หัวเราะ) เขี่ยเคิง อะเร่อะ(ยกเก้าอี้ ร้องไห้) โจ๊ดเคิง อิม(เลื่อนเก้าอี้ ยิ้ม)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	มิปขู่เว็ดวู่ย		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 3 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	บอฺจเลิ่จ (หยิบหนังสือ) ป๊อกเลิ่จ(เปิดหนังสือ) เลี่ยะเต่อเลิ่จ(ปิดหนังสือ) โจ่ะเคิง (นั่งเก้าอี้) เยี่ยเคิง (ยกเก้าอี้) โจ๊ดเคิง (เลื่อนเก้าอี้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. โรบตอย (จับมือ) โรบฮละอะโต(จับหู) โร่บปะนะฮ (จับไหล่) 2. บอฺจนี่ (หยิบหมอน) จออฺนี่ (วางหมอน) เกลาะนี่ (ขว้างหมอน)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ฮะตาว โร่บตอย (ยืน จับมือ) โจ่ะ โร่บฮละอะโต (นั่ง จับหู) กวาจ โร่บปะนะฮ (เดินจับไหล่) บอฺจนี่ อิม(หยิบหมอนขึ้ม) จออฺนี่ กร่าง(วางหมอน หัวเราะ) เกลาะนี่ อะเร่อะ (ข้างหมอน ร้องไห้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	มิปขุ่เวิ่ดวุ่ย		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 4 ชั่วโมงที่1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	โร่บตอย (จับมือ) โร่บฮละอะโต(จับหู) โร่บปะนะฮ (จับไหล่) บอุจนี่ (หยิบหมอน) จออุนี่ (วางหมอน) เกลาะนี่ (ขว้างหมอน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. บอุจเตี่ยะนุ่บ (หยิบรองเท้า) คะลักเตี่ยะนุ่บ (สวมรองเท้า) คะล่ดเตี่ยะนุ่บ (ถอดรองเท้า) 2. เล่ะโป๊ดเงี่ยก (แปรงฟัน) กราดเมิ่ก (ล้างหน้า) ล่กฮะแจะ (ทาแป้ง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	บอุจเตี่ยะนุ่บ คะลักเตี่ยะนุ่บ(หยิบรองเท้า สวมรองเท้า) คะลักเตี่ยะนุ่บ คะล่ดเตี่ยะนุ่บ (สวมรองเท้า ถอดรองเท้า) ล่กฮะแจะ คะลักเตี่ยะนุ่บ(ทาแป้ง สวมรองเท้า) เล่ะโป๊ดเงี่ยก บอุจเตี่ยะนุ่บ (แปรงฟัน หยิบรองเท้า) กราดเมิ่ก ล่กฮะแจะ (ล้างหน้า ทาแป้ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB		ทอผ้า (ตุดย่าด)	1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 4 ชั่วโมงที่2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	บอจเตี่ยะนุ่บ (หยิบรองเท้า) คะลักเตี่ยะนุ่บ (สวมรองเท้า) คะล่ดเตี่ยะนุ่บ (ถอดรองเท้า) เล่ะโป๊ดเงี่ยก (แปรงฟัน) กราดเมิ่ก (ล้างหน้า) ล่กฮะแจะ (ทาแป้ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. ตักตอย มั่วเวี่ย (ตบมือ 1 ครั้ง) ตักตอย บาเวี่ย (ตบมือ 2 ครั้ง) ตักตอย ป๊อย เวี่ย (ตบมือ 3 ครั้ง) 2. กวาจทะเมิ่ก มั่ว เกี่ยม (เดินหน้า 1 ก้าว) กวาจทะเมิ่ก บา เกี่ยม (เดินหน้า 2 ก้าว) กวาจทะเมิ่ก ป๊อย เกี่ยม (เดินหน้า 3 ก้าว)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กวาจทะเมิ่ก มั่ว เกี่ยม ตักตอย มั่วเวี่ย (เดินหน้า 1 ก้าว ตบมือ 1 ครั้ง) กวาจทะเมิ่ก บา เกี่ยม ตักตอย บาเวี่ย (เดินหน้า 2 ก้าว ตบมือ 2 ครั้ง) กวาจทะเมิ่ก ป๊อย เกี่ยม ตักตอย ป๊อยเวี่ย (เดินหน้า 3 ก้าว ตบมือ 3 ครั้ง) กวาจทะเมิ่ก มั่ว เกี่ยม อะโนนปะรัง (เดินหน้า 1 ก้าว ชี้ประตู) กวาจทะเมิ่ก มั่ว เกี่ยม อะโนนอะเตอ (เดินหน้า 1 ก้าว ชี้กระดาน) กวาจทะเมิ่ก มั่ว เกี่ยม อะโนนอะป๋อก (เดินหน้า 1 ก้าว ชี้โต๊ะ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ทอผ้า		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของ	

		คำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 5 ชั่วโมงที่1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ตักตอย มั่วเวี่ย (ตบมือ 1 ครั้ง) ตักตอย บาเวี่ย (ตบมือ 2 ครั้ง) ตักตอย ป๊อย เวี่ย (ตบมือ 3 ครั้ง) กวาจทะเมิ่ก มั่ว เกี่ยม (เดินหน้า 1 ก้าว) กวาจทะเมิ่ก บา เกี่ยม (เดินหน้า 2 ก้าว) กวาจทะเมิ่ก ป๊อย เกี่ยม (เดินหน้า 3 ก้าว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. ชุดตะราว มั่วเกี่ยม (ถอยหลัง 1 ก้าว) ชุดตะราว บา เกี่ยม (ถอยหลัง 2 ก้าว) ชุดตะราว ป๊อย เกี่ยม (ถอยหลัง 3 ก้าว) 2. บอฺจเลิ่จ มั่ว อุบ (หยิบหนังสือ 1 เล่ม) บอฺจเลิ่จ บา อุบ (หยิบหนังสือ 2 เล่ม) บอฺจเลิ่จ ป๊อย อุบ (หยิบหนังสือ 3 เล่ม)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ชุดตะราว 1 เกี่ยม ตักตอย มั่วเวี่ย (ถอยหลัง 1 ก้าว ตบมือ 1 ครั้ง) ชุดตะราว 2 เกี่ยม ตักตอย บาเวี่ย (ถอยหลัง 2 ก้าว ตบมือ 2 ครั้ง) ชุดตะราว 3 เกี่ยม ตักตอย ป๊อยเวี่ย (ถอยหลัง 3 ก้าว ตบมือ 3 ครั้ง) กวาจอาฮะน่าขอะป๊อกบอฺจเลิ่จ มั่วอุบ (เดินไปที่โต๊ะ หยิบหนังสือ 1 เล่ม) โจ่ะเดิง บอฺจเลิ่จ บา อุบ (นั่งเก้าอี้ หยิบหนังสือ 2 เล่ม) ฮะตาว บอฺจเลิ่จ ป๊อย อุบ (ยืน หยิบหนังสือ 3 เล่ม)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แปดทิศ (เตี่ยะจามเต่อฮ)		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละ	

		บรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 5 ชั่วโมงที่2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ชุดตะราว มั่วเกี่ยม (ถอยหลัง 1 ก้าว) ชุดตะราว บา เกี่ยม (ถอยหลัง 2 ก้าว) ชุดตะราว ป๊อย เกี่ยม (ถอยหลัง 3 ก้าว) บอฺจเลิ่จ มั่ว อุบ (หยิบหนังสือ 1 เล่ม) บอฺจเลิ่จ บา อุบ (หยิบหนังสือ 2 เล่ม) บอฺจเลิ่จ ป๊อย อุบ (หยิบหนังสือ 3 เล่ม)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. กวาจ ปรือ ปรือ (เดินเร็ว เร็ว) กวาจเลี่ยะจุย เลี่ยะจุย (เดินช้า ช้า) เต่อะ(หยุด) 2. บอฺจ ตอพะโก่ะ มั่ว (หยิบดินสอ 1 แท่ง) บอฺจ ตอพะโก่ะ บา (หยิบดินสอ 2 แท่ง) บอฺจ ตอพะโก่ะ ป๊อย (หยิบดินสอ 3 แท่ง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กวาจ ปรอ ปรอ ตักตอย มั่วเวี่ย (เดินเร็ว เร็ว ตบมือ 1 ครั้ง) กวาจเลี่ยะจุย เลี่ยะจุย ตักตอย มั่วเวี่ย (เดินช้า ช้า ตบมือ 2 ครั้ง) กวาจชุดตะราว 1 เกี่ยม ตักตอย ป๊อย เวี่ย (เดินถอยหลัง ตบมือ 3 ครั้ง) กวาจอาฮะน่าขอะป๊อก บอฺจตอพะโก่ะ มั่ว (เดินไปที่ โต๊ะ หยิบดินสอ 1 แท่ง) โจ่ะเคิง บอฺจตอพะโก่ะ บา (นั่งเก้าอี้ หยิบดินสอ 2 แท่ง) ฮะตาว บอฺจตอพะโก่ะ ป๊อย (ยืน หยิบดินสอ 3 แท่ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB		แปดทิศ (เตี่ยะจามเต่อฮ)	1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของ	

		คำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 6 ชั่วโมงที่1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	กวาจ ปรอ ปรอ (เดินเร็ว เร็ว) กวาจเลี่ยะจุย เลี่ยะจุย (เดินช้า ช้า) เต่อะ(หยุด) บอุจ ตอพะโก่ะ มั่ว (หยิบดินสอ 1 แท่ง) บอุจ ตอพะโก่ะ บา (หยิบดินสอ 2 แท่ง) บอุจ ตอพะโก่ะ ป๊อย (หยิบดินสอ 3 แท่ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. จออุนี่ ยะตาวอะป่อก (วางหมอนบนโต๊ะ) จออุนี่ ซะโมอะป่อก (วางหมอนใต้โต๊ะ) จออุนี่ เลียก อะป่อก (วางหมอน ข้างโต๊ะ) 2.บอุจยเรี่ยย(หยิบหวี)บอุจพาน (หยิบแก้ว) บอุจเลี่ยะโป๊ดเงี่ยก (หยิบ แปรงสีฟัน)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	บอุจนี่ ยะตาวอะป่อก(หยิบหมอนบนโต๊ะ) จออุนี่ ซะโมอะป่อก(วางหมอน ใต้โต๊ะ) จออุนี่ เลี่ยกอะป่อก (วางหมอน ข้างโต๊ะ) บอุจยเรี่ยยยะตาวเลิ่จ(หยิบหวีบนหนังสือ) บอุจพานยะตาวอะป่อก (หยิบแก้วบนโต๊ะ) บอุจเลี่ยะโป๊ดเงี่ยก ยะตาวเดิง(หยิบ แปรงสีฟัน บนเก้าอี้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ตาสุมนสอนหลานพายเรือ(เลี่ยะจุ่เซาโม่นเปี่ยะโตนจะวตุ่นเกลิ่ง)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 6 ชั่วโมงที่2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	จอุอนี่ ยะตาวอะป่อก (วางหมอนบนโต๊ะ) จอุอนี่ ซะโมอะป่อก (วางหมอนใต้โต๊ะ) จอุอนี่ เลียก อะป่อก (วางหมอน ข้างโต๊ะ) บอุจยเรี่ยย(หยิบหวี)บอุจพาน (หยิบแก้ว) บอุจเลี่ยะ โป๊ดเงี่ยก (หยิบ แปรงสีฟัน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. บอุจอะเริ่ด (หยิบน้อยหน่า) บอุจปราด (หยิบกล้วย) บอุจนังกา (หยิบฝรั่ง) 2. บอุจปราด ป๊อน เมี่ยะ (หยิบกล้วย 4 ลูก) บอุจปราด อะซุน เมี่ยะ (หยิบกล้วย 5 ลูก) บอุจปราด ปะราว เมี่ยะ (หยิบกล้วย 6 ลูก)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	บอุจอะเริ่ด ปอน เมี่ยะ(หยิบน้อยหน่า 4 ลูก) บอุจปราด อะซุน เมี่ยะ (หยิบกล้วย 5 ลูก) บอุจนังกา ปะราว เมี่ยะ (หยิบฝรั่ง 6 ลูก) บอุจปราด มั่ว เมี่ยะ (หยิบกล้วย 1 ลูก) บอุจปราด บา เมี่ยะ (หยิบกล้วย 2 ลูก) บอุจปราด ป๊อย เมี่ยะ (หยิบกล้วย 3 ลูก)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ตาสุมนสอนหลานพายเรือ (เลี่ยะจู่เซาโม่นเปี่ยะโตนจะวตุ่นเกลิง)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 7 ชั่วโมงที่1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	บอจอะเริ่ด (หยิบน้อยหน่า) บอจปราด (หยิบกล้วย) บอจนังกา (หยิบฝรั่ง) บอจปราด ป๊อน เมี่ยะ (หยิบกล้วย 4 ลูก) บอจปราด อะซุน เมี่ยะ (หยิบกล้วย 5 ลูก) บอจปราด ปะราว เมี่ยะ (หยิบกล้วย 6 ลูก)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. ซอกปราด (ปอกกล้วย) เจียะปราด (กินกล้วย) เทาะคะนกปราด (ทิ้งเปลือกกล้วย) 2.บอจเมี่ยะเมาะ (หยิบก้อนหิน) บอจปะกาว (หยิบดอกไม้) บอจตะนะชุ (หยิบใบไม้)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ซอกปราด เทาะคะนกปราด เจียะปราด (ปอกกล้วย ทิ้งเปลือกกล้วย กินกล้วย) ซอกนังกา ทิ้งคะนกนังกา เจี๊ยะนังกา (ปอกฝรั่ง ทิ้งเปลือกฝรั่ง กินฝรั่ง) บอจเมี่ยะเมาะ มั่วอะเลอะ (หยิบก้อนหิน 1 ก้อน) บอจปะกาว บา โดง (หยิบดอกไม้ 2 ดอก) บอจตะนะชุ ป๊อย ตะนะ (หยิบใบไม้ 3 ใบ) บอจอะเริ่ด มั่ว เมี่ยะ(หยิบน้อยหน่า 1 ลูก)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ตาสุมนสอนหลานพายเรือ (เลี่ยะจุ่เซาโม่นเปี่ยะโตนจะวตุ่นเกลิ่ง)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 7 ชั่วโมงที่2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ซอกปราด (ปอกกล้วย) เจียะปราด (กินกล้วย) เทาะคะนกปราด (ทิ้งเปลือกกล้วย) บอุจเมี่ยะเมาะ (หยิบก้อนหิน) บอุจปะกาว (หยิบดอกไม้) บอุจตะนะชุ (หยิบใบไม้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้น ด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียน และตามด้วยการ ทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. บอุจตะนะชุ ตะปอฮ ตะนะ (หยิบใบไม้ 7 ใบ) บอุจปะกาว เตี่ยะจามโคง (หยิบดอกไม้ 8 ดอก) บอุจเมี่ยะเมาะ เตี่ยะจิดเมี่ยะ (หยิบก้อนหิน 9 ก้อน) 2. บอุจจักกาว (หยิบกระดาษ) บอุจอะลาซาจ (หยิบกล่องสี) บอุจอะลา (หยิบกระเป๋า)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	บอุจตะนะชุ เตี่ยะจิด ตะนะ (หยิบใบไม้ 9 ใบ) บอุจเมี่ยะเมาะ ทะปอฮ เมี่ยะ (หยิบก้อนหิน 7 ก้อน) บอุจปะกาว เตี่ยะจามโคง (หยิบดอกไม้ 8 ดอก) บอุจปะกาว จออฮะตาวอะลา (หยิบดอกไม้วางบนกระเป๋า) บอุจตะนะชุ จออฮะตาวจักกาว (หยิบใบไม้วางบนกระดาษ) บอุจเมี่ยะเมาะจออฮะตาว อะลาซาจ	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกัน ทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล	
BB	ตาสุมนสอนหลานพายเรือ(เลี่ยะจุ่เซาโม่นเปี่ยะโตนจะวตุ่นเกลิ่ง)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ	

		6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	

สัปดาห์ที่ 8 ชั่วโมงที่1

กลวิธีการสอน		ขั้นตอนการสอน	ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	บอฺจตะนะชุ ตะปอฮ ตะนะ (หยิบใบไม้ 7 ใบ) บอฺจปะกาว เตี่ยะจามโคง (หยิบดอกไม้ 8 ดอก) บอฺจเมี่ยะเมาะ เตี่ยะจิดเมี่ยะ (หยิบก้อนหิน 9 ก้อน) บอฺจจักคาว (หยิบกระดาษ) บอฺจอะลาซาจ (หยิบกล่องสี) บอฺจอะลา (หยิบกระเป๋า)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.บอฺจซอน มั่ว ทะเก(หยิบเงิน 1 บาท) บอฺจซอน บา ทะเก(หยิบเงิน 2 บาท) บอฺจซอน ป๊อย ทะเก(หยิบเงิน 3 บาท) 2. ทอบจักคาว (พับกระดาษ) ซาดจักคาว (ฉีกกระดาษ) เทาะจักคาว (ทิ้งกระดาษ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	บอฺจซอน มั่ว ทะเก จอฺอฮะตาวอะป่อก (หยิบเงิน 1 บาท วางบนโต๊ะ) บอฺจซอน บา ทะเก จอฺอฮะตาวเคิง (หยิบเงิน 2 บาท วางบนเก้าอี้) บอฺจซอน ป๊อย ทะเก จุด อะลา (หยิบเงิน 3 บาท ใส่กระเป๋า) ทอบจักคาว เทาะจักคาว (พับกระดาษ ทิ้งกระดาษ) ซาดจักคาว เทาะจักคาว (ฉีกกระดาษ ทิ้งกระดาษ) ทอบจักคาว ซาดจักคาว (พับกระดาษ ฉีกกระดาษ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	เกลาะมิทองดี		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละ	

		บรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	

สัปดาห์ที่ 8 ชั่วโมงที่2

กลวิธีการสอน		ขั้นตอนการสอน	ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	1.บอจซอน มั่ว ทะเก(หยิบเงิน 1 บาท) บอจซอน บา ทะเก(หยิบเงิน 2 บาท) บอจซอน ป๊อย ทะเก(หยิบเงิน 3 บาท) 2. ทอบจักคาว (พับกระดาษ) ซาดจักคาว (ฉีกกระดาษ) เทาะจักคาว (ทิ้งกระดาษ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	**แบบทดสอบจากของจริง รูปภาพและของจำลอง ด้วยประโยคต่อไปนี้** .บอจซอน มั่ว ทะเก(หยิบเงิน 1 บาท) บอจซอน บา ทะเก(หยิบเงิน 2 บาท) บอจซอน ป๊อย ทะเก(หยิบเงิน 3 บาท) 2. ทอบจักคาว (พับกระดาษ) ซาดจักคาว (ฉีกกระดาษ) เทาะจักคาว (ทิ้งกระดาษ) 3. บอจตะนะชุ ตะปอย ตะนะ (หยิบใบไม้ 7 ใบ) บอจปะกาว เตี่ยะจามโคง (หยิบดอกไม้ 8 ดอก) บอจเมี่ยะเมาะ เตี่ยะจิดเมี่ยะ (หยิบก้อนหิน 9 ก้อน) 4. บอจจักคาว (หยิบกระดาษ) บอจอะลาซาจ (หยิบกล่องสี) บอจอะลา (หยิบกระเป๋า) 5. ซอกปราด (ปอกกล้วย) เจียะปราด (กินกล้วย) เทาะคะนกปราด (ทิ้งเปลือกกล้วย) 6.บอจเมี่ยะเมาะ (หยิบก้อนหิน) บอจปะกาว (หยิบดอกไม้) บอจตะนะชุ (หยิบใบไม้)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	-		
BB				

สัปดาห์ที่ 9 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	.บอฺจซอน มั่ว ทะเก(หยิบเงิน 1 บาท) บอฺจซอน บา ทะเก(หยิบเงิน 2 บาท) บอฺจซอน ป๊อย ทะเก(หยิบเงิน 3 บาท) 2. ทอบจักคาว (พับกระดาษ) ซาดจักคาว (ฉีกกระดาษ) เทาะจักคาว (ทิ้งกระดาษ) 3. บอฺจตะนะซุ ตะปอย ตะนะ (หยิบใบไม้ 7 ใบ) บอฺจปะกาว เตี่ยะจามโคง (หยิบดอกไม้ 8 ดอก) บอฺจเมี่ยะเมาะ เตี่ยะจิดเมี่ยะ (หยิบก้อนหิน 9 ก้อน) 4. บอฺจจักคาว (หยิบกระดาษ) บอฺจอะลาซาจ (หยิบกล่องสี) บอฺจอะลา (หยิบกระเป๋า) 5. ซอกปราด (ปอกกล้วย) เจียะปราด (กินกล้วย) เทาะคะนกปราด (ทิ้งเปลือกกล้วย) 6.บอฺจเมี่ยะเมาะ (หยิบก้อนหิน) บอฺจปะกาว (หยิบดอกไม้)กาวอะเนิญ ดอกเข็ม กาวฮเลี่ย ดอกดาวเรือง กาวอะล็อย ดอกโสน บอฺจตะนะซุ (หยิบใบไม้) (อะนะฮเกริกใบมะม่วง ,อะนะฮปร่าดใบตอง ,อะนะฮอะโต่ใบพุทรา ,อะนะฮฮะเจบใบกระเจี๊ยบ , อะนะขนังกา ใบฝรั่ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ฮาปาญ (อ้าปาก) (กะมาดปาญ)หุบปาก กร่าง(หัวเราะ) 2. ฮะบอฺจโม่ด(หลับตา) อะล่าจโม่ด(ลืมตา) อะเร่อะ(ร้องไห้)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	อะล่าจโม่ดฮาปาญ (ลืมตาอ้าปาก), กะมาดปาญอะเร่อะ(หุบปากร้องไห้), ฮะบอฺจโม่ดฮะล่าดม่องะน่าย(หลับตากระโดดอยู่กับที่)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	บวชพระกลางน้ำ (ปะคะมอยโต่บี)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่ม	

		ยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เพลงช้าง (เจิญ)	ครูร้องเพลงช้างที่เป็นภาษาพูด(ภาษามอญ) ให้นักเรียนฟัง 1 รอบ แล้วให้นักเรียนร้องตาม ร้องพร้อม ๆ กัน	เพลงเจิญ

สัปดาห์ที่ 9 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ฮาปาญ(อ้าปาก) (กะมาดปาญ)หุบปาก กร่าง(หัวเราะ) ฮะบอฺจโม่ด(หลับตา) อะล่าจโม่ด(ลืมตา) อะเร่อะ(ร้องไห้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ฮะล่าจจ่างมั่ว(กระโดดขาเดียว) คะเจิงฮะเก๊า(ก้มตัว) , เมี่ยจิฮ(หมอบลง) 2.โป่นซอฺฮ(กอดอก) โร่บตอย(จับมือ) โร่บคอฺบ (จับหัว)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	อะตอฺฮะล่าจจ่างมั่ว(ลุกขึ้นกระโดดขาเดียว) , โป่นเกาะฮะล่าจจ่างมั่ว(กอดคอกระโดดขาเดียว) โร่บตอยเฟี่ย(จับมือกับเพื่อน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	บวชพระกลางน้ำ (ปะคะมอยโต่บี)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
เกม/เพลง	ทบทวบเพลงช้างและทำท่าประกอบ		ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงเชิญ และให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ	

สัปดาห์ที่ 10 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR+B+O	ทบทวน	ฮะล่าจจ่างมั่ว(กระโดดขาเดียว) คะเจิงฮะเก๊า(ก้มตัว) , เมี่ยจิฮ(หมอบลง) โป่นซอฺฮ(กอดอก) โร่บตอย(จับมือ) โร่บดอฺบ (จับหัว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.โร่บต็อยฮะโกฮ(จับดินสอ) โร่บอะป่อก(จับโต๊ะ) โร่บปะราง(จับประตู) 2.โกว่ะบอง(แตะเข่า) โกว่ะตังตอย(แตะศอก) โกว่ะจมุ่(แตะจมูก) TPRB	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ฮะล่าจจ่างมั่วอาโร่บอะป่อก(กระโดดขาเดียวไปจับโต๊ะ) ,กวาจอาฮะน่ายปะราง(เดินไปที่ประตู) ,กวาจโกว่ะจมุ่อาโร่บอะป่อก(เดินแตะจมูกไปจับโต๊ะ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ลิงเล่นน้ำ(กะนุย ว่อฺญคาจ)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เพลงลิง (กะนุย)		ครูร้องเพลงลิงที่เป็นภาษาพูด(ภาษามอญ) ให้นักเรียนฟัง 1 รอบ แล้วให้นักเรียนร้องตาม ร้องพร้อม ๆ กัน	เนื้อเพลง

สัปดาห์ที่ 10 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	1.โร่บต็อยฮะโกฮ(จับดินสอ) โร่บอะป่อก(จับโต๊ะ) โร่บปะราง(จับประตู) 2.โกว่ะบอง(แตะเข่า) โกว่ะตังตอย(แตะศอก) โกว่ะจมู่(แตะจมูก) TPRB	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1. ตองอะโต(ดึงหู) ตองซก(ดึงผม) ตองอะปุฮตอย (ดึงนิ้ว) 2. อะญี้โม่ค(ขยี้ตา) กะ ม่าดปาญ(ปิดปาก) ฮม่าดจะฮ (เกาหลัง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	กวาจอาฮะน่าขปะรางตอยฮม่าดจะฮ(เดินไปที่ประตูแล้วเกาหลัง) เมี่ยอาฮะน่าขปะรัง(คลานไปที่ประตู)กะ มาดปาญกร่าง(ปิดปากหัวเราะ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ลิงเล่นน้ำ (กะนุฮ ว่อญดาจ)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	เพลงลิงและทำท่าประกอบ		ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงลิง และให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ	

สัปดาห์ที่ 11 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	1.ตองอะโต(ดึงหู) ตองซก(ดึงผม) ตองอะปุฮตอย (ดึงนิ้ว) 2. อะขีโม่ด(ขยี้ตา) มาดปาญ(ปิดปาก) ฮม่าดจะฮ (เกาหลัง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.บอฺจเลิ่จ(หยิบหนังสือ) จออฺเลิ่จ(วางหนังสือ) บอฺจฮะเก็บ(หยิบตะเกียบ) จออฺฮะเก็บ(วางตะเกียบ) บอฺจต็อยฮะโกฮ(หยิบดินสอ) จออฺต็อยฮะโกฮ(วางดินสอ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	จออฺเลิ่จอะเตาเคิง(วางหนังสือบนเก้าอี้) อะง็อกอะปุฮตอย (งอนิ้ว) ปละฮอะปุฮตอย(เหยียดนิ้ว) ฮะล่าจอาโร่บต็อยฮะโกฮอะเตาอะป่อก (กระโดดไปหยิบดินสอบนโต๊ะ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ทุคตทาน (ทุกกะตะต่าน)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เล่านิทานคุณธรรม (แป๊ะโก)		1.ครูเล่านิทาน 2.ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	หนังสือเล่มเล็ก จำนวนเท่าเด็กนักเรียน

สัปดาห์ที่ 11 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	1.บอฺจเลิ่จ(หยิบหนังสือ) จออฺเลิ่จ(วางหนังสือ) โร่บฮะเก็บ(หยิบตะเกียบ) จออฺฮะเก็บ(วางตะเกียบ) บอฺจต็อยฮะโกฮ (หยิบดินสอ) จออฺต็อยฮะโกฮ(วางดินสอ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.บอฺจกาวตอฺน(หยิบดอกไม้ขึ้น) บอฺจเมาะตอฺน(หยิบก้อนหินขึ้น) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุตอฺน(หยิบสีไม้ขึ้น) จออฺกาวจิฮ(วางดอกไม้ลง) จออฺเมาะจิฮ(วางก้อนหินลง) จออฺซาจชุจิฮ(วางสีไม้ลง) 2.บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุมั่วกะเลาะ(หยิบสีไม้ 1 แท่ง) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุบากะเลาะ(หยิบสีไม้ 2 แท่ง) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุป๊อยกะเลาะ(หยิบสีไม้ 3 แท่ง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	บอฺจกาวมั่วดง(หยิบดอกไม้หนึ่งดอก) บอฺจเมาะบาอะล่ะ(หยิบก้อนหินสองก้อน) บอฺจเลิ่ดป๊อยแหว่ก(หยิบหนังสือสามเล่ม)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ทุกตทาน(ทุกกะตะต่าน)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคนอ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	นิทานคุณธรรม (แป๊ะโก)		ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ	

สัปดาห์ที่ 12 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	1.บอฺจกาวตอฺน(หยิบดอกไม้ขึ้น) บอฺจเมาะตอฺน(หยิบก้อนหินขึ้น) บอฺจซาจชุตอฺน(หยิบสีไม้ขึ้น) จออฺกาวจิฮ(วางดอกไม้ลง) จออฺเมาะจิฮ(วางก้อนหินลง) จออฺต็อยฮะโกฮซาจชุจิฮ(วางสีไม้ลง) 2.บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุมั่วกะเลาะ(หยิบสีไม้ 1 แท่ง) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุบากะเลาะ(หยิบสีไม้ 2 แท่ง) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุป๊อยกะเลาะ(หยิบสีไม้ 3 แท่ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.บอฺจซอนป๊อยฮะเก(หยิบเงิน 3 บาท) บอฺจซอนปอนฮะเก (หยิบเงิน 4 บาท) บอฺจซอนอะซอนฮะเก(หยิบเงิน 5 บาท) 2.อะโนนอะลา(ชี้กระเป๋า) อะโนนทาง(ชี้ถุง) อะโนนฮะตอ(ชี้กระดาน)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	ดอกไม้,ก้อนหิน ,เงินเหรียญ,ถุง, กระเป๋า,กระดาน ,สีไม้,แก้ว
	ขยายบทเรียน	บอฺจซอนปอนฮะเกจุดทางข่าด(หยิบเงิน 4 บาทใส่ถุงผ้า) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุจุดทางจักคาว(หยิบสีไม้ใส่ถุงกระดาษ) บอฺจซาจชุจุดแก่ว(หยิบสีไม้ใส่แก้ว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	หนุ่มลูกชาวนา (ปล่ายโกนเกี่ยะเมิ่จเงี่ย)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง	

		5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เกมจากหนังสือเล่มยักษ์	1.เกมจับคู่คำศัพท์ซ้ำาในหนังสือเล่มยักษ์	กระดาษบัตร คำซ้ำ

สัปดาห์ที่ 12 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	บอฺจซอนปือขยะเก(หยิบเงิน 3 บาท) บอฺจซอนปอนฮะเก (หยิบเงิน 4 บาท) บอฺจซอนอะซอนฮะเก(หยิบเงิน 5 บาท) อะโนนอะลา(ชี้กระเป๋า) อะโนนทาง(ชี้ถุง) อะโนนฮะตอ(ชี้กระดาน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.อะตักอะลอฺอ(สวมเสื้อ) ป่ากกางเกิน(สวมกางเกง) จุดฮะนุ่บ(สวมรองเท้า) 2.บอฺจนานชุมั่วนาน(หยิบกิ่งไม้ 1 กิ่ง) บอฺจกาวบาดง (หยิบดอกไม้ 2 ดอก) บอฺจเมาะปือขอะเลาะ (หยิบก้อนหิน 3 ก้อน)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	เสื้อ กางเกง รองเท้า กิ่งไม้ ดอกไม้ ก้อนหิน กระดาษกระเป๋า เงิน แก้ว
	ขยายบทเรียน	บอฺจจักกาวมั่วฮะแตะจุดอะลา(หยิบกระดาษ 1 แผ่นใส่กระเป๋า) บอฺจซอนปือขยะเกจุดแก่ว(หยิบเงิน 3 บาทใส่แก้ว) บอฺจซอนปอนฮะเกจุดทางจักกาว(หยิบเงิน 4 บาทใส่ถุงกระดาษ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	หนุ่มลูกชาวนา (ปล่ายโกนเกี่ยะเมิ่จเงี่ย)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	ปั้นดินน้ำมันเกี่ยวกับชาวนา		1.แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน 2.ปั้นดินน้ำมันเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวนา	ดินน้ำมัน

สัปดาห์ที่ 13 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	อะตักอะลอุอ(สวมเสื้อ) ป่ากกางเกิน (สวมกางเกง) จุดฮะนุ่บ(สวมรองเท้า) บอุจนานชุมั่วนาน(หยิบกิ่งไม้ 1 กิ่ง) บอุจกาวบาดง (หยิบดอกไม้ 2 ดอก) บอุจเมาะป๊อยอะเลาะ (หยิบก้อนหิน 3 ก้อน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.บอุจอะลอุอซาจฮะเกด(หยิบเสื้อสีแดง) บอุจอะลุออซาจปุ๋ (หยิบเสื้อสีขาว) บอุจอะลุอออะจ็อก (หยิบเสื้อสีดำ) 2.ป๊อกเลิ่จ(เปิดหนังสือ) ป่อกปะราง(เปิดประตู) ป่อกฮะตัง(เปิดหน้าต่าง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	เสื้อสีแดง ขาว ดำ หนังสือ
	ขยายบทเรียน	บอุจอะลอุอซาจฮะเกดจุดอะลา(หยิบเสื้อสีแดงใส่กระเป๋า) กวาจเฉี่ยเฉี่ยอาป๊อกปะราง(เดินช้าๆ ไปเปิดประตู) ฮะล่าจอาป๊อกฮะตัง(กระโดดไปเปิดหน้าต่าง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ตานครสอนดูนก(เปี๊ยะโดนเป๊อเกี่ยะเจม)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เกมจับคู่สีกับบัตรคำในBB		1.ให้ครูแจกกระดาษสีในแต่ละกลุ่ม 2.แข่งขันจับคู่สีกับบัตรคำบนกระดาษดำ	กระดาษสี บัตรคำ กาวสองหน้า

สัปดาห์ที่ 13 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	บอฺจอะลอฺอซาจฮะเกด(หยิบเสื้อสีแดง) บอฺจอะลฺออซาจปุ๋ (หยิบเสื้อสีขาว) บอฺจอะลอฺออะจ็อก (หยิบเสื้อสีดำ) บอฺจอะลอฺอซาจฮะเกด(หยิบเสื้อสีแดง) บอฺจอะลฺออซาจปุ๋ (หยิบเสื้อสีขาว) บอฺจอะลอฺออะจ็อก (หยิบเสื้อสีดำ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ทอบข่าด(พับผ้า) ฮะเมาข่าด(ม้วนผ้า) จอนข่าด(มัดผ้า) 2. ฮะก็อบอะงาน(ค่ำจาน) อะเงี่ยอะงาน(หงายจาน) ฮะเอียงอะงาน (ตะแคงจาน)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	ผ้า จาน กระเป๋า กระดาษ แก้ว
	ขยายบทเรียน	ทอบข่าดจุดอะงาน(พับผ้าใส่จาน) ฮะเมาข่าดจุดอะลา(ม้วนผ้าใส่กระเป๋า) บอฺจจักดาวจุดแก่ว(หยิบกระดาษใส่แก้ว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ตานครสอนคูนก(เปี่ยะโตนเป่อเกี่ยะเจม)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	เกมจิ๊กซอต่อรูปนก			ภาพนก (จิ๊กซอ)

สัปดาห์ที่ 14 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ทอบข่าด(พับผ้า) ฮะเมาข่าด(ม้วนผ้า) จอนข่าด(มัดผ้า) ฮะก๊อบอะงาน(คว่ำจาน) อะเงี่ยอะงาน(หงายจาน) ฮะเอียงอะงาน (ตะแคงจาน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ชูรู่บว่างคะคอม(วาดวงกลม) เจิ่ดรู่บรู่บว่างคะคอม(ลบวงกลม) , ชูรู่บป๊อยเลี่ยม(วาดสามเหลี่ยม)เจิ่ดรู่บป๊อยเลี่ยม) ลบสามเหลี่ยม , ชูรู่บปอนเลี่ยม(วาดสี่เหลี่ยม) เจิ่ดรู่บปอนเลี่ยม(ลบสี่เหลี่ยม) 2.ชูรู่บอะเนิงตื่อบ(วาดเส้นตรง) เจิ่ดรู่บอะเนิงตื่อบ(ลบเส้นตรง), ชูรู่บอะเนิงขิก(วาดเส้นหยัก) เจิ่ดรู่บอะเนิงขิก(ลบเส้นหยัก), ชูรู่บอะนึงวน(วาดเส้นโค้ง) เจิ่ดรู่บอะนึงวน(ลบเส้นโค้ง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ฮะโจะชูรู่บว่างคะคอม(นั่งวาดวงกลม) บอุคต็อยฮะโกฮชูรู่บว่างฮะคอม(หยิบดินสอวาดวงกลม) ชูรู่บอะเนิงขิกขิกเฉี่ยเฉี่ย(วาดเส้นหยักช้าๆ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	สุดขอบฟ้า (จ่าง อะกะฮ)		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	วาดภาพจากรูปรูปวงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม		1.ให้นักเรียนจับคู่วาดภาพโดยใช้รูป □○△ ในภาพเดียวกัน	กระดานวาดเขียน วงเวียน สี

สัปดาห์ที่ 14 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ชูรุ่บว่างคะดอม(วาดวงกลม) เจิ่ดรุ่บว่างคะดอม (ลบวงกลม) , ชูรุ่บป๊อยเลี่ยม(วาดสามเหลี่ยม) เจิ่ดรุ่บป๊อยเลี่ยม) ลบสามเหลี่ยม, ชูรุ่บปอนเลี่ยม(วาดสี่เหลี่ยม) เจิ่ดรุ่บปอนเลี่ยม (ลบสี่เหลี่ยม) ชูรุ่บอะเนิงต็อบ(วาดเส้นตรง) เจิ่ดรุ่บอะเนิงต็อบ(ลบเส้นตรง), ชูอะเนิงขิก(วาดเส้นหยัก) เจิ่ดรุ่บอะเนิงขิกขิก(ลบเส้นหยัก), ชูรุ่บอะนึงวน(วาดเส้นโค้ง) เจิ่ดรุ่บอะนึงวน (ลบเส้นโค้ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ร่าดเจิ่ก(ตัดเชือก) ร่าดชัว(ตัดหญ้า) เค็บจักคาว (ตัดกระดาษ) 2.ชูรุ่บฮ็อย(วาดบ้าน) ชูรุ่บกิ่เด๊า(ดวงจันทร์) ชูรุ่บตะนอมชุ(วาดต้นไม้)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	ฮะเมาจักคาวซาจปุ่(ม้วนกระดาษสีขาว) บอฺจเกร็บกราษเค็บจักคาวซาจฮะเกด(หยิบกรรไกรตัดกระดาษสีแดง) บอฺจต็อยฮะโกฮซาจชุฮะเกดชูรุ่บฮ็อย(หยิบสีไม้สีแดงวาดบ้าน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	สุดขอบฟ้า (จ่าง อะกะฮ)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	โดมิโนคำศัพท์/ เรื่องเล่าจากวรรณกรรมเล่มเล็ก			

สัปดาห์ที่ 15 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ร่าดเจิ่ก(ตัดเชือก) ร่าดชัว(ตัดหญ้า) เค็บจักดาว (ตัดกระดาษ) ชูรุ่บฮ็อย(วาดบ้าน) ชูรุ่บกี่เต๊า(ดวงจันทร์) ชูรุ่บตะนอมชุ(วาดต้นไม้)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.กวาจออาโรงยะอุย(เดินไปโรงพยาบาล) กวาจออาเพี่ย (เดินไปโรงเรียน) กวาจออากยา(เดินไปตลาด) 2.คะจ่าง(เขย่งเท้า) กะวอยยะเกา(บิดตัว) คะเอียงยะเกา (เอนตัว)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	รูปภาพ -โรงพยาบาล -โรงเรียน -ตลาด
	ขยายบทเรียน	ยะตอคะจ่างอะโนนเฟีย(ยืนเขย่งเท้าชี้เพื่อน) เล่อวยะเกาอาโร่บเจิ่ก(กลิ้งตัวไปจับเชือก) จุดยะนุ่บกวาจออากยา(สวมรองเท้าเดินไปตลาด)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แม่วัวกับลูกวัว(เม่อะเกลี่ย กอ โกนเกลี่ย)		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เพลง			

สัปดาห์ที่ 15 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	กวาจอาโรงยะอุย(เดินไปโรงพยาบาล) กวาจอาเพี่ย (เดินไปโรงเรียน) กวาจอากยา(เดินไปตลาด) คะจ่าง(เขย่งเท้า) กะวอยยะเกา(บิดตัว) ยะเอียงยะเก๊า (เอนตัว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.อะโนนนี่ยเกร๊าย(ชี้ผู้ชาย) อะโนนนี่ยเปรี่ย (ชี้ผู้หญิง) อะโนนโกนงาจ(ชี้เด็ก) 2.อะโนนยะโต่น(ชี้สะพาน) อะโนนบี(ชี้แม่น้ำ) อะโนนเกลิ่ง(ชี้เรือ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	รูปภาพ - ผู้ชาย - ผู้หญิง - เด็ก - สะพาน - แม่น้ำ - เรือน
	ขยายบทเรียน	อะโนนนี่ยเกร๊ายอะตักอะลอุอชาจยะเกด (ชี้ผู้ชายสวมเสื้อแคง) อะโนนนี่ยเปรี่ยอะตักอะลอุอปุ่(ชี้ผู้หญิงสวมเสื้อสีขาว) ยะโจ่ะจี่ยอะโนนเกลิ่ง(นั่งลงชี้เรือ) ยะตออะโนนยะโต่น(ยืนชี้สะพาน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แม่วัวกับลูกวัว (เบ่อะเกลี่ย กอุ โกนเกลี่ย)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคนอ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกตและซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	บทบาทสมมุติ เรื่องแม่วัวกับลูกวัว		1.ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ	กระดาษตกแต่งเป็นรูปแม่วัวลูกวัว

สัปดาห์ที่ 16 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	อะโนนนิ่ยเกร็าย(ชี้ผู้ชาย) อะโนนนิ่ยเปรี่ย (ชี้ผู้หญิง) อะโนน โกนงาจ(ชี้เด็ก) อะโนนยะโต่น(ชี้สะพาน) อะโนนบี (ชี้แม่น้ำ) อะโนนเกลิ่ง(ชี้เรือ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.จุงเจ่(ชี้ชิงช้า) ยะตออะลิ่ด (ชี้กระดานลื่น) ยะตออะดก(ชี้ไม้กระดก) 2. กยาป่าก(ชี้พัดลม) โทรทัศน์ (ชี้โทรทัศน์) ล่อดอะมด(ชี้หลอดไฟ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	รูปภาพ
	ขยายบทเรียน	นิ่ยเกร็ายอะโนนจุงเจ่(ผู้ชายชี้ชิงช้า) โกนงาจอะโนนยะตออะลิ่ด(เด็กชี้ไม้กระดก) นิ่ยเปรี่ยอะโนนยะโต่น(ผู้หญิงชี้สะพาน)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	น้ำท่วม (ดาจตะแนม)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เพลงฝน(ปรั่ว)		1.ครูร้องเพลงให้ฟัง 2.ให้นักเรียนเรียนร้องตามพร้อมทำท่าทางประกอบ	

สัปดาห์ที่ 16 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	อะโนนจุงเจ่(ชี้ชิงช้า) อะโนนฮะตออะลิ่ด (ชี้กระดานลื่น) อะโนนฮะตออะดก(ชี้ไม้กระดก) . อะโนนกยาป่าก(ชี้พัดลม) อะโนนโทรทัศน์ (ชี้โทรทัศน์) อะโนนล่อดอะมด(ชี้หลอดไฟ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.เจิ่ดเมิ่ก(.เช็ดหน้า) เจิ่ดฮะแต่ง (เช็ดฝาผนัง) เจิ่ดฮะตอ(เช็ดพื้น) 2.บอุจกะมอฮ(หยิบไม้กวาด) บอุจที่เติกคะเมิจ (หยิบที่โกยขยะ) บอุจถังขยะ(หยิบถังขยะ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	เจิ่ดโทรทัศน์(เช็ดโทรทัศน์) บอุจเม่ะบอล ซาจมิ่ด(หยิบลูกบอลสีเหลือง) บอุจข่าดเจิด ฮะตอุ(หยิบผ้าเช็ดพื้น)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	น้ำท่วม คาจตะแนม)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	ปริศนาคำทาย		1.ปริศนาคำทายเกี่ยวกับสัตว์ให้นักเรียนทาย 2.วาดภาพสัตว์ที่ได้จากคำทาย	

สัปดาห์ที่ 17 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	เจิ่ดเมิ่ก(.เช็ดหน้า) เจิ่ดฮะแต่ง (เช็ดฝ่าผนัง) เจิ่ดฮะตอุ(เช็ดพื้น) บอุจอะมอฮ(หยิบไม้กวาด) บอุจคะเมิจ(หยิบที่โกยขยะ) บอุจถังขยะ(หยิบถังขยะ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.กาวเล่อ(ดอกมะลิ) กาวฮะกอฮ(ดอกบัว) กาวอะล็อย(ดอกโสน) 2.เบ๊าะอะนะฮฮะเจบ(เด็ดใบกระเจี๊ยบ) เบ๊าะอะนะฮว่าญกะพราว (เด็ดใบกระเพรา) เบ๊าะตะเนิงวุ่น(เด็ดผักบุ้ง)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	ของจริง (ดอกมะลิ ดอกพุด ดอกจำปี ใบกระเจี๊ยบ ใบกระเพรา ผักบุ้ง)
	ขยายบทเรียน	ฮะบอุจโม่ดเชิงอะลอุอ(หลับตาดมเสื้อ) กร่างเบ๊าะอะนะฮฮะเจบ(หัวเราะเด็ดใบกระเจี๊ยบ) กวาจถอยลังเบ๊าะตะเนิงวุ่น(เดินถอยหลังเด็ดผักบุ้ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แม่กลองที่รัก(แม่กลองเซี่ยะฮ่าน)		1.ครูถือหนังสือเล่มขักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มขักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มขักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เพลงกิ่งก้านใบ(นาญ ชุ อะนะ)			

สัปดาห์ที่ 17 ชั่วโมงที่2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	กาวเล่อ(ดอกมะลิ) กาวฮะกอฮ (ดอกบัว) กาวอะล็อย(ดอกโสน) เบ๊าะอะนะฮฮะเจบ(เด็ดใบ กระเจี๊ยบ) เบาะอะนะฮว่าญกะพราว (เด็ดใบ กระเพรา)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.อะลอฮซ่ม(แกะส้ม) อะลอฮบอย (แกะถั่ว) ปะเลาะเมี่ยะอะโงน(แกะกระดุม) 2.คะลดฮะมก(ถอดหมวก) คะลดอะจิน(ถอดแหวน) คะลดทางจ่าง(ถอดถุงเท้า)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	ของจริง (ส้ม, ถั่ว, เสื้อ, หมวก, แหวน, ถุงเท้า)
	ขยาย บทเรียน	จุดฮะมกจุดทางจ่าง(สวมหมวกและถุงเท้า) บอจอะจินจุดอะลา(หยิบแหวนใส่กระเป๋า) ปะเลาะเมี่ยะอะโงนอะลอฮอ(แกะกระดุมเสื้อ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แม่กลองที่รัก (แม่กลองเซี่ยะฮ่าน)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคนอ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกตและซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	เกมส่งของ (หมวก) ฮะม่ก		1.ให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลง เมื่อเพลงจบหมวก	หมวก

		อยู่ที่ใครให้แสดงท่าทางตามที่เพื่อนบอก	

สัปดาห์ที่ 18 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	อะลอฮซ่ม(แกะส้ม) อะลอฮบอย(แกะถั่ว) คะลดเมี่ยะอะโงน(แกะกระดุม) คะลดฮะมก(ถอดหมวก) คะลดอะจิน(ถอดแหวน) คะลดทางจ่าง(ถอดถุงเท้า)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.อะโนนเปิ่งลุด(ชี้สะดือ) อะโนนเปิ่ง(ชี้ท้อง) อะโนนเนิ่ญ(ชี้เอว) 2.โร่บเนิน(จับแก้ม) โร่บเกาะ(จับคอ) โร่บปาญ(จับปาก)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	อะโนนเนินอะโย่ฮตอย(ชี้แก้มสะบัดมือ) โร่บเนิ่ญคะลดฮะมก(จับเอวถอดหมวก) โร่บเปิ่งอะโนนปาญ(จับท้องชี้ปาก)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แข่งเรือยาว(ปรางเกลิ่งโว่ฮ)		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไม เท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	เกมแข่งเรือบก			ไม้ยาว 2 อัน เชือกฟาง

สัปดาห์ที่ 18 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	อะโนนเปิ่งลุด(ชี้สะดือ) อะโนนเปิ่ง(ชี้ท้อง) อะโนนเนิ่ญ(ชี้เอว) โร่บเนิน(จับแก้ม) โร่บเกาะ(จับคอ) โร่บปาญ(จับปาก)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ชอนตอย(ขยำมือ) ชอนข่าด(ขยำผ้า) ชอนต็อยกลาญ(ขยำดินน้ำมัน) 2.ฮะเริ่กดอุบ(สั่นศรีษะ) คะโญกเมิ่ก(พยักหน้า) พายตอย(โบกมือ)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	โร่บปาญคะโญกเมิ่ก(จับปากพยักหน้า) ฮะร่ากดอุบชอนข่าด(สั่นศรีษะขยำผ้า) พายตอยเชี่ยเชี่ย(โบกมือช้าๆ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	แข่งเรือหางยาว (ปรางเกลิ่งโว่ฮ)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ตนจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กันโดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	เพลงเรือ			

สัปดาห์ที่ 19 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ชอนตอย(ขยำมือ) ชอนข่าด(ขยำผ้า) ชอนต็อยกลาญ(ขยำดินน้ำมัน) ฮะร่ากดอุบ(สั่นศรีษะ) คะโญกเมิ่ก(พยักหน้า) พายตอย(โบกมือ)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.ยักชกเนียงโม่ด(ยักคิ้ว) ยักเนิ่ญ(ยักเอว) ยักปะนะฮ(ยักไหล่) 2.คะด็อกอะป่อก(เคาะโต๊ะ) คะด็อกคะเด๊าะ(เคาะกล่อง) คะด็อกปะรัง(เคาะประตู)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	โกลกอะลาขักชกเนียงโม่ด(ล้วงกระเป๋าขักคิ้ว) อะโนนปะนะฮขักเนิ่ญ(ชี้ไหล่ยักเอว) คะด็อกอะป่อกอะโนนฮะม่ก(เคาะโต๊ะชี้หมวก)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ลูกกวางช่างสงสัย(โกนกร่าย โท่ซองซะยะ)		1.ครูถือหนังสือเล่มยักษ์โดยปิดหน้าปกไว้ และเกริ่นนำพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนำสู่ภาษาพูดในหนังสือเล่มยักษ์ 2. ครูชวนนักเรียนดูรูปในหนังสือเล่มยักษ์ และซักถามถึงรูปภาพในแต่ละหน้าว่านักเรียนเห็นว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะทำอะไรต่อ 3.ครูอ่านออกเสียงตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมชี้ตามตัวหนังสือ(เด็กไม่ต้องอ่านตาม) 4.ครูอ่านพร้อมเด็ก โดยเด็กจะคาดเดาคำจากภาพ และการจดจำจากการอ่านของครูในครั้งแรก และชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดจนจบเรื่อง 5. ครูถามคำถามแล้วให้เด็กตอบ โดยเป็นคำถามง่าย ๆ เช่นใคร ทำอะไร ทำไมเท่าไร คิดอย่างไรบ้างกับตัวละครในรูปภาพ	
	ฉากภาพวัฒนธรรม			

สัปดาห์ที่ 19 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	ยักซกเนียงโม่ด(ยักคิ้ว) ยักเนิ่ญ(ยักเอว) ยักปะนะฮ(ยักไหล่) คะด็อกอะป่อก(เคาะโต๊ะ) คะด็อกคะเด๊าะ (เคาะกล่อง) คะด็อกปะรัง(เคาะประตู)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.อะและอะตาจ(แลบลิ้น) (อิม)ยิ้ม อะงักเงี่ยก(ยิงฟัน) 2.อะดกอะตาจ(กระดกลิ้น) ฮะวุ่ยซางเอิจ(ส่ายก้น) ตักเชิงเอิจ(ตบก้น)	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน	อะและอะตาจอะดกอะตาจ (แลบลิ้นกระดกลิ้น) พายตอยอิม(โบกมือยิ้ม) ฮะวุ่ยซางเอิจยักซกเนียงโม่ด(ส่ายก้นยักคิ้ว) ฮะวุ่ยซางเอิจยักเนิ่ญ(ส่ายก้นยักเอว)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
BB	ลูกกวางช่างสงสัย โกนกร่าย โท่ซองซะยะ)		1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงหนังสือเล่มยักษ์ที่นักเรียนเรียนไปแล้วเป็นการทบทวน โดยการถามตอบ 2. ครูอ่านให้นักเรียนฟัง 1 รอบพร้อมชี้ไปตามตัวหนังสือ 3. ครูอ่านพร้อมกับเด็ก และชี้ตามเนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม และอ่านรายคน อ่านแต่ละหน้า 5. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับคำในหนังสือเล่มยักษ์ว่ามีคำอะไรบ้างที่ซ้ำ ๆ กัน โดยใช้การสังเกต และซักถามถึงความหมายของคำ 6. ครูพูดคำซ้ำที่ถูกต้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนพูดตาม ถ้านักเรียนพูดไม่ถูกต้องให้ทำซ้ำพร้อมกัน รายกลุ่ม และรายบุคคลตามลำดับ	
	เรื่องเล่าจากวัฒนธรรมเล่มเล็ก (สวนยายทองดี)			

สัปดาห์ที่ 20 ชั่วโมงที่ 1

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน	1.อะและอะตาจ(แลบลิ้น) (อิม)ขิ้ม อะจักเงี่ยก(ขิงฟัน) 2.อะดกอะตาจ(กระดกลิ้น) ฮะวุ่ยซางเอิจ(ส่ายก้น) ตักเชิงเอิจ(ตบก้น)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	1.งานทบทวนคำศัพท์ TPR (B) 2.งานทบทวนคำศัพท์ TPR (O) 3.งานทบทวนคำศัพท์ TPR (P) ทบทวนคดยใช้กิจกรรมวาดภาพ	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	ของจริง -ผลไม้ต่าง- ดอกไม้ รูปภาพ -นก-ฯลฯ ของจำลอง รูป□○△
	ขยายบทเรียน	อะและอะตาจอะดกอะตาจ (แลบลิ้นกระดกลิ้น) อะโนนปะนะฮยักเนิ่ญ(ชี้ไหล่ยักเอว) โร่บปาญคะโญกเมิ่ก(จับปากพยักหน้า) คะด็อกอะป่อก(เคาะโต๊ะ) คะด็อกคะเด๊าะ (เคาะกล่อง) คะด็อกปะรัง(เคาะประตู) คะลดฮะมก(ถอดหมวก) คะลดอะจิน(ถอดแหวน) คะลดทางจ่าง(ถอดถุงเท้า) เบ๊าะอะนะฮว่าญกะพราว (เด็ดใบกระเพรา) เบ๊าะตะเนิงวุ่น(เด็ดผักบุ้ง)	ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	

สัปดาห์ที่ 20 ชั่วโมงที่ 2

กลวิธีการสอน			ขั้นตอนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์
TPR	ทบทวน		ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	
	คำศัพท์ใหม่	แบบทดสอบจากของจริง รูปภาพ ของจำลอง	1.ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง 2.ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง 3.ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง 4.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม 5.ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล	
	ขยายบทเรียน		ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล	

ภาคผนวก ค

เพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ

เพลงที่ครูภูมิปัญญาภาษามอญและชุมชนร่วมกันแต่งขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ จำนวน 18 เพลง

(1) စိင်(မန်.....)

စိင်- စိင်- စိင်- စိင် - စိင်.....

ေဂြ- ေဂြ- ေဂြ- ေဂြ - ေဂြ.....

ဒေဒ်ကေင် ဂဗစိင်ကိုဟာ

ေတ်းကေီယ ဧး ေပြီးေဂြ ..ကဝုမ ဧာ

စိင်ဓေ ဒွေန် ဟွသာ

ေဂြေဒဧ ဧဟုန်က ေဧ်ဝးဇာ...

ဇိုမုတ် ဘိင် ဘိင် ဥးကော် လပ်

ေဇ်ဝမုဧ ကေလဲ့ ကေလဲ့ ေဍီယဧ ကေက ေလီးယးပဝဧ.

ွဲဂွေတ် သွဝ် လပတ် ဥးကော်ဌဒင်

နုံမ ေန်ဧ ဧးမဝ ဝးပဝဧ ေဍီယဧ ကေကေကာ်

ွဲမတ် ွဲ ကတောဝ် ဗဏ် ဘိင်

နုံမေမ်ဒ နုံမကးေတ ဧတး ကေလဲ့

ช้าง.....

ช้าง.....ช้าง.....ช้าง.....ช้าง.....ช้าง.....

น้องเคยเห็นช้าง.....หรือเปล่า.....

ช้างมัน.....ตัวโตไม่เบา.....

จมูกยาว ๆ ....ที่ว่า....งวง.....

มีเขี้ยวได้....งวง...เรียกว่างา.....

มีหู.....มีตา.....หางยาว.....

เจิญ.....

เจิญ.....เจิญ.....เจิญ.....เจิญ.....เจิญ.....

เต่ะเกียง ..... ฮเปี่ยะเจิญ .... กอฺมฮา.....

เจิญแดฮ....ฮโน่ก เฮ่อะซา.....

เจ่อมุ่ฮ เกลิ่ญ เกลิ่ญ..... เญี่ยฮ โกกเลี่ยะ ปอฮ.....

นุ่มเน่ฮ ฮมอ เลี่ยะปอฮ.....เญี่ยะโกก แกร่ง.....

นุ่มโม่ด..นุ่มอะโต...ฮะตะ ..เกลิ่ญ.....

(2) เพลง ..ค้างคาว-

ကဝ กะวะ

အဲဒ့်...ဂစေ် ..... ဆအဲ...ွ်ကတောဝ်...

อัวโต่ฮ...เกี่ยะเจม....ชะอัว ... นุ่ม กะโต ..

အဲဒ့်...ကွိ..... ဆအဲ သွေင်..ဗက်...

อัวโต่ฮ...กะน็อย.....ชะอัว..ชะเนียง..แปก...

အွိ..ဒီလပတ်.....သုပ်ပိုး...သဝ်နက်....

อัวนุ่ม...ตี่.เลี่ยะปอฮ.....ซุปเปอร์..โซแน่ก....

သွက်ပ— ပါ... ဥါ...ဟွဥာတ်...မှ....

ซวักปาจ..ปาย...กล่าย.. เฮ่อะ ญ่าด ...ฮมะ....

အဲဒ့်...ကဝ... အဲဒ့်ကဝ... အဲဒ့်ကဝ....

อัวโต่ฮ...กะวะ...อัวโต่ฮ..กะวะ... ฮัวโต่ฮ..กะวะ....

အဲတိက်တွဲ ....[အဲတိက်တွဲ ....[အဲဒ့် ကဝ.....[

อัวเติจ ตะง้ว.....อัวเติจ ตะง้ว.... อัวโต่ฮ กะวะ....

ฉันเป็นนก.... แต่ฉันมีหู....

ฉันเป็หนู..... แต่ฉันมีปีก....

ฉันใช้สัญญาน...ซุปเปอร์ โซนิก...

ไว้คอยหลบหลีก.....ยามฉันมองไม่เห็น...

ฉันคือ ค้างคาว ...ฉันคือ ค้างคาว...ฉันคือค้างคาว....

ฉันนอนกลางวัน.....ฉันคือค้างคาว....

(3) เพลงมะลิลา (ทำความสะอาดโรงเรียน)

မလိုဂ (သင်း ဒူး ညာ)

ဂ...မလိုဂ..... (ဝါ).....ကွတြဲ့တွ့.....တွး'တ်စ.....

လာမြီးလေ့လာ.....(ဒ်ာ)..... (ဒ်ာ).....ကလုတေ့တးနမ...တးနးဘဝတ စမ

ဒ့်...မလိုဂ..... .ဂမလိုဂ .....

တေ့ဘ... မြီးလေ့ လာ.....လာမြီးလေ့လာ.....

၁။ ညာပု/..မဂွသင်း..... (ဝါ).....ဒးဒွးတး ဖွါပ်အခါ.....ဂမလိုဂ....

မြီးတြပ်ကေ့ဝး... ဇးဝးဘ .....(ဒ်ာ).....တြီးဘ ငြီးဘ တးဘ...ခြီးမြ်ပဝးခါ....လာမြီးလေ့လာ

၂။ စ်ကွက်ပွ်အောန်..... (ဝါ).....ထေက်ပ်က်အလန်.....ကိုဒ့်အခါ....ဂ.

ဒါခ..ကးမွတ်ပြုန်းတုန်... (ဒ်ာ)... ထဉ်ခပေါကဝးလြဲန် ...ကဉ်တေ့ဘ ဝးခါ....လာမြီးလေ့လာ.

၃။ ခွိက်ွမ်ဇးဌပး.....(ဝါ).....ဒးရီဒွးတး .....သွဇက်အာ..... ဂ...

ခးမြိခ..နုံ့မ့ေါငခြီးဘ ပြးဘ....(ဒ်ာ).....တြီးဘ ငြိ့မြီးဘ တးဘ...ဇးပြးမြေါကေါ...လာ..

၄။ ဌဇဟတ်...ခဲ့ပု/ဓါန်ခြီတ်...(ဝါ).....ဒးစွသိတ်.....ဒေါရစကာ..... ဂ

ဆြီးဝ ဘ့ေါတ..ရွံ်ပြေါတဉုနဒိတ...(ဒ်ာ)...တြီးဘ စဉုဝ ဖိတ...တဲ့ဝးဇးခြီးကာ...လာမြီးလေ့ လာ.

၅။ ကွေင်ခါတ်...အဃောမအိုတ်.....(ဝါ)...ဒးစွစိုတ်.....ဖန်ဖက်ဒီကာ.... ဂ

ကလဉုဏ်ဒ...ဝးခြဲ်ကေ့မြီးဝဝဉုတ.....(ဒ်ာ)..တြီးဘ စဉုဝ စဉုတ ဝဝနဖ်ကတြီကာ..လာ မြီးလေ့လာ.

၆။ သညာဝ..ဌဒပ်ပွ်ခ်ငင် .....(ဝါ).....အင်မိသွောင်.....ရိုရှင်လွိပရာ..ဂ

ဇးဆြီးဝြီးဘလြှပ်လြှပ်ဆုန်းမ့ေါ...(ဒ်ာ)....ဝဝမြီဇးလေါ.....ဆြီးမ့်ေါဝြီးဘလြီးဘ်ကြီဝြီးဘ်..လာ

ကလာဂ်က်...ကွာတ်ကိုအိုတ်.....(ဝါ) ပု/ဒးစိုတ်.....ပ်က်ကောတ်ဗက်အခါ..... ဂ

ကะလာက်ဝက...กะมาด กอ့ ออ့ด.....(ซ้ำ)....โปยเตี่ยฮจอ့ด.....ปอกเกดเตี่ยออะคา..ลา.

ရဲရာန်...ကိယာပွတ်.....(ဝါ).....ဒးရာန်ဝောတ်တ်...ဂွန်မသုန်ဟာ.....ဂ

รุ่ยร่าน...กร็อย ยาปะโมด..(ซ้ำ).....เตี่ยฮ ร่านโดดโดด....เกี่ยโน่นเมี่ยะซุนนา...ลา

တိုတွ်ဆု.....သွသွိင်.....(ဝါ).....လွ်ွင်ဗး.....မိသာဓာ..... ဂ

ตอ့นอมซุ....ซะปะซะเนิญ....(ซ้ำ)...เลี่ยะปะเกวิ่ญ .....นะฮมิ่ซาดา....ลา เมี่ยะเล่อ ลา

(สร้อย) ลามะลิลา ขึ้นต้นเป็นมะลิซ้อน พอแตกใบอ่อน เป็นมะลิลา.....

1. โรงเรียน จะสะอาด (ซ้ำ) ต้องช่วยกัน ปัดกวาดกันทุกเวลา...
2. น้ำ ของเรา มีน้อย (ซ้ำ) ควรเปิดค่อย ๆ ให้เป็นเวลา...
3. ขยะ มีอยู่เกลื่อนกลาด (ซ้ำ) ต้องช่วยกันกวาด ตลอดเวลา...
4. พลังงาน ของเราจะหมด (ซ้ำ) เราควรงด ให้เป็นเวลา...
5. น้ำมัน กำลังจะหมด (ซ้ำ) รู้จักใช้รถ ให้เป็นเวลา...
6. ธรรมชาติ ของเรามีอยู่ (ซ้ำ) โอ้แม่โฉมตรู ช่วย กันรักษา...
7. ตู้เย็นปิด ให้สนิท (ซ้ำ) เราต้องเปิดปิด ให้เป็นเวลา...
8. เลือกซื้อ อุปกรณ์ไฟฟ้า (ซ้ำ) ต้องเลือกเบอร์ห้า นะจ๊ะหนูจำ
9. ปลูกต้นไม้ เพื่อช่วยบังแดด (ซ้ำ) ต้องปลูกพวงแสด นะจ๊ะ กานดา...

---

(4) *เธออยู่ไหน*

အလိုဇွော် အလို

อะลอฺเปอฮนุ่ม อะลอฺ

အလိုဇွော်အလို အွဲ့ အဗအာ်

อะลอฺ เปอ นุ่มอะลอฺ อัวนุ่ม อะเนาะ

မှအာ်စိုတ်လောန်ကဘဲ အချကက် အာဘွဲ့

ฮโม่ะ จอฺดโล่นกาย อัวกรัก อากล่าย

ိုန်ရ အကး ဗဝန် အဲဗ့်သွာဗ့်လောန်

(พร้อม) บอฺนระ อะกะฮ เปี่ยะต่น อัวโป่ฮ ซะนา เปอฮโล่น

ဟွကောင်ဖြဲ့မွေ့အာ် စိုတ်ပု/ ဟွဂွေအာ်

เฮ่อะเกียง ดุฮ เมียะเล่ะ จอฺดโปย เฮ่อะเกล่ะ

ဗ့်သွာဥးကအာ် တွအာ်တွဲ့ ရိဟ်ဗဇီ

โป่ฮ ซะนาเญี่ยฮ เกาะ ตะเมาะตะง้ว เร่อฮ เปี่ยะตอม

เธออยู่ไหน ฉันอยู่นี่ -

ดีใจนักหนา ฉันจะไปหา -

(พร้อมกัน) แม้ขอบฟ้าบัง ยังคิดถึงเธออยู่ -

ไม่เคยชิงชัง ใจเรายัง -

คิดถึงกัน ทุกวันคืน -

---

(5) *ยิ้มกันนะ*

အဦးကဘ်ဝး

ခိမ်းဣယ ကေားဥ်

အိ.....အိကဘ်....ဦဝး အိတဲ့.....ပကို.....ဌမဟ်

ခိမ်.....ခိမ်းကေား....ဥ်ိုးန့ ခိမ်းတုၚ.....ပးကဝ့်...းမိုးယးဝ်ိုး

ယိ်မ.....ယိ်မ်ကန်....းထိဒန့ ယိ်မ်ပြီ....ဖာဟ်...ကလၚးဆေးၚ်

အိဂ့်... ပကို....သွော်ဗွး အိပကို....ပု/လဟိုင်

ခိမ်းကျ်ိုး...ပးကဝ့်....ဟုမးပလီုးယ ခိမ်းပးကဝ့်....ပိုယးလီုးယးဧဎ

ယိ်မ်နဲ်ဒ် ...ဖာဟ်....ကလၚးဟေငာ ယိ်မ်နဲ်ဒ်....ဖာသော်...းဖလိန်ဟ်ဝ

အိဂ့်... ပကို....ဒ့်တသိုက် ပဂ္ဂ...ဝါတ်....ဂ့်ဒ့်လေါ

ခိမ်းကျ်ိုး...ပးကဝ့်....တ့ဲဝ် တးဇာ့က ပးရာဝ....ဝ်ာတ....ကျ်ိုးတ့ဲဝ်လဲ်

ယိ်မ်နဲ်ဒ်...ဖာဟ်....သုၚလ်ံာ ဖားထိုင်ဟ်ဝ်ိုးယ်ဝ်

အိ...ဦးကဘ်...ဆဝ်လဘ် ဟိုတ်ပရဘ်ဂ့်.....ဒ့်အာခိုဟ်

ခိမ်း...းဣယ ကေား...ဇဝးလ့ား ဧဝ့်ဒပးသေားကျ်ိုး...တ့ဲဝ်ဧဝာ ကဝ့်ဝ

ယိ်မ်ဟ်ကန်...းမိုးဒ ဒးယ်ဝ်ိုး...းထိုင်ဟ်ဝ်ိုးယ်ဝ်ဒီ

---

(6) ไก่โต้ง

စိုင်စေ၀်

စိုင်ကွက် =ဂိ အော်အီအော် အောက်....စိုင်ကွက် =ဂိ.....အောက်အီအောက်...အော်....

จาญมักเกรี่ย โอ้ก อีโอ้ก เอ้ก จาญมักเกรี่ย เอ้ก อีเอ้ก โอ้ก.....

ไก่โต้งขัน โอ้ก... อีโอ้ก... เอ้ก...ไก่โต้งขัน เอ้ก.. อีเอ้ก... โอ้ก...

ီ၄်ာ်ခွဲါဗော်...ကတောက်... ကတောက်....ီ၄်ာ်ခွဲါဗော်...ကတောက်ကတောက်...

อีเบ่อะคะมายโป่ก.....กระโต้ก กระเต้ก...อีเบ่อะคะมายโป่ก....กระเต้ก กระโต้ก...

ตัวเมีย ไข่ดก กระเต้ก กระต้าก ตัวเมีย ไข่ดก กระเต้ก กระต้าก

ခွဲါတိတ်တဲ့ ဂွသပ္ပါ.ဒွော်..... ခွဲါတိတ်တဲ့ ဂွသပ္ပါဒွော်.....

คะมายติดตุย เก่อะซอบปาย ฮโน่ก..... คะมายติดตุย เก่อะซอบปาย ฮโน่ก.....

ออก ไข่แล้ว สบายใจมาก ออก ไข่แล้ว สบายใจมาก

ကတော် ကတာက် ကတောက် ကတောက်

กระโต้ก ...กระต้าก... กระเต้ก...กระโต้ก.....

กระโต้ก กระต้าก กระเต้ก กระโต้ก

(7) **ตาอินกะตานา**

อะโน่กอินกอุอะโน่กตะ กล่ายกะ แน่งโกลน เจียะเกาะ

เก่อะแน่งกะเม่าะ เม่าะ ซานเกาะ ปะเราะ ปาจปาย

กล่ายกะเกลิงเกาะ โละเลี่ยะ เก่อะกะ กลุ่งแกล่ง นู่กล่าย

บอุนเญี่ยฮ เปี่ยะต่าย เปี่ยะต่าย แตมอะกาย เญี่ยฮเตาะ ซอุมบา

ชะเกี่ยฮ มั่วตะง้ว กอมเก๊าซอุ เกลิงจอุบ เซียงฮา

ซอุมบาจอุบ อะคา ปลองดอุบกะฮะตะกะเซีย เซีย

อะโน่กอิน กอุ อะโน่กตะ เซากะเลี่ยะนิ่ม เลี่ยะเนี่ย

อะโน่กม่องปั่วเมี่ยะปะเลีย เกดเปิ่งกะ เซียเซีย นาเจียะ

အနော်အိန် ကိုအနော်တ ဂွါကနင် ကွောန်စကအ်ြ

ဂွနင်က မအ်မအ် ဆာန်ကအ် ပရအ်ပ—ပါ ြ

ဥးတအ်ဂွါက ကအ်လအ်လ ဂွက ဂွီငြ်ဒွင်ဂွါြ

ိုန်ဥး ဗတဲဗတဲ တီအကဲ ဥးကအ်သိုီြ

ဆဂး မွဲတွဲ ကကုသို ကွငြ်ဖိုပ်သေင်ဟာြ

သိုီစိုပ်အခါ ဖွင်ကွီပြ်ကြာဗာကအ် သေ သေ

အနော်အိန် ကိုအနော်တ သောက လွီလွာ

အနော် မင်ဗွဲမပလေဲ ကောတ်ဗုင်က သေသေ ဗာစြ

ตาอินกะตานา หาปลาเอามากินกัน

ได้ปลามาทุกวัน รักกันก็ปันกันไป

หาปลามานมนาน หาปลามาบานตะไท

จนแม้ใคร ใคร รู้น้ำใจไมตรีปรีดา

แต่แล้ววันหนึ่ง เคราะห์มาถึงขมึงทึงมา

สองคนถึงครา แย่งหัวปลาหางปลากันเกรียว

ตาอินกะตานา โศกาอาวรณ์จริงเจียว

ตาอยู่มาเดี่ยวเดียว คว้าพุงเพรียวเพรียวไปกิน

(8) โปยตอจะเนฮ,

จุ่เจี่ยะเปี่ยเลี่ยะโม่น นู่ตอมลา เรี่ยงกาน เจอเตี่ยะเนี่ยเดิงกวาน ซานเกี่ยะกาว

ชิมปะลัก ออฺดอา เฮ่อะซาราว ตาเลี่ยะย่าฺงเกี่ยะกาว นุ่มซักอาอาย

จอฺดจาวเจียกโจก อาเกี่ยะตะ เก่อะนุ่มเกลี่ยฮ ต็อยฮมะ ม่องอาปลอน

อะเนี่ยโก่ดเมี่ยะเก่อะนุ่ม เกลี่ยฮ ต็อยโม่น เฮ่อะกอฺเญี่ยฮ มั่วโก่ฮ เกลิงปะลอน

บอฺนเกี่ยะจอฺด ออฺดเกี่ยะกาวโก่ฮ เฮ่อะซ่าน ตอจะเนฮม่าน เฮ่อะซุดเตี่ย อาปลอน

ตอจะเนฮ อะเนาะเตี่ยะน่ายเนาะ ซะวักโม่น โย่ระเกี่ยะจอฺดโก่ฮ เตี่ยฮ จอมร่อง

เดิงกวานโปย โปยเตี่ยฮเลี่ยะวี่ปะรา เมิ่จเก่อะปะลอฺมกะญูะเกลิง โปยเติ่งม่อง

ซักซอยโปย โปยเตี่ยฮแม่งร่องจอง โปยตอจะเนฮเฮ่อะซุดเตี่ย ซะเก่มมั่ว

ပု/တဝ်စွေဟ်

ဒုဇီလမန်္ဒတမ္ဘာရေင်ကာန်၊ စိဒ္ဓါဓင်ကြွာန်ဆာန်ဂကူ၊

ဆိပလက်အိုတ်အာဟ္ဂသာရော၊ တာလချိုင်ဂ်ကွဲဆက်အာအာဝဲ၊

စိုတ်စိစေက်စေ—အာဂတ ဂွဉးတိမ္ဗ မင်အာပ္ဟန်၊

အနာဂတ်မဂ္ဂ ဉးတိမန် ဟ္ဂကိုဉးမွဲဂ့် ကွင်ပြလန်၊

ိုန်ဂစိုတ် အိုတ် ဂကူဂ့်ဟ္ဂဂဉာန် တဝ်စွေဟ်မာန် ဟ္ဂဆုတ်ဒီအာပ္ဟန်၊

တဝ်စွေဟ်အဃအ်ဒွါဃအ်သွက်မန်၊ ယဝ်ရာစိတ်ဂ့်ဒးစရင်၊

ဓင်ကြွာန်ပု/ ပု/ဒးလွီပရာ၊ မိက်ဂွပလိုကဥကွင်ပု/ဒုင်မင်၊

သက္ခသီပု/ ပု/ဒး မင်ရင်စင်၊ ပု/တဝ်စွေဟ် ဟ္ဂဆုတ်ဒီဆဂါမွဲ၊

--เราสู้--

บรรพบุรุษของมอญแต่โบราณ
เสียเลือดเสียเนื้อมิใช่เบา
ลูกหลานเหลนโหลนภายหน้า
อนาคตจะต้องมีประเทศมอญ
ถึงขู่ฆ่าล้างโคตรก็ไม่หวั่น
สู้ตรงนี้ สู้ที่นี่ สู้เพื่อมอญ
บ้านเมืองเรา เราต้องรักษา
เกียรติศักดิ์ของเราเราเชิดชู

ปกบ้านป้องเมืองคุ้มเหย้า
หน้าที่เรารักษาสืบไป
จะได้มีพระสุธาอยู่อาธร
มิยอมนอนให้ผู้ใดมาริดรอน
จะสู้กันไม่หลบหนีจร
ถึงถูกตัดตอนก็ลองดู
อยากทำลายเชิญมาเราสู้
เราสู้ไม่ถอยจนก้าวเดียว

(9) ***นั่นแน่ะฟ้าลั่น***

เกี่ยะเก่อเกี่ยะเริ่ญ

เต... เตะ เกี่ยะเก่อ ฮะเริ่ญ... เต เตะ เกี่ยะเก่อ ฮะเริ่ญ...

เมิ่ญกอุม ฮา เมิ่ญกอุม ฮา

โร่มซาญปรั่วกู่ ปรุ่โพะเพะ โร่มซาญปรั่วกู่ ปรุ่ โพะเพะ

โปยเดิกเดียก โปยเดิกเดียก

ကိုကရိုင်း

တေတေအာ် ကိုဟရိုင်း တေတေအာ် ကိုဟရိုင်း

မိင်ကိုဟား မိင်ကိုဟား

ရမဆာင်=ဗဲဂူဋဗးဖဒါအဲဖေအာ်း ရမဆာင်=ဗဲဂူဋဗးဖဒါအဲဖေအာ်း

ပု/ဝကြဲဓေက်း ပု/ဝကြဲဓေက်း ပု/ဝကြဲဓေက်း

นั่นแน่ะฟ้าลั่น นั่นแน่ะฟ้าลั่น

ได้ยินไหม ได้ยินไหม

เสียงฝนตกดังเปาะแปะ เสียงฝนตกดังเปาะแปะ

เราเปียกปอน เราเปียกปอน-

(10) เพลงสามัคคีกันเถิด

ทำนอง สามัคคีชุมนุม

โป่นเกาะ ตองตอย กอเปิ่นโย่น

มี่ซา ซะโม่ะ ซะโมน โปยโม่นกะลาว

ซานแรง ซะเก๊าะ ตะเมาะ บั่ว เต่ะ กาว

ซยะระอาว โต่ะบั่ว รั่วโปยโม่น

เพลงสามัคคีกันเถิด (แปลเป็นไทย)

กอดคอ จับมือ ให้มั่นคง

สามัคคี ดำรง รักมั่น

ชาวมอญ ประสาน สัมพันธ์

สืบสาน วัฒนธรรม ต่อไป

(11) เพลงชมสาวมอญ

ทำนอง ฟ้อนเงี้ยว(แซะมง)

เออมิแซร์ลาย รู่ปร่านซาย ตะลาย

โล่ซ เงี่ยมยงปลั่ว ม่กกล่ายเซอ

เป๋อ เฮอะพอย เซอะเล่ะเนิ่นโอ่น

ตอยโย่งโก่นฟอ รู่ปมิกอโด่ม่ง

แกวะ แกวะ รู่ปมิโกะ แซร์แกวะ

เฮ่อะมัวเดิงล่อก ซยาป่อกตอย

เพลงชมสาวมอญ (แปลเป็นไทย)

สาวสวย รูปร่างสำรวย ร่างอรชร

ผมยาวสยาย ดวงตาประกายดุจนางอัปสร

ลมพัดมาจากฟ้า

(12)เพลงไก่

ทำนองเพลง ช้าง

จาญ จาญ จาญ จาญ จาญ จาญด๊วด จาญโน่ก

จาญด๊วด จาญโน่ก กล่ายคระเจียะปะดอยเร่บ

ฮะน่ายเกร่บ เกร่บ นุ่มปะนะ

เพลงไก่ (แปลเป็นไทย)

ไก่ ไก่ ไก่ ตัวเล็ก ตัวใหญ่

พากันคุ้ยเขี่ยหากินในที่รก

ที่ตามซอก ตามมุมมีอาหาร

(13) เพลงช้าง

ทำนองเพลงช้าง

เจิญ เจิญ เจิญ เจิญ เจิญ โปยเกลิง เป่อเจิญ เกาะเล

อะเป๊าะเจิญกลิ่น ฮะโดงโม่ด เก

เกลิง เป่อ เจิญเล นุ่ม จ่าง ปอน (ซ้ำ)

(14) เพลงดอกจำปี จำปา

ทำนองเพลงพญาน้อยชมตลาด

มิกาวจำปี มิกาวจำปา

ฮ็อย นุ่ม เจิ่งบี ฮรี่ นุ่มบา

ดาจตอุน เฮามัว ดาจตอุน ฮีอา

เพลงดอกจำปีจำปา (แปลเป็นไทย)

แม่ดอกจำปี แม่ศรีจำปา

บ้านอยู่ริมน้ำ โอ่งมีสองลูก

น้ำขึ้นไม่รู้จักเก็บ น้ำขึ้นลอยไป

คุณจิตลมุน สันทอง ผู้แต่ง

(15) **เพลงนักเรียนอยากเรียนภาษามอญ**

ทำนองเพลง พญาน้อยชมตลาด

ซะมด โม่น เดิงเซม จอุด จรอุด ง้วเลม กอเลิ่จโม่น

กยาจโน่ก เยะยุ ทอกปัง โต่ะ ปะรอม กะดัง เกอะกอด โม่น

อาจาเลิ่จ เลเยี่ยะโจ่น เยี่ยะเปี่ยะโตนปรอ

กอุเกอะแตม เลิ่จโม่น ปะโญ่น ซะวา กะมัก

ซอมแตม นุมแนม เก่ะจอุด เจอะปลอน

ปะโญ่นนุม ป๊อยโจะซอญ สะวอร์ เจอะบา

ดากปอญ กะมักตะราว กะ คะ เก่ะ เคะ เง่ะ

ปองซะวา กาเก่ะ คาเค่ะ คะนาว เค่อ ซะอ๊ะ

เควซะ ปองโป๊ะ ตะเมียงระ เกอะแตม ตาว

เล่ะโง่ดอาว อภิถ่านปลอน ซะคะดอน

ซะวัก ตัก ซยา (ซ้ำ)

เพลง นักเรียนอยากเรียนภาษามอญ (แปลเป็นไทย)

เด็กมอญอยากเรียนภาษามอญ

อาจารย์เต็มใจสอน เด็กรักการเรียน

อักษรมอญมี 35 ตัว อักขระ สระ มี 10 คำ

คุณจิตลมุน สันทอง ผู้แต่ง

(16) เพลง ดอกมะลิ

กาวเล่อ ทำนองเพลง กุหลาบวียงพิง

กาวเล่อ ตอุบอัว มู่ อา ฮั่ว

เพอ่ว เซอ งั่วกอม กลา เฮอะ เติด

เร่อะ เร่อะ คะ ตอม พ่าว วั่วกอม

งู่ ซยาด เฮ่อะ งัว

เพลง ดอกมะลิ (แปลเป็นไทย)

ดอกมะลิ เหมือนตัวฉัน

หอมตามลม ทวนลมไปไกลทุกวัน

เกรงจะพบ เวรกรรมมาผจญ

ก่อนนอนทุกวัน ฉันสวดมนต์

ไหว้พระให้คุ้มครองให้ปลอดภัย

คุณจิตลมุน สันทอง ผู้แต่ง

(17) เพลง เลี่ยะ วี่ เกี่ยะ กาว โม่น

กาวเอย กาวนะฮ กาวเอย กาวเอย กาวนะฮ

เต่ะเอย เต่ะนะฮ เต่ะเอย เต่ะเอย เต่ะนะฮ

เก่อะ ปะฮะลอฺราว เก่อะปะฮะลอฺราว

โกนเกี่ยะกาวโก่ฮ กลักอา

ชั่ว เริ่มแป่งโล่ เพี่ยซา เก่อะตอุน ปลอน

ชั่ว เริ่ม ขอน บอน เกี่ยะกาวโม่น เก่อะตอุน ชักอา

เพลง รักษ์ชนชาติมอญ

พี่เอยน้องเอย

จะทำอย่างไร

ชนชาติของเราจะล่มสลาย

ขอให้ลูกหลานมอญ จงร่วมมือ ร่วมใจกัน

ช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูให้ชนชาติของเรา

ให้เจริญรุ่งเรืองเช่นเดิม

คุณจิตลมุน ส้นทอง ผู้แต่ง

ภาคผนวก ง

เกมที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษามอญ

เกมที่ใช้ในการเรียนการสอน

เกมกาฟักไข่

(คะดาจก่างชัว)

ความเป็นมา

การเล่นกาฟักไข่เป็นการเล่นของเด็กๆ ชาวมอญสมัยโบราณ ในยุกต์ที่การคมนาคมและการสื่อสารที่ยังไม่ทันสมัยเหมือนยุกต์นี้ เล่นได้ทั้งเด็กผู้ชายและผู้หญิง มักจะเล่นรวมกันในช่วงเวลาในฤดูแล้งที่ไม่ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านเพราะผู้ปกครองว่างเว้นจากการทำนา ในสมัยก่อนทำนาปีละหนึ่งครั้ง ทำให้เด็ก ๆ ได้เล่นสนุกสนานตามใต้ร่มไม้

อุปกรณ์ที่ใช้

๑. เศษไม้หรือก้อนหิน ก้อนดิน ตามที่หาได้

๒. ผู้เล่นประมาณ ๖ คนขึ้นไป

วิธีเล่น

๑. ขีดวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ เมตร

๒. ผู้เล่นแต่ละคนนำกิ่งไม้ หรือก้อนหิน มาวางในวงกลมที่สมมุติว่าเป็นไข่ของกา

๓. หาผู้เล่นที่จะเป็นแม่กา โดยการจับไม้สั้น ไม้ยาว ผู้ที่จับได้ไม้สั้น จะต้องเป็นแม่กาที่ต้องอยู่ในวงกลม

๔. ผู้เล่นคนอื่น ๆต้องอยู่นอกวงคอยแย่งไก่จากแม่กา ที่คอยป้องปัด หากปัดถูกผู้เล่นคนอื่น ๆ ผู้นั้น จะต้องเป็นแม่กาแทน

๕. หากไม่สามารถรักษาไข่ไว้ได้ แม่กาจะถูกปิดตาและผู้เล่นคนอื่น ๆ นำไข่ไปซ่อน แล้วให้แม่กาหาไข่ของตัวเอง ในขณะที่แม่กากำลังหาไข่นั้น ผู้เล่นคนอื่น จะร้องคำกลอนเย้าแหย่ว่า

คะดาจก่างชัว นิมั่วฮุเซอ นิบาเซอจุก

๖. ผู้เล่นคนอื่น ๆ เห็นว่าเวลาผ่านไปสักครู่แล้วแม่กายังหาไข่ไม่พบ ผู้เล่นก็จะร้องเปฯคำกลอนบอกใบ้ว่าไข่นั้นอยู่บริเวณใด ว่า

ฮโมดังตอย อะกอยจะมุ ร่าญแซ่ ร่าญแซ่ พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบ

๗.เมื่อแม่กาหาไข่พบแล้วก็นำไข่มาวางในวงกลมแม่กาสามารถนำไข่ไปแตะผู้เล่นคนอื่น ๆ เพื่อจะเป็น

แม่กาแทนตน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ได้รับความสนุก ความสามัคคี

๒. ได้เรียนรู้คำคล้องจองและความหมายของภาษา

เกมหัวเราะ

(กร่าง)

อุปกรณ์

ผู้เล่นประมาณ ๑๐ คนขึ้นไป

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เล่นมีความสุข

๒. กล้าแสดงออก

๓. ได้เรียนรู้ภาษาพูดจากเกม

วิธีเล่น

๑. ให้ผู้เล่นเข้าแถวเป็นรูปวงกลม ขออาสาสมัครนักเรียน ๒- ๓ คนมายืนในวงกลม หันหน้าเข้าหาคนในแถว

๒. เมื่อได้ยินสัญญาณให้เริ่มเล่มให้นักเรียนที่ยืนในวงกลม แสดงท่าทางต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เล่นในแถวหัวเราะหรือยิ้ม

๓. ถ้าผู้เล่นในแถวคนใดหัวเราะหรือยิ้มต้องออกมาเป็นคนแสดงท่าทางแทนคนแสดงคนเดิม คนแสดงคนเดิม ไปยืนในแถววงกลมบ้าง

๔. ให้ตัวแทนผู้เล่นในแถวกล่าวชมเชยผู้เล่นที่สามารถทำให้เพื่อนในแถวยิ้มหรือหัวเราะได้ กล่าวชมเชยเป็นภาษามอญแล้วให้เพื่อน ๆ พูดตาม ๓ ครั้ง

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผู้เล่นมีความสุข

๒. ผู้เล่นได้พูดสื่อสารกันเป็นภาษามอญ

๓. ได้เรียนรู้ภาษามอญจากการเล่นเกม

เกมทิศอะไร

เด่อะอะมุ่

อุปกรณ์

๑. ผู้เล่นตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป

๒. บัตรคำชื่อทิศทั้งแปดเป็นภาษามอญ(ภาษาพูด)

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เล่นมีความรู้เกี่ยวกับทิศ

๒. ผู้เล่นได้เรียนรู้ภาษาที่เกี่ยวกับทิศทั้ง แปด

๓. ผู้เล่นมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้ภาษา

วิธีเล่น

๑. ผู้เล่นแบ่งกลุ่ม ๓ – ๔ กลุ่ม ๆละเท่า ๆกัน

๒. ให้แต่ละกลุ่มเข้าสาแถวตอนลึก ยืนห่าง ๆกันทุกคน เตรียมหันหน้าไปทางทิศที่ผู้สั่งออกคำสั่ง

๓. เมื่อได้ยินผู้สั่งเรียกชื่อทิศใด ทุกคนต้องเตรียมหันไปทางทิศที่ผู้สั่งสั่ง ใครหันผิดต้องออกจากการเล่น

๔. ผู้สั่งจะเรียกชื่อทิศซ้ำกัน หรือเปลี่ยนเรียกชื่อทิศได้

๕. หลังจากเลิกเล่นแล้วกลุ่มใดมีคนเหลือมากกว่ากลุ่มอื่นเป็นกลุ่มที่ชนะ

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผู้เล่นเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อทิศเป็นภาษามอญ

๒. ได้รับความสนุกและความสามัคคีในกลุ่ม

เกมเสือจับกวาง

กละโรบกร่าย

อุปกรณ์

๑. ผู้เล่นตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป

๒. ผ้าสามเหลี่ยมสำหรับปิดตา สลากตามจำนวนคน

๓. ภาพเสือและกวาง

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เล่นมีความรู้เกี่ยวกับคำในภาษามอญ

๒. ผู้เล่นสื่อสารกันด้วยภามอญในการเล่น

๓. ผู้เล่นสนุกสนานมีความสุขกับการเรียนภาษามอญ

วิธีเล่น

๑. ให้นักเรียนเข้าแถวเป็นวงกลมใหญ่ แล้วจับสลากคนละ ๑ ใบ

๒. ใครได้รับสลากที่มีคำว่าเสือ ให้เข้าไปยืนตรงกลางวงกลม ส่วนคนที่เหลือสมมุติว่าเป็นกวาง

๓. ใช้ผ้าสามเหลี่ยมปิดตาคนที่เป็นเสือ

๔. เมื่อได้ยินสัญญาณให้เริ่มเล่น ให้คนที่เป็นเสือ หมุนรอบตัวเอง ๓ รอบ แล้วเดินไปจับกวาง ถ้าจับได้และบอกชื่อเพื่อนได้ถูกต้อง ให้คนที่เป็นเสือกลับไปเป็นกวาง คนที่เป็นกวางกลับไปเป็นเสือบ้าง ถ้าบอกไม่ถูกให้หมุนรอบตัวเอง ๓ รอบที่กลางวงกลม แล้วออกไปจับกวางใหม่

๕. เล่นกันไปเรื่อย ๆ หลังจากเลิกเล่นแล้วให้ผู้เล่นปรบมือให้กับนักเรียนที่เป็นเสือที่จับกวางได้และบอกชื่อกวางได้ถูกต้อง

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผู้เล่นสนุกสนานกับการเรียน
๒. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา
๓. ผู้เล่นกล้าสื่อสารกันด้วยภาษามอญมากขึ้น

เกมมอญสมองไว

อุปกรณ์

๑. ผู้เล่นตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
๒. บัตรคำสั่งภาษามอญ(ภาษาพูด)
๓. บัตรภาพ

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เล่นมีความรู้เกี่ยวกับภาษาพูด
๒. ผู้เล่นได้เรียนรู้ถึงความหมายของภาษามอญ
๓. ผู้เล่นสนุกสนานและมีความสุขกับการเรียนรู้ภาษามอญ

วิธีเล่น

๑. แบ่งกลุ่มผู้เล่นเป็น ๒-๓ กลุ่ม (ถ้าเล่นเป็นทีม)หรือเล่นรายบุคคลก็ได้

เกมแข่งหุ่น

อุปกรณ์

๑. ผู้เล่นตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป
๒. บัตรคำสั่งสำหรับผู้ออกคำสั่ง ภาษาพูด(ภาษามอญ)

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เล่นมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้ภาษาด้วยเกม
๒. ผู้เล่นคุ้นเคยกับการสื่อสารด้วยภาษามอญมากขึ้น
๓. ผู้เล่นมีความรักสามัคคีกันในกลุ่ม

วิธีเล่น

๑. แบ่งกลุ่มผู้เล่น โดยการนับ หนึ่ง (มั่ว) สอง (บา)
๒. ให้ผู้เล่นเข้าแถวตอนลึกตามกลุ่ม
๓. เมื่อได้ยินสัญญาณหรือคำสั่งให้ "เดิน" (กวาจ) (ผู้ออกคำสั่งหยิบบัตรคำสั่ง)
๔. ให้แต่ละกลุ่มรีบเดินไปยังที่หมาย ในขณะที่เดินเมื่อได้ยินสัญญาณให้"หยุด"(เต่อะ) ทุกคนต้องหยุดนิ่งแบบหุ่นทันที ใครขยับตัว ต้องออกจากการเล่น
๕. เมื่อได้ยินสัญญาณหรือคำสั่ง ให้วิ่ง กระโดด กระโดดวิ่ง วิ่งตบมือ และให้หยุดอีก ก็ปฏิบัติเหมือนเดิม
๖. กลุ่มใดผู้เล่นถึงที่หมายก่อน และสมาชิกเดินถึงที่หมาย ๔ คนหรือเหลือมากกว่าอีกฝ่ายเป็นผู้ชนะ ให้อีกฝ่ายกล่าวชมเชยด้วยภามอญ

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผู้เล่นกล้าที่จะสื่อสารกันด้วยภามอญมากขึ้น
๒. ผู้เล่นได้เรียนรู้ภาษาจากการเล่นเกม
๓. ผู้เล่นมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษามอญ

ภาคผนวก จ

นิทานจากเรื่องเล่าของชาวบ้านในชุมชน 3 ตำบล

นิทานจากเรื่องเล่าของชาวบ้านในชุมชน 3 ตำบล (ตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพะยอมและตำบลนครชุมน์) มีดังนี้

(1) กวางน้อย

1.ในป่าใหญ่ มีกวางแม่ลูก 2 ตัว กำลังเดินเที่ยวละเล็มหญ้าอยู่

2.ลูกกวางกำลังซุกซนเหมือนเด็กๆ โดยมีแม่คอยดูอยู่ห่างๆ

3.ลูกกวางพลัดหลงกับแม่ไปถูกกำดักของนายพราน จึงร้องเรียกแม่ของมันให้มาช่วย

4.แม่กวางได้ยินเสียงลูกตัวเอง จึงรีบวิ่งไปดู

5.แม่กวางอุทาน "คุณพระช่วย" ลูกฉันแย่แล้ว จะทำอย่างไรดี

6.แม่กวางจึงบอกลูกมันว่า ถ้านายพรานมาจงทำแกล้งตาย นายพรานจะปลดกับดักออก จากนั้นจึงรีบวิ่งหนีให้เร็ว

7.เมื่อนายพรานพบเข้า เห็นลูกกวางตาปลิ้น แลบลิ้นจุกปาก คิดว่าลูกกวางตายแล้ว จึงปลดกับออก

8.ลูกกวางกระโดดหนีอย่างรวดเร็ว วิ่งไปหาแม่ของมัน ส่วนนายพรานดกใจ และรู้สึกว่า ถูกกวางหลอกจนได้

(2) กร่ายเฮอะมัวแกร่ง

กวางไม่มีเขา

1.อัว โต่ฮ กร่าย แกร่ง อัว เกยฺ โนง ซะเกี่ยน แดฮ ก่ายว่าย คักทุย เจี่ยะเลี่ย เปา โล่ แกร่ง

มีกวางตัวหนึ่ง อยู่ในป่า เขาของฉันสวยงามมาก แต่บางทีก็เกะกะ

2. กะละ กริ่บ เจิ่กเกริ่บ เปา แกร่ง อัว ทุย เที่ยะลุ่ย อัว เมิ่จ เก่อะ ซะโลด ปะติด โทะ แกร่ง อัว

เวลาฉันวิ่ง เจอเถาวัลย์พันเกี่ยว จึงอยากจะถอดเขาทิ้งไป

3. อัว ซะโลด โทะ แกร่ง ดุย รั่ว อัว แดฮ ปะ ปะแระ อัว แดฮ ฮอม เกี่ยฮ เมิ่กโมด อัว ดะเมีย โรง ซอฮ

ฉันถอดเขาออก เพื่อนๆก็เยาะเย้ย หาว่าหน้าตา ฉันแปลกพิกล ไม่รู้จักอับอาย

4. อัว ซะมาน รั่ว นั่ว กัว เก่อะ ซัก แกร่ง ดอ โต่ฮ เปิ่ม ตะเรม โก่ฮ นุ่ม กอม ฮา

ฉันจึงหาวิธีต่อเขาให้กลับมาเป็นเหมือนเดิม

5. รั่วอัว แดฮ ฮอม ซัก แกร่ง ตะม็อย โก่ฮ เฮ่อะ เก่อะมัว อัว จ็อด เฮ่อะ มิ่บ ระ

ฉันถามเพื่อนสนิท เพื่อนบอกต่อไม่ได้แล้ว ฉันเสียใจมาก

6. กาละ โก่ฮ นุ่ม ปร่าน บา กล่าย ปอน เจียะ ซอด เกริ่บ

ในขณะนั้นเอง มีนายพรานคนหนึ่งมาล่าสัตว์ในป่า

7. รั่วอัว แดฮ กริ่บ เดี่ย เฮือะ เกี่ยะ เกี่ยะดาบ แกร่ง แดฮ คัก อา เจิ่กเกริ่บ ปร่าน โร่บ เด่อะ นา

เพื่อนๆของฉันวิ่งหนีไม่พ้น เพราะว่าเขาไปเกี่ยวกับเถาวัลย์ นายพรานจึงจับตัวไปได้

8. เซฮ อัว มั่วโท่ เปลี่ยฮ ติด เกลิง เดี่ยะเมี่ย นู่ แกร่ง เฮ่อะ มัว ปร่าน โร่บ เฮ่อะ เก่อะ อัว จ็อด มิ่บ

แกวฮ ระ แกร่ง อัว เฮ่อะ มัว เก่อะ เปลี่ยฮ พั่ว ออนตะราย ระ

ฉันตัวเดียวที่วิ่งหนีรอดมาได้ เพราะว่าไม่มีเขาเกะกะ จึงรอดพ้นจากนายพราน ฉันจึงไม่เสียใจที่ไม่มี

เขาอีกต่อไปแล้ว

(3) จอมซะกอม เญี่ยฮซะเกาะมั่วมั่ว

เก่งคนละอย่าง

1. จาวเดิง โต่ฮ กวะฮ เพี่ย กะซอง ปอน ตัน ก็อด เลิ่จ จอน ซะกอม ระ

เด็กชายนิด เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขาเรียนเก่งมาก

2. จาวเดิง เตี่ยฮ รั่ว กวะฮ เพี่ย มั่ว จออ ฮอม ปยุอด จาวเดิง ปะปะแระ จาวเดิง

เด็กชายนิดมักถูกเพื่อนๆในห้องล้อเลียน เรื่อง ความด้อยปัญญาอยู่เป็นประจำ

3. นุ่ม มั่ว ตะงัว เพี่ย กะมาด รั่ว กะแซะ อา กะดาก ว่อน กวี เลิ่น ปะดัว กอ จ่าง เต่อ จะฮ กวาน

วันหนึ่ง เป็นวันหยุดเรียน เพื่อนๆชวนเด็กชายนิดขี่จักรยานไปเที่ยวเชิงเขาหลังหมู่บ้าน

4. โกนงาจ ซอม พะอ็อด ว่อญ เญี่ยฮ ซะเกาะ มิ่บๆ ซะเกี่ยฮ กาละ กะเลิ่ง กิ่ว เลิ่น รั่ว เลิ่ม อา ตะดาก

เฮ่อะ เก่อะ

ทุกคนเที่ยวกันอย่างสนุกสนาน แต่ตอนขากลับจักรยานของเพื่อนคนหนึ่งเสีย ขี่ต่อไปไม่ได้

5. เลี่ยะเง่อ โก่ฮ ปุย่อ ซอม กอ โดง เกี่ยะโจ่ฮ จู่ ม่อง ซะมอ ตะนอม ซุ จาวเดิง ปะเล กวิ่เลิ่น ตุยโต่ฮ กะดาก นา เก่อะ ระ

ทุกคนเหนื่อยและหิว จึงนั่งพักได้ต้นไม้ ส่วนเด็กชายนิดช่วยซ่อมจักรยานของเพื่อน จนสามารถขับขี่ต่อไปได้

6. เจี่ยะเม่บ เมี่ยนิ่ฮ มิ่บจ๊อด ซอม กอ ทาง ซะฮ จาวเดิง เมี่ยะเก่อะ ปะเล กวี เลิ่น กะดาก เก่อะ เฮ่อะ เตี่ยฮ กวาจ กะเลี่ยง

ทุกคนดีใจและชื่นชม เด็กชายนิด ที่แก้ปัญหาให้เพื่อนได้ ทำให้เพื่อนๆไม่ได้เดินกลับ

7. จะนู่ โก่ฮ รั่ว ซอม พะอ๊อด โก่ฮ เฮ่อะ ก่อง ปะปะแระ จาวเดิง ปลอน ระ

นับแต่นั้นมาเพื่อนๆ ก็ไม่ล้อเลียน เรื่องความด้อยปัญญาของเด็กชายนิดอีกเลย

8. เจี่ยะเม่บ เมี่ยะนิ่ฮ นุ่ม กุ่นพอ ปะคัว เจี่ยะ เก๊า ซอม พะฮ๊อด ระ เมี่ยะแร่กจา มั่วมั่ว เลี่ยปาจ เฮ่อะ ฮอม เญี่ยฮ ฮอม อัว ระ

ทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เราเก่งกันคนละอย่าง เธอล่ะเก่งทางใด ค้นพบตัวเองหรือยัง อย่าดูถูกคนอื่น เป็นอันขาด ดังคำพังเพยที่ปราชญ์กล่าวไว้ว่า "ไม้ล้มข้ามได้ แต่คนล้มอย่าข้าม"

(4) มุปะเก่อะปฺยัวมีโน่กราว

แกล้งยายทำไม

1. มิ่เจี่ยะโน่ก ทอเจาะฮ อาว่อนฮ๊อย กะเลา ปะดัวเดิงเลี่ยะโว่ว

คุณยายทองสิบไปเที่ยวกับญาติที่เมืองลพบุรี

2. กลาเฮ่อะจอย ฮ๊อยกะเลาโก่ ฮ มิ่โนก ทอเจาะฮ จู่เดิ่มม่อง ซะมอ ตะนอมซั่ว ปั่วเมี่ยะ เบาะฮเซาะฮ ระ ก่อนจะถึงบ้านญาติ คุณยายทองสิบเข้าไปพักใต้ต้นโพธิ์อย่างสบายอกสบายใจ

3. รั่วกะนุย เลี่ยะดาว ตะนอมซั่ว แดะฮจิฮ เกลิง ควัก เก่อะ ทางยาด มิโนก ทอเจาะฮ แดะฮ กล่าก กล่าย เจี่ยะจะนะฮ

พวกลิงที่อยู่บนต้นโพธิ์นั้น พวกมันลงมาหิ้ว ถุงย่ามคุณยายทองสิบ แล้วมันค้นหาของกิน

4.ปะดัว ทางย่าด มิเจี่ยะโน่ก ทอเจาะฮ นุ่มชะเกลิ่จยาด เฮ่อะมัวจะนะ เจี่ยะมั่วซาจ

ในถุงย่ามคุณยายทองสิบมีแต่เสื้อผ้าไม่มีของกิน

5. กะนุ่ยโก่ฮ แดะฮกล่อก เทาฮ เกลิ่จยาด มิ่เจี่ยะโนก เกลาะฮ ทะเปิ่ดเทาะฮ ประฮ เจี่ยฮ

พวกลิงมันควักเสื้อผ้าของคุณยายทองสิบ ขว้างทิ้งกะเรี่ยกะราด

6. ปะตัวทางโก่ฮ นุ่มเกี่ยะนิ่นมั่วปละฮ กะนุบ แดะฮ ซาจเทาฮ ซัวซัว ดุยแดะฮ ตรีบ เตี่ยอาระ

ในถุงย่ามนั้น มีผ้าถุงอยู่ผืนหนึ่ง ลิงมันฉีกทิ้งเป็นริ้วๆ แล้วมันก็หนีไป

7. มิ่เจียะโนก ทอเจาะฮ กะเปาะฮ เก่อะ เกลิ่จยาด จาจ จาจ จุดทาง อาว่อนซ็อบ กะเลาระ

คุณยายทองสิบเก็บเสื้อผ้าที่ลิงฉีกขาดนั้น ใส่ถุงย่ามแล้วเข้าไปบ้านญาติ

8. มิ่เจี่ยะโนก ทอเจาะฮ จอบฮ็อย กะเลา ฮุมดาจตุย ป่ากเกี่ยะนิ่น จาจ จาจ โก่ะระ รั่วกะเลาเดาะซ เซอ เตี่ยะฮ ออญกร่าง เซ่อะม่าน คล่าย เตี่ยะนิ่น ดะม็อยๆ กอมิ่เจียะโนก ฮลาย บะฮ เทาะฮระ

คุณยายทองสิบถึงบ้านญาติ อาบน้ำแล้วแกก็นุ่งผ้าขาดๆนั่นแหละ พวกญาติๆเห็นเข้าก็หัวเราะ แล้ว หาผ้านุ่งใหม่ๆให้คุณยายทองสิบเปลี่ยนเสีย

(5) ขโมยเจอดี

กอมลือด เซอุกะลก

1.โรงเรียนหยุด นุ้ย โย่ง เปีย เป็นเด็กเกเรประจำโรงเรียน กำลังคุยกันอยู่ใต้ต้นมะม่วง

ตะงัว เพี่ยเปียะโดนเลิจ กะมัด นุย เปีย โย่ง ซอุม นิ่ฮป็อย โต่ฮโกนงาจ กล่าน

2.เปียบอกว่า หลังวัดของเรามีต้นส้มโอหวาน กำลังดก สีเหลืองอร่ามน่ากินจัง

"เลี่ยะปาจ จะฮเพี่ย เลี่ยะกุยาจ นุ่มตะนอม ซะเลา ซ็อด ฮะปร่าก ค่าว เจียะ อัว เล เฮ่อ โม่ง ชะเตี่ยฮ เปี่ยะจ็อบ" เปีย ฮอุม กอุ รั่ว

3.นุ้ยเป็นเด็กตะกละ บอกให้ทุกคนรีบไปกันเลย กำลังหิวอยู่พอดีเลย

นุย โต่ฮ โกนงาจ เจียะกล่าง ซอุม กอุ ฮะป็อบ ฮอุม กอุ รั่ว "เที่ยะ แร่ก อา กอุ ปรอฮ กล็อด เจี่ยะ เลี่ยะมุ่ฮ เนาะระ อัวเล เช่อ โม่ง"

4.โย่งบอกว่า เอาไว้กลางคืนดีกว่าค่อยลัก เวลากลางวันประเดี๋ยวหลวงตาท่านเห็นและจับได้

โย่งฮอุม อะเดิน อะงัว โปยปะกล็อค เจียะแนม มะแนะ เลี่ยะจุ่ กุยาจ บอุบทอ เญี่ยฮ เชอเตี่ยะฮ คิฮ เญี่ยฮ โกก กอุ อาจา เพี่ย อะตุ่ฮโปยระ

5.คืนนั้นทั้งสามคนลงมือขโมยทันที

โย่งฮอุม อะเดิน อะงัว โปยปะกล็อค เจียะแนม มะแนะ เลี่ยะจุ่ กุยาจ บอุบทอ เญี่ยฮ เชอเตี่ยะฮ คิฮ เญี่ยฮ โกก กอุ อาจา เพี่ย อะตุ่ฮโปยระ

6.ยังไม่ทันได้จับลูกส้มโอเลย สัปเหร่อฉุยโผล่หน้ามาพอดี หน้าตาของแก น่าเกลียด น่ากลัวมาก หนวดเครารุงรัง ฟันหลอ

กลา แดฮ เตาะ เฮ่อะเก่อะ จอุย ตะนอม ซะเลา แนม ซะมา จอง เฟี่ยะมั่ว เยี่ยะมุ่ น่ายชุ่ย ล่ากติดเกลิง เลี่ยะว่าย โก่ฮ เมิ่ก โม่ด เญี่ยฮ เตะ เมิ่จ เก่อะ พอจ ม่อง

7.ทั้งสามคนตกใจ คิดว่าผีหลอก ต่างวิ่งหนีกันอย่าง อุดลุด ล้มลุกคลุกคลานกันไป

โกนงาจ ซอุมป๊อย โก่ฮ แดฮเตาะ เที่ยง เกี่ยฮ กะโลก เพี่ยะ ปะละ แด ฮเตาะ เญี่ยฮมั่ว กอุ เญี่ยฮมั่ว อธจาน กริ่บเตี่ย เฮ่อะเกี่ยะ ตะฮ กะเลียงร่อง เลี่ยะปาจ แล่ก กะราวระ

8.สัปเหร่อฉุย บ่นเสียงดัง "ดูซิ ขโมยแม้กระทั่งของวัด เด็กพวกนี้ไม่กลัวบาปกรรมกันเลย"

"เบี่ยะเตาะเนาะ กล็อค เต่อ กอุ โกร่บ เพี่ย โกร่บซัง เบี่ยะเตาะ เฮ่อะพอจ ปาบ เกวี่ยะปาบ มั่วซาจ" น่ายชุ่ย ฮอุม

(6) เข็ดแล้ว

1.ยายแชมกับหลานกะ กำลังนั่งดูโทรทัศน์กัน เมื่อเห็นดาราแต่งกายโป๊ ยายแชมจึงพูดกับหลานกะว่า หลานกะ ดูนั่นซี ดาราแต่งกายแบบนี้ไม่สุภาพเลย หลานอย่าเอาอย่างนะจ๊ะ

2.หลานกะพูดตอบ หนูไม่เอาหรอกยาย แต่งกายแบบนี้จะอวดอะไร อวดไปทำไม หนูไม่เป็นเหยื่อแฟชั่นหรอก

3.วันนี้เพื่อนๆมาหากะที่บ้าน ชวนไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า เพื่อนบอกให้กะเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวสวยๆ

4.กะแต่งตัวเสร็จแล้วเพื่อนๆไม่พอใจ ว้าย! ไม่เอา แต่งตัวแบบพวกเราซี

5.กะบอกกับเพื่อนๆว่า ไม่ต้องโชว์หรอก อกกับสะดือ ผู้หญิงเขามีกันทุกคนแหละเพื่อน ไปกันเถอะ

6.ขณะที่กะและเพื่อนๆเห็นลิงนุ่งกระโปรงสั้น ใส่เสื้อสั้นสายเดี่ยว ยืนรับลูกค้าอยู่หน้าห้าง ดูตลกมาก กะและเพื่อนๆหัวเราะชอบใจ

7.เฮ้ยงุ่ย! หัวเราะน้อยๆหน่อย กระโปรงหลุดแล้ว กะบอกเพื่อนด้วยความตกใจ

8.งุ่ยรีบดึงกระโปรงขึ้น เข็ดแล้ว ไม่เอาแล้ว ไม่แต่งตัวแบบนี้อีกแล้ว

(7) กะซ็อบอะรุ่ด

ความคิดของเต่า

1. อะรุ่ด มั่ว ม่อง ปะดัว กะมา ดาจ โล่ะ เกลิง ระ เมี่ยะเล่ะ ดุย ม่อก ตอน เลี่ยะดาว ดาจ

เต่าตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในสระมานานแล้ว เกิดเบื่อจึงโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ

2.อะรุ่ด เซอ กลอ มั่ว กวาจอา กวาจเกลิง อะรุ่ด แดฮ เมิ่จ เก่อะโต่ฮ กลอ ดอมระ

เต่าเห็นสุนัขเดินไปมา เต่าอยากเป็นสุนัขบ้าง

3.อะรุ่ด เซอ กลอ เจียะ จะนะ อุย อุย ปะซะ ปะซะ ปะคัว กอ เนี่ยะ คะเมิจ ดุย อะรุ่ด เฮ่อะ เมิ่จ โต่ฮ กลอ ปลอน ระ

เต่าเห็นสุนัขกินของเน่าเห็นบนกองขยะ เต่าก็ไม่อยากเป็นสุนัขอีกแล้ว

4.จะนู่ โก่ฮ อะรุด อาเซิ ลุ่ย ปอ อา ปอเกลิง อะรุ่ด เมิ่จ เก่อะ โต่ฮ ลุ่ย ปลอน ระ

จากนั้นเต่าก็เห็นแมลงวัน บินไปบินมาเต่าก็อยากเป็นแมลงวันบ้าง

5.อะรุ่ด เซอลุ่ย ดุน เลี่ยะดาว เกี่ยะอุ่ม คุเมิจ เจี่ยะม่อง โดร่บ ปะซะ ป็อบ ปี

แต่เต่าไปเห็นแมลงวันเกาะบนกองขยะกินของสกปรกเน่าเปื่อย

6.อะรุ่ด เซอ เดี่ยฮ ลุ่ย เจี่ยะ เปิ่ม โก่ฮ ดุย อะรุ่ด เฮ่อะ เมิ่จ โต่ฮ ลุ่ย ปลอน ระ

เต่าก็ไม่อยากเป็นดังเช่นแมลงวันอีก

7.อะรุ่ด ซ็อบ เก่อะ โต่ฮ อะรุ่ด เนาะ คอฮ ออด ระ

เต่าครุ่นคิด เป็นเต่านั่นแหละ ดีที่สุด

8.อะรุ่ด เจี่ยะ ซัว บ็อกบ็อด ม่อง ปะดัว ดาจ เกเก อะฮอะฮ เปลี่ยฮ พั่ว โรง

เต่ากินหญ้าอ่อน ๆ น้ำใสสะอาด ปลอดภัยดี

(8) คุณยายให้รางวัล

1. คุณย่ามะปราง เห็นหนุ่มลูกยอ กำลังรับจ้างขุดดินอยู่ เกิดความสงสารขึ้นมา

2. คุณย่ามะปรางอยากจะรู้ว่า ลูกยอเป็นคนดีหรือไม่ดี

3. ให้หนุ่มลูกยอเอาเงินไปให้หลวงพ่อที่วัด 2-3 ถุง

4. คุณย่ามะปรางบอกหนุ่มลูกยอว่า แกไม่ค่อยสบายให้เอาเงินไปถวายหลวงพ่อแทนแกหน่อย

5. หนุ่มลูกยอรับปากแล้ว รีบไปวัดหลวงพ่อ

6. คุณย่ามะปราง ตามไปข้างหลังโดยลูกยอไม่รู้ตัว แกแอบอยู่ข้างกุฏิหลวงพ่อ

7. เมื่อถึงวัดแล้ว ลูกยอก้มกราบหลวงพ่อ แล้วเอาเงินถวายให้หลวงพ่อ

8. คุณย่ามะปรางเห็นว่าหนุ่มลูกยอมีสัจจะ ซื่อสัตย์ จึงเรียกหนุ่มลูกยอไปอยู่ที่บ้านกับท่าน

(9)ปร่าดซ็อดตุยระฮา

กล้วยปลอกแล้วหรือ

1.เมี่ยะวิ่ กอฺ กะเนม โด่ฮ เฟี่ยซาน เญี่ยฮ ซะเกาะ เลี่ยะนุ่ฮ ซอฺม เญี่ยฮ บา

มะเดื่อกับมะดัน เป็นเพื่อนกัน และเป็นคนขี้เกียจเหมือนกันทั้งสองคน

2.ซอฺม เญี่ยฮ บา โก่ฮ กะแซะ อา ตุ่นว่อญ เกลิ่ง ปะตัว เกริง

ทั้งสองชวนกันไปลอยเรือเล่นในลำคลองอย่างมีความสุข

3.จอบ เกลิง อะเคิญ ตะงัว โท่ ซอฺม บา โก่ฮ เปฺย่อ เฮ่อะ แตม เก่อะ ปะ เปิ่ม ลอฺ ฮอฺด นู่ เลี่ยะนุ่ฮ ฮอม

อะเร่ ซอฺม เญี่ยฮ บา

พอตะวันเที่ยง ทั้งสองเกิดหิวขึ้นมาไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะว่า ขี้เกียจเหมือนกัน ขี้เกียจพูด ขี้เกียจทำ

4.มิ่ เจี่ยะโน่ก โดด ตุ่น เกลิ่ง ซอฺอ กวาญ บัว ซอม กอ ปร่าด ดุฮ กะญาญ โกก ซอฺอ "ปร่าด เออ ปร่าด...

ปร่าด โม่ เล นุ่ม"

จังหวะดี คุณยายท่านหนึ่งพายเรือมาขายขนมนมเนย กล้วย อ้อย แกก็ร้องตะโกนก้องคลองว่า "กล้วย จ้ากล้วยเน้อ กล้วยสุก กล้วยหอมก็มี"

5.ปฺย่อ โห่ฮ เล ปฺย่อ ชะเกี่ยฮ เลี่ยะนุ่ฮ ปอก ปาญ ชะมาน เมี่ยะวิ่ อฺอญ เติ่ง เฮ่อะ มั่น ชะมาน ตอฺน " ปร่าด โก่ฮ ซ็อด ตุย ระฮา มิ่"

ความหิวทั้งๆที่ขี้เกียจพูด มะเดื่อจึงอ้าปากถามยายขึ้นมาอย่างเลิกไม่ได้ว่า "ยายจำกล้วยปอกหรือยัง"

6.กะเนม ออฺญ เติ่ง เฮ่อะม่าน ตุย ฮอฺม กอฺ เมี่ยะวิ่ "เบี่ยะ เนาะ มั่ว ตะเงาะ ชะมาน ม่อง เก่อะ"

เจ้ามะดันอดทนไม่ไหว จึงพูดกับมะเดื่อว่า "แหม ถึงนี่ยังจะขยันถามอยู่ได้"

7.มิ่ เจี่ยะโน่ก โดด บ็อด ปร่าด ดุฮ เยี่ย กอ ซ่อฺม ร่อง ตุย ฮอฺม "เฮ่อะ เก่อะ ซ็อก แนม"

คุณยายจึงหยิบกล้วยสุกขึ้นมาแล้วชูให้ทั้งสองดู แล้วบอกว่า "กล้วยยังไม่ได้ปอกหรอกจ๊ะ"

8.ซอฺม บา ร่าน เก่อะ ปร่าด ตุย ซ็อก เจียะ มิ่บๆ ซอฺม บา โก่ฮ เญี่ยฮ โก่ฮ เลี่ยะนุ่ฮ กล่าง ราว

ทั้งสองคนใครหนอ ที่ขี้เกียจกว่ากัน ช่วยตอบหน่อย

(10) งูเหลือมวิดปลา

1. งูเหลือมตัวหนึ่ง เลื้อยมาเจอแอ่งน้ำที่มีปลามากมาย

2. งูมันใช้หัวพันต้นดอกจิก และหางพันกับต้นไม้อีกด้านหนึ่ง

3. ใช้ลำตัววิดน้ำในแอ่งจนแห้ง แล้วหมดแรงหลับไปเลย

4. ชาวบ้านเดินผ่านมาเห็นก็ช่วยกันจับ

5. เหล่าฝูงปลาลงมากินปลาจนอิ่มหนำสำราญ พร้อมกับเยาะเย้ยงูเหลือมว่า ตัวก็ใหญ่ พิษก็เยอะ โง่จัง ! อดกินปลาที่วิดไว้

6. งูเหลือมตื่นขึ้นมา โมโห จึงประกาศใครอยากได้พิษของข้า มาเอาได้เลย ข้าไม่ต้องการมันแล้ว

7. งูเห่า งูจงอาง งูสามเหลี่ยม ตะขาบ แมงป่อง ใครมาก่อนก็ได้ก่อน

8. มดตะนอย มดแดง มาทีหลังได้นิดเดียว โกรธตัวเอง เอามือเท้าสะเอว ร้อง หึ หึ หึ จึงทำให้ตัวเองเอวคอด

นางชอบ กลิ่นเกลา

(11) จ็องโอะฮด่าน

1.จ็องโอะฮด่าน เป็นประเพณีถวายความอบอุ่นแก่พระสงฆ์ในฤดูหนาว ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3

2.ประเพณีจ็องโอะฮด่านมีอยู่ในชุมชนมอญ แถบลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรีเท่านั้น ขอให้ลูกหลานสืบต่อไป อย่าให้สูญหาย

3.อีก 3 วันจะถึงประเพณีจ็องโอะฮด่าน ปู่กังชวนหลานไปดัดต้นกระถิน 3-5 ต้น

4.ปู่กังและหลานช่วยกันปอกเปลือกต้นกระถินต้นกระถิน ตกแต่งให้สวยงาม ทาน้ำขมิ้นให้เหลืองเหมือนทองทา ผึ่งไว้ให้แห้ง

5.วันขึ้น 14 ค่ำเดือน 3 ปู่กังเอาต้นกระถินที่ผึ่งแดดไว้มัดรวมกัน ตกแต่งด้วยดอกไม้ที่ยอดกระถิน ปักธูปเทียนเป็นเครื่องบูชา

6.ปู่กังบอกหลานให้ใส่หญ้าแฝกแห้งๆด้วย จะได้เผาง่ายๆ ดอนนี้สี่โมงเย็นแล้ว ไปส่งโอะฮด่านกันเถอะ

7.ขณะที่ปู่กับหลานวางโอะฮด่านที่วัด พบโต้งเพื่อนหลานก็มาวาง โอะฮด่านด้วย เฮ่ย ! โต้ง เอาขมิ้นทาหน้าทำไม ล้างไม่ออกใช่ไหม

8.ชาวบ้านไปวัดแต่เช้ามืด จุดไฟโอะฮด่าน ลุกโพลน เมื่อไฟมอด ก็นิมนต์พระลงมาผิงไฟ พร้อมทั้งถวายข้าวต้มและข้าวหลามให้พระฉัน มองไปที่โต้งหน้าก็ยังเหลืองอ่อยอยู่เลย เมื่อเสร็จพิธีแล้วก็อิ่มบุญกลับบ้านกัน

(12) กอมล็อด

จอมขโมย

1.เมียะโดด โด่ฮเมี่ยะนิ่ฮ เฮ่อะเลี่ยะกู่ ดอบตะฮมัว กล็อคกล่อก เจียะม่อง เลี่ยะเมิ่นระ

มะโดดเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ ชอบลักเล็กขโมยน้อยเป็นประจำ

2.อะน่ายกะดอด เญี่ยฮปะตะละ เกลาะปร่าด เกลาะซอดเปรี่ย กล่างโรง

คุณลุงกะด๊วก เป็นเจ้าของสวนกล้วย สวนมะพร้าวมากมาย

3.เมี่ยะโดด แดะฮดี่นาเกลี่ย เลี่ยะวี่เจียะซัว เปียะต่ายเกลาะ อะน่ายกะดอด โก่ฮระ

มะโดดต้อนวัวไปเลี้ยง ข้างไร่สวนของลุงกะด๊วกนั่นแหละ

4.อะน่ายกะดอด กะเปาะฮ ซอดเปรีย จุดเนียะ ยาก พยาว นาฮ็อย

คุณลุงกะด๊วกเก็บมะพร้าวใส่กระบุง แบกกลับบ้านไป

5.เมี่ยโดด เซออะน่าย กะดอด จาวอะ ฮ๊อยดุบ แดะสกะเม็นดอน ตะนลมซอดเปรีบ กล๊อด เจียะซอด เปรีย อะน่ายกะคอดระ

มะโดดเห็นลุงกะด๊วกกลับไปบ้าน จึงปีนขึ้นต้นมะพร้าว เพื่อจะลักกินมะพร้าวอ่อน

6.ซะเดียฮ เปียะ จอย อะน่ายกะดอด ติดเคลิง เซอเกียะเปียะ เดียฮ เมียะโดด "เบียะเนาะ อัวโกกไปล่ ซะเมิน (โปลิด) โรบเบียะระ"

พอดีกับที่ลุงกะด๊วกออกมาเห็นเข้า แกจึงตะโกนบอกมะโดดว่า "เฮ้ย! มึงนี่กูจะเรียกตำรวจจับมึงล่ะ"

7.เมียะโดด เมิ่นอะน่ายกะดอดฮอม แดะฮกะ ยาญ จิซเกลิง นู่ตะนอมซอดเปรี่ย "โย่ระอะน่ายโกกไปล่ ซะเนดิฮ อัวทะลาจจิซนู่ตะนอมซ๊อดเปรี่ยเนาะระ"

มะโดดได้ยินลุงว่าดังนั้น มันจึงตะโกนบอกไปว่า "ถ้าลุงกะด๊วกไปบอกตำรวจมาจับล่ะก็ ฉันจะกระโดดจากต้นมะพร้าวนี่แหละ"

8.อะน่ายกะดอด เมิ่นดุย กะ ยาญ ดอนอา "ฮายเบียะเนาะ เลี่ยะปะทะลาจ จิซเกลิงนะเปียะ มะแนะ เบียะซอด เบียะจิฮเกลิง กอเคาะซนะ อัว เซ่อะซอด

ฝ่ายลุงกะด๊วกได้ยินมะโดดตะโกนลงมาอย่างนั้น ลุงกะด๊วกจึงป้องปากตะโกนขึ้นไปว่า "ไอ้...มึงนี่ อย่ากระโดดลงมานะมึง ประเดี๋ยวมึงตาย มึงลงมาดีดีนะ กูไม่ไปบอกตำรวจหรอก มึงลงมาดีดีก็แล้วกัน"

(13) เจ้าหมีจอมโมโห

1.หมีควายตัวหนึ่ง กำลังหาอาหารอยู่ในป่า

2.เมื่ออาหารในป่าหมดไป ไม่พอที่จะหากิน มันจึงเดินเข้าไปในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง

3.เมื่อถึงหมู่บ้านมันเห็นชาวบ้าน ตั้งหม้อน้ำร้อนไว้กำลังเดือด มันนึกว่าอาหาร

4.มันจึงเอาจมูกเข้าไปดมหม้อน้ำร้อนนั้น

5.หมีทำหม้อน้ำร้อนหกถูกตัวมัน มันจึงโมโหร้องเสียงหลง เพราะน้ำร้อนถูกตัวมัน

6.มันจึงอุ้มหม้อน้ำร้อน กระแทกอกของมัน มันเลยร้องเสียงหลง เพราะความร้อน

7.เมื่อชาวบ้านได้ยินเสียงมันร้อง จึงเอามีดเอาอาวุธออกมาวิ่งไล่ฆ่ามัน

8.หมีจึงตายเพราะความโมโห

(14) อิเนาะระฮาซ็อก

นี่หรือซอล์ก

1.เพื่นเปียะโดน เลิจเซม คะนอม เปียะโด่ฮ โล่ ปะคัวกอ กวานโม่น มั่วเมียะ กวะฮเพีย โกนโม่น เลี่ยะเว่อโก่ฮ ฮอมอะเร่ เซม เฮ่อะ ซ็อดปล็อดมัว

โรงเรียนวัดตาลตั้งอยู่ในชุมชนมอญ นักเรียนบางคนพูดภาษาไทยได้ไม่ดีพอ

2.ปอง โด่ฮ กวะฮเพี่ย ก็อดม่อง เลิจเซม กะซอง ปอนดัน ฮอมอะเร่ เมียะแร่กจา จอดเคาะฮ นุ่มเฟี่ย ซะดากซานกล่าง

เด็กชายโป้งอยู่ ป.4 พูดเก่งคล่องแคล่ว ใจดี มีเพื่อนเยอะ พูดภาษามอญเก่ง

3.อะจา มิ่เซ่ะฮ่าน เปียะโดน กอปอนยา นั่วเกี่ยะดาบเค็ด ปั่ว เมี่ยะ มิ่ย เมี่ยะโร่ะฮ โนงัจ เตี่ยะจอดระ ครูดวงใจสอนวิชา ประวัติศาสตร์สนุกมาก เด็กๆชอบโป้งก็ชอบเช่นเดียวกัน ขณะที่ครูสอนอยู่นั้น ซอล์กเขียนกระดานดำหมด ครูใช้ให้โป้งไปเอาซอล์คมา

4. "ซ็อก" เซมโกก แป๊ก อังกะเลิจ ท็อยพะโกฮ ซูเลิจ คะดอโนก อ็อดอา อะจามี เซ่ะฮ่าน เจียกาปอง อา เด็คซ็อค

โป้งหายไปเกือบครึ่งชั่วโมง จึงโผล่มาพร้อมกับ ฟาง หนึ่งหอบ ครูแปลกใจ ถามว่า นี่หรือซอล์ค

5.ซ็อก เพี่ยซา อังกะเลิจโก่ฮ แดะฮกิด ญี กอเพี่ยซาโม่น ซ็อกเกลี่ยเจียะ โก่ฮระ ปอง อาเก็ด แน่งซ็อก มั่วมิ่น "อิเนาะระฮาซ็อก" อะจามิเซ่ะฮ่าน ซะมานปองระ

"นี่แหละภาษามอญเรียกว่า ซอล์ก" โป้งตอบครู

6. "เย่อะ อะจา อิเนาะระ โม่นโกกซ็อด" ปองฮอมกอ อะจามิ่เซ่ะฮ่าน

ครูใช้โป้งเอาซอล์คเขียนกระดานดำ ไม่ใช่ซอล์กแบบนี้

7. "อะจา เจียะกา กอปอง เก็ดซ็อก ซูเลิจ ดะดโน่กโก่ฮโนง เฮ่อะเซียง ซ็อกเกลี่ยเจียะเปิ่มปิฮ ยากแน่ง โก่ฮมัว" อะจามิเซ่ะฮ่านฮอม

โป้งบอกว่า "ซอล์กภาษามอญแปลว่า ฟางข้าวครับ ขอโทษครับครูที่เคารพ"

(15) เปียะตายกอฺซะเมินตะงัว

กระต่ายกับพระอาทิตย์

1.ปะดัว กอฺ เวี่ย พะลัด มั่ว ปะยะฮ ซะเมิญ ตะงัว กะตาว กล่าง โล่น เปี่ยะตาย มั่ว แดฮ กวาจ อา โด่น อา "อาว กฺยาจ.....! มุ่ ปะ เก่อ กะตาว เกี่ยะล่าง เนาะ ราว

เช้าวันหนึ่งในทุ่งหญ้าที่แสนจะร้อนอบอ้าว กระต่ายตัวหนึ่งเดินไปพร้อมกับบ่นไป "โหทำไมอากาศร้อนอย่างนี้ ร้อนเหลือเกิน"

2.เลี่ยะว่ายโก่ฮ เปี่ยตาย ซ็อบ เดี่ยะเมี่ย นู่ ซะเมิญ ตะงัว ดำดำ ระ อัว เดี่ยฮ ปะลอม ทอฺอ ซะเมิญ ตะงัว โนง

ทันใดนั้นเจ้ากระต่ายก็นึกขึ้นได้ว่าต้องเป็นเพราะดวงอาทิตย์แน่ๆ เราต้องจัดการกับดวงอาทิตย์ เราจะได้ไม่ต้องทนร้อนอีกต่อไป

3.เปี่ยะตาย ปะแล โล่ เลี่ยะโว่บ เมี่ยะ ดฺวอฮ เกี่ยฮ ตะงะ ซอฺม กอฺ ปะลอฮ ค็รอบ เพ่อะ เก่อะ ตอ จะเนฮ กอ ซะเมิน ตะงัว

กระต่ายน้อยเตรียมอาวุธคู่กาย คือ ธนูลูกดอกแครอทและเสื้อเกราะสีแดงไปสู้กับดวงอาทิตย์

4.เปี่ยะตาย กวาจ ตอ กอฺ ซะเมิญ ตะงัว ฮอฺม ตอฺน "ตะงัว เนาะ ระ ซะเมิน ตะงัว เดี่ยฮ ปลอฺด ดุย เปี่ยะเลี่ยฮ โกน ตะงะ ตอน อา ซะ เกี่ยฮ เปล่ด เดี่ยะน่าย ด็อก โล่ เด่อ ตะงัว ปลอฺด อา

เจ้ากระต่ายเดินทางด้วยความยากลำบาก เพื่อไปยังขอบโลก เจ้ากระต่ายพูดว่า "วันนี้เป็นวันดับสิ้นของเจ้าแน่!" แล้วยิงธนูแต่ไม่ถูกดวงอาทิตย์เลย พลาดทั้งหมด จนดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไป

5.เปี่ยตาย เซอ ซะเมิญ ตะงัว ปรอง เดี่ยน่าย ตอฺน จิฮ เร่อฮ ตะงัว

กระต่ายสังเกตว่าดวงอาทิตย์มีการย้ายตำแหน่งขึ้นและตกทุกวัน แต่จะขึ้นทางทิศตะวันออกและตกทางทิศตะวันตกเสมอ

6.ตะงั่ว เยี่ยฮ โก่ฮ เปี่ยตาย ปอน ตะงะ ตอฺน เลี่ยตาว ซะเมิญ ตะงัว " มุ่ปะ เก่อะ ปะลอฺม อัว ราว" ซะเมิญ ตะงัว ปะ ดุฮ ปอน เลี่ยะเยี่ยฮ โซ อา กอ เปี่ยะตาย ระ

ในวันรุ่งขึ้นเจ้ากระต่ายยิงลูกธนูไปยังดวงอาทิตย์อีก ดวงอาทิตย์จึงถามว่า "เจ้ามาทำร้ายข้าทำไม ข้าจะต้องลงโทษเจ้า โดยซูมแสงจ้าไปยังกระต่าย"

7.เปี่ยตาย เตี่ยฮ เลี่ยะเยิ่ยฮ ตะง้ว เลี่ยะเร่อะ ตอุน "พ่าง เริ่ม อัว ญู่" ตะนอม ชุ โกก เปี่ยะตาย กอฺ โอบ ม่อง ซะมอ ดอม ชุ ซะเมิญ ตะง้ว เฮ่อะ เซอ เปี่ยะตาย เที่ยง เกี่ยฮ เปี่ยะตาย ซ็อด ระ

เจ้ากระต่ายถูกแสงจ้าของดวงอาทิตย์ จึงร้องช่วยด้วยๆ ต้นไม้จึงเรียกเจ้ากระต่ายมาอยู่ด้านหลัง เมื่อดวงอาทิตย์ไม่พบกระต่าย จึงคิดว่ากระต่ายถูกเผาไหม้ไปแล้ว จึงลอยลับขอบฟ้าไป

8.เปี่ยะตาย เก่อะ เปลี่ยฮ พั่ว เตี่ยะเมี่ย นู่ เตี่ยเมี่ย นู่ ตะนอม ชุ เปี่ยะตาย ดังกุ่น ตะนอม ชุ ฮอุม กอฺ เปี่ยะตาย "เปิ่ม เนาะ เลี่ยะปะ ปะญิ" เปี่ยะตาย เติ่ง ปาญ กอฺ ตะนอม ชุ ระ

กระต่ายที่แอบหลังต้นไม้ จึงขอบคุณต้นไม้ ต้นไม้จึงบอกกระต่ายว่า "ต่อไปนี้เจ้าอย่าทำให้ใครเดือดร้อนอีกนะ เจ้ากระต่ายจึงพูดว่า ผมจะไม่ทำให้ใครเดือดร้อนอีกแล้วครับ"

อ.บุญเรือน พิณเนียม

(16) ชุดดอซะต็อย

ตดเตือนภัย

1.นายโม่นดำ กอ มิ่โม่นเจ่ด ปะกา เมี่ยะเง่อ ท็อบตัว ตะม็อย ตะม็อย ซอม บา โกลน กู่ เปี่ยะเงี่ยะ หนุ่มเง่กับสาวทอ เพิ่งแต่งงานกันใหม่ๆ ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนหอหลังใหม่ มีอาชีพทำนา

2.เกี่ยะเยี่ยฮ ปรอฮ น่าย โม่นดำ กอ มิ่ โม่นเจ่ด เตี่ยะตอน เกลี่ย อา เวี่ย เปี่ยะเงี่ย รุ่งเช้าหนุ่มเง่จูงวัว 2 ตัวไปทุ่งนา สาวทอตะพายย่ามอาหารตามไป

3.น่าย โม่นดำ เลี่ยะวี่ โล่ เกลี่ย บา เกลี่ยโก่ฮ กรอฮ กลอญ ท็อด เยิ่ก หนุ่มเง่เลี้ยงดูวัวทั้ง 2 เป็นอย่างดี วัวรูปร่างดีแข็งแรงใครๆก็ชื่นชม

4.น่ายโม่นดำ โกลน กอมโลน ตะเงาะ ย่าย อะปา ร่าน กอ เบ่อะ เกลี่ย บา เลี่ยะวี่ ปะ เกลี่ย ตอฮ หนุ่มเง่เป็นคนขยัน พ่อกับแม่ซื้อวัวตัวเมียมาให้ 2 ตัวไว้เป็นทุนในการทำฟาร์มวัวนมต่อไป

5.น่ายโมนดำ เลี่ยะวี่ โล่ เกลี่ย ซ็อด ปลอด ซัก อา เก่อะ ปะ ตะละ เกลี่ย ตอฮ

วัวทั้ง 2 ตัวได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี หนุ่มเง่และสาวทอวาดฝันไว้ว่า จะมีฟาร์มวัวนมในอนาคตอันใกล้นี้

6.เกลี่ยโก่ฮ นุ่ม รูป ซาจ เดี่ยฮ กอ แลก ซอน เดี่ยะโย่ฮ อา ซอม กวาน กอมล็อค แดฮ เมิ่ญ เดี่ยฮ ซ็อบ กล็อด เกี่ย โก่ฮ ระ

ความงามของวัวแพร่กระจายออกไป ทำให้ขโมยอยากได้ จึงคิดวางแผนจะมาขโมยวัวของหนุ่มเง่

7.เปี่ยะตอม โก่ฮ กิ่เต๊า กลุ่ ปรั่ว กู่ ปรอย ปรอย กอมล็อด ลุ่น กล็อด เกลี่ย โม่นดำ กอ โม่นเจ่ด เก่อะ ซะมาว ปะซะ ซุด ซอมบา เฮ่อะก่อง ซะมาน เญิ่ยฮ เกวี่ยะ อัวเกวี่ยะ ฮอด นู่ ซะก่อะ ปะกาเมี่ยะ เง่อ ท็อม ดอย ตะม็อย ตะม็อย

คืนนี้เดือนมืด ฝนตกพรำๆ ขโมยเห็นว่าเป็นโอกาสดี จึงชวนกันมาขโมยวัว หนุ่มเง่และสาวทอได้กลิ่นเหม็น แต่ยังอายที่จะถามว่าใครตด เพราะพึ่งแต่งงานกันใหม่ๆ

8.โล่ะญิ่ ออญ เดิ่ง ซะมาว ปะซะ เฮ่อะ มั่น โม่นดำ ฮอม ดอน "อัว เฮ่อะ เก่อะ ซุด ปี่ฮ เล เฮ่อะ เก่อะ ซุด เปิ่ม โก่ฮ ดิฮ กอมล็อด ซุด" กอมล็อด เมิ่ญ เดี่ยฮ แดฮ เตาะ ตริ่น เดี่ย ปุ่ดโห่ว โต่ฮ ปุ่ดโห่ง เฮ่อะ เกี่ยะตะฮ กะเลียง ร่อง ระ

เมื่อหนุ่มเง่และสาวทนได้กลิ่นเหม็นไม่ไหว จึงถามว่า ใครตด ? ต่างคนต่างบอกว่าไม่ได้ตด หนุ่มเง่จึงตะโกนขึ้นว่า ขโมยตด ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงคนวิ่งหนีออกจากคอกวัว โชคดีวัวอยู่ครบ

คุณยายตุ๊กตา เจิมเครือ

(17) อรุ่ดเมิ่จเก่อะปอ

เต่าอยากบิน

1.ปะคัว กะมา ดาล มั่ว นุ่มซอด ดาจ ซอดเต่อ นิดซัว ม่อง คล่าง แกล่ง ระ

ในสระน้ำแห่งหนึ่งมีสัตว์อาศัยอยู่มากมาย ทุกชีวิตอยู่รวมกันมีความสุข

2.ป็อก มั่ว ปอ เกลิง เซิง ดาจ ปะดัว กะมา เซอ อะรุ่ด มั่ว เบิญ ม่อง ดาจ

นกกระยางตัวหนึ่ง มากินน้ำในสระ พบเต่าตัวหนึ่งว่ายน้ำอย่างเพลินเพลิน

3.อะรุ่ด เซอ ป็อก ลุ่บ ซาม อะเร่ เพ่อะ เก่อะ ซัก มิ่ด โต่ฮ กอ ป็อก

เต่าเห็นนกกระยาง จึงเข้าไปถามพูดคุยเพื่อตีสนิท

4.อะรุ่ด ทาง ซะฮ ป็อก ฮอม เกี่ยฮ เมี่ยะแร่ก จา ปอ เก่อะ ซะเลิง อัว เมิ่จ เก่อะ ปอ เปิ่มรั่วกอม

เต่าชมนกกระยางว่า เก่ง บินได้สูง ข้าอยากจะบินอย่างเจ้าบ้าง เที่ยวไปในท้องฟ้าสวยๆ

5.เก่อะ เล รั่ว ซะเกี่ยฮ เตี่ยฮ ปะแดฮ อัว ซอม พะอ็อด ดุย อัว กะวาจ นารั่ว ตอน อา เลี่ยะดาว อะกาซะ

นกกระยางบอกว่า ต้องเชื่อข้าทุกอย่าง แล้วข้าจะพาเจ้าบินไปบนท้องฟ้า

6.อะรุ่ด เติ่ง ปาญ ป็อก กอ อะรุ่ด ฮา ปาญ กิดโล่ ปะนาญซุ ปะฮา ปาญ ฮอม อะเร่ นะฮ

เต่ารับปาก จะทำตามทุกอย่าง นกสั่งให้เต่าคาบกิ่งไม้ไว้ แล้วนกจะคาบกิ่งไม้บินพาเต่าไป บอกกับเต่า

ว่า อย่าอ้าปากพูดอะไรทั้งสิ้น

7.ป็อก ก่าง อะรุ่ด ปอ ตอน อา เลี่ยะดาว อะกะฮ โกนงาจ เดาะ เซอ อะรุ่ด ปอ ดุย กร่าง ตอน ม่อ ปะดัว

ดาจ คอฮๆ เฮอะ เตี่ยฮ จ็อด เมิ่จ เกอะป เฮ่อะ มัว กอ ซะต็อย

นกพาเต่าบินไปที่ต่างๆ พอถึงทุ่งนา เด็กๆต่างก็หัวเราะเต่าว่า อยู่บนดินอยู่ในน้ำดีดีไม่ชอบ อยากจะ

บินเหมือนนกไม่เจียมตัว

8.อะรุ่ด เมิ่ญ โกน งาจ ฮ่อม เวิ่ด ทอ เจี่ยะเก๊า ฮา ปาญ ฮอม อะเร่ กอ โกน งาจ อะรุ่ด เตี่ยฮ ดุม จิฮต็อย เจี่ยะเก๊า ฮะลอจ ซ็อด อา เลี่ยะว่าย โก่ฮ ระ

เต่าได้ฟังเด็กว่าดังนั้น ลืมตัว อ้าปากพูดกับเด็กๆ ตกลงมากลางทุ่งนา กระดอกแตกตาย

บุญเรือน พิณเนียม

(18) นกกระจาบน้อยใจ

มีนกกระจาบ ผัวเมียคู่หนึ่งมีลูกอยู่ในรัง 2 ตัว ตัวเมียเฝ้ารังส่วนตัวผู้ออกหาอาหาร เมื่อบินไปในตอนเช้า ก็ไปเห็นดอกบัวบานอยู่ ก็ไปเกาะในดอกบัวเพลินจนดอกบัวค่อยๆปิดกลีบ กว่าจะออกมาได้อีก

ทีก็สว่าง แสงแดดออกจ้าก็บินกลับรัง นำอาหารไปฝากลูกเมีย พอถึงรัง เมียก็ได้กลิ่นหอมก็เกิดต่อว่า แหม!ไปอบร่ำมาจนหอมทั้งตัว คงไปนอนค้างกับใครมา ตัวผู้บอกค้างในดอกบัว ติดอยู่ในดอกบัว เพราะดอกบัวปิดกลีบทั้งคืน จึงหอม เมียไม่เชื่อเกิดความน้อยใจ จึงกระโดดเข้ากองไฟ ตายเปล่า

(19) ปอกจะนาย

นกกระยางเจ้าเล่ห์

1.ปะดัว กะมา ดาจ มั่ว กะนุ่ม กล่า.ง เบิญ อา เบิญเกลิง กล่าย จะนะ เจียะ ระ

นกกระยางตัวหนึ่งบินไปหาอาหาร ณ หนองน้ำ

2.จอุย เถลิง อุ เด๊า กะญัง ดาจ ปะดัว กะมา กอฮ จิฮ กะม่อง เจียะ เฮ่อะ มัว กอุ ตะซาก ระ

ในหนองน้ำมีปลาอยู่มากมาย

3.ปอก มั่ว กล่าย เจียะ กะ ปะดัว กะมา ติด อุปาย ลิ่ม ลาน กะ กอุ อา กล่าย กะมา ตะม็อย

มาถึงบอกกับปลาว่า มีบึงใหญ่อยู่ข้างหน้าข้าจะพาพวกเจ้าไป

4.ปอก กะวาจ นา กะกรัง อา ร่อง กะมา ตะม็อย ดาจ ปอญ กะมา เตี่ยะกอฮ ฟา เล กล่า.ง กะแซะ รั่ว

กอุ อา ม่อง

ให้พวกปลากระโดดขึ้นมาบนปากก่อน

5. กะ โก่มล่า.ง กอุ ปอก ก่า.ง นา อา ม่อง กะมา ตะม็อย ชะเกี่ยฮ ปอก ก่า.ง นา เจี่ยะ เร่อฮ เร่อฮ ตะงัว กะ กรอบ ออุด กะมา ระ

ปลาเหล่านั้นก็เชื่อกระโดดขึ้นกันมาก แล้วนกกระยางก็จับกิน

6.เกี่ยะดำ เมิ่จ เก่อะ อา กอม เกี่ยะดำ เก็ด ง่าญ เง็บ โล่ เกาะ ปอก ดุย ปอก ปอ อา

ในหนองน้ำมีปูอยู่ตัวหนึ่ง บอกให้นกกระยาง ช่วยให้เกาะคอไปด้วย เพื่อจะไปที่บึงใหญ่นั้น

7.จอุย ตะนอม เปี่ยะลั่ว ปอก ซ็อบ เจี่ยะ เกี่ยะดำ ชะเกี่ยฮ เกี่ยะดำ ฮอุม กอุ ปอก ปะลอง พุยาว นา กะ

มา เตะเรม โย่ ระ เฮ่อะ ปะลอง ติฮ อัว เงบ เกาะ ปอุด ระ

นกกระยางก็ให้ปูคีบคอแล้วบินไป

8.ปอก ปะลอง เกี่ยะตำ จอุบ กะมา ปอก เนาะ กอ ออน ตะราย โนง เกี่ยะตำ ซ็อบ ตุย เกี่ยะตำ เงบ เกาะ ปอด ซ็อุด อา เลี่ยะว่าย โก่ฮ ระ

ปูใช้ก้ามคีบคอนกกระยางไปในบัดดล

(20) โกนเกี่ยะเจม จะมอยมิ่

นกน้อยคอยแม่

1.เกี่ยะเจม กะเลิญ มั่ว ปอ กล่าย จะนะ กอ โกน โดด บา เก่อะ เจี่ยะ

นกเอี้ยงตัวหนึ่งบินออกไปหาอาหารให้ลูกน้อย ที่คอยอยู่ในรังบนต้นไม้ในป่าแห่งหนึ่ง

2.เกี่ยะเจม กะเลิญ ปอ จอบ ตะนอม เกฮ ซอด เกฮ โต่ฮ ซาจ มิ่ด กะเลิน จิฮ ดุน ดอนอม เกฮ โก่ฮ ระ

แม่นกเอี้ยงบินมาถึงต้นพิกุลต้นหนึ่ง มีลูกสีสดเต็มต้น รู้สึกดีใจที่จะได้กินลูกพิกุลเป็นอาหาร จึงบินโฉบเข้ามาทันที

3.เกี่ยะเจม กะเลิย โค่ว เจี่ยะ ม่อง ซอด เกฮ โก่ฮ ปร่านมั่ว แดฮ ป๋า โล่ เจี่ย ตุย โอบ แม่ง ม่อง ระ

ขณะที่แม่นกกำลังกินลูกพิกุลอยู่นั้น มีนายพรานมองซุ่มวางดาข่ายไว้

4.เกี่ยะเจม กะเลิญ เตี่ยฮ อาเจี่ย ปร่าน เซอ เตี่ยฮ มิ่บ จอด แดฮ โร่น เก่อะ "เกี่ยะเจม เนาะ แกุย แกวฮ เตี่ยฮ เก็ด นา เลี่ยะวี่ โนง" ปร่าน ฮอม

นกเอี้ยงเคราะห์ร้ายติดตาข่ายนายพราน นายพรานนั่งมองอย่างดีใจ แล้วจับนกเอี้ยงไปเลี้ยง "โอ้นกเอี้ยงตัวนี้สวยจัง ข้าจะเอาไปเลี้ยงไว้" นายพรานพูด

5.เกี่ยะเจม กะเลิญ โป่ฮ จอบ โกน โดด เลี่ยะ เร่อะ โว่น จอ "เย่อะ น่าย ปร่าน เปี่ยะเลื่อฮ นา อัว ญิ โกน โดด อัว บา โค่ว เปุย่อ จะมอย แม่ง อัว ระ

แม่นกเอี้ยงคิดถึงลูกร้องไห้ อ้อนวอนนายพรานว่า "ปล่อยฉันเถิดนะท่านนายพราน ฉันมีลูกน้อย คอยอยู่ที่รัง ป่านนี้ลูกฉันคงหิวแย่"

6.โกน เกี่ยะเจม ซอมบา เลี่ยะเร่อะ โกก ย่าย ซอม เปุย่อ ระ

ฝ่ายลูกนกคอยแม่อยู่นาน ไม่เห็นแม่กลับมา ร้องหาอาหารนอนซบกันอยู่ในรัง ลูกนก 3 ตัวร้องด้วยความหิวและหวาดกลัว

7.โกน เกี่ยะเจม ซอม บา เดี่ยฮ ย่าย เลี่ยะซา โล่ ปะดัว คะปัว ซอม เปฺย่อ ซอม พอจ เมี่ยะ เดี่ยฮ ซาน คู โรง

ลูกนกทั้ง 3 ตัวถูกทอดทิ้งอยู่กลางป่า ทั้งหิวและหวาดกลัว ต่อไปนี้ไม่มีใครหาอาหารให้มันอีกแล้ว มันนอนรอความตายอย่างน่าสงสาร

8.โกน งาจ เดาะ ซาน ดู เกี่ยเจม กอม ฮา เกี่ยะเจม แดม กิ่ แดม เปฺย่อ ดุบ กอ โปย กอ โปย เดี่ยฮ จออฮ โท่ เมดตา เลี่ยะดาว ซอด เดา โก่ม ล่าง โรง

หนูๆทุกคน สงสารนกมันบ้างไหม นกก็มีหัวใจ อย่าได้รังแก ควรมีเมตตา กรุณาต่อสัตว์ทุกตัว เด็กที่ดีต้องไม่รังแกสัตว์นะ

อ.บุญเรือน พิณเนียม

(21) ซะมเดอปาว

นกพิราบและมด

1.ปะดัว อุเต๊า กะ/ญัง ซะมดมั่ว กวาจอา เตี่ยะน่าย ดาจกะมาระ

ในลำธาร ณ ชายป่าแห่งหนึ่ง มดตัวหนึ่งตกลงไปในน้ำ กำลังจะจมน้ำ จึงร้องขอความช่วยเหลือ "ช่วยด้วยๆฉันจะจมน้ำแล้ว"

2.แดะฮ โค่ว เป๋ยอ ตะฮังดาจ เฮ่อะเก่อะ ปะซะต๊อยตุย แดะฮเตี่ยะตุม จิฮอาปะดัว กะมาดาจ ระ

ขณะนั้นมีนกพิราบบินผ่านมาเห็น จึงคาบใบไม้ไปให้มด มดจึงไต่ขึ้นมาได้และรอด

3.อะโค่ว ฮี่เตี่ยะม่อง ปะดัว กะมาโก่ฮ ปาวมั่ว ญ่าดอาตุย

มดจึงขอบคุณนกพิราบและบอกว่า "ถ้าท่านเดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือก็ขอให้มาบอกได้เลย"

4.ปาวโก่ฮ บ๊อกตะนะฮซุ กอเตียะตุม จิฮ เตี่ยะน่าย ซะมด โก่ฮ ระ

นกพิราบได้ฟังจึงขำและหัวเราะเยาะว่า "เจ้าจะมีปัญญามาช่วยอะไรข้าได้ ลำพังตัวเจ้าก็จะเอาตัวไม่รอดแล้ว"

5.ซะมด เกี่ยะเมียตอน เลี่ยะตาวตะนะฮซุดุย ตะนะฮซุโก่ฮ ฮิ่ลุ่นอา เปียะเดียะม่อง จ่างซ่าง ตุย แดฮ ตอน ซัง เก่อะ ระ

อยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่นกพิราบกำลังหาอาหารอยู่บนต้นไม้อย่างเพลิดเพลินและมีความสุข

6.คะนะโก่ ฮ ซะมด ญ่าดอา ปร่านมั่ว อะโค่ว ตอง ตะงะ ตอกอปาว ซ็อบปอนปาวระ

นายพรานผู้หนึ่ง เดินเข้ามาในป่า และพบนกพิราบตัวนั้นพอดี จึงหันธนูจะยิงนกพิราบเป็นอาหาร

7.ซะมด ตรีบ อากอปร่าน โก่ ฮดุย แดะฮกิด เบ่อะจ่าง ปร่านโก่ ชระ

พอดีขณะนั้นมดผ่านมาพบนายพรานกำลังจะยิงนกพิราบ และจำได้ว่าเป็นนกพิราบตัวเดียวกับที่เคยช่วยชีวิตมันไว้

8.ปร่านโก่ ฮ กิ่ เบ่อะจ่าง เลี่ยะเร่อะตอน ออด เกาะปาญตุย ปาว ปอ เตี่ยอาระ

มดจึงวิ่งไปกัดนายพราน ทำให้นายพรานต้องปล่อยธนู จึงทำให้นกพิราบปลอดภัย

อ.บุญเรือน พิณเนียม

(22) เกี่ยะเจมโพนะดก

นกโพระดก

1.เกี่ยะเจม โพระดก เมิ่จ เก่อะ ปอ อา กอุ จอุบ จ่าง อะกะฮ

นกโพระดกอยากจะบิน ไปให้สุดขอบฟ้า

2.ปอ อา ซะมาน เมี่ยะนิ่ฮ ทัวต็อย "จ่า.ง อะกะฮ ฮั่ว ม่อง ฮา อาว" เมี่ยะนิ่ฮ ทัวต็อยฮอุม "อัว เฮ่อะ แดม"

โพระดก บินไปถามคนไถนาว่า "ขอบฟ้าอยู่ไกลไหมครับ" คนไถนาตอบว่า " ฉันไม่ทราบ"

3.ปอ อา ซะมาน เกลี่ย "เย่อ กาว เกลี่ย จ่า.ง อะกะฮ ฮั่ว ม่อง ฮา อาว" เกลี่ยฮอุม "อัว เฮ่อะ แดม"

โพระดก ไปถามวัวว่า "พี่วัวจำ ขอบฟ้าอยู่ไกลไหมจ๊ะ" วัวตอบว่า "ฉันไม่ทราบ"

4.ปอ อา ซะมาน เปรี่ยง "เย่อะ กาวเปรี่ยง จ่า.ง อะกะฮ ฮั่ว ม่อง ฮา อาว" เปรียง ฮอฺม "อัว เฮ่อ แดม"

โพระดก บินไปถามควายว่า "พี่ควายจำ ขอบฟ้าอยู่ไกลไหมครับ" ควายตอบว่า "ฉันไม่ทราบ"

5.ปอ อา ซะมาน แซฮ "เย่อะ กาว แซฮ จ่า.ง อะกะฮ ฮั่ว ม่อง ฮา อาว" แซฮ เลี่ยะเร่อม ฮี่....ฮี่.. "อัว เฮ่อะ แดม"

โพระดก ไปถามม้า "พี่ม้าจำ ขอบฟ้าอยู่ไกลไหมครับ" ม้าร้อง ฮี้..ฮี้..ฮี้.. "ฉันไม่ทราบ"

6.อะ ซะมาน เด่อ "เย่อะ เด่อ จ่า.ง อะกะฮ ฮั่ว ม่อง ฮา" เด่อ ฮอฺม "อัว เฮ่อะ แดม"

โพระดกไปถามภูเขา "ขอบฟ้าอยู่ไกลไหมครับ" ภูเขาตอบว่า "ฉันไม่ทราบ"

7.ปอ ซะมาน เจิ่จแปะ (เกี่ยะกาว เกริก) "จ่า.ง อะกะฮ ฮั่ว ม่อง ฮา อาแปะ" เฮ่อะ ฮั่ว มัว ปอ อา ซา.ก มะแนะ จอฺบระ" อาแปะ ฮอฺม

โพระดกไปถามคนจีนที่กำลังขุดดินอยู่ "อาแป๊ะจำ ขอบฟ้าอยู่ไกลไหมครับ" อาแป๊ะตอบว่า "บินไปเรื่อยๆประเดี๋ยวก็ถึง"

8.เด่อ กอฺ ดะงัว เนาะ เกี่ยะเจม โพระดก ปอ เฮ่อะ จอฺบ จ่า.ง อะกะฮ แนม ปอ อา เลี่ยะ เร่อะ อา เจิ่จ โกฮก ...เจิ่จ โกฮก... โกนจาว ซะมาน เลี่ยะจุ่ "เกี่ยะเจม มุ่ ราว อาว เลี่ยะจุ่" "เกี่ยะเจม เจิ่จ โกฮก เล โกน"

จนกระทั่งทุกวันนี้ โพระดกยังบินไม่ถึงขอบฟ้า โพระดกร้องเรื่อยไปว่า "เจ๊กโกหก...เจ๊กโกหก.." หลานถามคุณปู่ว่า "นั่นนกอะไรครับคุณปู่" ปู่ตอบหลานว่า "นกเจ๊กโกหกซิลูก"

(23) นกฮูก

1. ฉันเป็นนกฮูก อาศัยอยู่ตามต้นไม้

2. ในคืนอันมืดมิด ฉันบินออกไปหาอาหาร

3. ฉันเจอหนอนตัวหนึ่ง

4. ฉันจึงจับหนอนตัวนั้นเป็นอาหาร

5. เมื่อฉันอิ่มแล้ว ฉันรีบบินกลับรัง พร้อมกับคาบหนอนตัวเล็กๆ ไปป้อนลูกฉันด้วย

6. รังของฉันว่างเปล่า ลูกๆของฉันถูกพวกมนุษย์จะไปขังไว้

7. ฉันเสียใจมาก พวกมนุษย์รังแกฉัน

8. ฉันขอวิงวอนให้มนุษย์จงมีเมตตาต่อสัตว์อย่างพวกฉันบ้าง อย่ามาจับพวกฉันไปขังเล่นเพื่อความสนุกอย่างเดียว

(24) น้ำผึ้งป่าแท้หรือจริง

1. บ่ายวันอาทิตย์ ที่ตลาดนัด หมู่บ้านแห่งหนึ่ง

2. นางหมูกำลังเดินซื้อของ เหลือบไปเห็นพ่อค้าน้ำผึ้งหาบมาขายในกระจาด มีผึ้งอยู่ 2-3 รัง อีกกระจาดมีน้ำผึ้งอยู่ 5-6 ขวด

3. นางหมูสนใจน้ำผึ้งจึงถามพ่อค้าว่า "ลุงนี่น้ำผึ้งเลี้ยงหรือน้ำผึ้งป่า"

4. พ่อค้ารับตอบว่า "โอ้ ผึ้งป่าซิ" เพิ่งได้มาจากป่าเมื่อวานนี้เอง

5. นางหมูหยิบน้ำผึ้งขึ้นพิจารณาดู แล้วถามพ่อค้าว่า ราคาขวดละเท่าไร

6. พ่อค้าตอบทันทีว่า "ขวดละ 200 ครับ"

7. นางหมูต่อราคา "ขวดละ 100 บาทได้ไหมจ๊ะ"

8. พ่อค้าบอก "ขายไม่ได้ครับ เดี๋ยวนี้น้ำตาลมันแพง" นางหมูวางขวดน้ำผึ้งลงบนกระจาดพ่อค้า แล้วเดินอมยิ้มไป

นางบุญเรือน พินเนียม

(25) ปะคะม็อย

บวชนาค

1.ปล่าย ทอโม่น อาเยิ่ก ปอญ บาโจฮ ชะนาม มิ่ เมี่ยะ กอปะ เกี่ยะมอย เพิ่จ กะเลา เกลิง โกม เที่ยะเริ่ม ปัว ปะยัง

หนุ่มทอโม่น อายุครบ 20 ปี บิดา มารดา ให้พระอุปัชฌาย์ดูฤกษ์ยามบวชให้ บิดามารดาก็แจ้งข่าวให้ญาติมิตรมาร่วมอนุโมทนาในงานบวช

2.กลา เฮ่อะ ปะ คะม็อย นิม โก่ฮ อาจา อุปอด ซ่าย กอเดน "เอ ซา ฮอง" ซอม เปี่ยะโดน กอ โว่ด คะมอย ซัง

ก่อนบวช ท่อโม่น อยู่วัดเพื่อซักซ้อมขานนาคและเรียนรู้ข้อปฏิบัติของพระสงฆ์

3.เมี่ยะนิ่ฮ เจี่ยะโน่ก กอม มิ่ด ชะฮาย กอม กะวาจ ปะยัง นา กะเลาะ อาจา อุปอด ซ่าย กะเลาะ เญี่ยฮ เมี่ยะปะ ตะละ อาเยิ่ก กอม

วันสุกดิบ ปู่ย่าตาทวดและผู้ที่เคารพนับถือตลอดถึงมิตรสหาย นำพานาคทอโม่นไปกราบขอขมาลาโทษ ญาติผู้ใหญ่

4.ตะง้ว โกลน โก่ฮ อะเคิญ บา-ป็อย เนี่ยดี กะเลี่ยง เญี่ยฮ กะวาจ ปะยัง

วันสุกดิบช่วงเที่ยงจะทำพิธีแห่นาค ไปกราบนมัสการขอขมาลาโทษ

5.ซอ ตะง้ว โก่ฮ คะมอย ซัง พะโดด เมี่ยะเง่อ เปี่ยะตอม โก่ฮ ปัว จ่าด เกลิง เล่ฮ ว่อญ ปะยัง โทะ เล่น กอ โกน ชะเมิญ ตรุฮ โกนชะเมิญ เปรี่ย

เย็นวันนั้นหลังจากแห่นาคเสร็จแล้วมีการสวดมนต์เย็น เลี้ยงแขกเหลือที่มางานฟังพระสวด ตอนกลางคืนอาจจะมีลิเกด้วย

6.ตะง้ว เญี่ยฮ ตอุน เกี่ยะเยี่ยฮ ปรอฮ ปะยัง กยา.ง กะยา.ง จุด ปะโละ เลี่ยะกรับ ซะลา.ก เบ่อะ กอุด กะวาจ นา นู่ ตอม กวาน จอุบ กะโนด กวาน

เช้าตรู่ของวันรุ่งขึ้น นาคแต่งตัวใส่เสื้อคลุม (ครุย) ใส่ชฎา ขึ้นขี่หลังเพื่อนฝูง แทนม้า แห่ไปตามหมู่บ้านแล้วหลับมาถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์

7.ดะง้ว ชะเลิญ ดอุนญิ กะฮ ซก ปะยัง ดุย ป่ากปุ่ เลี่ยะตัก ปุ่ อาจา คะมะ เกลิง บะ คะมะ เปิ่ม โม่น ดุย ลุ่บ แซม

พอแขกทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว ก็จัดแจกปลงผมนาค และอาบน้ำนาคเสร็จแล้วนาคนุ่งขาวห่มขาว นำนาคไปอุปสมบทที่วัด

8.เลี่ยะกุยาด ทอโม่น โด่ฮ คะมอย ดุย ติด นู่ แซม มิ่เมี่ย โล่ง จุด เจี่ยะปลุ ฟ็อด ซอม กอ กะโปด ซะวัก เลี่ยะกุยาด เก่อะ เจี่ยะกา ปะดัว ทา.ง โก่ฮ ระ

นาค ทอโม่น ได้รับการสวดญัตติ อุปโลกน์เป็นพระสงฆ์ ตามพระวินัย อยู่ใต้ร่มร่มกาสาวพัสตร์

(26) บ้านสวนของยายทองดี

1.ในตอนเช้าวันหนึ่ง แม่นกเขาตัวหนึ่งเกาะอยู่บนกิ่งไม้ที่ชายทุ่ง

2.นกเขาตัวผู้ตัวหนึ่งบินผ่านมาพบ จึงเข้ามาทักทาย "ทำไมมองดูเธอเศร้าสร้อยจัง"

3.แม่นกเขาจึงเล่าให้ฟังว่า "ฉันไม่รู้จะไปไหนดี เพราะรังและลูกของฉันถูกมนุษย์ทำร้ายหายไปหมด"

4.นกตัวผู้จึงถามว่า "มีเรื่องอะไรเกิดขึ้นกับเธอล่ะ"

5.นกตัวเมียตอบว่า "เมื่อวาน ฉันออกไปหาอาหาร ฉันทิ้งลูกไว้ในรัง"

6.เมื่อฉันกลับมา พบว่า ต้นไม้ถูกโค่นทิ้ง และลูกน้อยของฉัน 4 ตัวก็หายไป มนุษย์ใจร้ายทำลายธรรมชาติ

7.นกตัวผู้จึงบอกว่า "คุณยายทองดี รักต้นไม้ รักธรรมชาติ ท่านปลูกต้นไม้ร่มรื่น ไม่ให้ใครทำงายสภาพแวดล้อมภายในบ้านท่าน"

8.นกตัวผู้จึงชวนนกตัวเมียว่า "เธอไปอยู่ในสวนคุณยายทองดีกับฉันดีกว่า เธอจะได้อยู่อย่างปลอดภัยและมีความสุข"

อ.บุญเรือน พิณเนียม

(27) เกี๋ยะตำกอกะโน่น

ปูนากับปลาซ่อน

1.ปะดัว กอ ปะลาง มั่วเมี่ยะ นุ่ม เกี๋ยะตำ นุ่ม กะกะโน่น โต่ฮ รั่ว ซาน เญี่ยฮ ซะเกาะ

บ่อน้ำบ่อหนึ่งมีปู มีปลาซ่อนเป็นเพื่อรักกัน

2.นุ่ม กาละ มั่ว ตะง้ว เกี๋ยะตำ ซะมาน กะ กะโน่น "ฮาย..รั่ว มุ่ปะ รั่ว เก่อะ นุ่ม เมิ่กโม่ด โก่ ซาย เรา อัว เมิ่จ เก่อะ ปะตะละ รูป ซาจ เปิ่ม รั่ว กอม ระ"

วันหนึ่งปู ถามปลาว่า "นี่ปลา ทำไมเจ้าจึงมีหน้าตาดี ข้าอยากมีหน้าตาเหมือนเจ้าบ้าง"

3. "อัว ฮอม รั่ว โก่ ฮ ระ นุ่ม เมิ่กโม่ด เคาฮ นู่ อัว กล่าง ระ อัว เมิ่จ เก่อะ นุ่ม เมิ่กโม่ด ดุย ญ่อง รั่ว กอม ระ" กะกะโน่นฮอม

"ข้าว่าเจ้าหน้าตาดีกว่าข้ามากมาย ข้าอยากมีหน้าตาเหมือนเจ้าบ้าง" ปลาซ่อนบอก

4.ซอบบา กะยาน จานจะฮ เญี่ยะฮ ซะเกาะ เญี่ยะฮ เกี๋ยะฮ เญี่ยะ เฮ่อะ แกยฺ อัว เกี๋ยะฮ อัว เฮ่อะ แกฺย

ทั้งสองเถียงกัน ต่างฝ่ายอยากมีหน้าตาดี เหมือนอีกฝ่ายหนึ่ง

5.โค่ว ซอม บา กะยาน ม่อง โก่ฮ กะกรัง วุ่ด มั่ว เบิญ ลู่บ เกลิง กะร็อบ ซอมบา โก่ฮ

ในขณะทั้งสองทะเลาะกันอยู่นั้น ปลาตะเพียนสาว ตัวหนึ่ง ว่ายเข้ามาใกล้ๆ

6. "รั่ว ปี่ฮ เตาะ ซอมบา กะยาน เญี่ยะฮ ซะเกาะ ปะราว ญี่ โท่ รั่ว ปะจ็อด กอ เค็าะฮ รูป ซาจ เค็าะฮ ตุบ ซอมบา เฮ่อะ เตี่ยะฮ กะยาน เญี่ยะฮ ซะเกาะ มัว" กะกรัง วุ่ด ฮอม

"พวกเจ้าทะเลาะกันเรื่องแค่นี้ เจ้าจะพอใจหน้าตาของพวกเจ้าที่เป็นอยู่ เจ้าก็จะไม่ทะเลาะกันแบบนี้ ปลาตะเพียนสาวบอก"

7.เกี๋ยะตำ กอม กะ กะโน่น กอม ซ็อบ เก่อะ ดุย โย่ ระ ซอมบา เตี่ยฮ กอ จ็อด เมิ่ก โม่ด โปย ระ ดิฮ โปย ม่องเจียะ โต่ฮ ตะซาก จ็อด ตะซาก กายะ ระ

ปูกับปลาซ่อนก็คิดได้ว่า ถ้าทั้งสองพอใจในหน้าตาของตนเองแล้ว พวกเจ้าจะมีความสุข

8.จะ นู่ โก่ฮ เกี๋ยะตำ กอ กะ กะโน่น เฮ่อะ เตี่ยฮ กะยาน จานจะฮ เญี่ยะฮ ซะเกาะ ซอม บา ม่อง เจียะ มิ่บ ซิ่บ ระ

จากนั้นปูกับปลาซ่อนก็ไม่ทะเลาะกันอีกเลย ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ด.ญ.ดันหยง แฝงฤทธิ์

(28) อะปาเจี๋ยะโน่ก มุ่ปะเก่อเลี่ยะเร่อะราว

ปู่ร้องไห้ทำไม

1.อะปา เจี๋ยะโน่กอิน โต่ฮ เมี่ยะนิ่ฮ คอฮ นุ่ม จ็อด เมตตา กอ เมี่ยะนิ่ฮ ซอม กอ ซอดเดาะ โก่ม ล่าง โรง

ปู่เจียะฮันเป็นคนดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ตลอดชีวิต

2.อะปา เจี๋ยะโน่ก อิน มิ่บจ็อด เมี่ยะ เก่อะ เกลิง โต่ฮ เกี่ยะกาว โม่น โม่น โปย เกียง เจี๋ยะโน่ก โม่ ปราก็

อด ม่อง เต่อ กอ เล่จ เรี่ย เจี่ย แว่ง นู่ อะเดิจ โก่ฮ เซอ บัก ทะบะฮ เกลี่ยฮ ต็อย เก่อะ แดม

ปู่เจียะฮัน ภูมิใจที่เป็นคนมอญเพราะมอญเป็นชนชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาในอดีตอันยาวนานแล้ว

3.อะปา เจี๋ยะโน่ก อิน ซ็อด อา ตุย กะตอ โต่ฮ เต่ เวี่ยะเดา เจียะ ซาง ติ่บ ม่อง เลี่ยะดาว ฟอ

เมื่อปู่เจียะฮันตาย ได้เกิดเป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์

4.อะปา เจี๋ยะโน่ก อิน โต่ฮ เต่ เวี่ยะดาว เลี่ยะ ดาว ฟอ ร่อง จิฮ เกลิง โกน จาว จอจ โม่น เนี่ยะ กอ โท่

เมตตา ระ

ปู่เป็นเทวดาแล้ว ยังมองลงมาดูลูกหลานมอญด้วยความรัก เมตตา และชื่นชม

5.ปอด จุ ปอน โกน โม่น เป่อ ทีวี กะลัง แกว่ง กอม ฮอม อะเร่ กอม แป่ก ทีวี ออด ระ เฮ่อะ ฮอม อะเร่

โม่น มัว

ณ เวลานี้ ลูกหลานมอญดูโทรทัศน์ ได้ยินได้ฟังทุกวัน เขาพูดตามโทรทัศน์ ไม่พูดมอญกันแล้ว

6.เต่ เวี่ยดาว อิน ร่อง จิฮ เกลิง นู่ พ่อ เซอ โกน โม่น เฮ่อะ ฮอม อะเร่ โม่น โอนจ็อด แกวฮ ระ

เทวดาปู่มองลงมา เห็นลูกหลานมอญไม่พูดภาษามอญ รู้สึกเศร้ามาก "หากลูกหลานมอญไม่พูดมอญ

ภาษามอญต้องล่มสลายแน่ๆ"

7.เต่ เวี่ยะดาว อิน ปะ เลี่ยะเว่ฮ โต่ฮ เมี่ยะ นุ่ด ซะ ฮอม อะเร่ โม่น กอโกนโม่น เลี่ยะเง่อ ฮอม เก่อะ
เลี่ยะเง่อ ฮอม เฮ่อะ เก่อะ เต่เวี่ยะ ดาว จ็อด เลิ่ม ดาจ ระโม่ด เที่ยะจู่

เทวดาปู่ปลอมตัวลงมาเป็นคน พูดคุยกับเด็กๆด้วยภาษามอญ บางคนเข้าใจแต่พูดไม่ได้ บางคนไม่

เข้าใจเลย ปู่เสียใจมาก "หลานๆเอ้ย! เจ้าจะปล่อยให้ภาษามอญของเราสูญหายไปหรือ ?" ปู่ถามด้วยเสียงสั่นเครือ

8. "อะปา เจี่ยะโน่ก มุ่ปะ เก่อะ เลี่ยะเร่อะ ราว อาว" โกน จาว ซะมาน " จ็อด เฮ่อะ มิ่บ เล โกน โม่น โปย เฮ่อะ ฮอม อะเร่ โม่น" อะปา เจี่ยะโน่ก ฮอม

"ปู่ร้องไห้ทำไม" เด็กๆถาม ปู่ตอบว่า "ปู่เสียใจมากมาก ลูกหลานมอญไม่สืบทอดภาษามอญ พวกเจ้าจะปล่อยให้ภาษามอญล่มสลายใช่ไหม ?" ตอบมาซิ

(29) แป๊ะโก๋

1.แป๊ะโก๋ เป็นคนจีน มีภรรยาเป็นคนไทย ชื่อจำปา มีลูก 3 คน

แปะโก โต่ฮ เมี่ยะนิ่ฮ ฮะกาว เกริก ซอุม เปรีย เญี่ยฮ โก่ฮ โต่ฮ เมี่ยะนิ่ฮ เซม อะมุ่ จอมปา นุ่มโกน ป๊อย

2.ยายจำปาเป็นโรคหัวใจ รักษาไม่หาย ในที่สุดก็ตายไป

มิ่จอมปา โต่ฮ ยั่ว โกมจอุด อะวี่ เฮ่อะ ม่าน ตอย กะโนด ตอย เตี่ยฮปะกา เกี่ยะจอุด ระ

3.ลูกๆเสียใจมาก บอกแป๊ะโก๋ทำบุญให้แม่ สวดพระอภิธรรม 3 คืน

โกน เตาะ จอุด เลิ่ม ตอย ฮอุม กอุ อะปา ฮะเก๊า ปะ เก๊า ซอุ กอุ มิ่ ฮะโดด อะพิ่โท่ ป๊อย ฮะตอม ระ

4.คืนสุดท้าย นิมนต์พระจากวัดใกล้บ้าน มาสวดมีพระบวชใหม่รวมอยู่ 1 รูป

ฮะตอม แล่ก อะราว ออุดโก่ฮ นิ่โม่น เลี่ยะกุยาจ ปะอะม็อย มั่ว ฮะเก๊า

5.พระบวชใหม่สวดอะไรก็ไม่ได้ จึงนั่งนิ่งๆ พระเก่า 3 รูปสวดกันไป

เลี่ยะกุยาจ อะม็อย โก่ฮ อะโดด เฮ่อะ เล่บ ตอย ฮะโจ่ะ กะน็อบ ม่อง เลี่ยะกุยาจ อะเร็มโก่ฮ ฮะโดด อา ระ

6.เมื่อพระสวดจบ แป๊ะโก๋ ถวายปัจจัยเฉพาะพระ 3 รูปเท่านั้น ส่วนพระบวชใหม่ 1 รูป สวดไม่ได้ แป๊ะโก๋ก็ไม่ถวายปัจจัยให้

เลี่ยะกุยาจ อะโดด ตอย โต่ฮ แปะโก อะกิ่น ฮะจอย ปอน ซะวัก เลี่ยะกุยาจ อะเรม ป๊อย ฮะเก๊า โท่ ระ

7.แป๊ะโก๋ ให้พระบวชใหม่สวดรูปเดียว พระบวชใหม่สวดว่า "อนิจจา ยายจำปา ตายแล้วก็นอน ปะโซ่โซ่ ฝากลูกให้แป๊ะโก๋ไว้ 3 คน ประระโม สุโข ปะระโมสุโข"

แปะโก กอฺ เลี่ยะกฺยาจ อะม็อย โก่ฮ ฮะโคด มั่ว ฮะเก๊าโท่ อะม็อย โก่ฮ ฮะโคด "อนิจจา ยายจำปา ตาย แล้ว ฝากลูกไว้ สามคม ปรโม สุโข ปรโม สุขโข"

8.แป๊ะโก่ชอบใจ ถวายปัจจัยให้มากกว่าพระรูปอื่น

แปะโก เตี่ยฮ กอฺ จอฺด อะกิ่น ฮะจอย ปอน กล่าง นู่ เลี่ยะกฺยาจ อะนอฮ ระ

ปู่มอง เกตุเจริญ

(30) ไปเรียนภาษามอญกันเถิด

1.สาวเจดนา เธอเป็นครูสอนภาษามอญ แก่เด็กๆมอญ เพราะเธอรักเด็กๆและชนชาติมอญ

2.ครูเจดนาไปโรงเรียนทุกๆวัน เพื่อให้ความรู้แก่เด็กๆที่โรงเรียน มีสนามหญ้า มีเสาธง มีธงเป็นรูปหงส์ ซึ่งเป็นสัญญลักษณ์ของมอญ

3.เด็กๆลูกศิษย์มอญของครูเจดนา กำลังเล่นมอญซ่อนผ้าอยู่ที่สนามโรงเรียน ก่อนที่จะเข้าห้องเรียน

4.เมื่อครูเจดนาเดินทางถึงโรงเรียน นักเรียนทำความเคารพครูเจดนาและเคารพธงชาติ

5.ครูเจดนากำลังสอนหนังสือในห้องเรียน

6.ครูเจดนาเขียนหนังสือมอญ บนกระดานดำให้นักเรียนอ่านออกเสียง

7.ครูเจดนาชี้ให้เด็กเรียนรู้ตัวเลขมอญบนกระดานดำ

8.เมื่อโรงเรียนเลิก ครูเจดนาและนักเรียนก็เดินทางกลับบ้าน

(31) ผู้เนรคุณ

1.ฤดูหนาวกำลังหนาวเหน็บ งูเห่าตัวหนึ่งกำลังนอนขดอยู่บนต้นไม้กลางไร่

2.ชายเจ้าของไร่ออกไปพบเข้าจึงเกิดสงสารงูนั้นมาจึงปีนขึ้นไปจับงู ลงมาจากต้นไม้

3.แล้วแกก็อุ้มงูกลับไปที่บ้าน

4.เมื่อถึงบ้านแกก็วางงูไว้ข้างๆเตาไฟ เพื่อที่จะให้งูได้รับความอุ่นจากเตาไฟ

5.เมื่องูได้รับความอุ่นจากเตาไฟแล้ว มันก็ชูคอแผ่แม่เบี้ย แล้วขู่เสียงดังฟ่อๆ

6.แล้วงูก็เลื้อยเข้าไปยังสถานที่ที่อยู่ของเมียและลูกชาวไร่

7.ลูกและเมียชาวไร่ เห็นงูเลื้อยเข้ามาจะทำร้ายจึงร้องตะโกนให้คนช่วย

8.ชาวบ้านข้างเคียงเมื่อได้ยินร้องให้ช่วย จึงรีบวิ่งมาพร้อมกับอาวุธ แล้วตีงูตัวนั้นจนตาย

(32) พ่อตากับลูกเขย

พ่อตากับลูกเขยทอดแหหาปลา พ่อตาอยู่หัวเรือลูกเขยอยู่ท้ายเลย ลูกเขยบอกว่า หาปลาที่นี่ไม่ได้กินแน่ พ่อตาก็ว่า ทำไมจะไม่ได้กินเล่า ปลาติดเบ็ดแล้ว ลูกเขยบอกคงไม่ได้กิน พ่อตาบอกว่า ทำไมจะไม่ได้กิน ปลาเข้าข้องแล้ว ลูกเขยบอกว่า คงไม่ได้กินแน่ พ่อตาบอกว่า ปลาอยู่ในหม้อต้มยำแล้ว ลูกเขยบอกว่า อาจจะไม่ได้กินหรอกจ้ะ พ่อตาเกิดโมโห ยกหม้อต้มยำปลาทุ่มหัวลูกเขย หม้อแตกปลากระจาย อดกินจริง ๆ

(33) พีกระทง

ลอยกระทง

1.ปะกาวซอน เมิ่ญ แกว่ก ลอย กระทง ปะดัว ทีวี ซอม เตี่ยะเย่ฮ ซอม เล่ฮ แป่ก ระ

ด๊วกได้ยินเพลงลอยกระทง เกิดอารมณ์ครึกครื้น ร้องตามและรำไปด้วย

2.กิ่เต๊า กะทอน ปอญ เลี่ยะเยี่ยฮ กิ่เต๊า ตะมะฮ ซาด คลัง ปะกาวซอน พ่าง เริ่ม มิ่ โกลน กระทง

วันนี้เป็นวันเพ็ญเดือน12 พระจันทร์เต็มดวง ด๊วกช่วยแม่ทำกระทง เพื่อลอยบูชาพระแม่คงคา

3.มิ่ กอ ปะกาวซอน ซ็อด จุด ทุ่บ ปะนาญ ปะดัว กระทง เก่อะ ปะ ปาว เจี่ย มะหา เท อุปะกุ่ด ซอม กอ เต่ เวียะ ดาว บี

แม่บอกด๊วกให้ปักธูปเทียนในกระทงด้วย จะได้จุดบูชาพระแม่คงคา

4.กิ่ เต๊า ตะมะฮ จี ปะยะฮ เลี่ยะเยี่ยฮ อ็อด อะลุ่ม อะกะฮ รั่ว กวาน เตาะ ญี่ ซา พี กระทง

พระจันทร์ทอแสงท้องฟ้าสว่าง ชาวบ้านออกไปลอยกระทงกัน

5.รั่ว กวาน พีกระทง ปะดัว บี เลี่ยะเยี่ยฮ ปะมด ปะนาญ ตะมะฮ จี ซาด คลัง ดุบ ซะนอง เลี่ยะดาว อะ กะฮ ระ

ชาวบ้านทั้งหลายปล่อยกระทงลงน้ำ แสงไฟจากดวงเทียนส่องสว่างประกายบนผิวน้ำ สวยงามมาก

6.มิ่ ฮอม กอ ปะกาวซอน ปาวเจี่ย เต่ เวี่ยะ ดาว บี โปย เมี่ยะ เก่อะ ปะ กอ บี กล็อย คะดัก เกี่ยะตะ นู่ เนาะ โปย เฮ่อะ ปะ กอ บี ป็อบ ปี ระ

แม่บอกให้ด๊วกขอขมาพระแม่คงคาที่ได้ทำให้น้ำสกปรก เทของเสียลงน้ำ และสัญญาว่าจะไม่ทำเช่นนั้นอีก

7.โปย แดม กุ่น ดาจ โกลน กระทง ซะละ ปร่าด โพ ล่าย ลั่ว เฮ่อะ อุย เฮ่อะ ปะซะ

คนบ้านเราเขารู้คุณค่าของน้ำ กระทงทุกใบทำด้วยใบตองซึ่งย่อยสลายได้ง่าย ขอให้เด็กๆรุ่นหนูสืบสานสิ่งที่ดีนี้ต่อไป

8.มิ่ กอ ปะกาวซอน กะเลียง จาว จ๊อบ เพี่ย อาจา เพี่ย กอ กวะฮ กอม รั่ว กวาน กอม เตี่ยะ เย่ฮ แกว่ก ซอม กอ เล่ฮ มิ่บ ชิ่น ซอม พะอ๊อด ระ

แม่พาด๊วกกลับบ้าน ผ่านบริเวณวัด คุณครูจัดให้มีการรำวงในวันลอยกระทง ให้นักเรียนและชาวบ้านรำวงเป็นที่สนุกสนาน และให้เขียนคำสัญญาที่จะรักษาลำน้ำสะอาดด้วย

(34) ลิงเจ้าปัญญา

1.จระเข้สองตัวเป็นผัวเมียกัน จระเข้ตัวเมียตั้งท้องอ่อนๆ

2.ลิงปีนขึ้นต้นมะเดื่อข้างดลิ่ง ปลิดผลมะเดื่อสุกทิ้งลงในแม่น้ำ

3.จระเข้ตัวเมียเห็นลิง อยากกินดับลิง จึงปรึกษาจระเข้ตัวผู้คิดหาวิธีจับลิง

4.จระเข้บอกลิงให้ไปฝั่งนู้นมีผลไม้หลายอย่าง อร่อยๆทั้งนั้น

5.จระเข้ตัวเมียให้ลิงขี่คอพาข้ามน้ำไป พอไปถึงกลางแม่น้ำ จระเข้ตัวเมียดำน้ำลงไปให้ลิงจม

6.ลิงถามว่า ทำเช่นนี้ทำไม จระเข้ตอบว่า แพ้ท้องอยากกินดับลิง

7.ลิงบอกว่าเก็บดับไว้ที่ต้นมะเดื่อ ให้จระเข้พากลับ แล้วจะเอาดับให้กิน

8.เมื่อถึงฝั่ง ลิงรีบปีนขึ้นต้นมะเดื่อ แล้วเก็บลูกมะเดื่อสุกโยนลงมาให้จระเข้ บอกว่า นี่ไง ดับของฉัน กินซี อร่อยนะ

ปู่มอง เกตุเจริญ

(35) ลุงกังอาบน้ำ

1.ลุงกังเดินเข้าป่าเพื่อหาสมุนไพรนำมาขายในเมือง

2.เมื่อพบแล้วจึงลงมือขุด

3.จวนจนบ่านคล้อย จึงพักกินข้าวปลา

4.จากนั้นจึงเสาะหาสมุนไพรต่อ จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องการ

5.จนกระทั่งเย็นหาสมุนไพรได้ครบแล้ว จึงพบหนองน้ำ

6.ลุงกังคิด ไหนๆถึงบ้านก็ต้องอาบน้ำอยู่ดี อาบที่นี่เสียเลยดีกว่า

7.อยู่ๆ จระเข้ตัวหนึ่งโผล่ขึ้นมางับขาลุงกัง พร้อมบอกว่า เป็นอาหารของฉันเสียดีๆ

8.ลุงกังตกใจ เฮ้ยเนื้อฉันไม่อร่อยหรอก เหนียว จืด สู้ในย่ามฉันไม่ได้อร่อยแล้วยังอิ่มไปหลายวันเชียว

9.จระเข้เชื่อจึงปล่อยให้ลุงกังขึ้นฝั่ง หยิบของในย่าม แล้วโยนใส่ปากจระเข้

10.จระเข้เคี้ยวจนฟันหัก จึงรู้ว่าเป็นหิน

11.ถูกลุงกังหลอกแล้วล่ะ ส่วนลุงกังเผ่นหนีไปไกลแล้ว

(36) ลุงปัญญาสอนลูก

1.ลุงปัญญากำลังนั่งอยู่บนบ้าน ใช้ความคิดที่จะสอนลูก ๆ ให้มีความสามัคคีกัน

2.ลุงปัญญาจึงไปแบกฟืนมามัดหนึ่ง แล้ววางไว้ข้างตัวแก

3.แล้วลุงปัญญาจึงเรียกลูกชายแกมาทั้งสามคน มาพร้อมหน้ากัน

4.ลุงปัญญาแกจึงหยิบมัดฟืนนั้น ส่งให้ลูกชายแกแต่ละคน หักฟืนมัดนั้น แต่ฟืนก็ไม่สามารถที่จะหักออกได้

5.และแล้วลุงปัญญาแกจึงแก้ฟืนมัดนั้นออก

6.ลุงปัญญาส่งฟืนแต่ละท่อน ให้ลูกชายทั้งสาม

7.ลูกๆก็หักฟืนท่อนนั้นอย่างง่ายดาย

8.ลุงปัญญาแกอบรมสั่งสอนลูกทั้งสามให้มีความสามัคคี มีความมั่นคง ดั่งเช่นฟืนมัดนั้น

(37) วัยชนคนเกเร

1.เด็กชายสมชายกับเด็กชายมนัสเป็นเด็กประจำในโรงเรียนแห่งหนึ่งทั้งสองเป็นเพื่อนที่สนิทและรักกันมาก

2.เด็กชายสมชายชวนเด็กชายมนัสออกไปเดินเล่นรอบๆสนามหน้าโรงเรียนในตอนเย็นหลังเลิกเรียน

3.เด็กชายมนัสเห็นเด็กชายวีระขี่จักรยานเล่นอยู่รอบๆสนามหญ้า นึกสนุกอยากจะขี่เล่นบ้าง

4.เด็กชายมนัสและเด็กชายสมชาย จึงเดินไปหาเด็กชายวีระซึ่งกำลังขี่รถจักรยานอยู่อย่างสนุกสนานแล้วโบกมือให้จอดรถ และขอยืมจักรยานขี่เล่นบ้าง

5.เด็กชายวีระไม่อยากให้แต่ก็กลัวเด็กชายสมชายกับเด็กชายมนัสจะรังแกตน จึงบอกว่า ให้ขี่คนละรอบเท่านั้น

6.เด็กชายสมชายกับเด็กชายมนัสขี่จักรยานไปด้วยกัน แล้วไม่ยอมคืนให้เด็กชายวีระ ซ้ำยังเอาขี้หมามาป้ายที่แฮนด์รถจักรยานอีก

7.เด็กชายวีระโมโหมากจึงไปฟ้องครู ครูจึงลงโทษเด็กชายมนัสและเด็กชายสมชาย โดยกักบริเวณ ห้ามเข้าไปในสนามหญ้า 7 วัน

8.เด็กชายสมชายกับเด็กชายมนัสรู้สึกเสียใจ และสำนึกจึงไปขอโทษวีระ ทั้ง 3 คนจึงเป็นเพื่อนรักกัน

อ.บุญเรือน พิณเนียม

(38) เศรษฐีเป็นขอทาน

1.มีเศรษฐีอยู่ท่านหนึ่ง ร่ำรวย แต่ขี้เหนียว

2.ไม่เคยทำบุญ ทำทาน การกุศลเลย

3.เมื่อสิ้นบุญก็ไปเกิดในท้องขอทานคนหนึ่ง

4.มีรูปร่างอัปลักษ์ น่ามองของผู้คน

5.เมื่อบิดามารดาไปขอทาน ก็ไม่มีใครให้ทาน

6.หนำซ้ำถูกชาวบ้านขับไล่ ออกจากกลุ่มขอทานไป

7.เมื่อเดินไปเรื่อยไปถึงบ้านของตนเอง สมัยที่เป็นเศรษฐีก็จำได้

8.ทุกคนในนั้น แม้แต่ลูกหลานและบริวารข้าทาสก็ขับไล่ให้พ้นบ้านไป

(39) สงกรานต์

1.สงกรานต์เป็นเทศกาลขึ้นปีใหม่ของคนมอญ มีการทำบุญด้วยข้าวแช่ ขนม สรงน้ำพระ สรงน้ำผู้ใหญ่ และมีการละเล่นที่สนุกสนาน

2.วันที่ 13 เมษายนเป็นวันมหาสงกรานต์ เทวดาผู้รักษาโลกเสด็จกลับเรียกวันนี้ว่า วันมหาสงกรานต์ เป็นวันสิ้นปีเก่า

3.วันที่ 14 เมษายน เป็นวันว่างไม่มีเทวดารักษาโลก อยู่ระหว่างวันขึ้นปีเก่ากับปีใหม่

4.วันที่ 15 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่หรือวันเถลิงศก เป็นวันที่เทวดาองค์ใหม่เสด็จลงมารักษาโลกมนุษย์

5.คนมอญส่งข้าวแช่และไปทำบุญที่วัดในตอนเช้า 3 วัน คือวันที่ 13 ,14,15 เมษายน กลับจากวัดแล้วก็ส่งข้าวแช่หรือขนมให้ญาติผู้ใหญ่

6.วันที่ 16 , 17 และ 18 เมษายน มีการทำบุญตักบาตรที่วัดในตอนเช้า ตอนบ่ายทำพิธีชักบังสุกุลที่วัด อุทิศบุญกุศลให้บรรพชนของตน

7.เมื่อชักบังสุกุลเสร็จแล้ว ก็ทำการสรงน้ำสงฆ์ เมื่อสรงเสร็จหนุ่มสาวและเด็กก็จะเล่นกันอย่างสนุกสนาน ทั้งสาดทั้งรดสนุกกันไป

8.ในเทศกาลสงกรานต์ ยังมีการละเล่นต่างๆ ได้แก่ สะบ้า ผีลิง ผีสุ่ม ผีกระดัง ผีกะลา มีแต่ความสนุกสนานบันเทิง

(40) สามล้อ

1.ชายหนุ่มถีบสามล้อพาหลานๆไปเที่ยวรอบๆสามพระการ

2.ชายหนุ่มถีบสามล้อ แล้วจอดสามล้อ

3.ซื้อขนมและพาหลานๆเดินเล่น

4.แล้วกลับมาที่จอดสามล้อ พอมาถึงลิงนั่งอยู่บนหลังคาสามล้อ

5.ไป๊..ไป๊...ไป๊.. ลิงไม่ไป

6.ชายหนุ่มให้สตางค์ลิงไป สิบสตางค์

7.ลิงวิ่งลงจากหลังคาสามล้อ ไปซื้อถั่วลิสง

8.หลานๆหัวเราะชอบใจลิงซื้อถั่วลิสงเป็นด้วยหรือเนี่ย ?

(41) วุ่ดโม่นแกยแกงะฮ

สาวมอญคนสวย

1.มิทอโม่น เตี่ยะดาวม่อง ปะตัวฮ็อย ซอยดอ ตะนอมปะกาว เมี่ยะเล่อระ

สาวทอโม่น ยืนอยู่หน้าบ้าน คิดจะปลูกมะลิ เพื่อที่จะได้เอาไปขายที่ตลาด

2.มิเทอโม่น อะโค่ว บอกเตียะ ม่อง ต๊อย ชะวักเก่อะตอ ตะนอมเมียะเล่อ

สาวทอโม่น กำลังเอาจอบขุดดิน จะได้ปลูกมะลิ

3.มิทอโม่น ตอ ตะนอมเมี่ยะเล่อ

สาวทอโม่น กำลังปลูกต้นมะลิอยู่

4.มิทอโม่น อะโค่ว พะตาจ เตียะม่อง ตะนอมเมียะเล่อ

สาวทอโม่นรดน้ำต้นมะลิ

5.กาละ เมียะเล่อ กาวตอนดุย มิทอโม่น เบาะส ปะเลาะฮ ปะกาวเมี่ยะเล่อ จุดเนี่ยะ ระ

เมื่อมะลิออกดอก สาวทอโม่นก็เก็บดอกมะลิใส่ตะกร้า

6.มิทอโม่น กะแซะ กะแซะกะโม เต่ะไปล่ อาเซาะฮ ปะกาวเมี่ยะเล่อ ปะด้วพยา ระ

สาวทอโม่นชวนน้องชายไปตลาด ขายดอกมะลิ

7.เซาะฮ ปะกาว เมี่ยะเล่อ เก่อะซอนดุย ร่านปะเลาะฮ กอม กวาญกอย กอเต่ะไปสระ

สาวทอโม่น ซื้อ เสื้อ-ขนม ให้น้องชาย

8.บั่วบากอ เต่ะไปล่ เลิ่นกา (กวี) แทกซี กะเลี่ยงจาวฮ็อย ระ

สาวทอโม่น กับน้องชายเดินทางกลับบ้าน

(ทอโม่น แต่งตัวแบบมอญ)

(42) สิงโตขี้เหร่

1. สิงโตตัวหนึ่งร้อง "ฮ้า" ดังก้องป่า ด้วยความที่สิงโตมีกำลังมาก แต่ด้วยหน้าตาขี้เหร่ จึงไม่ได้รับเลือกให้เป็นเจ้าป่า และไม่เป็นที่หมายปองของสิงโตสาว

2. สิงโตไปที่ลำธาร ชะโงกดูเงาของมันในน้ำพบว่า หน้าของตนเองแสนจะขี้เหร่

3. สิงโตเดินไปบ่นไปว่า "ทำไมหนอเราจึงไม่หล่อ"

4. "โครม" เสียงกล้วยหลุดจากเครือ สิงโตจึงเดินไปดูพบลิงตัวหนึ่ง สิงโตไม่พูดว่าอะไร แต่ลิงเอ่ยถาม สิงโตว่า "เจ้าเป็นอะไรไป หน้าตาจึงเศร้าสร้อย" ก็เพราะหน้าตาขี้เหร่ของข้านี่แหละเป็นปัญหา สิงโตตอบ

5. ปิ๊ง ! ฉันคิดออกแล้ว ลิงว่า เจ้าคิดอะไรออกหรือ "สิงโตถาม" ฉันคิดจะแปลงโฉมให้เจ้า ลิงตอบ สิงโตก็ไม่ได้ขัดศรัทธาจึงตอบตกลงตามลิง

6. ลิงบอกสิงโตให้ทำดังนี้ 1) ไปอาบน้ำ 2) กำจัดเห็บเหา 3) จัดรูปแบบทรงผม 4) เอาลูกตำลึงสุกทาแก้มเสร็จแล้วให้สิงโตวิ่งไปชะโงกดูเงาตัวเองที่ลำธาร แล้วชอบใจว่า ดูดีขึ้นจริง ลิงบอกให้สิงโตเดินไปให้ทั่วป่า

7. ไปเจอสิงโตสาวตัวหนึ่ง ที่มันหลงรักอยู่ จึงถามลิงว่าจะต้องทำอย่างไร

8. ลิงจึงบอกกับสิงโตว่า เราจะพิชิตใจสิงโตสาวดูซิ สิงโตทำตามความตั้งใจไว้ และสิงโตสาวใจอ่อน รับรักสิงโตขี้เหร่สมดังใจ

ครูสุมน เดี้ยเย

(43) ปอนซะฮาย

สี่สหายกลับใจ

1.จัง จาญ เจิญ เจิง ซอม ปอน โด่ฮ เฟี่ย ซาน ซะเกาะ ตะง้ว เพี่ย กะมัด โกลน เจียะ จะนะ โม่น

หน่อย โหน่ง นิด และน้อย ทั้ง 4 เป็นเพื่อนกัน วันหยุดจะทำอาหารมอญกินกัน

2.โกน งาจ ซอม ปอน เจียะ จะนะ ดาด ๆ ม่อง เลี่ยะเมิ่น

ทั้ง 4 รับประทานของหวาน ประจำ จึงมีรูปร่างอ้วน

3.ซอม ปอน เซิญ โล่ อา ฮ็อย เจิญ ร่าน กวาญ เตี่ยะกอ กวาญ กะเวียก อาฮ็อย เจิญ

ทั้ง 4 นัดกันไปที่บ้านโหน่ง ไปซื้อขนมหวาน ท็อฟฟี่ เค้กไปกินกันที่บ้านโหน่ง

4.โค่ว เจียะ ม่อง กวาญ มิ่บๆ เลี่ยะจุ่ จำปี เกลิง จอบ ซะปะ เร่ฮ เซฮ เลี่ยะจุ่ จำปี ระ

ขณะที่กำลังกินอาหารอย่างเอร็ดอร่อย คุณตาของโหน่งมาพอดี ทุกคนทำความเคารพคุณตาของโหน่ง

5.เลี่ยะจุ่ จำปี ฮอม " เจียะ กวาญ ดาด ๆ กล่าง ปะ กอ เงียก ออฮ ปะ กอ กรออ ปะ กอ โด่ฮ ยั่ว เก่อะ

ม่าน"

คุณตาเห็นเด็กซื้อแต่ขนมหวาน จึงบอกว่า อาหารเหล่านี้กินเข้าไปอ้วน ฟันผุ ไม่เหมาะแก่เด็กๆ

6.เลี่ยะจุ่ จำปี ฮอม เจียะ ซอด ชุ เนี่ยๆ ซาจ เมี่ยะ ปะตอม กอ ปร่าด สี่มาว ซะลาว เกรียง

คุณตาบอกให้รับประทาน พวกนม ผลไม้ จะดีกว่า ทำให้ร่างกายแข็งแรง

7.ซอม ปอน เดิ่ง ปาญ กอ เลี่ยะจุ่ จำปี ซัก อา นู่ เนาะ โปย ร่าน เจียะ ซอด ชุ ร่าน ดาจ ดอ เจี่ยะ ระ เลี่ยะ จุ่

ทั้ง 4 รับปากกับคุณตาว่า ต่อไปนี้จะซื้อนม ผลไม้และผักมากินกัน

8.นู่ โก่ฮ โกน งาจ ซอม ปอน เฮ่อะ โกรฮ (กรออ) เฮ่อะ กลอญ กายะ เดี่ยะฮ กค ซะนด เปี่ยะบอด ระ

เด็กทั้ง 4 มีรูปร่างดี แข็งแรง สมส่วน ไม่อ้วนเหมือนก่อน

อ.บุญเรือน พิณเนียม

(44) กลอเปียะตะป็อด

สุนัขจิ้งจอกหางด้วน

1.แม่งไปล่ มั่ว เกี่ยะโจ่ฮ ดอนกะ ม่อง จ่าง กะมา กะซาก คะโนน เก่อะ กะ กอม เฮ่อะ เก่อะ กอย

ชายหนุ่มคนหนึ่ง นั่งตกปลาอยู่ริมขอบสระน้ำ วัดคันเบ็ดได้ปลาบ้างไม่ได้ปลาบ้าง

2.กลอ ต็อย มั่ว แดฮ โกละ (กลออ) จ็อด ร่อง แม่งไปล่ ดอน กะ

สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่ง มันสนใจมองดูชายหนุ่มตกปลา

3.กลอ เซอ แม่งไปล่ ดอนกะ แดฮ ปะเปิ่ม แม่งไปล่ กอม แดฮ เปี่ยะตะ กะล็อก พฺยิฮ ดาจ ดอน กะ เปิ่ม แม่งไปล่ กอม

สุนัขเห็นชายหนุ่มตกปลา มันก็ทำตามชายหนุ่มบ้าง เอาหางของมันหย่อนลงน้ำ ตกปลาแบบชายหนุ่ม

4.โค่ว เก็ด เปี่ยะตะ กะล็อก พฺยิฮ ดาจ โก่ฮ กะ มั่ว กิด เปี่ยะตะ แดฮ ป็อด อา กะวัก

สุนัขจิ้งจอกเอาหางแหย่ลงในน้ำ มีปลาตัวหนึ่งกัดหางมันขาดไปครึ่ง

5.แดฮ ตะกอด จ๊อด ตริ่บ เดี่ย อา ปั่ว เมี่ยะ ปรอฮ

มันดกใจ เอาหางขึ้นแล้วรีบวิ่งหนีไปอย่างรวดเร็ว

6.กลอ ต๊อย เกี่ยะ แดฮ เกี่ยะโจ่ฮ เงิ่ง เงี่ยะ ม่อง เลี่ยะว่าย โก่ฮ เปี่ยะตาย ปุ่ มั่ว โซก เปี่ยะตะ แดฮ กะพาก โต่ฮ คะตวก แกุย กวาจ เกลิง

สุนัขจิ้งจอกมันนั่ง งงอยู่ ขณะนั้นมีกระต่ายตัวหนึ่งสีขาวมีหางเป็นพวงเดินมา

7.กลอ ต็อย เซอ เดี่ยฮ อิจชา กล่าย นั่ว กอ เปี่ยะตาย กุด เปี่ยะตะ กอ เกล่ะ ดุบ เปี่ยะตะ แดฮกอ

สุนัขจิ้งจอกเห็นเข้าก็อิจฉา หาวิธีให้กระต่ายกัดหางออกเหมือนกับมันบ้าง

8.เปี่ยะตาย ปะ ญ่อง โกละ จ๊อด กอ กลอ เลี่ย ปะราว ปะรา เปี่ยะตะ ป๊อด ดุย เปี่ยะตาย กร่าง ดอน ฮะฮ...ฮะฮ...ดุย ตริ่บ เดี่ย อาระ

กระต่ายทำเป็นสนใจ ให้สุนัขจิ้งจอกเล่าเรื่องให้ฟัง แล้วกระต่ายก็หัวเราะขึ้น แล้ววิ่งหนีไป

(45) กลอจะนาย

สุนัขเจ้าเล่ห์

1.อะน่ายปุ่ ลุ่บเกริ่บ อากล่าย กวาย กล่ายวุ่น กอซอมเพี่ย เญี่ยฮ ซออ ปะคัวพยา

ชายผู้หนึ่งเข้าป่า เพื่อหาของป่ามาขาย

2.อาเซอ เกี่ยะเปี่ยะ ภลอเกริ่บมั่ว แดะฮะอจ นายปุ่ ปะออนดะราย กอแดะฮ

ชายคนนั้นไปพบหมาป่าเข้า หมาป่ากลัวชายผู้นั่นทำร้าย จึงร้องขอให้ชายผู้นั้นช่วยเหลือ

3.กลอเกริ่บ อาดเดิ่งกุ่น กออะน่ายปุ ปะลองแดะฮ นาเกรีบเจียะโนกเดะ ดุยแดะฮ กอซอน มั่วปะซา

หมาป่าบอกกับชายผู้นั้นว่า ให้ไปส่งมันที่ป่าลึกหน่อย แล้วมันจะให้เงิน 100 บาท

4.อะน่ายปุ่ ปะแดะฮ กลอโก่ฮ ดุย เก็ด ญาด คะดอง กวีจากนากลอ อาเปียะเล่ะฮ ปะคัวเกรีบเจียะโน่กเดะ

ชายผู้นั้นเชื่อว่าหมาป่ามันจะให้เงินจริง แกจึงใช้ผ้ามาห่อตัวหมาป่า แล้วแกก็หิ้วหมาป่าไปส่งที่ป่าใหญ่

5.อะน่ายปุ่ เปียะเล่ะฮ นากลอดุย เกี่ยะโจ่ะ จะมอยแม่งม่อง ซอนนู่กลอเกริ่บระ

หลังจากปล่อยหมาป่า เข้าป่าไปแล้วชายผู้นั้นก็นั่งคอยหมาป่าที่รับปากว่าจะเอาเงินมาให้ 100 บาท

6.เลี่ยะที่มั่ว เกลิงจอบ เซออะน่ายปุ่ดุย ซะมานดอน ปะราว ปะรา อะน่ายปุ่โก่ฮระ

จนกระทั่งมีชายอีกผู้หนึ่ง เดินทางมาพบเข้า แล้วสาวความเป็นไป เรื่องชายผู้คอยเงินนั้น

7. "อาว กุยาด โท่ ซัง ปิซเนาะ เตออ เทิ่ม แกวะฮ ระนะฮ ซะเพียะกลอ แดะฮเก็ดแน่ง ซอน นู่ลอราว

ซะเปิ่งแดะซมั่วโท่ แดะซกล่าย เจียะ เฮ่อปอญเปิ่งแนม" เลี่ยะที่ฮอม

ชายผู้มาใหม่บอกกับชายผู้คอยเงินว่านี่แน่ะ เจ้านี่ช่างโง่เสียกระไร เชื่อใครไม่เชื่อ ไปเชื่อหมาป่า ตัวมัน

เองก็จะเอาตัวแทบไม่รอด แล้วมันจะเอาเงินที่ไหนมาให้ท่านเล่า

8.ดุย เนญี่ยะบากโก่ฮ ฮ็อยเญี่ยฮ เญี่ยฮกะเลียงจาวระ

แล้วชายทั้งสองจึงแยกทางกันกลับบ้าน

(46) สุนัขหางด้วน

1.สุนัขจิ้งจอกฝูงหนึ่ง

2.สุนัขตัวหนึ่งกำลังหาอาหารอยู่

3.สุนัขตัวนั้นกำลังติดกำดักของชาวบ้านกำลังดิ้นอยู่

4.สุนัขดิ้นจนหางขาดแล้ววิ่งหนีไป

5.สุนัขหางด้วนวิ่งไปหาเพื่อนฝูง

6.แล้วชวนให้เพื่อนตัดหางทิ้ง ให้ด้วนเหมือนๆกับตน

7.ฝูงสุนัขห้อมล้อม สุนัขหางด้วนเพื่อที่จะไล่ออกจากฝูง

8.สุนัขหางด้วน เมื่อถูกขับไล่ ก็วิ่งหนีออกจากฝูง โดยไม่กลับมารวมกับเพื่อนอีกเลย

ยุให้รำ ตำให้รั่ว

(47) หมากับแมวเพื่อนรัก

1. หมาตัวหนึ่งมันวิ่งเล่น อยู่ในบ้านของเจ้าของมัน

2. เจ้าของมันรักมันมาก และเลี้ยงดูเป็นอย่างดี

3. แมวตัวหนึ่งโดนเจ้าของไล่ตีออกจากบ้าน มันจึงเดินเรื่อยเปื่อย พบกับหมาที่วิ่งเล่นอยู่

4. แมวแอบมองหมาตัวนั้นอย่างหน้าตาเศร้าสร้อย

5. แมวจึงพูดกับหมาว่า "เราขออยู่ด้วยได้ไหม" เข้ามาให้เจ้าของเห็นซิ หมาตอบ

6. แมวได้เข้ามาอยู่ในบ้านกับหมา เจ้าของหมาชอบแมวมากกว่า และเลี้ยงดูไว้อย่างสมบูรณ์

7. พอแมวได้มาอาศัยอยู่ในบ้าน หมากับแมวก็เล่นกันอย่างสนุกสนาน

8. เจ้าของหมาบอกกับหมาและแมวว่า "ไม่เป็นไรเล่นกันเถอะ" แล้วสัตว์ทั้งสองก็เล่นกันอย่างมีความสุข

เด็กหญิง วนิดา แสงจันทร์

(48) หมากับเสือ

1.มีหมาสองตัว ผัวเมียอยู่ในป่า

2.เสือตัวหนึ่งเดินมาหาเหยื่อ

3.เมื่อหมาเห็นเสือก็เกิดความกลัวจึงใช้กลอุบายหลอกเสือ

4.แม่หมาพูดกับพ่อหมาว่า "เมื่อวานเรากินเสือหมดไป 4 ตัว" "วันนี้เราจะกินกี่ตัว"

5.พ่อหมาบอกว่า "วันนี้เราจะกินสัก 5 ตัว" พ่อหมาตอบ

6.เมื่อเสือมาได้ยินอย่างนั้นมันก็กลัวเผ่นหนีไปนอนอยู่ใต้ต้นไม้เพราะเสือหอบ

7.ลิงอยู่บนต้นไม้จึงถามเสือว่าวิ่งหนีอะไรมา เสือตอบว่า วิ่งหนีหมา

8.เสือบอกว่า เมื่อวานหมากินเสือไป 4 ตัว

(49) เหตุใดหมากับแมวจึงแยกกันอยู่

1.หมากับแมวเป็นเพื่อนรักกัน อยู่ในบ้านเศรษฐีอย่างมีความสุข

2.วันหนึ่งหนูคาบแหวนของเศรษฐีไปไว้ในรังคลองฝั่งนู้น

3.เศรษฐีถามหาแหวน หมากับแมวช่วยกันหา หาให้ได้แหวนกับคืนมา

4.แมวพบหนูก็ตะคลุบทันที หนูร้องขอชีวิต จะเอาอะไรก็ให้ บอกมา หนูก็คาบเอาแหวนที่หายกลับคืนมา

5.แมวดีใจพบแหวนเศรษฐี อมไว้แล้วขี่หลังหมาข้ามคลองกลับบ้าน หมาบอกแมวว่า ขอพักเหนื่อยสักครู่ได้ไหม

6.หมาถามตั้งหลายครั้ง แมวก็โกรธ อ้าปากตอบเสียงดังว่า พักก็พัก แหวนหลุดออกจากปากแมว กระเด็นไป

7. พอดีปลาตัวหนึ่งอ้าปากรับไว้ได้ แมวรีบตบปลา แหวนหลุด แมวอ้าปากรับทันที ปลาตัวนั้นจึงได้ชื่อว่า ปลาคางแบน

8.เศรษฐีขอบใจแมวกับหมา ที่เอาแหวนมาคืนให้ แต่กลัวโกรธกันอีก จึงให้แมวอยู่บนบ้าน หมาอยู่ข้างล่าง

(50) ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว

1.บนต้นไม้ในป่าแห่งหนึ่ง มีแม่นกสาลิกามาทำรังพร้อมกับลูกน้อยๆสองตัว ลูกนกกำลังส่งเสียงร้องดัง "แม่จ๋าๆ หนูหิวจัง"

2.แม่นกป้อนอาหารให้ลูกทั้งสองตัว ลูกนกถามแม่ว่า "แม่จ๋า พ่อหายไปไหนจ๊ะแม่" แม่นกจึงเล่าให้ฟังว่า "พ่อตายเพราะถูกเหยี่ยวฆ่าบนภูเขา"

3.วันหนึ่งแม่บอกลูกนกว่า "แม่จะออกไปหาอาหารมาให้พวกหนู พวกหนูอย่าออกไปจากรังนะ มันอันตราย" ลูกทั้งสองก็รับคำ

4.แม่นกสาลิกาบินออกหาอาหารจนเหนื่อย ก็ยังไม่ได้อาหาร คิดถึงลูกน้อย แสนสงสารลูกเพราะยังไม่มีอาหารให้ลูกกิน

5.แม่นกพยายามบินต่อไป ไปพบเหยี่ยวภูเขา มันบินเข้ามาใกล้ๆ แม่นกตกใจรีบบินหนีด้วยความหวาดกลัว

6.เหยี่ยวคลุ้มคลั่งบินตามแม่นก รีบบินไปซุกซอกหินในภูเขา แอบซ่อนอยู่ด้วยความหวาดกลัว

7.เหยี่ยวบินตามมาอย่างเร็ว หยุดไม่ทัน อกเหยี่ยวไปกระแทกก้อนหินอย่างแรง จนอกแตกตายทันที

8.เหยี่ยวใจร้าย มุ่งทำร้ายผู้อื่น คิดจะฆ่าเขา เลยทำให้ตัวเองตาย สมดังสุ๓ษิตที่ว่า "ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว"

บุญเรือน พิณเนียม

(51) พ็อจเดิก

กลัวเปียก

1.วุ่ดวุ่ด อา เปี่ยะ เลิ่บ ซัง ตะง้ว กะตะฮ ซังกราน

สาวๆพากันไปสรงน้ำพระกันในวันสงกรานต์

2.โค่ว กะเลียง จาว ฮ็อย เซอ ไปล่ บา อัด ดาจ กอ เก่อะ เบาะฮ เซาะฮ ญิ

ตอนกลับบ้านพบชายหนุ่มสองคน จึงขอสาดน้ำให้เย็นฉ่ำ

3.ไปล่ ซอม บา อัด เดิ่ง กุ่น เฮ่อะกอ จอ ดาจ ซัด ดาจ พอจ เดิก อา ปะเมิจโนง

ชายหนุ่มร้องขอมิให้สาด กลัวเปียกเพราะต้องไปธุระ

4.วุ่ดวุ่ด เดาะ ฮอม "เย่อะกาว อัค จอ ดาจ ญี่ โท่ ระ" ไปล่บา โก่ฮ ดริ่บ เดี่ย อาระ"

สาวๆบอกว่า ขอสาดนิดเดียว ชายหนุ่มกลัวเปียกจึงวิ่งหนี

5.วุ่ดวุ่ด แป่กอา ซัด ดาจ ไปล่ บา โก่ฮ ดริ่บ เดี่ย ตอนอา เลี่ยะดาว เดี่ยะโด่นระ

สาวๆวิ่งตาม หนุ่มสองคนเห็นสะพานจึงวิ่งข้ามไป

6.วุ่ด เดาะ ดริ่บ แป่ก ไปล่ บา โก่ฮ จิฮ โอบ ม่อง ปะดัว ดาจ ชะมอ เดี่ยะโด่น โก่ฮระ

สาวๆยังวิ่งตามไปสาดน้ำ พอหนุ่มทั้งสองลงจากสะพานก็รีบไปแอบในน้ำ

7.วุ่ดเดาะ เซอ ไปล่ บา เดี่ยจิฮ โอบ ม่อง ปะดัว ดาจ วุ่ดวุ่ด เดาะ อิมอิม กร่าง กร่าง เดี่ยฮ กอ จอดระ

สาวๆเห็นหนุ่มทั้งสองหนีลงน้ำ ก็พากันหัวเราะชอบใจ แล้วเดินกลับบ้าน

8.ไปล่ บา โก่ฮ ญาด วุ่ดวุ่ด กะเลี่ยง จาว ฮ็อย ดุย ฮอม ตอน ซาซา "โปย เปลี่ยฮ นู่ เดี่ยฮ เดิก ดาจ มั่ว

เลี่ยะ จุดร ซอม กอ เจี่ยะ เก๊า เดิง ม่อง ปะดัว ดาจ ระ

หนุ่มทั้งสองเห็นสาวๆกลับ จึงพูดว่า"เฮ้อ! พันเปียกเสียที" ทั้งๆทีตัวเองอยู่ในน้ำ

(52) พอจเที่ยะจู่

กลัวรั่ว

1.มี่ เจี่ยะโน่ก กอ อะปาโน่ก ซาง โล่ ฮ็อย ปะดัว กอ ด็อย เวี่ย เปี่ยะ เงียะ เลี่ยะวี่ โล่ เกลี่ย มั่ว ระ

ตายายปลูกบ้านที่ปลายนา เลี้ยงวัวไว้ตัวหนึ่ง

2.นุ่ม มั่ว ตะงัว ปรั่ว กู่ ท็อด มิ่ เจี่ยะโน่ก กอ อะปา เจี่ยะโน่ก พอจ เที่ยะจู่ แกวฮ ระ

วันหนึ่งฝนตกหนัก ยายบอกว่ากลัวรั่วจังเลย

3.กลุ่ ดอน พอจ กอมล็อด กล็อง นา เกลี่ย โก่ฮระ

พอมืดก็กลัวขโมยจะมาลักวัวไป

4.มิ่ เจี่ยะโน่ก ฮอม กอ อะปา เจี่ยะโน่ก "พอจ กละ เกลิง เจี่ยะ เกลี่ย"

ยายพูดกับตาว่า "กลัวเสือจะมากินวัวด้วย"

5.ก็อมล็อด โอบ ม่อง ซะมด ฮ็อย เมิ่ญ เตี่ย แดะฮ ซ็อบ ปะดัว จ็อด มิ่เจี่ยะโน่ก อะปา เจี่ยะโน่ก อะปา

เจี่ยะโน่ก เมิ่ยะ เตี่ยฮ พอจ เกลี่ยโนง ซะเกียช่วฮ พอจ เที่ยะจู่

ขโมยแอบอยู่ ก็นึกไม่ได้ว่า แทนที่จะกลัววัวหาย แต่กลับไปกลัวรั่ว

6.กละ ซ็อย ปะดัว จ็อด เจี่ยะเก๊า แดะฮ โก่ฮ เมี่ยะ เตี่ยะฮ พอจ ม่อง ระ ซะเกี่ยะ พอจ เที่ยะจู่ กล่าง

โล่น อาระ

เสือคิดในใจว่า ตนเองน่ากลัวอยู่แล้ว แต่รั่วน่ากลัวมากกว่า

7.กอมล็อด เกล่ม กล่าย เกลี่ย ซะเกี่ยะฮ เกล่ม เตี่ยะฮ กละ เที่ยง เกี่ยะฮ เกลี่ย เนาะ กราะฮ แกวฮ โย่ระ

เซาะฮ เก่อะงุ่ฮ เมี่ยะ ระ

ขโมยคลำหาวัว แต่คลำถูกเสือ จึงคิดว่า วัวตัวนี้อ้วนจังเลย ถ้าเอาไปขายคงได้ราคาดี

8.เลี่ยะ ปาจ กละ พอจ เที่ยะจู่ โร่บ แดะฮ ทะลาจ ตริ่บ เตี่ยะ อา กอมล็อด ปลอน เล เซอ กละ ตริบ

แดะฮ ตริ่บ แป่ก กละ กอม ระ

ฝ่ายเสือคิดว่าไอ้รั่วจับมัน จึงวิ่งกระโดดหนีไป ขโมยเห็นเสือกระโดดหนี ก็หนีตามไปด้วย

(53) กวางแสนงอน

1.อือ! โกรธพ่อกับแม่แล้ว

2.พ่อกับแม่ให้อยู่แต่ในป่านี้ ไม่มีอะไรแปลกใหม่ น่าเบื่อจะตาย

3.ว้าว! ข้างล่างนั่น!

4.และแล้ว ลูกกวางก็แอบหนีพ่อกับแม่กวาง ออกจากป่า

5.ลูกกวางดื่นเต้น กับสิ่งแปลกใหม่ แต่มันก็เดินอย่างเงอะงะ

6.ผู้คนพากันเรียกให้ดูมัน เขาบอกว่า "กวางหลุดมาจากสวนสัตว์แน่ๆ ให้เจ้าหน้าที่มาจับไปดีกว่า"

7.แต่ลูกกวางไม่รู้ตัว มันกลับภูมิใจว่า มีแต่คนพากันสนใจมัน

8.ในที่สุด ลูกกวางก็ถูกจับตัวไปอยู่สวนสัตว์ มันคิดถึงพ่อกวางแม่กวาง คิดถึงป่า มันรำพึงรำพันกับตัวเองว่า ป่าคือบ้านของฉัน ไม่ใช่ที่นี่

(54) แก้วจำ

1."คุณแม่ขา ไปไหนมาค้ะ" เสียงนกแก้วแสนน่ารัก จะพูดเจื้อยแจ้ว เวลามีคนผ่าน

2.วันหนึ่งมีเด็กเกเรผ่านมา พูดกับแก้วจำด้วยคำหยาบ

3.เขาสอนให้แก้วจำ พูดว่า "อยากกินตีนไหม"

4.เขาซื่อ กอกก เขาชอบท้าตีท้าต่อยกับเพื่อนเป็นประจำ เขาหลอกล่อให้แก้วพูดตาม แก้วจำทำหน้างงๆ

5.แต่ กอกก ก็มาพูดอีก แก้วจำก็ยังหน้า งงๆ อยู่ดี

6.กอกกไม่ละความพยายาม เขาเอาอาหารมาล่อตาล่อใจแก้วจำ จนแก้วจำหลงพูดตาม

7.กอกก พูดซ้ำๆ แก้วจำพูดตาม "อยากกินตีนไหมๆๆ"

8.แก้วจำ พูดไปเรื่อยๆ และแล้วก็มีเด็กเกเรมาได้ยินพอดี เขาคิดว่า กอกก พูดท้าทาย จึงตรงเข้ามารุมตีรุมต่อย กอกก กอกกเจ็บตัวอย่างหนัก และไม่กล้าพูดคำหยาบอีกเลย

(55) ขนมมะ

1.ยายจำ ยายทำอะไรอยู่จ๊ะ พิมร้องเรียกตามยาย

2.ยายทำขนมมะ จ๊ะ มานี่ซิพิม มาช่วยยาย

3.หอมข้าวเหนียวนึ่งจังจ๊ะยาย

4.ข้าวเหนียวนึ่งนี่ ยายจะปั้น แล้วคลุกงาคั่วกับเกลือนี่ไงจ๊ะ

5.งาคั่วหอมจังจ๊ะ

6.น้ำตาลนี่เอาไว้โรยให้ขนมยิ่งอร่อย หวานหอม

7.อร่อยจริงๆด้วย

8.พิม..หนูเอาขนมไปฝากพ่อกับแม่หนูด้วยนะลูก แล้วพิมอย่าลืมขนมมะ ของยายนะ ต่อไปภายหน้า พิมจะได้ทำเป็นไงจ๊ะ

อ.อำไพ มัฆมาน

(56) อัวเฮ่อะดิน

ขอโทษหนูไม่รู้

1.อะน่ายงุ่ย ดอโล่กวาย กะดอบเที่ยะย่าง เญี่ยฮเตะ อาคายกวาย ชะวักเก่อะโกลนกวาย

ลุงงุ่ยปลูกมันหัวเสาไว้ในสวน มันหัวเสาออกงามดี มีหัวใหญ่และยาว

2.อะน่ายงุ่ย คายเก่อะกวาย มั่วยากะดอบ ดุย โกงตอน ชอมกอ เปียอเปิง จู่เทาะฮ

ลุงงุ่ยขุดได้ 2-3 หัว รู้สึกเหนื่อยและหิวข้าว จึงค้างไว้

3.โกนงาจ ชะโมดเปรี่ยบา อุมกออิม กวาจ เกลิง เชอเตียฮ กวายอะน่ายงุ่ย คายโล่โก่ฮ "มุ่ปะ เญี่ยฮ เฮ่อ

เก็ดนาราว อุมชอมกออิม

อุมกับอิมเด็กหญิงสองคนเดินมา พบมันหัวเสาหัวใหญ่ยาวโผล่ขึ้นมา อุมพูดกับอิมว่า ทำไมเขาถึงไม่

เอานะ

4.อุมฮอมกออิม เก็ดนากวาย อะน่ายงุ่ย คายโล่โก่ฮ พยาวนาฮ็อบ ชะวักเก่อะโกลน

อุมกับอิม จึงหักมันหัวเสา หัวนั้นกลับบ้าน เพื่อเอาไปทำขนม

5.อะน่ายงุ่ย จู่เปลี่ยะโคง เจียะเปิงฟะตุย คายกวายซักอาปลอน "อาว กบาจ เญี่ยฮ โก่ฮ เก็ดนากวาย อัว คายโล่โก่ ราว"

ลุงงุ่ยมาขุดมันหัวเสาต่อ "อ้าว! ใครขโมยไปแล้ว" ลุงงุ่ยขุดที่หักอยู่ในดินเอากลับบ้าน

6.อะน่ายงุ่ย จาวจอบฮ็อบตุย อุมกออิม เก็ดนากวาย ทะบะฮกอ อะน่ายงุ่ย "เญี่ยฮโก่ ฮราวแดม คายตุย ราวเก็ดนา เต่อฮ เทิ่มแกวะฮ ระนะ" อิมฮอม

พอมาถึงบ้าน อุมกับอิมเอามันหัวเสาออกมาอวดลุงงุ่ย บอกว่า "ใครไม่รู้ขุดมันหัวเสาไว้แล้วก็ไม่เอา เซ่อจังเลย"

7. "อะน่ายระเล คายโล่ อะน่ายโคง ซอมกอ เป.ย่อเปิง อะน่ายจู่ตาว เทอะฮกลา" อะน่ายงุ่ยฮอม

ลุงงุ่ยบอกว่า "ลุงขุดแล้ว ยังไม่เสร็จ หิวข้าว กินเสร็จ จะกลับไปขุดต่อ" อุมกับอิมกราบขอโทษลุงงุ่ย พร้อมกับคืน มันหัวเสาให้ด้วย

8.อุมกออม อาดปานอะโคง กออะน่ายงุ่ย ซอมกะเลียงกวาย กออะน่ายงุ่ย ตุยโกลนกวาญเจี่ยะเญี่ยฮ ซะเกาะระ

ลุงงุ่ยเอามันหัวเสามาทำขนม เรียกอุมอับอิมมากิน อร่อยมากจนท้องกางไปเลย

(57) ข้าวหลามล้อมรัก

1.หน้าหนาวกับข้าวหลามเป็นของคู่กัน

2. แม่ของพี ก็เตรียมทำข้าวหลามเช่นกัน

3.พ่อเลื่อยไม้ไผ่ ลำที่เปลาๆ และอ่อนกำลังดีมาทำกระบอกข้าวหลาม

4.พีกับน้องแพช่วยกันทำจุกข้าวหลาม

5.ระหว่างที่แม่กรอกข้าวเหนียว พีกับน้องไปช่วยกันหาฟืนมาให้พ่อ

6.พ่อขุดหลุมตั้งกระบอกข้าวหลาม

7.พ่อจุดไฟ พีกับน้องแพช่วยกันดูไฟไม่ให้ไหม้กระบอกข้าวหลาม ข้าวหลามเดือดหอมกรุ่น พ่อบอกว่า ข้าวหลามสุกแล้ว

8.วันรุ่งขึ้น พ่อกับแม่บอกให้พีกับแพนำข้าวหลามไปแจกญาติ และเพื่อนบ้านทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส กับข้าวหลามแห่งความรักความสามัคคี

อ. วรรณี

(58) อะปาเจี่ยะโน่กเริ่มอัวญิ

คุณปู่ช่วยด้วย

1.อินทอง โกนซาน นุ่มโกนซาน อะปา,ซอม กอ อะปา เจี่ยะโน่ก

ครอบครัวของเก่ง มีเก่ง พ่อ และปู่

2.โกนซาน โด่ฮ โกนงาจ กล่าน อะปา กอ ม่อง ฮ็อย ซะเกี่ยฮ โกนซาน เดี่ยอาว่อญ

พ่อของเก่งทำงาน ปล่อยให้เก่งอยู่เพียงลำพัง เก่งเป็นเด็กซน หนีออกไปเที่ยวนอกบ้านเป็นประจำ

3.อะปาเจี่ยะโน่ก เฮ่อะ กอ ติด นู่ ฮ็อย เฮ่อระ ดอน ตะนอมซุ เฮ่อะ กอ ว่อญ ดาจ ปะดัว บี เกริงโกน

ซาน เตี่ย ติด อา ว่อญ เมี่ยะเงี่ยฮ ฮ็อบ เฮ่อะปะแตฮ อะเร่ อะปา เจี่ยะโน่ก

ปู่ไม่ให้เก่งออกจากบ้าน ห้ามขึ้นต้นไม้ หรือเล่นน้ำคลองหลังบ้าน กลัวจะเป็นอันตราย

4.โกนซาน เตี่ย ติด อา ว่อญ เมี่ยะงีบ ฮ็อย เฮ่อปะแต อะเร่

เก่งหนีไปเที่ยว นอกบ้านไม่เชื่อฟังปู่ ทำให้ปู่ไม่สบายใจอยู่เสมอ

5. นุม มั่ว ตะงัว โกนซาน อ่วญ เด่อ ตะงัว กลุ อะหา เล่าย เฮ่ะเซิ

วันหนึ่งเก่งไปเที่ยวจนมืดค่ำ ไม่กลับบ้าน ปู่ตามหาจนทั่วหมู่บ้าน

6.ตะ.อะปา เจี่ยะโน่ก กอ อะปา โกนซาน แป่ก เซอ ว่อญ ม่อง กอ รั่ว อะปา เจี่ยะโน่ก เทีย ดัก กอ บา-

ป๊อย เลี่ยะจุด

ปู่สั่งให้ลุงของเก่งตามหา ไปพบเก่งอยู่กับชาวนาในหมู่บ้าน ปู่ โมโหมากจึงทำโทษเก่ง ที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

7.ตะงัว โด่กะราว เตี่ย ดอน ตะนอม เลี่ยะตเ เญี่ย ตะนอฮ เซอ เฮ่อะ กอ ดอน

วันต่อมา เก่งก็หนีปู่ไปเล่นเหมือนเดิม ไปขึ้นกระท้อนกิน คนอื่นบอกให้ลงเพราะฝนจะตกแล้ว

8.โกนซาน เฮอะ ปะแตฮ กะโย บอฮ ซ๊อค เลี่ยะดอ ปะนาญ แดฮ กอ เดี่ยะตุม จิฮ จิบ อา เตี่ยฮ เที่ยะเลิ่ญ ปะลอง นา เริ่ง เกี่ยะอุย

เก่งไม่เชื่อไม่ยอมลง เหนี่ยวกิ่งกระท้อนจะเอาอีกลูกหนึ่ง กิ่งกระท้อนหักลงมา ทำให้เก่งสลบ ต้องหาม ส่ง ร.พ. เป็นบทเรียนจากความซนของเก่ง

(59) งูเจ้าเล่ห์

1.อ๋อยอ๋อย เป็นงูเหลือม ตัวของมันเหลืองอ๋อย

2.วันนี้อ๋อยอ๋อย รู้สึกหิวแต่เช้า

3.อ๋อยอ๋อย จึงค่อยๆ แอบเข้าไปใต้ถุนบ้าน

4.ที่นั่น มีแม่ไก่ กำลังฟักไข่

5.อ๋อยอ๋อยเห็นมีลูกเจี๊ยบออกมา 2-3 ตัว

6.อ๋อยอ๋อย จึงเอาหางฟาดกระบุงข้าวเปลือก หวังจะให้กระบุงหล่น ให้แม่ไก่ตกใจ

7.แม่ไก่ตกใจ ร้อง กะต๊าก กะต๊าก อ๋อยอ๋อยจึงฉวยโอกาสฉกลูกเจี๊ยบ

8.อ๋อยอ๋อย เป็นงูเจ้าเล่ห์จริงๆ ไม่น่าคบเลย แม่ไก่รำพึงในใจ

(60) งูเห่ากับพังพอน

1.ในเช้าตรู่ของวันที่อากาศแจ่มใส ฉันมาเก็บฟืนที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ เสียงนกกระจาบร้องเรียกกันเซ็งแซ่

2.ที่โคนต้นไม้ใกล้ๆกันมีกระต่าย 2 ตัวน่ารัก กำลังหาอาหาร

3.แต่แล้ว ฉันก็อดสั่นขวัญแขวน เพราะมี งูเห่าโผล่ขึ้นมาจากพงหญ้า

4.ฉันบอกกับมันว่า "มาทางไหน ไปทางนั้น"

5.แต่มันกลับมองจ้องเขม็งไปที่รังนกกระจาบ

6.มันพุ่งตัวเข้าหารังนกกระจาบทันที โดยไม่ทันมองว่า มีพังพอนตัวหนึ่งเข้ามาขวางไว้

7.มันจึงหันมาสู้กับพังพอน มันขู่ ฟู่! ฟู่! พังพอนก็กัด หงับๆ

8.แต่ในที่สุด งูก็พ่ายแพ้เลื้อยหนีพังพอน

.อะปา เจี่ยะโน่ก กอ อะปา โกนซาน แป๊ก เซอ ว่อญ ม่อง กอ รั่ว อะปา เจี่ยะโน่ก เทีย ดัก กอ บา-ป๊อย

ป้ารวง สืบวงศ์

(61) เกี่ยะตำซ็อบเปล่ด

เจ้าปูคิดผิด

1.เกี่ยะดำ มั่ว แดฮ เฮ่อะ เตี่ยฮ จ็อค ต็อย ซะรอม โค่ว แดฮ โดดโดด ม่อง โก่ฮ เกี่ยง เตียะ ดุม จิฮ ปะดัว ต็อย ซะรอม ซะแก โม่ด แดฮ ระ

เจ้าปูตัวนี้ ไม่ชอบเดินบนดินเลนเพราะยังที่ดอนตัวเล็กอยู่ เคยตกลงไปในเลน มันแสบตามาก

2.เกี่ยะดำ แดฮ กวาจ อา กล่าย เตี่ยะน่าย ม่อง ตะม็อย ตะม็อย เมี่ยะ เฮ่อะ มัว กอ ซะรอม โก่ฮ ระ

เจ้าปูเดินไปหาที่อยู่ ที่ไม่มีเลน

3.อะโค่ว แดฮ กวาจ ม่อง โก่ฮ นุ่ม เกี่ยะเจม ตะเมาะ มั่ว ปอ แปก เกี่ยะดำ ระ

ในระหว่างที่เดิน มีนกเหยี่ยวตัวหนึ่ง บินตามมา

4.เกี่ยะเจม ตะเมาะ ปอ แป๊ก เกลิง กร็อบๆ เมิ่จ เก่อะ โร่บ เกี่ยะดำ ปะ จะนะ ระ

นกเหยี่ยวบินตามมาติดๆ หมายจะจับเจ้าปูเป็นอาหาร

5.เกี่ยะเจม ตะเมาะ โร่บ เก่อะ เกี่ยะดำ ดุย เกี่ยะดำ พ็อจ ติด อุปาย ฮอม กอ เกี่ยะเจม ตะเมาะ "พุยุน อ้ว โก่ฮ เฮ่อะ มัว กอ โร่ฮ โพ่ฮ มัว"

ปูวิ่งไม่ทัน เพราะนกบินเร็วมาก ปูจึงออกอุบาย พูดกับนกเหยี่ยวว่า เนื้อของข้าไม่อร่อยหรอก

6.เกี่ยะเจม ตะเมาะ เมิ่ญ เกี่ยะดำ ฮอม โต่ฮ โท่ ซะและฮ ปะมา เกี่ยะดำ เก่อะ อะโคง เลี่ยะ โย่ฮ ง่าญ พะลุด ติด นู่ ปาญ เกี่ยะเจม ตะเมาะ ระ

นกเหยี่ยวชักลังเล ปูได้ทีจึงสะบัดก้ามอย่างแรง หลุดออกมาได้

7.เกี่ยะเจม ตะเมาะ ปอ แป๊ก เกี่ยะดำ ซะ เกี่ยฮ เกี่ยะดำ ดริ่บ ลุ่บ ปะคัว ซะรอม ปะ กอ เกี่ยะดำ เปลี่ยฮ พั่ว ระ

นกบินมาทัน แต่เจ้าปูวิ่งลงดินเลน จมลงไป ทำให้เจ้าปูรอดตาย

8.จะ นู่ โก่ฮ เกลิง เกี่ยะดำ เฮ่อะ พ็อจ เฮ่อะ ดุฮ เมี่ยะ เล่ะ ซะรอม ปลอน ระ เดี่ยะเมี่ย นู่ ซะรอม เซียง ฮา เก่อะ เปลี่ยฮ ผั่ว

จากนั้นมา ปูไม่เกลียดและกลัวเลนอีกแล้ว เพราะเลนเป็นที่พรางตัวมันอย่างดี

(62) โดงปะกาวดาด

ดอกไม้หวาน

1.มุ่ ปะกาว ราว รั่ว โปย อา โซ่ด ดาจ ดาด เญี่ยฮ ซะเกาะ ค็อฮ กล่าง

ดอกไม้อะไรนะ พวกเราไปดูดน้ำหวานกันดีกว่า

2.เก็ด ดาจ ดาด ปะกาว พฺยาว นา คะปัว ก่าง เด่บ โล่ เก่อะ โต่ฮ จะนะ

เอาน้ำหวานกลับรัง เก็บสะสมไว้เป็นอาหาร

3.อา กล่าย โดง ปะกาว เมี่ยะนุ่ม กอ ซะมาว เมี่ยะเรี่ยะ โม่ ดาด ซัก อา ระ โปย ซาย เดี่ยฮ จ็อด กล่าง ระ

ไปหาน้ำหวานที่หวานหอมกันต่อเถอะ พวกผึ้งอย่างฉันชอบมาก

4.เลี่ยะเง่อ โก่ฮ อัว เซอ โดง ปะกาว เมี่ยะ แกฺย กล่าง ซอม กอ นุ่ม ดาจ ดาด อัว เมิ่จ เก่อะ ก็ก เกี่ยฮ "โดง ปะกาว ดาด"

บางครั้ง ฉันพบดอกไม้ที่สวยงามมาก และมีน้ำหวาน ฉันอยากเรียกพวกดอกไม้ว่า "ดอกไม้หวาน"

5.รั่ว โปย กล่าย โดง ปะกาว ดาด เญี่ยฮ ซะเกาะ เฮ่อะ แดม เกี่ยฮ เมี่ยะเล่ะ ระ

พวกฉันหาดอกไม้หวานกันไม่รู้จักเบื่อเลย

6.เกลี่ยฮ ต็อย เน็าะ คะนอม โล่ ปะกาว ซะวัก ซาย ระ

ในโลกนี้คงสร้างดอกไม้ใครพวกผึ้งอย่างเรา

7.ดาจ ดาด รั่ว โปย เก่อะ แน่ง โก่ฮ โต่ฮ จะนะ เมี่ยะ ปะ กอ โปย โม่โจ่ ซอม กอ ท็อด เยิ่ก กอม ระ

น้ำหวานที่พวกฉันได้มา เป็นอาหารที่ทำให้สดชื่น และแข็งแรงด้วยนะ

8.ปะกาว กาจ ดาด กอ ซาย โก่ฮ โต่ฮ เซา โต่ฮ เลี่ยะโง่ เญี่ยฮ ซะเกาะ โรง

ดอกไม้หวานกับผึ้งจึงเป็นของคู่กัน

(63) ตอนชะเลิงเปี่ยะรุ่เฮ่อะ

โด่งหรือดังกันแน่

1.เมี่ยะนิ่ฮตรุฮนา มั่วโก่ฮ โมดกลัก มั่วโก่ฮ กะโต ดาง อาว่อน ป้วเฟะฮกอม

วัดแห่งหนึ่งจัดงานเผาศพพระ

2.เลี่ยะกุยาจ พะโดด อะพิโท่ ดุยโต่ ฮ เญี่ยฮ เตียะเจิก ปะโมดกาว ปะกาว ดอญ ปะกาวดาง

คนหูหนวกชวนคนตาบอดไปเที่ยวงานด้วยกัน

3.เมี่ยะนิ่ฮ กะโดดางโก่ฮ จะโนน เลี่ยะ ปุฮตัว ดอนเลี่ยะดาว อะกะฮ กอเมียะนิ่ฮ โมดกลัก เป่อปะโมด

กาว

พอเสร็จพิธีสงฆ์แล้ว ก็มีการจุดพลุเฉลิมฉลอง สวยงามมาก

4.เมี่ยะนิ่ฮ โมดกลัก ฮอมเกี่ยะ "ปะโมดกาว คะเตาะฮ เปี่ยะ รุ่ แดฮท็อด ชะเกี่ยะเฮ่อะ เซอ แดฮ ดอนอา

เลี่ยะดาว อะกะฮ

คนหูหนวกชี้พลุบนท้องฟ้าให้คนตาบอดดู บอกว่า สวยมากๆ

5.เมี่ยะนิฮ กะโตดาง ฮอม "ปะโมดกาวคะเตาะฮ ดอนชะเลิง เลี่ยะดาว อะกะฮ ตะมะช ตะโมน เกยแก

วะฮ ชะเกี่ยะ เปียะรุ่ โร่มชาญ แดฮ เฮ่อะมัว

คนตาบอดบอกว่า พลุแตกเสียงดัง แต่ไม่เห็นลอยโด่งขึ้นเลย

6.เมี่ยะมัวไก่ฮ ฮอม "เมิ่นชะโร่ชาญ เปี่ยะรุ่ดอน เฮ่อะ ชะเลิงมัว" เมียะนิ่ฮมั่วปลอนโก่ฮ ฮอม "ดอน

ชะเลิงแกวฮ ชะเปียะรุ่ เฮ่อะมัว"

คนหูหนวกบอกว่า พลุลอยโด่งในท้องฟ้า สว่างไสว สวยมาก แต่เสียงแตกไม่ดังเลย

7.เมี่ยะนิ่ฮ โก่มล่างเมิ่น เญียฮบา กะยัน จันละฮ เญีย.ฮชะเกาะ เมิ่นเตี่ยฮ เมิ่จเก่อะ ชานดู ชอมบาโก่

ชระ

สองคนเถียงกัน คนหนึ่งบอกว่า "ดังแต่ไม่โด่ง" อีกคนหนึ่งบอก "โด่งแต่ไม่ดัง" คนที่อยู่ข้างๆเห็นสอง

คนเถียงกัน ก็สงสาร แต่ก็อดหัวเราะไม่ได้

(64) เกี่ยะเจมอะเตี่ยดาว

นกเป็ดน้ำ

1.ปะตัว บิ่ แม่กลอง นุ่ม อะเตี่ย ดาจ มั่ว เบ่อะ

ที่แม่น้ำแม่กลอง มีครอบครัวนกเป็ดน้ำอาศัยอยู่

2.นุ่ม มั่ว ตะง้ว เบ่อะ แดฮ กะวาจ นา โกน อา ว่อญ เวี่ย พะลัด เมิ่ก เพี่ย เปี่ยะโตน เลิ่จ

วันหนึ่งพ่อแม่นกเป็ดน้ำ พาลูกๆไปเที่ยวที่สนามหน้าโรงเรียนวัดม่วง

3.โกน อะเตี่ย ดาจ ว่อญ เปลา เจี่ยะเก๊า พะลัด ชัว บ็อด บ็อด โก่ฮ ระ

พวกลูกๆกลิ้งเกลือกไปบนสนามหญ้ากับยอดหญ้าอ่อนอย่างมีความสุข

4.ดุย ดิฮ กลอฺ ปนะ เกลิง ทะเดียง กิด โกน อะเตี่ย ดาจ

แต่แล้ว พวกนกเป็ดน้ำ ก็พบกับพวกสุนัขเกเร รุมกันไล่กัดนกเป็ดน้ำ

5.เบ่อ แดฮ กอม โกน แดฮ กอม ตริ่บ เปียก เตี่ย เญี่ยฮ มั่ว กล่อง อัว มั่ว กล่อง

พ่อกับแม่นกตกใจร้องลั่น แตกกันไปคนละทาง

6.ชะเกี่ยฮ เก๊า ซอ อะเตี่ย ดาจ นุ่ม ม่อง กวะฮ เพี่ย เกลิง เริ่มแป๋ง ทะเดียง กลอ โร่บ โกน อะเตี่ย ดาจ

เกด นา อะจา เพี่ย

แต่โชคดี มีเด็กนักเรียนใจดี มาช่วยไล่สุนัขเกเร และจับลูกนกเป็ดน้ำมาให้คุณครู

7.อะจา เพี่ย กอโกน กวะฮ เกด แน่ง กะลา จักคาว จุด อะเตี่ย ดาจ นา จอฮ จ่าง บี แม่ง เบ่อะ แดฮ

คุณครูบอกให้เด็กๆหาลังมาใส่ แล้วพาลูกนกไปคอยพ่อแม่นกที่ริมฝั่งแม่น้ำ

8.กวะฮ เพี่ย เดาะ เกด นา จอฺฮ โล่ ดุย เฮ่อะ โล่ะ เบ่อะ แดฮ เดิ่ง นา ระ

พวกเด็กๆนำลังไปวางไว้ ที่ริมแม่น้ำ แล้วเฝ้ามองในที่สุด พ่อแม่นกก็มารับลูกมันบินกลับรังของมัน

พวกเด็กๆดีใจมาก ที่ได้ช่วยเหลือลูกนกเป็ดน้ำ

(65) กะป๊อย

ปลา 3 ตัว

1.นุ่ม กะป๊อย โด่ฮ รั่ว ซะดาก ซาน เญี่ญฮ ซะเกาะ

มีปลา 3 ตัวเป็นเพื่อนกัน

2.ตะงัว เน๊าะ กะ ซอม ป๊อย โก่ฮ อา ว่อญ ปะดัว กอ เตี่ยะน่าย เกลิ่ง ปล่าก ม่อง ปะดว บี

วันนี้ปลาทั้ง 3 ไปเที่ยวที่ซากเรือ

3.กะ ซอม ป๊อย เซอ กะ ปะ ปะนะ นิ่ด ซัว ม่อง กอ เกลิ่ง ปลั่ก โก่ฮ ระ

ปลาทั้ง 3 เจอปลาเกเรที่อาศัยอยู่ในซากเรือ

4.กะ ปะ ปะนะ ซะมาน "มุ่ เกลิง ปะ เตี่ยะ น่าย เน๊าะ ราว" กะซอมป๊อย ฮอม "โปย เกลิง ว่อญ โนง

ปลาเกเรถามว่า "มาทำอะไรที่นี่" ปลาทั้งสามตอบว่า "พวกเรามาเล่น"

5.กะ ปะ ปะนะ โค่ว เปฺย่อ เมิ่จ เก่อะ โร่บ เจี่ยะ กะ ซอม ป๊อย ปะ จะนะ ระ

ตอนที่พูดปลาเกเรก็หิวอยากจับปลาทั้งสามเป็นอาหาร

6.กะ ปะนะ ฮอม " ปิ่ฮ เต๊าะ ทะปัก ลุ่บ เกลิง เตี่ยะน่าย ปะยอ อัว เกลิง กอ อัว เจียะ เทาฮ คอฮ คอฮ"

ปลาเกเรบอกว่า "เจ้าบุกรุงที่ของข้า ฉะนั้นมาให้ข้ากินซะดีๆ"

7.กะ ซอม ป๊อย เที่ยะแร่ก เบิญ ดาจ เตี่ย กะ ปะ ปะนะ เบิญ แป๊ก เฮ่อะ เกี่ยฮ ตาบ มัว

ปลาทั้ง 3 จึงรีบว่ายน้ำสุดแรง จนปลาเกเรตามไม่ทัน

8.ดุย กะ ซอม ป๊อย โก่ฮ เฮ่อะ อา กล่าย เจี่ยะ เตี่ยะน่าย เญี่ยฮ ตะนอฮ ซะอาญ อา ว่อญ เตี่ยะน่าย

เญี่ยฮ ตะนอฮ ปะกอ โด่ฮ ออน ตะ ราย เก่อะ ม่าน โรง

ปลาทั้ง 3 หนีทัน และก็จะไม่ไปที่ของคนอื่นอีก เพราะการไปเล่นที่ของคนอื่นอาจเกิดอันตรายได้

(66) ปลาซะโด

1.ที่ในบึง วังมะนาว มีปลาซะโดตัวใหญ่

2.มีชายคนหนึ่งชื่อกวง อาศัยอยู่แถวนั้น เขาชอบตกปลา

3.เขามักใช้ไส้เดือนเป็นเหยื่อ

4.แต่ปลาซะโด ก็ไม่กินเหยื่อ

5.เขาจึงใช้หอยขมเป็นเหยื่อ

6.ปลาชะโด มาฮุบเหยื่อหอยขมที่เบ็ดของเขา

7.ปลาชะโด ดึงเบ็ดอย่างแรง ต่างยื้อด้วยแรงกันพักใหญ่

8.ปลาชะโด ถูกลากขึ้นมา แต่พ่อของกวงมาพบเข้า พ่อบอกว่า ปลาชะโด เป็นปลาที่หายาก ให้กวงปล่อย ปลาชะโดไป เพื่อมันจะได้ขยายพันธ์ต่อไป

(67) จาญกออะเตี่ย

เป็ดกับไก่

1.จาญ กอ อะเตี่ย ม่อง เญี่ยฮ ซะเกาะ

เป็ดกับไก่อยู่บ้านเดียวกัน

2.จาญ เบิญ ดาจ เฮ่อะ เล่บ เตี่ยะเมี่ยนู่ โต่ฮ ซอดเต่อ

ไก่ว่ายน้ำไม่เป็น

3.อะเตี่ย เบิญ ดาจ ซ็อดปลอด อะเตี่ย โต่ฮ ซ็อดเต่อ ซ็อดดาจ

เป็ดว่ายน้ำเก่ง

4.จาญ กล่าย เจี่ยะ จ่างกะมา เตี่ยะดุม จิฮ อา ปะดัว ดาจ ซะเนี่ยง เจี่ยะเก๊า เดิก อ๊อด ตะฮ

ไก่หากินตามสระ พลัดตกลงไปในสระ ตัวเปียกปอน

5.อะเตี่ย เซอ จาญ เตี่ยะดุม ดาจ ฮอม กอ จาญ "เออ จาญ มุ่ ปะ รั่ว เฮ่อ ปอ ดอน ราว"

เป็ดเห็นไก่ตกน้ำ จึงบอกไปว่า "นี่แนะเพื่อนทำไมไม่บินขึ้นไปบนบกเล่า"

6.จาญ ฮอม "เจี่ยะเก๊า อัว เดิก ซะเนี่ยง อัวเดิก อัว ปอ เฮ่อะ เก่อะ มัว"

ไก่บอกว่า "ตัวฉันเปียกหมดฉันบินไม่ได้หรอก"

7.อะเตี่ย เบิญ ดาจ อาพ่วง เริ่ม จาญ กอ จาญ ดอน ซัง เก่อะ เปลี่ยฮ พั่ว ระ

เป็ดจึงเข้าใจ ช่วยพยุงไก่ ให้ไกล้ฝั่ง ไก่ขึ้นฝั่งได้

8.อะเตี่ย กอ จาญ ม่อง เกาะ มั่ว จอฮ ตะซาก จ็อด ตะซาก กายะ ซอมบา ระ

เป็ดกับไก่ต่างก็อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขแล

(68) ไปเก็บมะม่วงกันเร็ว

1.ดงชอนเป็นคนขยันและใจดี เขามีเพื่อนมากมาย

2.คนในหมู่บ้านดงชอนประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวนและทำนา

3.ในไร่มีผลไม้หลายชนิด เช่น มะม่วง มะปราง มะพร้าว ขนุน กระท้อน และอย่างอื่นอีกมากมาย

4.ดงชอนและเพื่อนๆ ชอบไปเก็บผลไม้ที่ร่วงหล่นจากต้น

5.เมื่อถึงเดือนเมษายน-พฤษภาคม มะม่วงเริ่มแก่ และหล่นจากต้น

6.วันนี้มีลมพัดแรง ดงชอนและเพื่อนๆชวนกันไปเก็บมะม่วงในไร่

7.ถ้าหากลมพัดไม่แรง มะม่วงหล่นน้อย ดงชอนและเพื่อนๆจะร้องเรียกลม "อิท่ง เอย อิท่ง โกน ปิ่ฮ เอิจ จิฮ เพี่ยะโต่ โกล่ง เพี่ยะเม่ โร่บนา เกดเน่ง กอ กยา บา เบ่อะ วู่วุ่ฮ วู่วุ่ฮ วู่วุ่ฮ"

8.วันนี้โชคดีลมพัดแรงตามคำเรียกขอ มะม่วงหล่นมาก ดงชอนเก็บอย่างว่องไว ได้มะม่วงมากมาย ใส่ย่ามไม่หมด ต้องจับชายผ้าถุงยกขึ้นมาห่อมะม่วง ดงชอนใส่มากไป ผ้าหลุด เพื่อนๆได้หัวเราะฮากันครื้นเครงไปเลย

(69) ผูกฟันไว้ทำไม

1.เด็กชายดาจ เป็นคนอารมณ์ดี เพื่อนเล่นมากมาย

2.ดาจชอบเล่นกับหมาด้วย เล่นหยอกล้อกันไปกันมา หมาดึงโสร่งหลุดกันโผล่ เพื่อนหัวเราะกันใหญ่เลย

3.วันนี้ดาจ มาเล่นที่บ้านพี่คุณ เล่าเรื่องตลกให้พี่คุณฟังหลายเรื่อง พี่คุณหัวเราะ อ้าปากกว่างเลย

4.พี่คุณจัดฟันไว้ เพื่อให้ฟันสวย และแข็งแรง แต่ดาจไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น

5.ดาจมองจ้องดูปากพี่คุณด้วยความสงสัย จึงถามว่า "พี่คุณผูกฟันไว้ทำไม กลัวฟันหายหรือ"

6.พี่คุณยิ้ม ดาจพูดต่อไปว่า "ยายของหนูไม่ได้ผูกฟัน ฟันจึงหายหมดเลย"

7.พี่คุณชี้ที่ฟันและบอกว่า "อย่างนี้เขาเรียกว่าจัดฟัน เพื่อให้ฟันสวยและแข็งแรง"

8.ดาจยิ้มและบอกกับพี่คุณว่า "หนูจะรักษาฟันให้ดี เมื่อโตขึ้นจะได้ไม่ต้องผูกฟันแบบพี่คุณ"

(70) เปิ่งเตียง

พุงกาง

1.โม่...ชะมาว เมี่ยะบัว คะนา แกวฮ ระ

หอม..ถั่วคั่วจัง

2.ป๊อก...ป๊อก...ป๊อก เปี่ยะรุ่ โร่มซาญ ย่าย ทะนัก เมี่ยะร่อจ ฟะ ปาญ โก่ฮ โกก โกน "เออ โดงซอน คุ วาด ซอดเปรี่ย ญู่โกน"

ป๊อกๆๆ เสียงแม่ตำน้ำพริก ปากก็ร้องเรียก เกิ้น เกิ้น ลูกอยู่ไหนมาช่วยแม่ขูดมะพร้าวหน่อย

3. "เย่อะมิ่ เก่อะเลมิ่" โดงซอน ฮอม ตุยอา คุวาด ซอดเปรี่ย กอ มิ่ ระ

"ได้จ้ะแม่" เกิ้นรีบเอากระด่ายมาขูดมะพร้าวที่แม่เตรียมไว้

4.มิ่ ปอด ตะเง็ด ดาจ ตอฮ ซอด เปรี่ย โดงซอน ร่อง กุย ปะมด ปะดัว พาว

แม่คั้นกะทิ เกิ้นช่วยดูไฟในเตา

5.มิ่ จีเรียง กะโปด ฟะ โดงซอน ร่อง เซอ ดาจ ปาญ โฟ่ ฟะ ตะนะฮ ตะนายเดิง กอ เมี่ยบัว คะนา โม่ แกว็ฮระ

แม่ปรุงแกง เกิ้นนั่งมองน้ำลายแทบหก เพราะ กลิ่นแกงใบมะรุมกับถั่วเขียวของแม่ มันหอมจริงๆ

6.ฟะ จิน ตุย โดงซอน เดิก เปิง เจี่ยะ กอ ฟะ ตะนะฮ คะนายเดิง เจียะ พัว กล่าง อา เปิ่ง เตียง ระ

พอแกงสุก เกิ้นตักข้าวร้อน มากินกับแกงใบมะรุมกับถั่วเขียว เกิ้นกินหลายจานแล้วพุงของเกิ้นก็เริ่มกาง

7.โดงซอน เซาะโม่ด กรออฮ เยิ่ม เฮ่อ พัว "โดงซอน เจียะ กล่าง อา" มิ่ ฮอม

เกิ้นอืดอัดมาก แม่บอกว่า "เกิ้นลูกกินมากไป.."

8. เย่อะโกน เจียะ บัก อา โก่ฮ โด่ฮ โด่ฮ ยั่ว เลี่ยะปะ เลี่ยะเฮิญ ม่อง กอ เจียะ เจียะ ชะ บอด กะราก โก่ฮ โด่ฮ กุ่น ระ

"โถ่! ลูกแม่ การกินอะไรต้องกินแต่พออิ่ม อย่าเพลิดเพลินกับความอร่อย กินมากๆพุงกาง อึดอัดนะลูก"

อ.อำไพ

(71) เพื่อนรัก

1.เพื่อนรักของฉันคือสุนัข ชื่อน้ำตาล

2.น้ำตาล ชอบมานอนคอยฉันที่หน้าบ้านเสมอ

3.ถ้าอากาศหนาว ฉันจะใส่เสื้อผ้าให้น้ำตาล

4.ถ้า น้ำตาลไม่สบาย ฉันจะคอยดูแล

5.บางครั้งพวกสุนัขเกเรมา น้ำตาลก็วิ่งไล่ให้ออกจากบ้าน

6.น้ำตาล เป็นเพื่อนวิ่งเล่นที่แสนสนุก

7.ฉันฝึกให้มันทำตามคำสั่ง

8.แต่เพื่อนรักของฉันพูดไม่ได้ ใครอยากมีเพื่อนอย่างฉันบ้าง

(72) ภาพ แพง พิม ทอง

1.ภาพกับแพงเป็นลูกชาวนา เด็กทั้งสอง ช่วยพ่อแม่ดูแลไอ้หวานกับอีเย็นทุกวัน

2.ไอ้หวานกับอีเย็นเป็นควายที่ช่วยครอบครัวของภาพและแพงทำนามาหลายปี

3.ไอ้หวานกับอีเย็น จึงเป็นสมบัติล้ำค่า ของครอบครัวชาวนา

4.ครอบครัวของภาพ แพง พิม ทอง เป็นครอบครัวชาวนาที่มีชีวิตแบบดั้งเดิม

5.แต่แล้วพิมกับทองก็พบความเปลี่ยนแปลง

6.พี่ทองจ๋ะ..ช่างเขาเถอะ รถไถต้องใช้น้ำมัน เราไม่ใช้ดีแล้ว เพราะน้ำมันแพงขึ้นทุกวัน ต่อไปคงลำบาก

7.นั่นนะซี พิม พี่ว่าเราอยู่แบบพอเพียงนี่ดีที่สุด

8.ลูกๆของเรา จะได้เห็นแบบอย่างที่พอเพียง เขาจะเติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความสุขตลอดไป

(73) ตะเมียงแกว ฮระ

มหัศจรรย์จริง

1.อะน่ายเจิ่น เตียะตัวเกลีย อาทัวต็อย ปะดัวเวี่ย นู่เกี่ยะ ยีย เปราะ

ลุงเจิ้นจูงวัวออกไปไถนาแต่เช้ามืด

2.ตะงัว ชะเลิง ดอนญิ อิน่ายซอดเจียะ ซอมเพี่ย อะน่ายเจิ่น ปะลองเปิง กออะน่ายเจิ่น เจียะปะตัวเวี่ยระ

พอสายหน่อยป้าเจี๊ยะก็หาบข้าวไปส่งให้ลุงเจิ้นที่ทุ่งนา

3.อะโค่ว อะน่ายเจิ่น ทัวม่องต๊อยโก่ฮ อะน่าย เจิ่น ทัวเตี่ยฮ กะซางซุ่มจ่าด อะน่ายเจิ่นเฮ่อะแดม มั่วซาจ

ขณะที่ลุงเจิ้นไถนาอยู่นั้น ก็ไถถูกรูงูเห่า แต่ลุงเจิ้นไม่รู้

4.ซุ่มจ่าดโก่ฮ แดะฮเทียปะโนด ปะฮอด นู่กอ อะน่ายเจิ่น ทัวเตี่ยฮ กะซางแดะฮ ซุ่มจ่าดแดะฮ แตกวั่ว

ปะซะนะ กลอะน่ายเจิ่น

งูเห่าโกรธมากที่ลุงเจิ้นไถถูกรู คิดอาคาดจะกัดลุงเจิ้น

5.อะน่ายเจิ่น ปลอนเล เวิ่ดเทาะฮ ย่าด คะดอง ปะตัวกอ เตี่ยะน่าย เจียะเปิง โก่ฮ ระ ตุยฮอม กออิน่าย

ซอดเจียะ อาเก็ดแน่ง ย่าดคะดองโก่ฮ ระ

ลุงเจิ้นลืมผ้าขาวม้าไว้ที่กินข้าว จึงร้องบอกให้ป้าเจี๊ยะเอามาให้ที

6.อิน่าย ซอดเจียะ อาบอด เก็กยาด คะดอง ปะตัว กอ เตียะน่าย เจียะปิงโก่ฮ เซลเตียฮ ซุ่มจ่าด เดิจ กะ

เวนม่อง ปะตัวยาดคะดองโก่ฮ แม่งกิด อะน่ายเจิ่นระ

ป้าเจี๊ยะไปหยิบผ้าขาวม้าเห็นงูเห่าขดอยู่ รอกัดลุงเจิ้น

7.ซุ่มจ่าด เซอ ยาด อิน่ายซอดเจียะ โค่วนุ่ม เตียะม่อง ปะต็อบซอนทิ แดะฮ กุยะ อา อาวเจี่ย ตุย แดะฮ

ยากเตียะโนก เฮ่อะม่าน เซ่ะโฮดแดะฮ ดอนเลี่ยะเบี่ยะจิฮ แดะฮโล่ เตี่ยอาระ

งูเห่าเห็นป้าเจี๊ยะก็อ่อนแรง ไม่สามารถกัดได้ก็ค่อยๆเลื้อยไป

8.อิน่ายซอดเจียะ มิบจอด ปั่วเมียะโล่น "ออง เจียะเน่ะฮ อองเจียเน่ะฮ" อิน่ายซอด เจียะ กะ ญาญดอน "เตี่ยะเมี่ยนู่อัว นุ่ม ปะต็อบ ซอนทิ ซุ่มแดะฮ กิจ เฮ่อะม่านระ"

ป้าเจี๊ยะดีใจ ร้อง "ไชโย! ไชโย!" เพราะฉันตั้งท้องนี่เอง งูถึงอ่อนแรง

(74) มอญกับลาว

1.คนมอญลงไปเก็บดอกสโนในคันนา

2.ไปเจอแดนเข้ารังหนึ่ง คนมอญเรียกแดนว่า "โท"

3.พอเข้าไปใกล้รังแตน ถูกแตนต่อยวิ่งหนีตะโกนเป็นภาษามอญว่า โท..โท..

4.คนมอญก็วิ่งหนีเตลิดเปิดเปิง

5.ปากก็ตะโกนว่า โท..โท..

6.คนลาวเมื่อได้ยินคนมอญบอกว่า โท ก็คิดว่า โถ ใส่แกง

7.แกก็วิ่งไปหา ปากก็ตะโกนบอกว่า "มอญโง่ เจอโถบ่เอา"

8.คนลาววิ่งไปก็โดนแตนต่อย

(75) ม้าแสนสำราญ

1. อัว โต่ฮ แชฮ เร่อะ ฮี..ฮี

ฉันร้อง ฮี้..ฮี้..

2. ฮ็อด นู่ อัว โต่ะฮ แชฮ มัก

เพราะฉันเป็นม้าหนุ่ม

3. อัว นุ่ม กายะ โก่ ซาย ท็อด เขิ่ก ระ

ฉันมีร่างกาย สง่างาม แข็งแรง

4. เมี่ยะนิ่ฮ เตาะ กอฺ อัว โต่ฮ แชฮ กะวาจ ปะขัง อะยาง กอฺ อัว แกย อ็อฺด กะโน็ด ระ

พวกผู้คนชอบให้ฉันเป็นม้าแห่งนาค แต่งตัวให้ฉันสวยเชียว

5. อัว เก่อะ ลุ่บ ว่อญ ปัว รุ่บ อะย่าง กอฺม ระ

ฉันได้แสดงหนังด้วย

6. อัว ตริบ เปราะฮ จ็อฺด จะร็อฺด คอฺฮ เฮ่อะ อะ นุ่ฮ

ฉันวิ่งเร็วจี๋ และนิสัยก็ดี ไม่เคยดื้อด้าน

7. อะวี่ โล่ อัว กอฺ คอฺฮ อัว เตี่ยะฮ จ็อฺด เจี่ยะ ชัว บ็อด บ็อด คาจ ซะอะฮ ซะอะฮ อะกาซะ คอฺฮ คอฺฮ

เลี้ยงฉันดีดีนะ ฉันชอบหญ้านุ่มๆ น้ำสะอาด อากาศดีดี

8. อะวี่ โล่ อัว กอฺ เกราะฮ กลอญ อัว เก่อะ นุ่ม เซ่อะฮ โฮ่ด เมี่ยะนิ่ฮ เตาะ เก่อะ ดาก จะฮ อัว ระ

เลี้ยงให้ฉันอ้วนพี ฉันจะมีกำลัง จะได้ให้ผู้คนขี่หลังเอย

(76) เมล็ดฟักทอง

1.จี๊ดเป็นจิ้งหรีดตัวอ้วนๆ มันชอบกินผักมาก

2.วันหนึ่งจี๊ดกินเมล็ดฟักทองสีเหลืองเม็ดหนึ่งเข้าไป

3.จี๊ดรู้สึกอิ่มอย่างประหลาด

4.จี๊ดเดินเล่นไปตามกอผัก อย่างสบายใจ

5.ทันใดนั้น! เจ้าไก่มาเจอจี๊ดมันใช้จะงอยปาก ดมๆ จิบหมับ ทันที!

6.มันกลืนจี๊ดเข้าไปในท้อง ทำให้จี๊ดดิ้นไม่ได้ จี๊ดคิดว่า..คงต้องตายแน่

7.แต่แล้ว เจ้าไก่ก็ล้มลงดิ้นพราดๆ จี๊ดก็รู้สึกว่า มีลำแสงจากเมล็ดฟักทองพุ่งออกมา จากท้องของจี๊ด

8.เจ้าไก่ร้อนท้องวูบวาบ จี๊ดได้โอกาสจึงออกมาจากท้องไก่ได้ "การกินผักนี่วิเศษจริงๆ จี๊ดรำพึงในใจ"

(77) บีแม่งตะวัน

แม่น้ำที่คอยตะวัน

1.บรื่อ...บรื่อ โรมซาญ เปี่ยะ รุ่ เกลิ่ง จัก เปี่ยะตะ ตริ่บ ปรออ เกลิง

บรื้อ..บรื้อ.. เสียงเรือหางยาวแล่นมา

2.ตะวัน เตี่ยอ จ็อด เกลิง เกี่ยะโจ่อ เป่อ เกลิ่ง จัก เปี่ยะตะ เกลิ่ญ ม่อง กะวอ กะวอ

ด.ช.ตะวัน ชอบมานั่งดูเรือหางยาวเสมอ

3.กาละ เกลิง จัก ตริ่บ บัก โล่น อา เฟิ่น เลี่ยะปออ กะปาก จ่าง ซัง เกลิ่ง กล่าย กะ อะปา ซี เที่ยะร่าญ

อา เที่ยะร่าญ เกลิง

เวลาที่เรือแล่นผ่านไป จะมีคลื่นลูกโตๆ มากระทบฝั่ง

4.ปะตัว บี เกียง นุ่ม โร่มซาญ กะ ทะลาจ ปล็อก ๆ ซะเกี่ยอ เลี่ยะมุ่อ เน็าะ นุ่ม ซะ โร่มซาญ เกลิ่ง จัก

ระ

แม่น้ำ ที่เคยมีเสียงปลากระโดดจ๋อมแจ๋ม แต่กลับมีเสียงอื้ออึงของเรือที่ใช้เครื่องยนต์ มาแทนที่

5.กาละ ตะวัน เจี่ยะโน่ก โม่ ดอน ลุ่ย อะวั่ว ไปล่ ตะวัน ดิด นู่ ฮ๊อย อา โกลน กอมโลน ปะดว เดิง บางกอก ระ

เมื่อตะวัน โดขึ้นเป็นหนุ่ม เขาก็ต้องจากบ้านไปทำงานที่กรุงเทพฯ

6.ตะง้ว เน๊าะ ตัววัน อะเยิ่ก ตะราวโจฮ ซะนาม ปรัง กะเลียง จาว ฮ๊อย เกี่ยะโจ่ฮ เป๋อ ร่อง บี เมี่ยะ เก่อะ เซอ เกลิง นู่ กอ แล่ก ทัก โต่ฮ โกน งาจ โก่ฮ ระ

และวันนี้ ตะวันในวัย 60 ปีเศษกลับมา เขานั่งมองแม่น้ำ ที่เคยเห็นมาแต่เด็ก

7.เมี่ยะนิ่ฮ กล่าย กะ กอ เกลิง โด๊ด แกละ อา ฮ๊อด นู่ กะ กล่าย เจียะ ว่าดโล่น บี อุย ด๊าจ เลิ่ม ซะ มาว ปะซะ คะเมิจ ฮิ ปอญ บี

คนหาปลากับเรือเล็กหายไป เพราะปลาหายากเต็มที แม่น้ำเน่าเสียมีขยะมากมาย

8.ตะวัน เตี่ยฮ พ่าง เริ่ม ด๊าจ ปะดัว บี ตะวัน อา กอ ซะเมิญ เญี่ยฮ เมี่ยะ ดา เลี่ยะย่าง เกลิง พ่างเริ่ม ด๊าจ ปะดัว บี โกน งาจ ปั่วกะราว เตี่ยฮ พ่างเริ่ม บี กอม

เวลาที่เหลือของตะวัน เขาจะช่วยแม่น้ำ เขาจะไปหาหน่วยงานมาช่วยเหลือ และหวังว่าพวกเด็กๆรุ่นต่อไปคงช่วยแม่น้ำเช่นกัน

(78) เปี่ยะกั่วโม่ดเปิ่ด

แมวตาเพชร

1.ฟูฟอง เปี่ยะกั่ว ซาจ ปะตอญ โม่ด แดฮ มั่ว เต่อฮ โก่ฮ นุ่ม ซาจ อะร่อง อะกะฮ มั่ว เต่อฮ โก่ฮ ซาจ มิ่ด

ฟูฟอง เป็นแมวสีเทา มันมีตาสีฟ้าข้างหนึ่งอีกข้างหนึ่งเป็นสีเหลือง

2.เญี่ยฮ ตะนอฮ ฮอม เกี่ยฮ โม่ด แดฮ เมี่ยะนุ่ม ซาจ อะร่อง เปิ่ด

ใครบอกว่ามันเป็นแมวตาเพชร

3.แดฮ เตี่ยฮ จ๊อด เติจ ซะเลิน อะเคิญ ตะงัว

มันชอบนอนหลับเวลากลางวัน

4.ดุย แดฮ เก่อ ว่อญ อะเคิญ เปี่ยะดอม แดฮ พ่างเริ่ม โรบ กะน๊อย ปะตัว ฮ๊อย กอม

แล้วมันก็ชอบท่องเที่ยวเวลากลางคืน มันช่วยจับหนูในบ้าน

5.นุ่ม มั่ว เปี่ยะดอม ฟูฟอง ดอ จะเนฮ กอ เปี่ยะกั๋ว เจี่ยะเก๊า เจี่ยะโน่ก มั่ว ฟูฟอง กะจัง โม่ด ร่อง แดฮ

เมี่ยะนุ่ม ปะยะฮ ปะเลีย ติด นู่ โม่ด ฟูฟอง ระ

คืนหนึ่ง ฟูฟอง ต่อสู้กับแมวตัวใหญ่ แมวตัวใหญ่กัดฟูฟองก่อน ฟูฟองจึงจ้องมองมันทันใดนั้น มีลำแสง

แวววาวพุ่งออกจากตาของฟูฟอง

6.เปี่ยะกั๋ว เจี่ยะเก๊า เจี่ยะโน่ก โก่ฮ พอจ ฟูฟอง ดริ่บ เดี่ย อาระ

แมวตัวใหญ่ หวาดกลัว วิ่งหนีไป

7.ฟูฟอง แดฮ เมี่ยะนุ่ม โม่ด โต่ฮ เปิ่ด ตำระ โม่ด แดฮ นุ่ม ซาจ อะร่อง ปะเลี่ย ปะเลี่ย ระ

ฟูฟอง มีตาเพชรจริงๆ ตาของมันมีสีสวย แวววาว

8.ฟูฟอง เฮ่อะ เกี่ยง ปะ ปะนะ กอ เปี่ยะกั๋ว ตะนอฮ ลอ ลอ เล เฮ่อะ ก่อง ปะ ปะนะ กอ ฟูฟอง ระ

ฟูฟองไม่เคยเกเรใครก่อน แต่ก็ไม่มีแมวตัวไหนกล้ารังแกมันเช่นกัน เพราะนอกจากมันเป็นแมวตา

เพชรแล้ว มันยังเป็นแมวที่ดีอีกด้วย

(79) ยายบ้าหรือคนบ้า

1.ลุงชามีลูกสาวคนหนึ่ง ชื่อ เมี่ยะวิ่

2.ลุงชาต้องพาเมี่ยะวิ่ไปหาหมอเป็นประจำ เพราะเป็นคนสติไม่ค่อยดี

3.คุณหมอให้ยากับเมี่ยะวิ่ครั้งละมากๆ เพราะต้องกินประจำ

4.เมี่ยะวิ่เมื่อกินยา จึงโทรศัพท์ไปหาตำรวจ บอกมีคนขายยาบ้าให้มาจับ

5.ตำรวจมาถึงบ้านเมี่ยะวิ่ ก็ถามหาคนขายยาบ้า

6.เมี่ยะวิ่พาตำรวจไปหลังบ้านแล้วชี้ไปที่กระจาดใส่ยา

7.ตำรวจถามว่า "นี่ยาบ้าหรือ" เมี่ยะวิ่ตอบว่า ใช่ นี่แหละยาบ้า จับไปเลย จับไปให้หมด

8.ตำรวจมองดูที่ซองยามีชื่อโงพยาบาล ศรีธัญญา จึงคิดในใจว่า "ยาบ้าหรือคนบ้าอะไรบ้ากันแน่ ?"

(80) เล่ฮกะนา

รำผีมอญ

1.อ็อย อะน่ายทอ กอ อิจีปลั่ว เปี่ยะโด่ฮ ปัว เล่ฮ กะนา

ที่บ้านของลุงดอย กับป้าดาวจะมีการรำผี

2.อิน่าย ปลั่ว อาด เดิ่ง กุ่น ตะโมม เปิง ปะดัว กวาน เกลิง พ่าง เริ่ม โกลน กวาญ เปี่ยะเจียะ กะลก

ป้าดาว ไหว้วานแม่ครัวในหมู่บ้าน มาช่วยกันทำของไหว้ และของกินมากมาย

3.รั่ว เมี่ยะนิ่ฮ ดรุฮ ซา.ง กะนา ทะฮ

พวกผู้ชาย ช่วยกันทำ ปะรำ

4.อิน่าย ปลั่ว ปะแล โล่ เปิง ฟะ กอม กวาญ กอม ซะวัก เก่อะ พับ เปี่ยะเจียะ กะมุยระ

ป้าดาว จัดเตรียมกับข้าว และขนมหลายอย่าง

5.ปัว เล่ฮ กะนา กะลก โม่น นุ่ม เที่ยะเปิ่น ป่าด โม่น ซอุม กอ ดัก แกว่ก โม่น

งานรำผีมอญ มีดนตรีบรรเลง

6.ปะเรียง เล่ฮ กะนา โม่น เมี่ยะนิ่ฮ โด่ฮ โด่ง ปะกะคอุบ เปี่ยะโดน กอ รั่ว ดอม กะลก เล่ฮ แป่ก

การรำผีมอญ คนนำรำ ก็ช่วยพาลูกหลานญาติมิตร มาช่วยกันรำ

7.อะน่ายทะ กอ อิน่ายปลั่ว ซะมาน เจียะ ปะราว ปะรา เญี่ยฮ เมี่ยะ จุด็อย อา กอ เญี่ยฮ เมี่ยะ กะลก

ลุ่บ โก่ฮ ระ

ลุงดอยกับป้าดาว ได้พูดคุยกับผีปู่ย่าตายาย ผ่านคนที่ผีเข้า

8.อะน่าย กอ อิน่าย เปี่ยะโดน โกน กะมิน โกน จาว กะลก จุ่ เจียะ เปี่ยเลี่ยะ เกวิ่ญ กอ โปย ม่อง ระ

โปย เดี่ยฮ เร่ฮ เซอ กะลก โม่น เลี่ยะ อิด กาละระ

ลุงดอยกับป้าดาว สั่งสอนลูกหลานถึงความผูกพันที่ปู่ย่าตายาย ยังห่วงใยลูกหลานเสมอ คอยเฝ้าดูให้

ลูกหลานทำแต่สิ่งที่ดีงาม เราจึงควรเคารพผีมอญตลอดไป

(81) ปัวจ่าด

ลิเกทุ่งนา

1.โดงปะกาว ดุน เปิง ฟะ นู่ เกี่ยะเยี่ยฮ ปรอฮ

ดงปะกาว หุงข้าวปลาแต่เช้ามืด

2.จีเรียง เปิง ฟะ จุด เนี่ยะ เกลี่ยง นา ปะลอง กอ อะปา ทัว ด๊อย ปะด๊ัว เวี่ย เจียะ

จัดแจงข้าวปลาใส่หาบกระบุงไปส่งข้าวให้พ่อไถนาที่ทุ่งนา

3.จอบ เวี่ย ดุย โดงปะกาว จุด เปิง ฟะ โกก กอ อะปา เจียะ "เย่อะ อะปา เจียะเปิง เก่อะ ระ อะปา"

ดงปะกาวเอาข้าวปลาใส่ให้พ่อกิน "พ่อจำ กินข้าวเถอะพ่อ"

4.โค่ว อะปา เจี่ยะเปิง โก่ฮ โดงปะกาว บ๊อก เตี่ยะเกา ค๊อก เปี่ยะเงี่ยะ ระ

ขณะที่พ่อกำลังกินข้าวอยู่นั้น ดงปะกาวไปขุดดินข้างคันหา

5. อะปา เจี่ยะ เปิง ดุย จู่ ทอย โทะ มั่ว แฮนะ กลา

พ่อกินข้าวแล้วก็นอนพักผ่อน

6.โดงปะกาว บ๊อก เตี่ยะเกา ค๊อก เปี่ยะเงี่ยะ ดุย แดม เกี่ยฮ โดง ระ

ดงปะกาวขุดดินแล้วรู้สึกเหนื่อย

7.โดงปะกาว เตี่ย อะปา ตอนอา เลี่ยะดาว ตะนอม แม่งโกล่น เตี่ยะเย่ฮ แดว่ก ปัวจ่าด

ดงปะกาวหนีพ่อขึ้นไปพักผ่อนอยู่บนต้นมะขาม ร้องลิเก

8.โดงปะกาว เซอ อะปา เล่ฮ กร่าง ตอน ระ ดุย อะปา ฮอม "เตี่ยะเย่ฮ ซัก อา เล โกน"

ดงปะกาวลงจากต้นมะขาม เห็นพ่อกำลังรำลิเกอยู่ก็หัวเราะ "ร้องต่อไปซิลูก" พ่อบอกดงปะกาว

จิตลมุน สันทอง

(82) ลิงเจ้าปัญญา

1.ลิงตัวหนึ่งลงดื่มน้ำ ที่ท่าน้ำ

2.ขณะดื่มน้ำอยู่นั้น

3.จระเข้ตัวหนึ่ง กัดถูกตัวของลิง

4.ขณะนั้น ลิงหัวเราะขึ้น

5.แกหัวเราะทำไมหรือ จระเข้ถาม

6.ชีวิตของเราเก็บไว้ที่หางหรอก

7.จระเข้คิดได้เช่นนั้น ก็ปล่อยตัวลิง

8.ลิงได้โอกาส ก็กระโดดหนีไป

(83) ลูกปลาช่อน

1.ที่แม่น้ำแม่กลองในหน้าแล้ง แม่ปลาช่อนพาลูกๆมากินลูกไรริมตลิ่ง

2.หยาดจ้า มาซักผ้ากับแม่ เห็นลูกปลาช่อนตัวเล็กน่ารัก อยากจับมาเลี้ยง

3.แต่พวกลูกปลาช่อน ดำพุดดำว่าย หนี หยาดจ้าจับไม่ทันสักตัว

4."กลับเถอะลูก จับมันไม่ได้หรอก มันเปรียวมากนะลูก" เสียงแม่ตะโกนเรียก

5.แต่หยาดจ้าไม่ฟัง วิ่งตามปลาช่อนไกลออกไป

6.หยาดจ้า ตามไปจนถึงท่าน้ำลึก และพลัดตกลงไปในวังวน

7.หยาดจ้า จมน้ำทุรนทุราย ใกล้ขาดใจ แม่วิ่งมาช่วยไว้ทัน

8.แม่ปลอบว่า "ไม่เป็นไรแล้วนะลูก เพราะหนูอยู่กับแม่ ลูกปลาช่อนมันก็ต้องอยู่กับแม่ของมัน หนูจับมันมามันก็ขาดแม่ เข้าใจนะลูก กลับบ้านกันเถอะ"

(84) หน่อไม้กับไข่ไก่

1.พี่น้องสองคนแต่งงานแล้ว อยู่ไกลกันคนละจังหวัด

2.พี่สาวคิดถึงน้องจึงมาเยี่ยมเยียน

3.บ้านน้องสาวอยู่ไกลจากตลาด ไปซื้อกับข้าวไม่ทันจึงทอดไข่ไก่ที่เลี้ยงไว้ให้พี่สาวกิน

4.น้องสาวบอกกับพี่สาวว่า ถ้าพี่มาช้ากว่านี้อีกสัก 2-3 เดือน ต้องได้กินเนื้อไก่

5.วันหนึ่งน้องสาวก็คิดถึงพี่สาว จึงไปเยี่ยมเยียนบ้าง

6.พี่สาวแกงหน่อไม้ที่ปลูกไว้ให้น้องสาวกิน

7.น้องสาวบอก หน่อไม้ของพี่มันแก่ไปหน่อยนะ แข็งจังเลย

8.พี่สาวบอกว่า ถ้าน้องมาเยี่ยมไวกว่านี้ ก็คงได้กินหน่อไม้อ่อนๆนะซี

(85) กะน็อยกอ กลอ

หนูกับหมาเพื่อนรักกัน

1.อัว เยี่ยฮ มุ่ เกี่ยอิ่ ตะเมาะ อัว โต่ฮ กลอ กล็อย คะดัก ป็อบปี เตี่ยฮน่าย ลอ อา นุ่ม ซะ เญี่ยฮ ดุฮ เมี่ยฮ เล่ะ ระ

ฉันชื่อแตงไทย ฉันเป็นหมาที่สกปรก ไปไหนก็มีแต่คนรังเกียจฉัน

2.อัว เตี่ยฮ ม่อง เปี่ยฮต่าย กล่อง ดาน ฮ็อน นู่ กอ อัว ฮ็อย เฮ่อะ มัว ม่อง

ฉันต้องอยู่ข้างถนน เพราะฉันไม่มีบ้าน

3.อัว กล่าย เจียะ จะนะ ปะดัว กอ เนื่ฮ จุด คะเมิจ เปี่ยฮต่าย กล่อง โก่ฮ ระ

ฉันหากินตามถังขยะ ตามข้างถนน

4.อัว อา กล่าย เจียะ เมิ่น โร่มซาญ กะน็อย เลี่ยะเร่อะ เนี่ยะ จุด คะเมิจ โต่ม ดาก เตี่ยฮ กะน็อย

ฉันหากินไปมาฉันได้ยินเสียงหนูร้อง ฉันจึงเดินไปดูข้างถังขยะ ฉันเห็นหนูถูกถังขยะล้มทับอยู่

5. "เริ่ม อัว ญิ ...! เริ่มอัวญิ....! เริ่มอัวญิ....! กะน็อย กะเริ่ย โกก

หนูร้องว่า ช่วยด้วย! ช่วยด้วย! ช่วยฉันด้วย!

6.อัว เมิ่ญ กะน็อย โกก อัว อา เริ่ม กะน็อย อัว เก็ด เจ่อมุ่ฮ เกี่ยะเร่อฮ เนี่ยะ คะเมิจ โต่ม จิฮ อา

พอฉันได้ยิน จึงเดินเข้าไปช่วย โดยการเอาจมูกดันถังขยะไปอีกทางหนึ่ง

7.กะน็อย ติด เปลี่ยฮ ดุย กะน็อย ฮอม กอ กลอ "ดัง กุ่น ระ เมิ่ยะ เก่อะ พ่าว เริ่ม อัว"

พอหนูออกมาได้จึงบอกว่าขอบคุณที่ช่วยฉันไว้

8.จะ นู่ โก่ฮ กะน็อย กอ กลอ โต่ฮ เฟี่ย ซาน ม่อง กะโรม เญี่ยฮ ซะเกาะ เต่อ กอ เลี่ยะอิด โล่มเยิ่ม ระ

และหนูกับหมาก็เป็นเพื่อนรักกันและอยู่ด้วยกันตลอดไป

(86) หอยทากแสนสุข

1.วันนี้ท้องฟ้าครึ้มจังเลย

2.ฉันโผล่หัวออกมา ก็เจอเม็ดฝนปรอยๆ

3.ฉันมองหาที่หลบฝน

4.ฉันค่อยๆคลานไปที่ร่ม

5.โน่น!เจอแล้ว ดอกเห็ดนั่นไง

6.เห็ดดอกใหญ่ บังฝนให้ฉันได้ด้วย

7.ฉันหลบฝนได้แล้ว ฉันก็กินเห็ดเป็นอาหาร อร่อยด้วย

8.โอ้! ชีวิตมันช่างแสนสุขจริงๆ

(87) หัวอกเดียวกัน

1.ประกายเงิน เป็นปลาตะเพียนที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำแม่กลอง

2.ประกายนิล เป็นปลานิลตัวอ้วน ก็อาศัยอยู่ในแม่น้ำแม่กลองเช่นเดียวกัน

3.ปลาทั้งสองว่ายมาพบกัน เพราะต้องการหาที่วางไข่เหมือนกัน

4.ประกายนิลแบ่งที่ให้ประกายเงินทำรัง ต่างช่วยกันกัดหญ้ามาทำรัง

5.ทั้งสองกำลังช่วยกัน ทำที่วางไข่

6.ขณะนั้น มีคน เอาไม้ฟาดกอหญ้าอย่างแรง ปลาทั้งสองว่ายเตลิดออกมาอย่างรวดเร็ว

7.แต่ประกายนิลว่ายอย่างอุ้ยอ้าย จึงหนีไม่ทัน ตัวของมันติดตาข่าย ดิ้นไม่หลุด

8.ประกายเงินเข้าไปช่วยโดยกัดตาข่ายให้ขาดจน ประกายนิลหลุดมาได้ ทั้งสองต่างปรับทุกข์ว่า "เราหัวอกเดียวกัน เพราะต้องทำหน้าที่ของแม่ปลาที่ดีก่อนไปเป็นอาหารของมนุษย์"

(88) เลิ่นซะโนกปร่าด

เหยียบกล้วย

1.อัว เยี่ยะมุ่ " โฮ ฮี โฮ่"

ฉันชื่อ "โห่ฮิ้วโห่"

2.อัว เตี่ยฮ จ็อด เจียะ ปร่าด อัว เก่อะ เจี่ยะโน่ก โม่ ระ

ฉันชอบกินกล้วย ฉันจึงโต

3.อัว เตี่ยฮ จ็อด ว่อญ ซะโน่ก ปร่าด

ฉันชอบเล่นเปลือกกล้วย

4.เลี่ยะเง่อ โก่ฮ อัว ทะดาง ซะโน่ก ปร่าด กอ เญี่ยฮ ตะนอฮ เลิ่น ตุย กะลิด โล่ด จิฮ

บางทีฉันก็โยนเปลือกกล้วยให้ผู้คนเหยียบแล้วก็ลื่นล้ม

5.อัว ปลอน เล เตี่ยฮ กอ จ็อด เก่อะ ปะ ปะนะ กอ เญี่ยฮ

ฉันก็ขำ ขำ ขำ

6.ซะ เกี่ยฮ นุ่ม มั่ว ตะง้ว มิ เจี่ยะโน่ก ปฺยุ เก็ด แน่ง ปร่าด ก็อ อัว เจียะ

แต่แล้ววันหนึ่ง มีหญิงชราใจดี เอากล้วยมาให้ฉันกิน

7.โค่ว มิ่ เจียะโน่ก ปฺยุ กวาจ ดิด อา โก่ฮ มิ่ เจียะโน่ก ปฺย เลิ่น เตี่ยฮ ซะโน่ก ปร่าดฺ กะเลิด โล่ด จิฮ

และในขณะที่หญิงชราคนนั้นเดินไป เธอก็เหยียบเปลือกกล้วยที่ฉันโยนไว้แล้วลื่นล้มอย่างน่าสงสาร

8.อัว ตะก็อด จ็อด ซอม กอ เฮ่อะ มิ่บ จ็อด กล่าง จะ นู่ เน็าะ อัว เฮ่อะ ปะ ปะนะ กอ เญี่ยฮ โก่ฮ ระ ฮ็อด นู่ ญี่ยฮ เด็าะ เกียง นุ่ม โท่ เมดตา กอ อัว โรง

ฉันตกใจ และเสียใจมาก ต่อจากนี้ฉันจะไม่แกล้งใครอีกแล้ว เพราะพวกเขาก็เคยเมตตาฉัน

(89) แห่ปลา

1.ที่หมู่บ้านมอญบ้านม่วง อยู่ช่วงวันสงกรานต์ เด็กๆและหนุ่มสาวเล่นสาดน้ำกัน อย่างสนุกสนาน

2.พวกผู้ใหญ่ บอกให้สาวๆเตรียมตัวแม่ปลาในวันที่ 14 เมษายน

3.ปุ๋ย เปีย ป้อง 3 สาวพี่น้อง แต่งตัวสวย เพราะจะไปแห่งปลาในงานประเพณีของชาวมอญบ้านม่วง

4.ขบวนแห่ แห่ไปรอบๆหมู่บ้าน ปุ๋ย เปีย ป้อง ถือโหลปลาอย่างระมัดระวัง

5.เมื่อขบวนแห่ปลามาถึงท่าน้ำที่วัด จึงปล่อยปลาสู่แม่น้ำแม่กลอง

6.ปุ๋ย เปีย ป้อง มีความสุขมากที่ได้ปล่อยปลา

7.พ่อกับแม่บอกว่า เราปล่อยปลาไป ปลาจะได้ออกลูกหลาน ในแม่น้ำของเรา เราจะได้มีปลาในน้ำ

8.ปุ๋ย เปีย ป้อง บอกว่า ปลาต้องมีแม่น้ำ เป็นบ้าน..แล้วบ้านของเราก็ต้องมีแม่น้ำที่มีปลา

(90) อยากบินเหมือนนก

1.ในสระน้ำแห่งหนึ่ง มีกอบัว มีปลาว่ายไปมา

2.ขอบสระมีต้นหว้าอยู่ต้นหนึ่ง

3.มีนกกระทุงอยู่บนต้นหว้า

4.นกกระทุงคอยจ้องจะจับกินปลา

5.ปลาเห็นนกกระทุงบินไปบินมา

6.ปลาอยากบินเหมือนนกกระทุงบ้าง

7.ปลาไปบอกกับนกกระทุง "ดูสิสหาย ฉันอยากบินเหมือนเธอบ้าง"

8."ได้ซิ สหาย" แล้วนกกระทุงก็จับปลากินเป็นอาหาร

(91) เลี่ยะปะลานอัวญิ

อย่าหลอกข้าเลย

1.เลี่ยะจุ่วี เญี่ยฮ อา เดิง นางกอก อาว่อน ฮ็อย โกนวุ่ด

เฒ่าลำโพง แกไปกรุงเทพเยี่ยมลูกสาว

2.เลี่ยะจุ่ วิ่ เก็ด นา โตร่บ ปะ ปะรัง โกน วุ่ด ตอบ อา กุอ เริ่ง กวี ปะมด

เฒ่าลำโพงหิ้วของพะรุงพะรัง ตรงไปยังสถานีรถไฟ

3.เลี่ยะจุ่วิ่ ร่าน แลกฮมาด ปะดัว เริ่ง กวี ปะมด

ที่สถานีรถไฟ แกควักเงิน ซื้อตั๋วรถไฟ

4.เลี่ยะจุ่วิ่ ร่านแล่ก ฮมาด กะซอง ซาโม่นญะ ซะเกี่ยฮ อาเกี่ยะโจ่ฮ กะซอง ดะเมียง นุ่มพุน เกี่ยะโจ่ฮ มิ่บ ๆ

แกซื้อตั๋วชั้นที่ 3 แต่แกไปนั่งชั้นที่ 2 ที่มีเบาะนั่ง

5.ซะเมิน จะมด แล่ก ฮมาด เซอเดี่ยะฮ เลี่ยะจุ่ วิ่ เกี่ยะโจ่ฮ เดี่ยน่าย เปล่ด ซะเมิน ต็อบโด่น ซอน เกี่ยะล่าง ปะตอน

นายตรวจตั๋ว มาตรวจ แกเห็นนั่งผิดชั้นก็ปรับเงินแก

6.จ็อบ เดิง บางกอก เลี่ยะจุ่วิ่ โกกกิ่ว ซะลาป๊อย กอปะลอง นา ฮ็อย โกนวุ่ด

ถึงกรุงเทพแกเรียก สามล้อ ให้ไปส่งที่บ้านลูกสาว

7.เลี่ยะจุ่วิ่ เฮ่อะ เกี่ยะโจ่ฮ เดี่ยะน่าย นุ่มพุน พอจ เดี่ยฮ ดอบโด่น ซอน ปลอน ตะละ กวี ตอน ทะเนิจ เฮ่อะเก่อะ

แกขึ้นไปนั่งที่วางเท้า ของผู้โดยสาร แกไม่นั่งบนเบาะที่ผู้โดยสารนั่ง

8.ตะละ กวี ฮอม กอ เลี่ยะจุ่ วิ่ เกี่ยะโจ่ฮ เลี่ยะดาว พุน "เบี่ยะ ปะเกลิง ลาน อัว นะฮ อัว เดี่ยฮ ดอบ โด่น ซอน เกี่ยะโจ่ฮ พุน กวิ่ ปะมด ดุยเกลิง ระ อัว กะยอ ระเบี่ยะ"

เจ้าของสามล้อ มันก็ถีบไม่ได้ เพราะเกะกะแก สามล้อบอกให้แกขึ้นนั่งบนเบาะ แกไม่นั่ง แกบอกกับสามล้อว่า "เอ็งอย่ามาหลอกข้าเลย เดี๋ยวแกปรับเงินเหมือนอย่างรถไฟนั่นแหละ ข้าไม่ได้โง่นะโว้ย"

สุมน

(92) อิงน้ำ

1.อิงน้ำเป็นเจ้าหญิงแห่งสายน้ำ

2.อิงน้ำอยู่ใต้สายน้ำลงไปแสนไกล

3.อิงน้ำจะขึ้นมาพบแสงตะวันในวันที่ท้องฟ้าสดใส

4.แต่วันหนึ่ง เมื่ออิงน้ำโผล่ขึ้นมา ก็พบว่าต้นไม้ถูกตับโล่งเตียนไปหมด

5.มันช่างเป็นวันที่เงียบเหงา และแห้งแล้ง

6.อิงน้ำเศร้าใจยิ่งนัก

7.ถ้าไม่มีน้ำก็จะไม่มาอีกแล้ว

8.ถ้าสายน้ำหายไปจากโลก ทุกชีวิตก็จะตาย "ขออย่าทำลายธรรมชาติ อิงน้ำขอวิงวอน"

93. อะวั่วโกนงาจกล่าน

1. โซมชาย กอ มะนัด โต่ฮ เฟี่ย ชาน ม่อง เพี่ย ฮะโตน เลิ่จ มั่วจอ๋อ
2. โซมชาย มะนัด กวาจ ว่อญ อะดอย กอ๋ เวี่ย พะลัด เมิ่ก เพี่ย ฮะโตน เลิ่จ
3. โซมชาย กอ๋ มะนัด เซอ วีระ ดาก กวีเลิ่น เมิ่ด เก่อะ ดาก ว่อญ กอ๋ม
4. โซมชาย พาย ตอย โกก วีระ ฮะเล่ะ กวีเลิ่น วีระ ดาก ว่อญ กอ๋ม
5. วีระ เฮ่อะ เมิ่จ กอ๋ ฮะเล่ะ ชะเกี่ยฮ แดฮ พอ๋จ ซอ๋ม บา โก่ฮ ปะ ปะนะ กอ๋ วีระ กอ๋ เลิ่น มั่ว มั่ว ปะวาว
6. โซมชาย กอ๋ มันัด ดาก กวีเลิ่น ตุย เฮ่อะ อะเลียง กอ๋ ซอ๋ม กอ๋ เกด เอิจกลอ๋ โลก ตอย ตอ๋นกวีเลิ่น
7. วีระ เทีย อา เลี่ย เจียะ กอ๋ อาจา เพี่ย ซอ๋ม บา โก่ฮ อาจา เพี่ย อะตุ่ฮ เฮ่อะ กอ๋ ว่อญ อะดอย เวี่ย พะลัด โก่ฮ มัว งัว ระ
8. โซมชาย มะนัด จอ๋ด เลิ่ม เก่อะ ตอ๋น ซะต็อย อาด โจ่ะซอ เติ่ง กุ่น กอ๋ ซะละฮ กอ๋ อะโคง ตุย ซอ๋ม ป็อย โก่ฮ โต่ฮ เฟี่ย ซะดาก ชาน เญี่ยฮ เกาะ ระ

94 กลอนจะนาย

1. ซาจ มิ่ด โต่ะฮ กลอน ฮะเก๊า แดะฮ นุ่ม ซาจมิ่ด
2. งัว เนาะ ซาจ มิ่ด แตม เกี่ย ฮ เปฺย่อ นู่ เกี่ยะ เญี่ยะ ฮ
3. ซาจ มิ่ด ซากซาก แดะฮ โอบ ลู่บ อา ฮะมอ ฮ็อย
4. ฮะน่าย โก่ ฮ เบ่อะ จาญ โด่ว ฮะด็อด ม่อง ฮะมาย แดะฮ
5. ซาจ มิ่ด เซอ โกน จาญ แตด นู่ ฮะมาย อะมื่อย บา ป็อย เมี่ยะ
6. ซาจ มิ่ด แดะฮ เก็ด ฮะตะ อะเมิ่ด เนี่ยะ เซาะฮ ฮะตอม จิฮ กอ เบ่อะ จาญ เก่อะ อะก็อด จ็อด
7. เบ่อะ จาญ อะก็อด จ็อด อะเร่อะ อะซาญ กะตาก กะตาก... ซาจ มิ่ด เก่อะ อะเค็ง อะเง็ด โกน จาญ ระ
8. ซาจ มิ่ด โต่ ฮ กลอน จะนาย ปะ แต่ก มิ่ด ปะรั่ว เฮ่อะ เก่อะ มัว เบ่อะ จาญ ช็อบ อะดอย จ็อด

95. กร่าย

1. ฮิ..! อัว เทีย กอฺ ย่าย อะปา ระ
2. ย่าย กอฺ อะปา กอฺ อัว โม่ง ชะ อะคอย เกริ่บ เน๊าะ มุ่ราว เซอ โตร่บ อะม็อย อะม็อย เมียง เมี่ยง เล่ะ แก็วฮระ
3. อาว..! เงา เตะ อะปาจ ฮะโม เตะ
4. ตอย แตด โกนกร่าย โอ๊บ เติ่ย ย่าย อะปา แตด นู่ เกริ่บ ระ
5. โกนกร่าย มิ่บ จ๊อฺด ฮโม เจี่ย เซอ เตี่ยฮ โตร่บ อะม็อย อะม็อย เมียง เมียง แคช กวาจ ก่าย ว่าย พ็อฺจ กวิ่ เจ่อ เตี่ยฮ แคฮ
6. รั่ว เมี่ยะนิ่ฮ โกก กอฺ เป่อ แคช กร่าย ฮะลุด แตด นู่เกลาะ ซอดต็อย โร่ดซาน ดำ ระ โกก เญี่ยฮ ตะเลี่ยะย่าง โร่บนา แคฮ ระ
7. โกน กร่าย เฮ่อะ แตม ฮะ เก๊า มัว แด็ฮ จ๊อฺด ท็อด นุ่ม ชะ เมี่ยะนิ่ฮ กลอฮ จ๊อด กอฺ แคฮ
8. อะโนต ตอย เญี่ยฮ โร่บ นา แด็ฮ อา กราง โล่ อะคาย เกลาะ ซ็อด ต็อย โร่ดชาน แด็ฮ โป่ฮ จ๊อฺบ ย่าย อะปา โป่ฮจ๊อฺบ เกริ่ย ฮ็อย แด็ฮ เกริ่บ โนง เฮ่อะเซียง ฮะน่าย เน๊าะมัว

96. เต่ะจัง

1. เต่ะจัง โต่ฮ กลอฺ เตี่ยฮ ชาน โนง เญียฮ เปลี่ย ทอฺอ อะตู่ โกล่ง อะตู่คาน
2. เต่ะจัง เตี่ยฮ กล่าย เจี่ยะ อะนะ อะคอย กอฺ เกี่ยะอุม คะเมิจ เจี่ยะ เฮ่อะ พัว มัว
3. เตี่ยฮ กาละ มั่ว งัว อะน่าย ทอ เซอ ฮะเบี่ยะ เญี่ยฮ เกดนา อะวี่ โง่ อะคอย ฮ็อย
4. เต่ะจัง เก่อะ เจี่ยะ อะนะ พัว ลัว เร่อฮ ตะงัว เมี่ยะนุ่ม จอฺด จะรอฺด ดอฺฮ ท็อด เขิ่ก ระ
5. อะน่ายทอ โต่ฮ เมี่ยะนิ่ฮ ชาน กลอฺ ฮะดุด เที่ยะแม่ก ว่อญ กอฺ เต่ะจัง
6. งัว เนาะ อะน่ายทอ ชู เนี่ยง โม่ค โลก ปาญ แว่ก ชะเนียก กอฺ เต่ะจัง ระ
7. เต่ะจัง กฺวาจ อา เตี่ยะน่าย ลอฺ ลอฺ เญี่ยฮ โก่ฮ เซอ เกี่ยะเปี่ยะ เตี่ยฮ กอฺ จอฺด กฺร่าง เต่ะจัง ระ
8. เต่ะจัง นุ่ม อะซาก จอฺด อะซาก กาขะ อะคอย ฮ็อย อะน่ายทอ ซอฺม กอฺ ฮ็อบ อะน่ายทอ เก่อะกอฺม ระ

97. จาญกอฺอะเตี่ย

1. จาญ กอฺ อะเตี่ย ม่อง เญี่ยฮ ซะเกาะ มั่ว ฮ็อย
2. จาญ เบิญ คาจ เฮ่อะ เล่บ ฮะเมี่ยนู่ โต่ฮ ซ็อดเต่อ
3. อะเตี่ย เบิญ คาจ ซ็อฺดปลอฺด อะเตี่ย โต่ฮ ซ็อดเต่อ ซ็อดคาจ
4. จาญ กล่าย เจิ่ยะ จ่างอะมา ฮะโตม จิฮ อา อะคอย คาจ ฮะเนียง ฮะเก๊า เดิกอ็อฺด ตะฮ
5. อะเตี่ย เชอ จาญ ฮะโตม คาจ ฮอฺม กอฺ จาญ "เออ จาญ มุ่ปะ รั่ว เฮ่อะ ปอ ตอฺน ราว"
6. จาญ ฮอฺม "ฮะเก๊า อัว เดิก ฮะเนี่ยง อัวเดิก อัว ปอ เฮ่อะ เก่อะ มัว"
7. อะเตี่ย เบิญ คาจ อา พ่าง เริ่ม จาญ กอฺ จญ ตอฺน ซัง เก่อะ เปลี่ยฮ พั่ว ระ
8. อะเตี่ย กอฺ จาญ ม่อง เกาะ มั่ว จอฺ อะซาก จ็อด อะซาก กาขะ ซอฺมบา ระ

98. คาจซายเกริ่บฮาคาจซายเลี่ยะวี่

1. มิ่บุญเรือน อา ร่านพยา เชอ ปากแซ ซอฺอ คาจ ซาย อะคอย เนี่ยะ นุ่ม ซาย บา ป๊อย เบ่อะ กอฺ อะซอน อะราว อะลัง
2. มิ่บุญเรือน เมิ่จ เก่อะ ร่าน คาจ ซาย ฮะมาน ปากแซ "เฆ่อะ ปากแซ คาจซาย อะวี่ ฮา ซาย เกริ่บ"
3. ปากแซ ฮอฺม "คาจ ซาย เกริ่บ ชะเก่อะ เก็ด แน่ง นู่ อะแนะ เนาะระ"
4. มิ่บุญเรือน โร่บ อะลัง คาจ ซาย พิจา ระนา โร่ง ตอย ฮะมาน ปากแซ "มั่ว อะลัง มู่จิ ราว"
5. "มั่ว อะลัง บา กลอม ฮะเก ระอาว" ปากแซ ฮอฺม
6. มิ่บุญเรือน อาด โย่ะ งุ่ฮ เมี่ยะ "มั่ว อะลัง กลอม อะซอน โจฮ ฮะเก เก่อะ ฮา อาว"
7. ปากแซ ฮอฺม "เฮ่อะ เก่อะ มัว อาว ฮะมุ่ฮ เนาะ กอฺ ตอฺน งุ่ฮ โย่ ระ ซอฺอ ปอฺด ตอม โนง"
8. มิ่บุญเรือน จอฺอ อะลัง คาจ ซาย อะคอย เนี่ยะตอย กฺวาจ อิม แตด อาระ

99. เลี่ยะเฮิญกอว่อน

1. มิ่ปะกาวเกฮ เจิ่ยะกา โกนโคค สาระพี อาร่าน ชุน เกลิจ อะคอย พยา ซะวัก เก่อะ ดุน ฟะ ซอ งัว เนาะ
2. "ร่าน ตอย อะเลียง จาว กอฺ ปรอฮ กลา อะปา ปี่ฮ เฮ่อะ จาว นู่ เวี่ย แนม เกอะ ดุน ฟะ กอฺ อะปา เจิ่ยะ" มิ่ปะกาวเกฮ ฮอฺม
3. ซาระพี ปลอนเล เติ่ง เก่อะ ฮลอย นู่มิ่ ตอย ฮะแร่ก อาพยา ฮะว่าย โก่ฮ ระ
4. ซาระพี อาจอฺบ เวี่ยพะลัด เชอ เตี่ยฮ โกนงาจ รั่ว ฮะเก๊า ว่อญ ม่อง เลิ่นเนี่ย กวาจ อะนะฮ จ่าง
5. ซาระพี เก่ด ลูบ อาว่อญ อะโรม รั่ว ฮะเก๊า เวิ่ด ทอฺฮ อาร่าน พยา
6. ย่ายกอฺอะปา กะเลียง จาว นู่เวี่ย ตอย แม่ง อะมอย ม่อง โกยโคด ซาระพี ระ
7. งัว โก่ฮ เล ซอจิฮ โกนงาจ ฮะล่าง อะเลียง จาวฮ็อย เญี่ยฮ กอเญี่ยฮระ ซาระพี มั่ว เวิ่ด ทอฺอ มิ่กอฺ อาร่านพยา เฮ่อะเก่อะ มั่ว ซาจซาระพี เที่ยะแรก อะเลียง จาว อาฮ็อย เชอ ย่าย กอฺ อะปา อะมอยม่อง ซาระพี พอจ ย่าย กอฺ อะปา ฮะเก๊า ฮะตอระ "ชักอา ฮะตะนู่เนาะ อะคากเนาะ ฮะเก่ดเนาะ ปะ กอฺโต่ฮ ญี่ โกน" ย่าย ฮอฺม กอฺ ซาระพี

100. กะเมิ่จเก่อะปอ

1. อะดัว อะมา นุ่มฟา นุ่มเตี่ยะกอฮ นุ่มกะ เบิญอา เบิญเกลิง กล่าง แกล่ง ระ
2. จ่าง อะมา นุ่ม นอม เกริ่ยง มั่ว นอม
3. เลี่ยะตาว นอม เกริ่ยง ป๊อก ดุน โป่ง มั่ว
4. ป๊อก กะจัง โม่ด โกยฺ กะ เมิ่จ เก่อะ โร่บ เจิ่ยะ กะ ปะ จะนะ เจิ่ยะ ระ
5. กะ เชอ ป๊อก ปอ อา ปอเกลิง มิ่จ เก่อะ ปอ เปิ่ม กะ กอม ระ
6. กะ ม่วก ตอน เลี่ยะตาว ดาจ เชอป๊อก
7. กะ ซะมาน ป๊อก "เฆ่อะ ป๊อก อัว มิ่จ เก่อะ ปอ ตุบ กอ รั่ว กอม ระ"
8. "เก่อะ เล รั่ว" ป๊อก ฮอม ตุย ป๊อก บ๊อก ก่าง นา กะ เจิ่ยะ โทะ (ทออฺ) ระ

ภาคผนวก ฉ

ทะเบียนภาษามอญวันละคำที่นักเรียนนำเสนอ

หน้าแถวในตอนเช้า

ทะเบียนภาษามอญวันละคำ ที่นักเรียนนำเสนอหน้าแถวในตอนเช้า มีดังนี้

อธฺฆาวยฺ = ส่วนต่างๆ ของร่างกาย

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	กะดอุบ	ดอุบ	ศีรษะ
2	ซก กะดอุบ	ซก ดอุบ	ผม(ศีรษะ)
3	ซก เจี่ยะเก๊า	ซก อะเก๊า	ขน(ตามตามตัว)
4	ซก กะเนียง	ซก เนียง	ขนคิ้ว
5	ซก กยา	ซก กยา	ขนอุย(ขนตามตัว)
6	ซกโม่ด	ซกโม่ด	ขนตา
7	ซก ปาญ	ซกปาญ	หนวด
8	กะเนียง	เนียง	หน้าผาก
9	ซกกะเนียง โม่ด	ซกเนียงโม่ด	คิ้ว
10	กะโต	อะโต	หู
11	ซะละ กะโต	ฮละ อะโต	ใบหู
12	โม่ด	โม่ด	ตา
13	เจ่อมุ่ฮ	เจ่อมุ่ฮ	จมูก
14	ปาญ	ปาญ	ปาก
15	ซะโมนปาญ	ฮโมนปาญ	ริมฝีปาก

16	เงี่ยก	เงี่ยก	ฟัน
17	เลี่ยะตาจ	อะตาจ	ลิ้น
18	กะเนิญ	เนิญ	แก้ม
19	คะมิบ	ฮมิบ/ฮแมบ	คาง
20	เมิ๊ก คะวา	เมิ๊กโม่ด	ใบหน้า
21	จุ่ด ฮมัง	ฮมัง	กราม
22	เลี่ยะเง่บ	อะเง่บ	ฟันกราม
23	เกาะ	เกาะ	คอ
24	ปะนะฮ	นะฮ	บ่า, ไหล
25	ปาญ กะนัก	ปาญนัก	รักแร้
26	ตอย	ตอย	มือ
27	ตังตอย	ตังตอย	ข้อศอก
28	เกาะ ตัว	เกาะ ตอย	ข้อมือ
29	จะฮ ตอย	จะฮ ตอย	หลังมือ
30	เลี่ยะปุฮตอย	อะปุฮ ตอย	นิ้วมือ
31	ฆะเนม	ฮเนม	เล็บ
32	ฆอฺฮ	ฆอฺฮ	อก
33	ตอฮ	ตอฮ	นม
34	เปิ่ง	เปิ่ง	ท้อง

35	เกี๋ยะ เนิ๋ญ	เนิ๋ญ	เอว
36	จะงาญเกี๋ยะเนิ๋ญ	เนิ๋ญ	บั้นเอว
37	จะฮ	จะฮ	หลัง
38	จุ๋ด จะฮ	จุ๋ด จะฮ	กระดูกสันหลัง
39	ตอมตี๋	ตอมตี๋	โคนขา, ขาอ่อน
40	ตังบอง	จ่างบอง	หัวเข่า
41	เกี๋ยะโต่ปร่าด	ฮะโต่ะ ปร่าด	น่อง
43	เกาะจ่๋าง	เกาะจ่๋าง	ข้อเท้า
44	จะฮ จ่๋าง	จะฮ จ่๋าง	หลังเท้า
45	เกี๋ยะตาจ่๋าง	ฮะตา จ่๋าง	ฝ่าเท้า
46	เลี่ยะปุฮจ่๋าง	อะปุฮ จ่๋าง	นิ้วเท้า
47	โม่คเจิญ	โม่คเจิญ	ตาตุ่ม
48	จะนำ	ฮนำ	หนัง
49	พขุน	ชุน	เนื้อ
50	ชิม	ชิม	เลือด
51	เอิจ	เอิจ	อุจจาระ, ขี้
52	ปอด ซาว	นอม	ปัสสาวะ, เยี่ยว
53	ดาจ ปาญ	ดาจปาญ	น้ำลาย
54	ปะลัก	อะลัก	เหงื่อ

အခိုင်အခါကာလ = วัน/ เวลา

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ตะงัว	งัว	วัน
2	กิเต๊า	ฮะเต๊า	เดือน
3	ซะนาม	ฮนาม	ปี
4	อุเต๊า	อุเต๊า	ฤดู
5	อะเคิญตะงัว	อะเคิญอะงัว	กลางวัน
6	เปียะตอม	ฮะตอม	กลางคืน
7	พะลาญเยี่ยฮ	พะลาญเยี่ยฮ	ใกล้รุ่ง
8	เกียะเยี่ยฮ ปรอฮ	ฮะเยี่ยฮ ปรอฮ	เช้ามืด
9	ซอตะงัว	ซะงัว	ตอนเย็น
10	ตะงัว ซะเลิง	งัว ฮเลิง	เวลาสาย
11	ตะงัว โท่	งัวโท่	เที่ยงวัน
12	ตะงัว ซอ	งัวซอ	เวลาเย็น
13	ตะงัว เจียง	งัวเจียง	เวลาบ่าย
14	ตะงัว ปลอฺด	งัวปลอฺด	ตะวันตกดิน
15	กลุ่	กลุ่	มืด
16	ตะมะฮ	อะมะฮ	สว่าง

17	ตะงัว กาด	งัวกาด	แดดร้อน, แดดจ้า
18	ตะงัว เทิ่ม	งัวเทิ่ม	แดดร่ม
19	โม่ด ปรั่ว	โม่ด ปรั่ว	เมฆ
20	ปรั่ว กู่	ปรั่ว กู่	ฝนตก
21	ปรั่ว ดะฮ	ปรั่ว ดะฮ	ฝนหาย/ฝนหยุด
22	ปรั่ว กู่ทอด	ปรั่ว กู่ทอด	ฝนตกหนัก
23	กยา	กยา	ลม
24	กยาปาก	กยาปาก	ลมพัด

တ္ဝဲထပ်ိ = วันทั้งเจ็ด (๗)

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
	ตะงัว อะเต๋ด	งัว อะเต๋ด	วันอาทิตย์
	ตะงัว จอน	งัว จอน	วันจันทร์
	ตะงัว อะเง๋ย	งัว อะเง๋ย	วันอังคาร
	ตะงัว ปุ๋ด เที่ยะเว๋ย	งัว พะเว่	วันพุธ
	ตะงัว เปรี่ย เปี่ยะ ต๊อย	งัว เปรี่ยเปี่ยะต๊อย	วันพฤหัสบดี
	ตะงัว ซาุก	งัว ซาุก	วันศุกร์
	ตะงัว ฮ๊อยซอ	งัว ฮ๊อยซอ	วันเสาร์

အိန်ထံ ကုံဂကလော = บุคคลในครอบครัวและเครือญาติ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	มิ่	มิ่	ยาย คนที่มีอายุมากในวัยเดียวกับยาย
2	ย่าย	แม่	แม่
3	เมี่ยะ/ เมี่ยะ อ็อก	เมี่ย/อะปา	บิดา/ พ่อ
4	อะปา	อะปา	พ่อ
5	มิ่เจี่ยะโน่ก	มิ่โน่ก/ แม่ซุ	คุณย่า/ คุณยาย
6	อะปาเจี่ยะโน่ก	อะโน่ก/อะปาซุ	คุณตา/ คุณปู่
7	อิจู่	อิจู่	ย่าเล็ก/ ยายเล็ก
8	เลี่ยะจู่	อะจู่	ตาเล็ก/ ปู่เล็ก
9	กาวเต่ะ	กาวเต่ะ	พี่น้อง (ชาย)
10	บั่วเต่ะ	บั่วเต่ะ	พี่น้อง (หญิง)
11	กาว	กาว	พี่ชาย
12	บั่ว	บั่ว	พี่สาว
13	โกน	โกน	ลูก
14	โกนบั่วโกนเต่ะ	โกน บั่ว โกน เต่ะ	ลูกพี่ลูกน้อง
15	โกนวุ่ด	โกน วุ่ด	ลูกสาว
16	โกนปล่าย	โกน ปล่าย	ลูกชาย

17	โกนจาว	โกน จาว	หลาน
18	โกนเจียก	โกน เจียก	เหลน
19	ซอมเพี่ย	เปรี่ย	ภรรยา
20	โกนงาจ	โกน งาจ	เด็ก
21	วู่ด	วู่ด	สาว
22	ปล่าย	ปล่าย	หนุ่ม
23	ปขู่	ปขู่	แก่/เฒ่า
24	เบ่อะ เมี่ยะนิ่ฮ	เบ่อะนิ่ฮ	ผู้หลักผู้ใหญ่

ကပေါတ်စကာပွဲသွိဖ = เครื่องใช้ในครัวเรือน

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ริ่	ริ่	สาก
2	ทะฮ	ทะฮ	ถาด
3	พาน	แก่ว	แก้ว
4	บุน	บุน	มีด
5	เกี่ยะโน่น	ฮะน่วน	เขียง
6	ปะลัง	อะลัง	ขวด
7	ทะมายเกล	อะเที่ยะ	กระทะ

8	ฮลาฺง	ฮลาฺง	ขัน(น้ำ)
9	โจ่นฟะ	โจ่นฟะ	ช้อนแกง
10	โจ่นเติกเปิง	โจ่นเติกเปิง	ช้อนตักข้าว
11	เปิง	เปิง	ข้าว
12	ฟะ	ฟะ	แกง
13	ปะลอิญ	อะลอฺญ	ข้าวเหนียว
14	เฮ็า	เฮ็า	ข้าวสาร
15	พุน	พุน	ฟูก
16	เกี่ยะนี่	นี่	หมอน
17	กะนาว	เมิ่ง	มุ้ง
18	ซะกอ	อะกอ	เสื่อ
19	ข่าด เลี่ยฮ	ข่าด เลี่ยฮ	ผ้าปู
20	ข่าด เลี่ยะตัก	ข่าด อะตัก	ผ้าห่ม
21	ข่าด ซะมาจ	ข่าด ฮมาจ	ผ้าขี้ริ้ว
22	ข่าดโดด	ข่าด โดด	ผ้าสไบ
23	ข่าด คะดอฺฮ	ข่าด อะตี่	ผ้าบาง/ผ้ากรอง
24	ข่าดเปี่ยะว่าฺก	ข่าด อะตัก	ผ้าห่ม
25	เกี่ยะนิ่น	นิ่น	ผ้านุ่ง/ผ้าถุง

26	เตี่ยะโง่	อะหู่	กระจก
27	เกี่ยะเรี่ยฮ	ฮะเรี่ยฮ	หวี
28	เกี่ยะเจะ	ฮะเจะ/ฮะแจะ	แป้ง
29	เล่ะโป๊ดเงี่ยก	เล่ะโป๊ดเงี่ยก, แปรง	แปรงสีฟัน
30	เกี่ยะอุยโป๊ดเงี่ยก	ฮะอุย โปดเงี่ยก	ยาสีฟัน
31	ทะมาย	ฮะมาย	หม้อ(หุงข้าว)
32	ปะงาน	อะงาน	จาน
33	โจ่น	โจ่น	ช้อน
34	โคก	โคก	ถ้วย
35	กาคาจ	กา คาจ	กาน้ำ
36	เจียะรี่	ฮะรี่	โอ่ง/ตุ่ม
37	ฮ็อยพาว	ฮ็อยพาว	ครัว
38	ปะมด	อะมด	ไฟ
39	โอฮ	โอฮ	ฟืน
40	บาุก	บาุก	ครก

ကြိယျာ ပွဲသို့ = บ้านและส่วนประกอบ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ฮ็อย	ฮ็อย	บ้าน
2	คะต่มซะเติจ	ฮ่อง เติจ	ห้องนอน
3	เปี่ยะตัง	ฮะตัง	หน้าต่าง
4	ตะรัง	ปะรัง	ประตู
5	กะมอย	อะมอย	หลังคา
6	โกรบ	โกรบ	กระเบื้อง
7	เตี่ยะยฺ่ง	ฮะยฺ่ง	เสา
8	เปี่ยะแต่ง	ฮะแต่ง	ฝา
9	กะนิน	อะนิน/อะแนน/ อะนาญ	บันได
10	คอฺด	คอฺด	อิฐ
11	โซด	ซังอะซี	สังกะสี
12	จ่องซะเติจ	จ่องเติจ	เตียงนอน
13	เคิง	เคิง	เก้าอี้
14	เลี่ยะป่อก	อะป่อก	โต๊ะ

သတ္တိရစ္ဆာန်များ = สัตว์ต่าง ๆ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	กะนุย	นอย	ลิง
2	ซุ่ม	ซุ่ม	งู
3	กลอน	กลอน	งูเหลือม
4	กละ	กละ	เสือ
5	เที่ยะโกด	ฮะโกด	ตะกวด
6	ปริบ	แปรบ	กระรอก
7	อะเขี่ย	อะเขี่ย	แมงป่อง
8	เกี่ยะกี่	ฮะกี่	ตะขาบ
9	กยำ	กยำ	จรเข้
10	เชฮ	เชฮ	ม้า
11	ฮะกุย	ฮะกุย	กิ้งก่า
12	กะวะ	อะวะ	ค้างคาว
13	คะดาจ	ฮะดาจ	อีกา
14	พะราบ	พะราบ/ ฮะราบ	นกพิราบ
15	กะเวา	กะเวา	กาเหว่า

သတ်လို = สัตว์เลี้ยง

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	อะเตี่ย	อะเตี่ย	เป็ด
2	อะฮาน	อะฮาน	ห่าน
3	เกี่ยะเจม	ฮะเจม	นก
4	เปี่ยะกั๋ว	ฮะกั๋ว	แมว
5	กลอฺ	กลอฺ	หมา
6	เกลี่ย	เกลี่ย	วัว
7	เชฮ/แชฮ	เชฮ/แชฮ	ม้า
8	เจิญ	เจิญ	ช้าง
9	เปรียง	เปรียง	ควาย
10	เกลิจ	เกลิจ	หมู
11	ซอฺ	ซอฺ/แกะ	แกะ
12	เปี่ยะแบะ	ฮะแบะ	แพะ
13	เปี่ยะตาย	ฮะตาย	กระต่าย
14	กะ	กะ	ปลา
15	กะน็อย	น็อย	หนู
16	จาญ	จาญ	ไก่

ကြိယျာချြ} လိက်ပတ် = หนังสือและอุปกรณ์การเขียน

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	เลิ่จ	เลิ่จ	หนังสือ. เล่ม
2	จัก คาว	จักคาว	กระดาษ
3	ทะ ปอุด	ซะมุด	สมุด
4	ตอ พะ โกฮ	ต็อย ฮะ โกฮ	ดินสอ
5	ตอ ฮมัง	ป๊ากกา	ปากกา
6	คะตอุ เจี่ยะ โน่ก	ฮะตอุ ฮะ โน่ก	กระดานดำ
7	เล่ะปะ โนน	เล่ะ โนน	ไม้บรรทัด
8	กะลา	อะลา	กระเป๋า

သတ်ဆု - သွေ်ကေ်ဂမ့ိုင် = ผัก-ผลไม้

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ซะเน	ฮเน	ผัก
2	ตะนอมร่าย	นอมร่าย	ต้นผักกาด
3	เมี่ยะร่อุจ	อะร่อุจ	พริก
4	เมี่ยะ ร่อุจ คะมิฮ	อะร่อุจ ฮม็อย	พริกไทย

5	คะเจบ	ฮะเจบ	กระเจี๊ยบ
6	คะเปรี๊า/ซะเปรี๊า	ฮะเปรี๊า	มะตาด
7	กะลอด	อะล็อด	มะซ่าน, สั้น
8	คังรอม	ฮังรอม	สันตะวา
9	กะเนิง วุ่น	อะเนิงวุ่น	ยอดผักบุ้ง
10	กราว	กราว	บอน
11	ปีลอ	ปีลอ/ บอยต่าด	กระเจี๊ยบฝัก
12	กะดอุบ กราว	ดอุบกราว	หัวเผือก
13	กะดอุบ วุ่น	ดอุบ วุ่น	หัวมัน
14	เกี่ยะโต่ะ ปร่าด	ฮะโต่ะ ปร่าด	หัวปลี
15	เชีย	เชีย	มันมือเสือ
16	ปร่าด	ปร่าด	กล้วย
17	ออมป่อม	ฮอมป่อม/ พักชี	ผักชี
18	กะซอุนเปี่ยะตาญ	อะซอุน ฮะตาญ	กระเทียม
19	กะซอุน เปี่ยะเกด	อะซอุน ฮะเกด	หอมแดง
20	ตะนอมกะซอุน	นอม กะซอุน	ต้นหอม
21	บัวกะลุด	บอย อะลอุจ	ถั่วงอก
22	บัวเจิ่ก/ ซอดเจิ่ก	บอยเจิ่ก/ ซอดเจิ่ก	ถั่วฝักยาว

23	บัง	บัง	หน่อไม้
24	คะโคง	ฮะโคง	มะเขือ
25	ปะนาว	อะนาว	มะนาว

๐๗ = ดอกไม้

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ปะกาว	กาว/ปะกาว	ดอกไม้
2	ปะกาว ฟา	กาวฟา	ดอกบัวสาย
3	ปะกาว เตี่ยะ กอฮ	กาว ฮะกอฮ	ดอกบัวหลวง
4	ปะกาว ชะเมิญ ตะงัว	กาว ฮเมิญ งัว	ดอกทานตะวัน
5	ปะกาว กะเนิญ	กาว อะเนิญ	ดอกเข็ม
6	ปะกาว เกี่ยะเลี่ย	กาว ฮเลี่ย	ดอกดาวเรือง
7	ปะกาว กะล็อย	กาวอะล็อย	ดอกโสน

ယာန် = พาหนะ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	กวี	กวี	รถ/เกวียน
2	กวี เกลี่ย	กวี เกลี่ย	เกวียน
3	กวี จัก	กวี	รถยนต์
4	กวี เลิ่นท่าด	กวี เลิ่นท่าด	รถเครื่อง/มอร์เตอร์ไซด์
5	กวี ทะเนิจ	จักอะรอด	จักรยาน
6	กวี เชฮ	กวี แชฮ	รถม้า
7	กวี ปะโมด	กวี อะโมด	รถไฟ
8	กวี ซลา จอฮ	กวี ฮลา จอฮ	รถสิบล้อ
9	บัง กยา	บังกยา/บังอะลาญ	เครื่องบิน
10	บังจัก	บัง	เรือยนต์
11	เกลิ่ง	เกลิ่ง	เรือพาย

သဘ်အရုံင်ဂမျိုင် = สีต่าง ๆ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ชาจ ดาย ชาจ เปี่ยะเกด	ชาจ ยะเกด	สีแดง
2	ชาจ มิ่ด	ชาจ มิ่ด	สีเหลือง
3	ชาจ ตะเงียก	ชาจ เงียก	สีเขียว
4	ชาจ เปี่ยะตาญ-ปุ่	ชาจ ยะตาญ - ปุ่	สีขาว
5	ชาจ ปะกาว	ชาจ ปะกาว	สีชมพู
6	ชาจ โล่มจอก	ชาจ อะจอก	สีดำ
7	ชาจ ทอ	ชาจ ทอ	สีทอง
8	ชาจ ชอน	ชาจ ชอน	สีเงิน
9	ชาจ ปะกาวคะโดง	ชาจ กาว ยะโดง	สีดอกมะเขือ
10	ชาจ เมี่ย เมี่ยะร่าญ	ชาจ เมี่ยะ อะร่าญ	สีม่วง
11	ชาจ ม่าย	ชาจ ม่าย	สีกรมท่า
12	ชาจ ลี่มาว	ชาจ ลี่มาว	สีส้ม

၁၃ရသ် ၆ သင် = รส ๖ อย่าง

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	ดาด	ดาด	หวาน
2	เดิง/ ปะเดิง	เดิง/ อะเดิง	เค็ม
3	กะตัง	อะตัง	ขม
4	พยะฮ	กยะฮ	เปรี้ยว
5	พยอฺด	กยอฺด	ฝาด
6	เริ่ญ	เริ่ญ	เผ็ด

မဘရေဝ်ဂမ့ိုင် = ศัพท์ต่าง ๆ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	เจียะ	เจียะ	กิน
2	เปิง	เปิง	ข้าว
3	เซิง	เซิง	ดื่ม
4	ดาจ	ดาจ	น้ำ
5	ดาจกะโละ	ดาจ อะลอฺอ	น้ำแข็ง
6	พาน	พาน	แก้ว

7	โคก	โคก	ถ้วย
8	ปะงาน	อะงาน	จาน
9	โจ่น	โจ่น	ช้อน
10	ทะมาย	ฮะมาย	หม้อ
11	คะมาย, คะมายจาญ	ฮมาย, ฮมายจาญ	ไข่,ไข่ไก่
12	ดุน	ดุน	หุง
13	บอฺฮ	บอฺฮ	ต้ม
14	เชิ่ง	เชิ่ง	นึ่ง
15	จอง	จอง	เผา
16	กะราญ	อะราญ	ย่าง
17	ปอฺจ	ปอฺจ	ยำ
18	คะนอม	อะนอม	ขนมจีน
19	คาจ เมี่ยะ ร่อฺจ	คาจ อะร่อฺจ	น้ำพริก
20	กะนอบ	อะนอบ	ผัก

အရေ၀ိသွာန်သွက် = คำทักทาย

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	เมี่ยะ เง่อ ระ อาว	เมี่ยะ เง่อ ระอาว	สวัสดีครับ/ค่ะ
2	เง่อะ	เง่อะ	ครับ/จ้ะ/ค่ะ
3	น่าย, ปี่ย		คุณ , เธอ
4	เขี่ยะมุ่ ซาจ ลอฺ ราว	อะมุ่ ฮะลอฺ ราว	ชื่ออะไร
5	อัว เขี่ยะ มุ่	อัว อะมุ่	ฉัน / ผมชื่อ
6	กุ่น เจี่ยะ โน่ก แกวฮ ระ	กุ่น ฮโน่ก ระ	ขอบพระคุณครับ
7		ตังกุ่น ระ	ขอบคุณครับ
8	อาจา	อาจา	ครู, อาจารย์
9	อาจา เบ่อะ	อาจา	ครู,อาจารย์ (ใช้กับผู้หญิง)

အကဲအရာဂမ္မိုင် = อิริยาบทต่างๆ

ลำดับที่	ภาษามอญเขียนด้วยอักษรไทย	ภาษาพูด	ความหมาย
1	กวาจ	กวาจ	เดิน
2	เกี่ยะ โจ่ะ	ฮะ โจ่ะ	นั่ง
3	เตี่ยะ ตาว	ฮะตาว	ยืน

4	กริ่บ	กริ่บ	วิ่ง
5	เต่อะ	เต่อะ	หยุด
6	จู่	จู่	พัก
7	เติจ	เติจ	นอน
8	ซะเลิญ	ฮะเลิญ	หลับ
9	ทะ บอฺจ โม่ด	ฮะบอฺจ โม่ด	หลับตา
10	เมี่ยะ ลาจ โม่ด	อะล่าจ โม่ด	ลืมตา
11	เตี่ยะ กุย	ฮะกุย	ง่วง
12	งุ่ย	งุ่ย	ตื่น
13	เที่ยะ ล่าฺก กะตอฺ	อะตอฺ	ลุกขึ้น
14	เที่ยะ ล่าย	ฮะล่าย	พิง
15	ทะลาจ	ฮะลาจ	กระโดด
16	เที่ยะจุ่น/เกี่ยะจุ่น	ฮะจุ่น	นั่งยอง ๆ
17	ทอกกะลอฺ	ทอก กะลอฺ	คุกเข่า
18	เอมเต่ม	เอมเต่ม	พับเพียบ
19	เลี่ยะโง่	อะงู่	ไหว้

ภาคผนวก ช

ทะเบียนภูมิปัญญาภาษามอญ

ทะเบียนภูมิปัญญาภาษามอญในชุมชน

ตำบลบ้านม่วง

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
1	พระครูภัทท สิริธรรม	เจ้าอาวาสวัดม่วง	032-297410
2	พระครูปทุม ธรรมกิจ	เจ้าอาวาสวัดบัวงาม	089-5147248
3	อาจารย์จวน เครือวิชฌยาจารย์	13 หมู่ 4 ต.บ้านม่วง	032-372643
4	นายสวัสดิ์ เจิมเครือ	หมู่ 5 ต.บ้านม่วง	
5	นายเสงี่ยม กมสินธุ์	76/2 หมู่ 5 ต.บ้านม่วง	
6	นายเมียง รักยงค์	19/1 หมู่ 3 ต.บ้านม่วง	
7	นายมาลัย ทองเย็น	81 หมู่ 3 ต.บ้านม่วง	
8	นายประพฤติ วันดี	62 หมู่ 4 ต.บ้านม่วง	
9	นายบุญธรรม ครือเครือ	หมู่ 5 ต.บ้านม่วง	086-0963280
11	นางรวง สืบวงษ์	หมู่ 5 ต.บ้านม่วง	032-277023
12	นายปี๊ด เขาอุ่น	หมู่ 4 ต.บ้านม่วง	032-372312
13	นายประเสริฐ เขาอุ่น	หมู่ 4 ต.บ้านม่วง	032-372312
14	นางสอางค์ พรหมอินทร์	หมู่ 5 ต.บ้านม่วง	032-372393
15	นางบุญเรือน พิณเนียม	หมู่4 ต.บ้านม่วง	032-372283

ตำบลนครชุมน์

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
1	พระครูนคร เขมกิจ	เจ้าอาวาสวัดใหญ่นครชุมน์	081-8596061
2	พระครูสมุห์อำไพ	เจ้าอาวาสวัดตาผา	087-1581241
3	นายสมพงษ์ เสลานนท์	หมู่ 5	
4	นายเพียง โดดเครือง	หมู่ 7	
5	นายจำเนียร เกตุเจริญ	หมู่ 7	
6	นายเถลิง ทุเครือ	หมู่ 7	
7	พ.อ.อ.พิทักษ์ กะลินเกา	หมู่ 5	
8	ปู่มอง เกตุเจริญ	หมู่ 5	
9	นางชะนวง เย็นวัฒนา	หมู่ 5	
10	นายคมสัน จับจุ		

ตำบลคุ้งพยอม

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
1	พระครูวิลาศวรธรรม	เจ้าอาวาสวัดตาล	032-372407
2	พระมหานุศาสตร์ ธัมมะโชโต	เจ้าอาวาสวัดโพธิโสภาราม	086-0532549
3	พระครูสังคม ฐิติญาโน	เจ้าอาวาสวัดมะขาม	
4	นายนคร มัฆมาน	1 หมู่ 9 ต.คุ้งพยอม	081-4952025
5	นายสุมน เตี้ยเย	39 หมู่ 9 ต.คุ้งพะยอม	032-297411
6	อาจารย์อำไพ มัฆมาน	55 หมู่ 12 ต.คุ้งพะยอม	032-372415
7	นางสาวชอบ กลิ่นเกลา	หมู่ 9	032-297419
8	นางสาวจิตลมุน สันทอง	หมู่9	032-297385
9	ปู่อัง สันทอง	หมู่ 9	
10	ปู่รี จุงาม	หมู่ 9	
11	นายประชา(ติ๋ง) สิทธิการ	หมู่ 8	
12	อาจารย์บุญเหลือ ทองทราย	หมู่ 9	
13	นายประยงค์ สันทอง	หมู่ 12	
14	นายสะอิ้ง ทองใส	หมู่ 8	
15	นายน่วม สันทอง	หมู่ 8	
16	นายประเทือง สันทอง	หมู่ 9	
17	นายดิลก (ดอน) ชุบคำ	หมู่ 12	

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
18	นายโม บัวทอง	หมู่ 12	
19	นายวน เสลานนท์	หมู่ 9	
20	นายปิว เลียะเครือ	หมู่ 8	

ภาคผนวก ซ

ภาพประกอบการทำงาน

รวมภาพกิจกรรม

โครงการ “การอนุรักษ์ภาษามอญผ่านการเรียนการสอนโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดราชบุรี”

วันที่ 13 กรกฎาคม 2552

เปิดตัวโครงการฯ โดยนายชาญ ชุ่มบุญชู รอง ผอ.สพท.ราชบุรี เขต 2

เป็นประธานกล่าวเปิดงาน

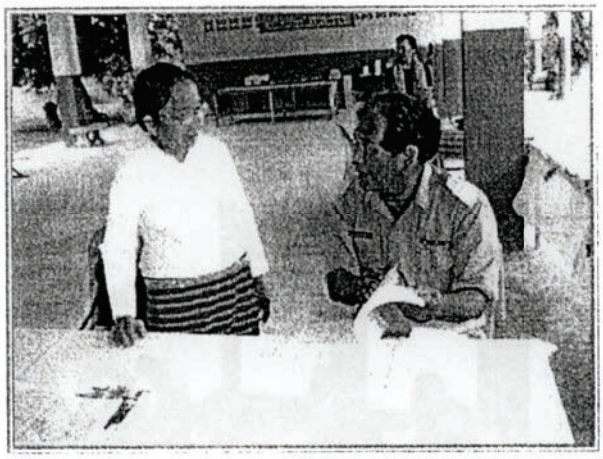

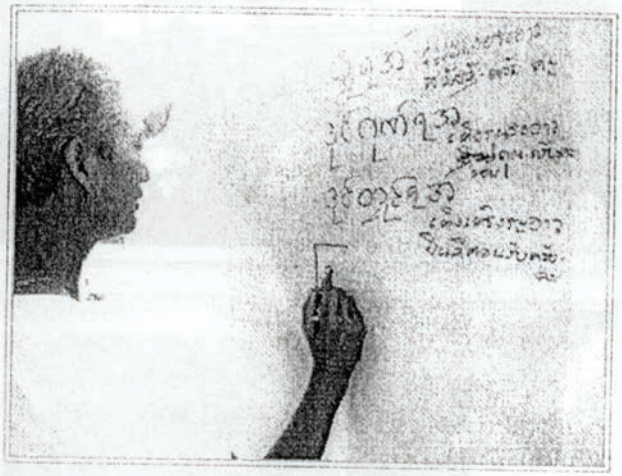

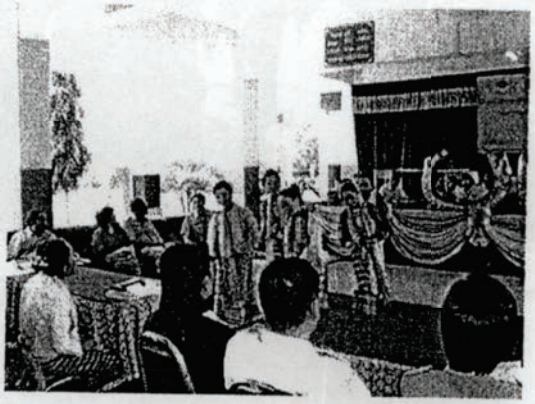

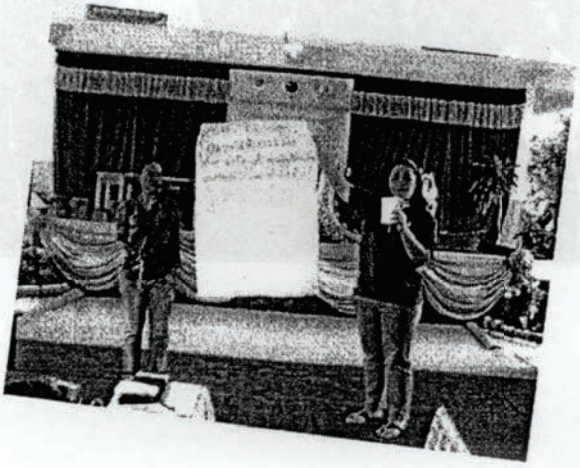

วันที่ 6-8 สิงหาคม 2552

ศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านโพธิ์กอง จังหวัดสุรินทร์

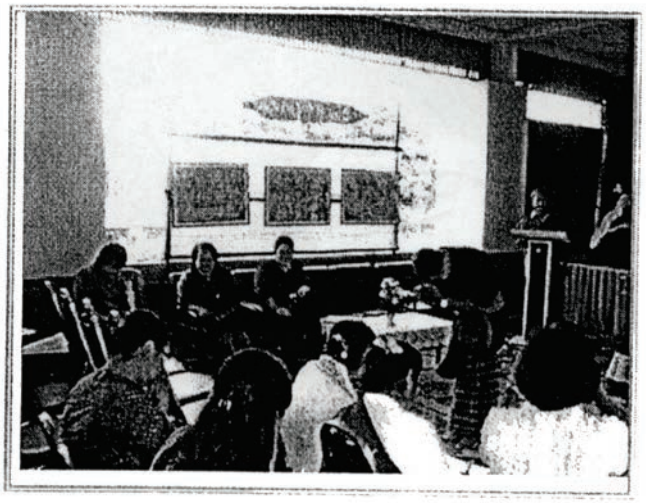

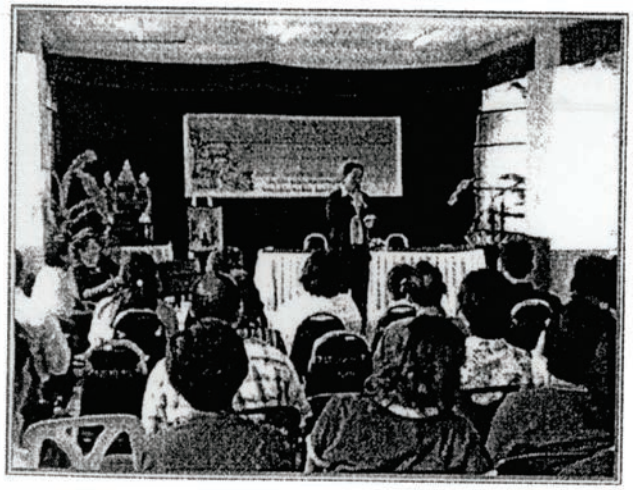

วันที่ 11 - 27 ตุลาคม 2552

ทีมวิจัยและนักเรียนร่วมกันทำหนังสือเล่มยักษ์

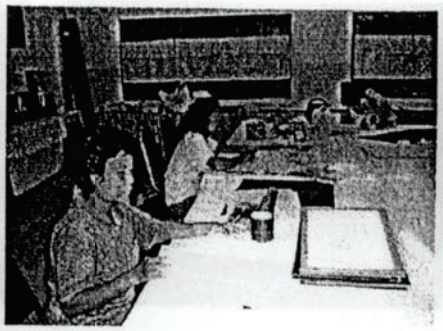

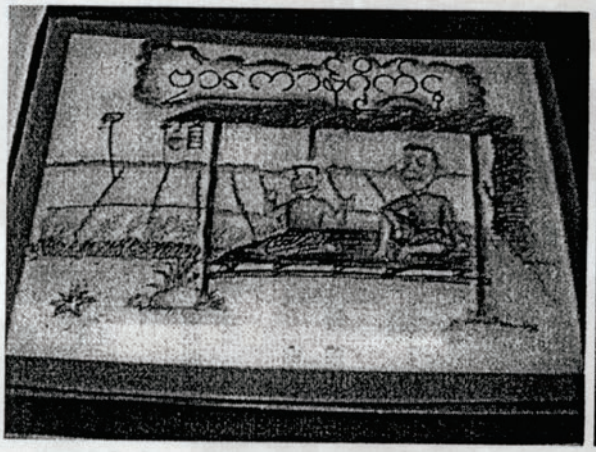

วันที่ 31 ตุลาคม 2552

ทีมวิจัยต้อนรับชาวต่างชาติที่สนใจเรื่องภาษาถิ่นและมาเยี่ยมชมการทำหนังสือเล่มยักษ์

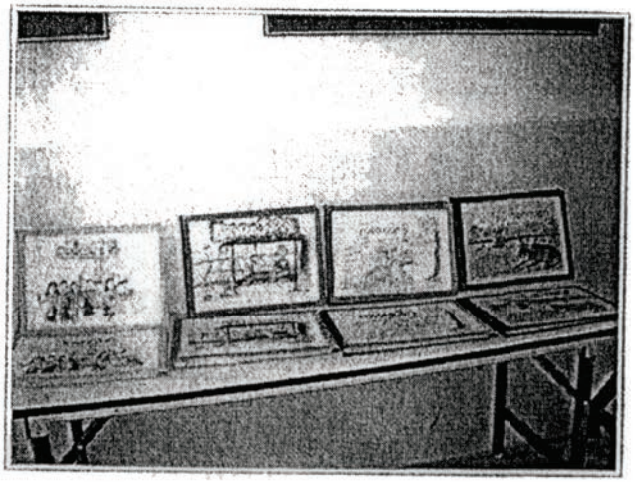

รายชื่อทีมวิจัย

นายเตรียมชัย	อุทัยวัฒน์	หัวหน้าโครงการฯ
นางสาวอำไพ	มัฆมาน	รองหัวหน้าโครงการฯ
นางสาวจิตรา	ระวังงาน	เหรัญญิก
นายบุญธรรม	ครือเครือ	กรรมการ
นายประภาท	พลศักดิ์	กรรมการ
นางบุญเรือน	พิณเนียม	กรรมการ
นางรวง	สืบวงษ์	กรรมการ
นายคมสรร	จับจุ	กรรมการ
นางสาวอัมพรไตร	ชมพูนรินท์	กรรมการ
นางสาวจิตอารีย์	กระเครือ	กรรมการ
นางสาววรัญญา	เล่อยิ้ม	กรรมการ
นางทิพวรรณ	เอี่ยมเดชา	กรรมการ
นางสาวเบญจวรรณ	จัดละ	เลขานุการ
นางนริสรา	สุธาพจน์	ผู้ช่วยเลขานุการ
พระครูภัททสิริธรรม		ที่ปรึกษาโครงการฯ
พระอธิการสังคม	ฐิติญาโน	ที่ปรึกษาโครงการฯ
นายนคร	มัฆมาน	ที่ปรึกษาโครงการฯ
นายสุมน	เตี้ยเย	ที่ปรึกษาโครงการฯ
นางจิตละมุน	สันทอง	ที่ปรึกษาโครงการฯ
นางชอบ	กลิ่นเกลา	ที่ปรึกษาโครงการฯ
นางสอางค์	พรหมอินทร์	ที่ปรึกษาโครงการฯ